UNIVERSAL
LIBRARY
OU_206200
UNIVERSAL
LIBRARY

శ్రీమహాగణాధిపతియేనమః.

ఇది

సాలంకారాది గణములచట్టిమాత్రమగా నీ వైద్యగ్రంథము లోకమందరుచ

శ్రీ చెన్నబసవ పురాణము.

బ్ర - శ్రీ - అన్నలూరి పాపయారాధ్య కవి విరచితము

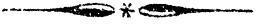
యీకవిని కాళిదాసాది మహాకవులతో

సమముచని చెప్పదగ్గును.

బ్ర. శ్రీ. మల్లికార్జున శంకరా రాధ్యుల వారిచే పరిష్కారము

తికింబ్రాశాద్ నివాసులగు, వైద్యశ్రీ బచ్చు వీరన్న

బాలబ్బియ్యా గారల ప్రోత్సాహమునకై.

బళ్ళారి శ్రీ శివపురి పురపు సంస్కృత గాని

శ్రీ రామలింగేశ్వర ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె.

పరిచిలో.

ముద్రిత కూర్పు ప్రభులు, గం.

సం. 1917 వింగళ నామ సం. కార్తీక బ 03

శ్రీగురభ్యోనమః

మేనమ్మ బసవపురాణము.

కవిత: శ్రీనాథుడు.

శ్రీ గణనాథపదారవిందములు । దలంగిన్నిదినాథకోటిభాస్వ
రయుగ । రాగనిధిదోషరహితంబులని । చులకనివలనుసృష్టించి యా
నమస్కారమొనర్తున్ ॥

ఉ ॥ మున్నెరుగంధకుంభములో విజయంబొనరించినట్టిదం
తిన్ని మనిగాడ్పో బలుశేషని పోల్వకు జాలుమీరదా । నుగ్గెనగూడుమోయు
ల నవలంబుమన్నిపతియు నుండుచుగ్రాంతిమా । నన్నిగుణంబదిచ్చుగని న
ల్వుళ వాసగృహీతుబ్రోచుకే ॥ రాజ ఘనతెడదీప్తి చేయుదద నండయుగచ్ఛ
విదంతిగ్రాంచలి వ్యాగుళ్ళు మాన్యాళ్ళి । నైశ్వాదిదోరం జేసి యొనచూ
నినుగొంచు గ్రాంథాలు లుకు నాయిలాంతిలోక నటున్న ధైతిలు పెనయు
నగణాన్న సంతతి స్మరిగుం చేర్చుగి । ళాంచరంబునో ॥ చ ॥ అనుపంచి ఫ్రత్రి
న్న కొనడాగుపరాణమును నంగ నాంతాళీ । కనకులబాలిలాగ్ని పుణిలిల్పిత
ళాతేశ మాండ కిదు । భూరివిమర్శతీ వాలమున బాటిబ్రశ్నిశర భో
నినాదిమీశ్వరుం బ్రస్తుతిసుంకోతీ బల శౌర్యశుద్ధిచేయు జేసిబోధుతకా ॥
ఉ । విశ్వకళాప్రవీణ నంచితయుక్తసకవిత్వాన్వితుడీ । యాశ్వాశ్వతీయుఖాంది
శ్రీ కవులాంబలక్ష్మి ధురీణపతిత్వము । శాశ్వతకీర్తిశోభయని పాదె
యునుంచుచు । శ్రీవిశ్వనాథసుధిలుతు నెన్నుదునాయిన
దేశికాగ్రణిన్ ॥ నీ ॥ కందర్పుమొళుదేవ సదాశోభాన్వితాంగా పిం
ప్రేమమూర్తి వందినుంది । రంగన్నజింగోన్న భూంగదవసవన్న నంగత
మానవ భ్యంసిపర్యా । నుద్రనిరాశ్రయ శుభ్రాదరకవిత్వాన విద్రావణ
క్రీయా ధీప్రసిద్ధు । కాంతసంధవశాండ ఖండపదూయు కాండసం
హారణప్రచుయుబంయు । సర్వసర్వంసహచక్ర శైలగోవా । భక్తమూ
ననసంకెయు భూతధ్రిని । వత్సలగోధాంబరుపానుగ్యా । స్వీథనిప్రభు

నిఁ । బూనివినుతించెదప్రణామ పూర్వకముగ ॥ మ । వరసర్వజ్ఞ్ఞి
భూమణిప్రథిత నద్వాదప్రమోదాకరుఁ । నిరతోద్యచ్ఛిరధర్మ్మనంచ
రుఁగళా నీశాంచితావాసుభా । స్వరలింగాన్వితదేహుఁ సర్వవిబుధ్ప్రవా
తామృతాధారభా । సురపాదగళితారిపాల్కడికి వాగ్యుక్తిగాల్తుసో
మూహ్వయుఁ ॥ మ । వరివల్లీకదనన్నపార్యముఖ గీర్వాణాంద్రభోష్టా
కవిత్వరిమాంభోనిధులండనాఖ్యి యుగజీవంజీవతోపాక్రియా। కరతేజోవి
భులనిజానుపమ వాక్ప్రవాతసంపదనా। స్ఫురదాశాంబుధులందలంతు
నతతంబుఁ కార్యసంసిద్ధికిఁ ॥ క ॥ అనియిష్టదేవతాప్రా । ర్థనముగు
రుస్తోత్రముఁ పురాతనగణవ । ద్వనజాతివందనముకవి । జననుతిగా
వించియక్క జంబుకేశ్వరుఁ ॥ సీ । కమునీయధర్మార్థ కామమోక్ష
సుఫలాసికంబునకునురా నోకహాంబు । బంధురవిజ్ఞాన భక్తివై రాగ్య
ని ష్ఠామూర్తికములకు శంబరనిధి । సాంఖ్యయోగాదికి చందనభూమి
రు హావభులక్షుమల యాచలంబు । సలలితసాలోక్య సామీప్యసారూ
ప్య సాయుజ్యముక్తివ ర్తములకగని । రైనశ్రీచెన్నబసవ ప్రధానుభ
వ్య । చరితమస్మద్గురూత్తము సత్కటాక్ష గరిమనాసీచుఁ గతిజ్ఞాన్వ
పరమపావ । నతవహింపఁగఁజెప్పబూనంగనంత ॥ సీ ॥ తనయుసూన్ధ
ర్తశ్రీ తనగాంబుజాతజా తనభోవలగ్నుల ఘనతేజిగిడు । తనశౌర్యకీల
నశంతను సూనుకీశకేతన జమదగ్నినం దనులనెంచు । తనరూపగరిమ
శ్రీ తనయునైపధజయం తనలకూబరులవా దానజయించు । తనయాగి
రాత్రికాంతనరవాహనుడైవ తనగకర్ణులలెక్కగొనకనుండు । తనవనోగ
రిమంబుధా తనగిజాలు । తనప్రతాపంబుసూర్యునెం తినఁగినోపు । నత
డుశ్రీకందుకూరివం శాబ్ధిచంద్రు । డగితిమిర హేళియమృతలిం గారకీ
ముళి ॥ వ । మఱియు సమస్తసిద్ధ విద్యాధిర పరివృతుఁడును నసం
ఖ్యామర సంస్తూయ మానుండును పరభూ భృత్సక్ష్మోదన దిక్పూడును
కమనీయ సుధర్మాధి వసుండును నిరంతర గురుపాదాబ్జాను సారప్ర
చారుండును హస్తగత శతకోటి సాధనుండున్ననందనషోడినం జనిత
ప్రమోదా స్వాగుండును శుచిసమయవతీ పుణ్యజనభువనేశ మహాబల
ధన ధృతి సర్వజ్ఞ సమ కీర్తిగాంచును నగుమల్లి కార్జునప్రభుదయం డా

క్కనకు శ్రుతిరంజకకవి ప్రవరవ్యాహార లోలాలంబై నిరుపమా
మోదను మనోవిలాస భానురంగై యశ్శాంతక మలాంచితాల వా
లంబై సలలిత నిర్జరాభినయ విహారమూలంబై యాశితాళి మకోరధ
పూరణకారణంబై కల్పనృత్తుం బనవోప్ప నాస్థాన సౌధరాజంబున జ్ఞా
తిబంధు మిత్రామాత్య పురోహితసామంత దండనాయకవి పండితపౌ
రాణికేతి హాసికపారక పరిహాసక తాంత్రికభిష గ్వైశికవాంశికనర్త
కము రజకవైతాళిక వందిజనపరి వేష్టితుండై మునిఖచితకాంత స్వర్గి
సింహాసనంబున నొడ్డోలగంబున్న సమయంబున నిజపితృ పితామ
హాదులు మన్నించిన సత్కృతులు ప్రసంగవశంబున సభాసగులైన
బుధజనులు పన్యసించిన పిని నంతోష స్వాతుండై సప్తసంతానంబుల
లో కృతియు యత్తమాత్తమంబు గావున నేనొక్క ప్రబంధంబుగైకొని
యెదఁగాక యని తలంచి తత్ప్రశ్నలకు నిజాభిలాషం బెరింగించినవారి
లిట్లనిరి ॥ మ ॥ అంభూమీరుదలంచినట్టితల పార్యాభీష్టమాప్తాకరం ।
జనమంత్రాయాధినబమీరు ఫలకృష్ణాత్రాన ముఖ్యంబుగా । వునకీ
తాఖ్యస్పదమైన మొక్క పృథనిచ్చోటక్కగైకొమ్మనన్ । ఘనమా
సింగయ బాచయోదిసచి నొన్నత్యంబుసంజెండెకిక ॥ గీ । సుగుణన
త్కులీను శుద్ధకార్యనర్వాల । తుణధురీణుసరస కావ్యగచను । వీరశై
వ్రగధ పేత్ర తేజశ్వినగా । నొగియయుమాత్మ డిచ్చుసుకృతి । చ ॥
అనవుఁడుమంచిహాసనది నాంబుజాండై యుప్రఖ్యాత్తలూరిపా । వనకులుక
క్కిరాజునకు పౌత్రుఁడుశీగిరి మంత్రికూళికిక । ఘనమతినుందరాంబిక
కు నందనుఁడన్నవేమకుఁడేయునం । ఒనుబసవేమమంత్రికను జన్మునిపావ
య సత్కవీంద్రుసిక ॥ క ॥ ననుబిల్వబంచితిగుతెర । గునపూజలొనర్చి
యిష్ట గోష్ఠినోదం । బునకొంతప్రొద్దగుపగ । వినయవచోగతిమనని
యె వేడుకనాతోక ॥ చ ॥ శిష్యకరుణాకటాక్షున జేకురెదక్కిన య
ట్టిసంతతుల్ । కవిజనహృద్యముఁ భువన గణ్యముభక్తిర సోన్నతక్రి
యా । భవనముకీర్తిప్రకర పాటనమైతగు నొక్కసత్కృతిక । దవిలి
మదీప్సితంబిపుడు దానమనోరధ పూర్తిఁజెందెడిక ॥ క । సంతాన
భూజములలో । సంతానంబైనయట్టి సత్కృతినీచే । గాంతుననిరోకెక

చెందితి । సులలి యిం నిసగిపలయు నరసకిపీడ్రా ॥ మ । అవిశం
బూనడవిస్థితాంబరమణీ హారాగ్రహారాశ్వనం దనపెట్టగు
యూ గ సుమనోగామాదివస్తువజం । బునన క్వేబ్బా బహూకరిమ్మా
యునే పూర్ణానుసారాదంబుతో । నరథుంబైనతెదీయువాశ కిధనంబా

—*కృతిపతివంశావళి*—

క్షిణ ప్రచేదక ॥ క ॥ హృసేశ్వరాముడయుచారిత్ర । పీరాస్థానమం
విష్టపత్ర యూథలిలయశ్రీ । తసోమ్మగుధార్మిశ్రీ । పీలవాయుడు
పెలయుసన్మ నీశ్వాసక్షిప్తై ॥ క ॥ అబ్బాసనాలకులమున । భిన్నోక్షస్థీ
స్మగుమ వృధిపీర్ష్ణంగా । నిబ్బరుడరిమృగతతికి । పెబ్బులియవప్పు
త్రి పెంపొందురహిం ॥ క ॥ ధీపుడ్డగునప్పయ్యకి । పిలోవ్వకుగ
నుద్భ వించెసుడో । భ్రూయుంగాతనిభాత్మజ । ప్రేంపలెనప్పసిచ్యు
క్షితిగార్మికుడ్ ॥ గీ ॥ అప్పమంత్రిభోర్యలైన పాల్వాయుగు । గ
యుండసుతుల గనిరొక్క కూబిభిం,మొయి సంబ్బులపెన్నగను ।
శ్రీగిరీశ్వరుని శేషసుతులు । ఉ । అందులపార్వతీకిరణు ప్రా
గ్రాంధిని బ్రహ్మనామ్యాయుం । డీకుధరాంత్రిభక్తిధరి । వ్యవకీర్తనయం
త్రతశక్తి చ్చిపగసు నృతోక్తగల సాంసలోగకిగాసుగంధుడా
నందను రామకృష్ణకుని నామునిగాంచెనత్రసిద్ధిగ ॥ ఉ ॥ ఘ్రాంత
గురాయకృష్ణసుపి కాసరుసిమకుమెచ్చిపంతిసు । బునశ్రీజగర్వ్రపతిపుల
భూపణరాయుడ నంగమేశికే । రుపుపణిభూషణంబు మి పాసుగ
ఖదంతపుంల్లకీలగా । ప్పగిదియుగాంగోకొండవసు ధాధిపు । ఆశ్చ్చె
హొచ్చుగ ॥ సీ ॥ భూములకేతీ యూ భూషణరాయుడు హీలాను
నరరాజ్య మేలుకుండి । నిడుదప్రొల్సీమలో నిరుపమవాశిర్య ఘటనతి
బన నరణిసురల కిగహారములుల ల్పాంతిరస్థాయిగా నొసగవచ్చి
ని విసరిములకు । వాంఛితార్థంబుల వ్వారిగాసెనగుచు బాసులనర
గాచు బవాళిపుత్ర । పౌత్రకళ్యాణవ్యృద్ధిచే బరిఢవిల్లె । కాంతిమతి
శ్రీశ్రీవిపాద కమలజాని । దలితవిమతాశినిరుపము డానశేని । రమ్యగు
ణ ధూమ రాయపాళి ॥ గీ ॥ అప్పనకుపిన్నయాలైన యుట్టిగంగ
కుద్భవించిన యాత్మజ యుగ్మకిమున । నమ్మునకివిచంద్రుడులగ ప్రథ్వా

తిమిరారి । యోవిభేదియుఘనమో హారణుఁడగుచు ॥ క ॥ ఆతడుకొం
డాంబికయం । దాతతశైవవ్రతునిస దాచారగుణో । పేతునిభేరయలిం
గా । ఖ్యాతామాత్యాగ్రగణ్యుఁగనిపిరలొందెన్ ॥ క ॥ పేరయలింగా
మాత్యుఁడు । భూరియశోలలితమట్టి పూఁజితులజుఁడో । వీరనసుతయగు
కొండన । భారతిఁబరమేస్థిపగిది పరిణయ మయ్యెన్ ॥ క ॥ ఆతన్వియం
దుగనియె । న్యాతకసంహారణచణుల పార్థినమణులన్ । ఖ్యాతికళామృ
తలింగ జ్యోతిర్లింగాభిధాన సూనృతగణులన్ ॥ య । అమృతామా
త్యుఁడుబుద్ధిగాజురుల పద్మాదిత్యుఁడోర్వీసుం । డమిత మోదముతోఁ
డగన్న గురువాంబాబ్జాస్యకేల్వట్టిత । త్పసుదారత్నమునందుగాంచె
తనయుఁ భావాంతరన్ధ్రాడిచా । రమణుఁపేరయలింగమంత్రిశశిభృద్బా
మేయ సౌందర్యనిధి । ఉ ॥ పెర్గొనెఁప్రాగంచుకురి పెరియసత్ప్రభు
చక్రవర్తియ । బ్జార్కస్వామికీర్తిముఖ వాత్మజోత్కృవిలాస్తపూతీ
దు । మ । ర్కశైవైదిసంఘభయ కారణమోతిపరాంగనాళిసం । ప
ర్కవీచారకల్మషత మశ్చయసస్పృహ పతిథారుణిక ॥ గీ ॥ భవ్యగుణ
ధుర్యనుదిగొండ వర్యకార్య । నరవిశాలాత్ములకుగల్గు వనజగంధి ।
వీరమాంబనుఁబరియించె విభవమెసఁగ । సంగజాకారిపేరయ లింగసూని ॥
ఉ ॥ పేరయలింగమంత్రితన ప్రేయసియైతగు వీరమాంబికా । సారస
గంధయందసుధ చర్యలమేరు సమాన్నధైర్యుల । వర్ధితపూణభక్తి
లది వాకరకాంతిని యుక్తులశీలుల్ । జేరఁగఁగాంచెశ్రీయమృత లింగ
శుభాహ్వయు మల్లికార్జునిక ॥ క ॥ ఆయిరువురయందగ్రజు । డై
యలదినయమృతలింగ మహితావనిభృ । న్నాయకథయదాయకవా ।
ఙ్మాధురిఁగాంచేలుచుఁజెపరిసాపురమున్ ॥ సీ॥ అతిధార్మికుండైన య
న్నగ్రజుఁబ్రహ్మకు శేషదిగంతప్ర సిద్ధిగాఁగ। మేటియాతనపేర పేటమా
దేఁల్లె కాఁబెనిపల్లెయుఁ గ్రామంబులను । రహిగుమల్గట్టించి రామ
లింగేశ మల్లేశ్వరశంభ మల్లేశ్వరాఖ్య । శర్వలింగప్రతి ష్ఠలు జేసిశర్వపు
రాద్యగ్రహారమ్ము లవనిదివిజ । వారములకిచ్చినర్వాధి కారిదత్త ।
దంతిపల్యంకవ హ్ని ధవళచామ । రాతపత్రాదిబిరుదుల హ్నాములు

మెరయు పూజ్యసాంద్రము జ్యోతిర్మయ సూర్చిదనరె ॥ ఉ ॥ శ్రీపతి
గొండవంశపరి నీకుమా వాస్కి వీరనార్యపు । త్రీమణిసంతతాశ్రితను
ధీజనయాచక బంధుపోషిణి । కామణినాగసర్వపను ధాస్థలినెన్నిక
గన్న సోమమం । గాయహిళన్వరించెను పద్మవరించిన శ్రీస్తుకైన
ట్టి ॥ క ॥ నన్నని పలసవాడికి । కాశ్యాయనివరునికరుణ గలగిరి
కాంతా । దిన్నలపేరయలింగా మాత్యుపేరేశలింగ మంత్రియు
నగన్ ॥ ఏ ॥ ఎన్నదనిచెన్నదిగన పేరయలింగంబు । బొన్నంటివంశ
బచ్చిరాజు । పాయ స్థాయట్టి నబోసిశ్రీవిభా । లాక్షీబెండ్లియాడి
యలరెనుచు ॥ న ॥ ఆతేసియపరుజూ గైవరస్వారుండవనిప్రఖ్యా
తిచేనలరినప్ప । కొశాలికొల్పులి లుప్పుగతసుతా రత్న మహావీరమ
రవాడపై । యాదర్పబోప్పి యందిమ్మిత ఖ్యకు మారుశూరు
నుదాను మీరుడ్డకు । నవినయెనాడెమున ఘుర్జనము దిగొండ గా
రన్న పుత్రయై గణతికెక్కు । పెన్నేకాడ్లియాడితె త్పుత్రసితకి రా
న్యయంచనగనెమల్లి కాంతనిచ్చి । లేఖకాగ్రపేరయ లింగసచివ ।
సార్వభౌమనిమ్మతి స్వామిసేవణ ॥ గ ॥ ఆ యుతరిదానియుగుమ్మి కా
జ్ఞనుండు । కూర్మ్మిదరాండశెఖ్న సూత్రుడు । రీతిమణిబెండ్లి
యై భాసుర్తి । మూత్రలనుబాలుతెనయుల మూపురనియె ॥ గీ ॥
అగ్రజుండొప్పసవృతలిం గావ్యయుండు । పోపునురెండవనుతుండు
పావరాజు । పరిమూడవతనయుండు శరభమంత్రి । దానమానయశో
భాగ్య ధైర్యయుతులు ॥ సీ ॥ వరమల్లికాజ్ఞ నా వరుజ్ఞాతగుపేర
యాఖ్యుండబద్ధిసా ధ్యాస్మృతార్య । వనసుధనియ్యమ వరియించియ
మృతలిం గావ్యాయద్వ యుమును ల్లన్నబసన । రాజపాపయ్యను రసికు
లసేవుర సూనృతవాక్యుల సుగుణయుతుల । కరుణాసముద్రుల గా
భీర్యవంతుల గనియత్తులెశ్వర్య గరిమగాంచె । వీరికూటస్థుడగునట్టి
పేరయాఖ్య । మంత్రివల్లభుతనయుండు వల్లికాజ్ఞ । నావ్వయుండొ
ప్పసమృతలిం గావ్యాయుండు । వరశభూషణునిజనా వలినుతింప ॥

సీ॥ నేచ్చాడేజాణ నిమధకాశ్మీగాది బహుళదేశామేయు భాషణములు । జేచ్చినాడేమీటి శీతాచలాస్థాజా ఏరపాదయుగమాత్మ తనరసిజమున । తీచ్చినాడేవంతి ద్విజవరాశీశాది సకలవర్ణాశ్రమాచారసరణి । మూచ్చినాడేగాని కుంభినీకాన్తామాత్మ హారిదంతిరాశసంభవితకీర్తి । యుతఁడుపాగడొంగుకంగుమూర్ఖ్వావాయు । కలశవారాశిపూరణమాకైరవాప్త । జేయుమూయుత్తల్లిసీరుమాంబి । కాబ్జరదనాత్మజుఁడుమల్లి కార్జునుండు ॥ ఉ ॥ ఆకవికిత్తకైకులయాన్వయచరిత్ర కృతిం గ్రహించిపఁ । స్నేహమునైన్నకొత్తలి యేలెఁ బాఁకను నగ్రహార ముల్ । ఖ్యాతిగ జేపిబంధులకు గ్రాసమొసంగి శాంభవ । వ్రాతముకోర్కులిచ్చి విధివంబునఁగొల్లసమొందిపర్ధిలెన్ । సీ । అతఁడుభాంతాదికు నాథ్వనేమ్యూరు రాగమునేంద్రదనరంబుకొండ । పల్లిరుద్రగ్రసుల్ పలి పుమండిగా మరవ్రాయుమూతిగా మాతెన సదు శాలంబుచుక్కలు మావనీథశాంబ యుగ్రగురువాబజెండ్లాడి శోభిం । నాంగుల బేరయలిగిలంబు సమ్మతలిగిలంబువిశేశలింగబుసాళ్వ । పతియుమూతిగాజు బసవరాజనమెస్సు । సుతులసుజనహితుల సుఖ సహితుల । సతులలీలయుముల నార్యారగనియెరం । దగ్రజుండుపేర యాహ్వయుండు ॥ ఉ । శాలశశాంకమౌళిపద పద్మసమర్చన శీలిసత్కళా । శాలిమదాంధశత్రుపరి పన్థహనోద్భట కీలియాత్మభా । పేలినిరంతరార్చితమ హీసురపాలిలసద్ధరిత్రా । పేలియనంగదేజరిలు పేరయలింగము మంత్రిమాత్రుడే ॥ సీ । అతఁడుశ్రీబుద్ధిరాజ వంశాక్షిరాజ । పుత్రిసోమాంబికానామ పుణ్యసీమ । విశ్వాపవిరామసాధ్వీలలామ । వరగుణస్తోమఁబోరుసు ద్యాహమయ్యె ॥ ఉ ॥ ఆతనిత మ్మఁడైనయమ్మ తాహ్వయుఁడీశ్వర తత్వవేదిభూ । నేతృసభాంతరాళ నుత నిర్మలనూనృత వాదిలోకవి । ఖ్యాతకళావినోది సముదాంధవికోటి విశేదిసంతతో । పేతసుభద్రమోదికడు పెంపువహించెధ రాతలంబున ॥ ఉ ॥ పుణ్యచరిత్రుఁడాత్మకుల భూషణుఁడైనయ గారిభద్రన । ద్దణ్యసుశావరేణ్య సతతాశ్రితదీన శరణ్యభవ్యలా । వణ్యసమస్తబంధు

జన వణిక్తనాయక హవ్యదాయిపా । ద్యున్యానువియ్యనూంబికను
కోరివరించెను సహ్మనాత్మ్మజై । క । తత్సోదరుడాకృత్యగ । భిత్సూ
నుఁడుకీర్తివిజిత భిదురాబ్జభా । భృత్సంభూఁడువీశేశుడు । పత్సార
సవినమిత్తారి ప్రభలెసిరులచేక ॥ సీ ॥ మహితపంచాక్షరీ మహత్త్వ
మనుకృతి యందిత్తెలోక్యవి ఖ్యాతిగాంచె । యతిభక్తిశ్రీశైల
మందుమానులుమెచ్చ సంవత్సరమునివా సంబుజేసె । నిష్టాగరిష్ఠుడై
నేఁడునాడనకన సంఖ్యమాహేశ్వరా ర్చనమొనర్చె । హితులరిక్షించి
య హితులశిక్షించిభూ పతులవశ్యులజేసి చతురుఁడయ్యె । నితసికెన
మైనమంత్రులీ క్షితితలమున । గలరెయనిసర్వజనములు బలుకికెగఁ
డె । కందుకూరిమల్లికార్జున నందనుండు । సంగరగువాఁడువీశేశ లింగ
విభుడు । మ । అనఘుఁడాతఁడువిన్నకోట వరవంశాంభోధిశీతాంశుఁడా।
ననఁబొందినభీమరాజసుతయా యక్తాంబికాకాంతస । జ్ఞనసంస్తుత్య
యశోనిరాకృత నుధాసత్తాంతనుద్వాహమై । కనియెఁ మల్లయవీర
యూహ్వయులఁ దత్పుంజాక్షీయందిద్దరిన్ ॥ అగ్రజమల్లికార్జునుఁడ ధా
ర్యవిఖండన తుల్యవైభవుం । డుగ్రసమర్చనానిరతుఁ డూర్జితసత్వవచో
విశాలుఁడ । త్యుగ్రమహావైరిసంహరణుఁ డంగజసన్నిభ రూపవంతుఁడా।
శాగ్రధితాచ్చకీర్తిగుణ శాలితలంపన మాత్యమాత్రుఁడే ॥ సీ । వీరశై
వులక్కల పెండిబంగరులింగ పేటినూత్నంబులే మేటియొసగె । శత
ముల సంఖ్యదం పతిపూజలొనరించి శాటికాంబరములే సచివుఁడిచ్చె । క
మనీయమూర్తుల కాంచనన్నైచికీ ప్రముఖదానంబులే ప్రభువుజేసె । సత
తంబుషడ్రస సహితాన్నములభక్త గణతృప్తిజేయంతి మణియొవ
ర్చె । సతఁడుగొనియాఁడదగుమల్లికార్జునుండు । కోరిముదిగొడ్డయ
న్నయ్యకుతుఁడైన । వియ్యమాచంద్రివదన వివేకసదన । బెండ్లియా
డెధరాస్థలి బెంపుగనియె । క ॥ ఆరసికునియవరజుడగు । వీరయళిం
గ్రవశాని పెద్దొనప్పఁ । శారదఘనసారదఘన । సారదశసదఘకీర్తి
సాంతుఁడుసధలఁ । ఉ । శాంతుఁడుబుష్టశ్వాపరివృ సంఘమోదాంధక

భ్రుగ్రపత్నీ । శాంతుఁడుభవ్యదూపజిత కందరవాహన పంథవైణభృ ।
తాఁంతుఁడుసంతతాశ్రితబు ధప్రకరావనతారణోఁదిరా । వంతుఁడుసార
ధైర్యహిమ వంతుఁడుపేరయ మంత్రియేసుమీ ॥ సీ । అతఁడుశ్రీబుద్ధి
రా జాన్వయశ్రీశైల పతిసుతఁశామాఖీ వలననుతుల । పేరయలింగం
బు వీరశేలింగంబు బసవరాజనొప్ప భవ్యగుణుల । గనియెమువ్వురన
గ్ర గణ్యుఁడోపేరన్న బుద్ధిరాజయ్యన్న పుత్రీతాయ । మాంబికఁవరి
యించి యవనినేలుచునుండె వీరన్నగండ్రపు వీరరాజు । తనయవి
ద్యాంబకేబ్బట్టి ఘనతద్ధ్రబలి । బవాళవిఖ్యాతిగనుచుండె బసవరాజు।
బుద్ధిరాజవీరేశ్వరు పుత్రియైన । వియ్యమం బనువరియించె విశదమతి
ని ॥ గీ॥ మరియుపేరయలింగాఖ్య మంత్రిపన్న । యతివయెద్దనపూఁడిసా
రప్రపుత్రి । యైనశామాఖీవలనమ ల్లయ్యమొదలు । గాగలుగునంద
నులగాంచి ఘనతనెగడె ॥ గీ । సుగుణులగుమల్లికార్జున సుతులలో
న । నాలుగవనందనుండగు సాళువపతి । సంతతాత్మీయహృదయ ప
ద్మాంతరాళ । సంచరత్సాళ్వపతిసుప్రశస్తిగాంచె । శా ॥ ఢిల్లీనాయకు
చేతదంతిహాయ శాటీముఖ్యవస్త్రప్రజం । బెల్లంగైకొనికాశికాప్రముఖ
గౌరీశావనుల్ గాంచిని । తోల్లాపంబునశంకరార్చనలు దివ్యుల్ మెచ్చ
గావించినం । ఫుల్లాంభోరుహపాలోచనామదనుఁ డైపూపప్రభక్తవధి
లెక ॥ గీ ॥ అయ్యమాత్యవర్యుఁ డతిమోదమునభావ । రాజకులవ
తంస రామచంద్ర । పుత్రియైనలక్ష్మి పురుషోత్తముఁమలక్ష్మి । బెండ్లి
యాడుగీతి బెండ్లియాఁడె ॥ గీ ॥ భువనవిఖ్యాతిగలవారి పుత్రియగుట ।
పత్కళాధ్యుఁడైవాత్సల్య సనాజయగుట । భవ్యగుణపురుషోత్తము భా
ర్యయగుట । లక్ష్మియేయనవచ్చునీ లక్ష్మినవని ॥ క । వరసుదుసాళు
వపతికియ । వరజంఘగుమూర్తిరాజ వర్ధిల్లెరహిం । పురహారకుల
ధరచలహార । ధరధరనలక్షరసమాన ధవళయశుండై ॥ సీ ॥ బిరుద
ముల్నృపతిచే పెదతండ్రివలెగాంచి పూర్ణంబుగాస్వాస్థ్యమునుధరిం
చి । గురువరులకుశిగ వరమనుపురమిచ్చె వరనిధోగులకెల్ల వన్నె
దెచ్చె । యగణితభక్తగ ణార్చనములుజేసి యవనిభారముభుజ మండ
మోపి । లింగాంగసమరస సంగతినుతికెక్కి ప్రసిద్ధకథాశ్రవ ణమున

జొక్కి । సప్తసంతతులూనరించి శాంతమించి । యమనియమబరిమార్చిపొందు
ల సిరులకోర్చి । కుజనసంగతిమానిన ద్గుణములూని । కీర్తిగనెవడో
నోరాజు మూర్తిరాజు ॥ క ॥ అన్నమునకుజరుగకతా । నున్నపుడిని
లింగధారి యొకఁడుపవాసం। బున్ననుగుడువనివ్రతమున। నెన్నికమల్లోస
గెవారి కెల్లముదమునన్ । ఉ ॥ అమ్మనుజేర్చిమాన్యఁమ్మ శాంతు
వదాన్యుఁడనమ్మశాత్త్వుఁడై । తుమ్మలపల్లివంశజని తుండగువీరసము
ద్దుపట్టివై । రమ్మయసంగనెప్పుసుగు ణాకరనుద్వహమయ్యెభారతీ ।
దమ్మిజనించువేల్పుప్రమ దంబునఁబెండిలియైనచాఁపునన్ ॥ సీ । పలుకు
వేళలసత్య భాషణంబులెకాని యసత్యవాక్యమిజిహ్వ నంటనీదు । భ
క్తిపూజలుసేయు పట్లనోపికెకాని మేనరాజసవృత్తి బూనసీదు । దీను
లకన్నంబు పూనిపెట్టెడువేళ చేతసంకోచంబు జెందనీదు । పెనిమిటికి
నుక్కజేసిన సంతసమొకాని చిఱునుడీమునసున జెందనీదు । సర్వసర్వాస
హాపుణ్య సతులలోన । సమ్మతాగ్రాధ్వయోగ్యయింపేటి । యనఘ
నుతిశక్కెమూతీరరా జాబ్జబోటి । మహితకుణాకోటిశ్రీపీర మాంబ
ధూటి ॥ క ॥ అమయాశ్రీరాజున్మాత్రికి । తిమ్మన్నఁడగుబసవరాజు
ధరవర్ధిల్లెన్ । తిమ్మలదోరకెంపులకొమ । త్తిమ్మలదోరయైనసత్వ
శాపోన్నతిచే ॥ సీ ॥ నారదప్రభవించి నారదప్రభనించి యమరకీర్తి
దా నములవాఁడు । చిత్రభానునిమీరి చిత్రభానుసిగేరి బరగునుచిత్ర
తా పములవాఁడు । భీముఁపేరసవచ్చు భీముపేరునమెచ్చి నలరిన
భూతిన త్యములవాఁడు । ధర్మ్మగర్వముద్రోచి ధర్మ్మగర్వముబూచి తగు
శివభక్తిసత్యములవాఁడు । జగతీజెలుఁగొండెనుదయాస్థైలసేతు ।
శీతనగమధ్యరాట్ప్ర భాస్థితజనాళి । వినుతసుగుణుడుమల్లికా ర్జునసుతుం
డు । మహితప్రతిశాలిబసవరా ణ్మంత్రివరాళి ॥ క ॥ ఘనముగనైతమ
పూఁడియు । మినుమించినపాఁడుశిరులు మించఁగనోసం । గెనుగుచర
వరులకుబస । వనితోనెనయైనమంత్రి వసుధంగలఁడే ॥ క ॥ తనమేన
యల్లుఁడావృత । పినయుండగుబుద్ధిరాజు వీరనచేతన్ । గొనెసత్యవతీ
పరిణయ । మనుకృతిబసవప్రధాని యతిసంప్రీతిన్ ॥ సీ ॥ శరభమల్లేశ్వ
రస్వామిఁబతిష్ఠించె నైతమపూఁడియుం దనికభక్తి । యారామసీధిత

టా శ్వాములై తగుసప్త సంతతులొనరించె శాశ్వతముగ । రెండవబసవే
శ్వ రుండునలక్షీల సంఖ్యగనార్చలీస సలిపెనిస్థ । నాళువేశ్వరకృపా
సంలబ్ధసుతర భోగభాగ్యములవి స్ఫూర్తిలనరె । యీతడనియెన్నద
గియెఱ్ఱ రాగిలమున । నతిఫలదసోమవాసర ప్రతయుతుండు । మల్లికా
ర్జునసుతుపవ్యూ బాస్వాజ్ఞాతు । శరణసుదానిబసవ రాజప్రధాని ॥
గీ ॥ రసికొత్తంసుడుబ్ధి రాజకులాగ్రణి । వీరభద్రతనయ వియ్యమాం
బ । సకలబంధువితతి సద్గుణనికురంబ । ప్రేమమదినలర్చె బొండ్లియ
య్యె ॥ ఉ ॥ ఇంతలుసాటిసత్తురెను హీస్థలివియ్యమ తోడ్తసత్కృపా
శాంతభీశీలపుర సంపారభక్తసమర్చనతుమా । శాంతవకీర్తికీర్తిస
తా శ్రితపోషణ సత్సభాకుణా । శాంతనిజేశభక్తబుధ సంఘముదావ
సాన్నవతాబులక్ ॥ గీ ॥ అనఘుడైనట్టిబసవరా జునకునియ్య ।
మాంబికునుద్భవించిరి యాబ్జభూమ । ణాంఘ్రిసేవాభిమతులు మల్ల
య్యబొమ్మాంబ । రాజుసీశలింగమూ రసికవరులు ॥ క ॥ ఆముప్పురి
లనసిజు । డైతెసిసినమల్లికార్జు నామాత్యుడుస । త్కామముడుతో
బోల్చియు । త్తమునుకీర్త్యాకృతిప్రతాపగుణములక్ ॥ గీ ॥ అత
డుశ్రీబుద్ధిగాజ్ఞాపి రార్యతనయ । విశ్రుతనయవీరాంబను బొండ్లియాడి।
సద్గుణనిధానిబసవరా జప్రధాని । గనియెకలశాబ్ధిచంద్రుని గన్నపగిది॥
గీ ॥ భూతిసీతిసత్య వీతులఖ్యాతిచే । వారిజారిధారి సారిశౌరి । గౌరి
నీరుకందు కూరిబసవరాజు । తోడ్తనీడునేయ పోర్కిగలడె । క ॥
అక్కలమహారుడువాగ్విభ । వాక్కాంతుడుబుద్ధిరాజు బసవన్నసుర।
యక్కవసెకొనిచక్కని । యక్కమహాదేవిబొండ్లి యెక్కిరులొందెక ॥
గీ ॥ అతనిపినతండ్రిమూర్తిరా జామాత్యుండు । విశ్వరాజసభాంతర
వినుతిగాంచె । తామరసజాండభరిత్ర్ప తావచండ । కిరణవికసితనిజకీ
ర్తి శరజ్జుగుచు ॥ సీ । దానధనంబున మానధనంబున రాజరాజప్ర
భు ప్రబలుడవాడు । సత్ప్రతాపంబున సాధురూపంబున నలరాజకలనచే
నలరువాడు । భరితకళాపూర్తి బాహుబలస్ఫూర్తి రేవతీరమణుని
తేపవాడు । తతమంజుతరభూతి ధైర్యసమఖ్యాతి చంద్రధరాభివ శ
క్తివాడు । ధాత్రినిరడ్డనసెగడెసు ప్రామముఖ్య । దేవకోటీరరత్న

ప్రదీప్తపాద । భైరవేశ్వరదత్తసంపత్ప్రమోద । సాళ్వసుధిశాలి మూర్తిరాట్సచివమౌళి ॥ గీ ॥ రసికుఁడాతండుశ్రీబుద్ధి రాజుబసవ । రాజపుత్రికమాధాత్రి రమ్యగాత్రి । యచ్చమనుబెండ్లియాఁడియు య్యతివయందు । బసవరాజ దులనుగని ప్రబలెశిరుల ॥ శా । ఆమంత్రీశ్వరుతమ్ముఁడొప్పుమిహిరాహార్యాత్మజాధీశ్వరా । చామోదాత్ముఁడు కందుకూరికుల దుగ్ధాంభోధిరాకాసుధా । ధామండుగ్రవిరోధిసంతమస మార్తాండుండుపీఠశైలిం । గామత్యుండుబిలేశయేశ సమువాగ్వ్యాపారుడిద్ధారుణిఁ ! సీ । కాండసంభదండి ఖండనాఖండల తుండిపాండరమెల్ల బెండొనచ్చి । సారినీరదవారి సారుమారగదేరి రాజరాజఖ్యాతి ప్రమందజూచి । కంతుజయంతవ సంతనలావనీ కాంతకాంతులనిసుమంతజేసి । సంగాతనూజవి హంగితురంగసఖాంగరజోవ్రాఢి భంగపరచి। యేవుగనుకీర్తివితరణ రూపశౌర్య । ములుప్రసిద్ధివహించెభూ తలమునందు । బసవమంత్రీంద్రవియ్యమాం బాసుతుండు । సంగతాచారివీ దేశ లింగనూరి ॥ గీ । అతఁడుభూపాజబుద్ధిరా జాక్కిరాజు । కన్యగణధన్యలోకైక మాన్యయైన । వీరలక్ష్మినిబెండ్లియై విశదకీర్తి । నలరు శ్రీమల్లికార్జునా దులనుగనియె ॥ క ॥ స్మరసుందరుడీవీశే । శ్వరసచివునిపెద్దతండ్రి సత్యవచోభి । సురమూర్తిరాజసుగుణా । కరయగు శ్రీపేరమాంబి కామణివలన ॥ క ॥ చతురంభోనిధివనజజ । చతురాస్యములసగజగతి సతతగభీరాం । చితభాభోన్నతినొప్పెడు । సుతులగనియెనలువురనువి శుద్ధచరితులన్ ॥ క ॥ అందగ్రనందనుండుపు । రందరసమ్మవైభవుండు రాజకలాపా । మందకృపాకరుఁడీభువి । యందుబ్బబలెమల్లికార్జునామాత్యుడనన్ ॥ క ॥ రెండవతనయుఁడుశాత్రవ । ఖండనుడవనీశకార్య ఘటనాధ్యుడుభూ । మండలమునకీర్తిదిశల్ । నిండించినకాళహస్తి లింగముపెలయున్ ॥ గీ ॥ అయ్యమాత్యుడుముదిగొండ వియ్యనార్య । పుత్రియైనట్టిసుందరీ పూర్ణచంద్ర । వదనన ద్గుణసదనను ద్వాహమయ్యె । సకలబంధుజనంబులు సంతసింప ॥ గీ ॥ మూడవసుతుండుమల్లయ మురవిరోధి । బాణసుతసమశౌర్యసం పద్ధనుండు । బహుళయాచకసురలోక పాదపంబు । ధారుణీస్థలినొప్పెను

చారమహిమ ॥ సీ । అతనియనుజన్ముఁడమృత లింగాహ్వయుండు । హారపదధ్యానిబంధులో కాభిమాని । యబ్జసమదానిసకల విద్యానిధాని । సతతసన్నుతభూజాని జగతిపెలయు । సీ । అతులితరాజక శాభియుక్తుండౌట ఘనవిబుధాధార గరిమగమట । ద్విరసనాభిప్రాయవిముఖతనొందుట సహజలక్ష్మీవిలా సంబుగనుట । సమధికద్విజరాజసమ్మదాకరమౌట వర్ధితస్వచ్ఛధా వంబుగనుట । పటుచిత్రభానుప్రభాసంగతంబౌట నాశ్రితజీవనా ధారమగుట । నమృతమనుపేరురూఢిగా నతిశయిల్లి । వన్నెగాంచెవసుంధరా వలయమందు । కందుకూరికులాంబుధి క్షీరవాపు । డుదితమోహేళియమృతలిం గార్యమౌళి ॥ సీ । శివభక్తిచేఁగేశి సేయుట్లింతియెకాదు వీడుధర్మస్ఫూర్తి వృషభమూర్తి దానగణంబున తగ్గొనర్చుటెకాదు ధనపృద్ధినిరసించుధనగుమతి । విక్రమాధికతను బెల్తిసేయుటెకాదు వాక్పోషిగేరుపార్వతికుమారు । నైధవారూఢిచే వంచించుటయెకాదు పృథుభోగములనెంపు నింద్రుపెంపు । సుందరాకృతినపహసించుటయెకాదు । సరసతరసౌనెన్నునై ఘనునిచెన్ను । ళ్ళిరయితఁడనికవివరుల్ ప్రస్తుతిరప । సలరెరిల్పు జేతియమృతలిం గార్యనేత ॥ గీ ॥ శుక్రకాంతిచుల్క్ జూచినంద్రప్రభ । గేరియక్క దీప్తి గ్రేశిఁజేసి । కొమరుమిగిలెకందుకురియమృతాఖ్యకీ । ర్తిప్రతాపరుచులు దిశలయందు ॥ చ । ఎనిమిదిజాలులేవరస నీశ్వరుబూన్చు సహస్రబాహువుల్ । తనకుగలంగిచాలవట తన్మహిమంబది యెంతయంచుబా । ణునినగిశర్వుబూన్చెపది నూరులమారులు నైనుజాలలో । ననమమృతాఖ్యనించుకమ నంబునగొంకక నెక్కకేలునఁ ॥ సీ ॥ యేఁటశివరాత్రి నీశ్వరప్రీతిగా దీపాయుతంబులై తైదిగుణంబు । కాలముల్దప్పనీ కత్రిసంధ్యలందును మాధీశుబూజించు నట్టినెళవు । శతసహస్రాయుత సంఖ్యలశివభక్త సంతపణంబులు సలుపునుహిమ । సమశీలతీధఁప్ర సాదపాకంబులు నిరతంబుగొనియెండి నియమవృత్తి । యనిశమౌషధసేవజే యనిర్వతంబు । ననుదినములింగమునకు రుద్రాభిషేచ । నంబుగావించునిష్మజ సంబులెన్న । ఘనతఁజెన్నొందెమమృతలిం గ్రభుండు । సీ ॥ శర్వముఖోదిత

మట్ స్థలాచారమా గ్ర ప్రతిష్ఠావన ప్రాజ్ఞుడితఁడే । యన్నపమువేదవే
దాంతశాస్త్రపురాణ సంగీతముఖకళా శాలియితఁడె । వననిధికూపశే
వధిశివాగారాది సంతానకర్తృప్ర శస్తుడీతఁడె । సర్వంసహానాథ సర్వ
కార్యక్రియా విఘటనాఘటనప్ర వీణుడీతఁడె । తీర్థయాత్రాపదాయ
ణా తిథినమర్చ । నాన్న పానీయదానగు ణాఢ్యుడితఁడె । యనుచుసకల
జనంబులు వినుతిసేయ । నవనివర్ధిల్లెనమృతలిం గాహ్వయిండు ॥
గీ ॥ బంధుపోషణుఁడాతండు భోవరాజు । వేంకిశ్రేశ్వరవెంకమాంబికల
కుద్భ । వించిజననుతిగాంచిన వెంకమాంబి । కాహరణక్షేత్రబేమను
చ్వాహమయ్యె ॥ సీ ॥ పిలుపుఎత్రివత్త ప్పుసబోలగలికి సగమయ్యె
ప్రాలేయ శైలతనయ । వినుకెక్కుమాఁనఁ బుసాటిరాలేక నడుగం
టిదానయ్యె నచ్ఛిశన । సరసవాక్కాన్తిచూ సుముగానరిక చెల్లదనము
నొందె విధిఁతాఁగి । ప్రతిభొల్వదానప్ర సిద్ధికినిరింకి చంచలమతియ
య్యె జలధికన్య । ఖ్యాతిగలయట్ల కాలి రీతిగాగ । పుష్కమిదక్కినసా
ధ్వులీ పొలతికైనయె । యనఁగనుశిక్కెక్కసమ్మతిలిం గాన్కుభార్య ।
శంకరిపదాబ్జకోలంబ హెంమ్మ ంబ ॥ క ॥ బా కుకిలనైనబలుకద ।
మాంకారంబెప్పుడెరుగ దతిథులబ్రోచుం । శ్రీకరుగనెంచుశరణుల ।
వెంకాంబకుసాటయైన వెలఁదులుగలరే ॥ గీ ॥ అమ్మహాసాధ్వియం ది
మ్మ్యతాభిధాను । డ్డతులసౌందర్యయుతులదా నాభితులు । విత్తశుభ
క్రరమతులన ద్వితతిహితులు । శ్రీవాస్తిలింగాఁటుల గనియెఁబ్రీతి ॥ గీ ॥
మరియునయ్యమాత్య మణ్ణికొమ్మకాఁయ్య । నార్యునకునులక్ష్మీ యా
త్మజాత । యైనపియ్యమాంబనతి వేడ్కఁవరియించె । నఖలబంధుసమ్మ
దావహముగ ॥ సీ ॥ గోపాలబాలయై గోత్రమణుచువాని జెందులోపా
ముద్రఁగించుకరచి । శివవిమోచనకుసం భవమందినకళంకు గూడినకో
హిణి కొదువజేసి । భంగసంగతునకు పట్టియైపుణ్యాజ నాళిబొందినలక్ష్మి
నపహసించి । చట్టుపుట్టువయాచు స్థాణునివరియించు కాత్యాయనీదేవిఁ
గాకొనచ్చి । బ్రహ్మతేజంబుశుభమున భంగమార్చి । హృదయప
ద్మంబుగలవాని కుదయమొంది । వంశరత్నమలార్యసం భగణసరస ।
గుణగణునినెంచివియ్యమ్మ కోర్కితోడ ॥ గీ ॥ బంధుపోషణంబు

పతిభక్తిశాంతంబు । సుకృతవర్తనంబు సూనృతంబు । తనకుసహజము గను ధాగుణివర్గిల్లె । వినుతిగుణకదంబ వియ్యమాంబ ॥ క । ఆసాధ్వి యంసువినుతద । యాసాగరుఁడమృతలింగ మాకృతివిజిత । శ్రీసు తులసీశపదపూ । జాసక్తులమల్లికార్జు నాదులఁగనియెఁ ।

* పీఠికాంతములు *

వీతాద్యశగుణధీసన । కాతతకవిబంధుసమద యోధారునకున్ । స్వే తమణీజాతఫణీ । ట్టీలతఘృష్టోష్ణాశ్చక్రీక శృంగారునకున్ ॥ అరిభయదామ షుఁనకుఁ । ధరణీసురవినుతవాక్సు ధావషుఁనకుం । శరణాగతశరణాంచిత । చరణానతశేషుఁనుతు జనవాషుఁనకున్ ॥ బూలలనాపాల సభా । పాలనుతాగ్ర్యపుణ్య సంసక్తునకున్ । శైలాధపబాలానుప । మాలాపపరాంతరంగ హరిభక్తునకున్ ॥ వాతరిపుధరణీపతికిన్ । సత తానతదీసమర్థ సమితికిచయ్యు । శ్రుతిభూషణగతిదూషణ । మతిశో భనగృహకిరాస మహిమోన్నతికిన్ ॥ క । భూవిదితాత్మీయయశో । జైవ తృకమునఁ గలితిద్వి షత్కములునకున్ । శైవాగమభావాగమ । ధీవాగములునకుఁ పాహి తీకుశలునకున్ ॥ శ్రీకందుకూరికులర । త్నాకర శశిమూర్తిరాజ హృదయవిహారం । బాకమలాప్తభవునకు । ప్రాకట గుణ్యామృతలింగ వరసచివునకున్ ॥ వ ॥ అభ్యుదయ పరంపరాభి వృ ద్ధిగా నయొనర్పం బూనిన చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధము నకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన శ్రీ శ్రీ శ్రీ

—(*) కథాప్రారంభము. (*)—

—*—

శా । శ్రీమచ్ఛైలసుతాధినాథపద రాజీవాళిసాద్గుణ్యలో । పాము ద్రామృదయానుకూల్యయుత భాస్వత్కేళియాదిత్యభూ । స్వామిబ్ర హ్మమురాభినుత నిష్ఠాశాలిపాపాటవీ । స్తోమానర్గళకీలియైనమ టు జాతుండొక్కనాఁడిమ్ములన్ । సీ । అతులితవేదవే దాంతచర్చలబ

హ్మ నైనకోడిగమాఁడు హంసతతులు । వాదించిపాంచరా త్రాది కంబులదిన కరుణైనదెగడుళ్లు కప్రతాన । మాగమమంత్రర హస్యార్థ ములచంద్ర ధారినైనహసించు ఖారికాళి । మహితపురాణవి మర్శనా త్యవజేయు నైననెంచెడిభుజం గాశినికర । మలరజెలువంకుచుండుని జాశ్రమమున । శిష్యసంఘంబునేవింప చెలువుతోఁడ । కూర్మికుశపీర మునినిష్ట గోష్ఠిప్రొద్దు । గడుపుచున్నెడనాక స్మికంబుగాగ ॥ శా ।
శ్రీరుద్రావరమూర్తిహవానిముఖ రాజీవార్యమస్ఫూర్తిహస । ద్వాగో చారమనోనువర్తిహృత భక్త్రవాతజన్మాతిహయో । గారూఢ్యాగత కీర్తిశేణుకగ ణాధ్యక్షుండుభూలోకసం । చారేచ్ఛంజనుదెంచెనత్తరిమ హాసంతోషసంయుక్తుఁడై ॥ క ॥ తనయాశ్రమంబునకురా । గనియె దూరుగనేగ్రిమొక్కి ఘటజన్ముడో । డ్కొనివచ్చియుర్ఘ్యపాద్యా । ద్యనుపమపూజలొనరించి యతిభక్తిమెయిఁ ॥ శా ॥ స్వామియెచ్చ టనుండివచ్చితిరో భవ్యంబైనమీరాకము । ద్ధామంబేమిశుభంబునిం దితిమి చింతల్వోఁడెసాహొచ్చివా ॥ రామ ధీశ్వరమూర్తిగాంచి నటు లంరంజిల్లెమతాస్సంతమ । య్యామీపాదసమర్చనల్సలుపు భాగ్యంబ బ్బెనేఁడియ్యఁడఁ ॥ క ॥ అనవుఁడుదరహసితాసన । మునినాతండిట్లు పల్కు మునివుంగవనీ । వనఘుతిపోనిధవనిని । స్తనువాంఛస్వచ్చినాడఁ గాతుకమొదవఁ ॥ అని మరియుఁను । ఉ ॥ కంతువిరోధియాజ్ఞనను కంపదలిర్పఁగవీరశైవసి। ద్ధాంతమునీకుఁదెల్పెవిది తంబుగదత్కృతమె ల్లసర్వరా। ద్ధాంతమునీముఖోదితప థంబునఁజేయఁగబూనిభూమిభృ । త్కాంతతనూభవాధిపుని ధామముఁజెల్వఁడి సత్వరంబుగఁ ॥ క । వ చ్చియిటనిన్నగాంచితి । తచ్చరితమువినుమటంచు తప్పకనాతం । డచ్చోత్తినగతిఁజెప్పిన । సచ్చరితుఁడుకుంభజుండు సంభ్రమపరుఁడై ॥ చ॥ అనఘుదయారతింఘనర హస్యముదెల్పితి బుద్ధమయ్యెపా । వనమతినైన నింకొకటి వాంఛితమెట్లన విన్నవించెద । న్మనసిజవైరియాజ్ఞమెయి నాగభుగర్భుఁడు భూస్థలింగరా । శనమహిమంబుబొంచెనని సంయమి పెత్తము డొక్కనాడిలఁ ॥ వ ॥ స్కంద పురాణంబునకు నాయకర త్నంబైన శంకర సంహితయందలి శివరహస్య ఖండంబునందు వక్ర్తాణింప

ంటి నక్కు మారుం డెవ్విధంబున మహీశులంబు పావనంబుగా భక్తి పథ్ధతం బొనరించె తద్వృత్తాంతం బంతయుం దెలిపి కృతార్థుఁ జేయవలయునని నప్పారిషద్గ్రామణి యత్యంత సంతోషిత స్వాంతుండై యొక్కింతసేపునకు పూర్వంబున శర్వుండార్యా సమేతుండై వేరొలగంబున్న సమయంబున తద్దర్శన కుతూహలంబున జన దెంచి విడించి క్రమ్మరిపోవుచు తన్ను ప్రణవాధ్థం బడఁగిన కుమారునితోడ తత్ప్రణవాధ్థంబు లేనయని యపాధ్థంబుగా నెసరెరుంగిక పలికి యతని చేత కారాగృహ బద్ధుండగుట సురలవలన పరమేశ్వరుండు విని యతని విడిపించి తదోంకారార్థంబు సవిస్తరంబుగా నేర్పఱపడం బలికిన నిజతనయు ప్రజ్ఞాపశేషంబునకు పరితోషంబునొంది మేదినీతలంబున మన్మహిమంబు ప్రకటింపుమని యానుచుటయు తదనంతర వృత్తాంతంబును తత్క్షణంబ స్మృతియ గోచరంబగుటయు నానందబాష్ప ధారాపరిప్లుతాంగుండును కంచుకీభూత రోమాంచుండును గద్గదకంఠుండునై యతనితో నిట్లనియె ॥ మ ॥ అనఘూనీవుపనంగిగోరినమహో పాఖ్యానమత్యంతపా । వనమంబోనాదళనంబహీనఫల దప్రాగల్భ్యమాచ్ఛేశభ। క్తనికాయప్రమదాస్పదంబతుల మోక్షప్రాపిసంయూచకం । బనిమేష ప్రకరాధిగణ్యమయి పెంపొందారుణీమండలి ॥ గీ ॥ కుంభసంభవనీ మది కోరెఁదీము । పినుముశర్వునికరుణనే గినినభంగిఁ । దెలుపుమనటంచు రేణుక దేశికుండు । చెన్నొసవేసెచరితంబు చెప్పదొణగె ॥ సీ॥ శ్రీకరాంబరచూబి శిఖరాభిరామంబు బహుపుణ్యసానువి ప్రోజితంబు। శరభమృగేంద్రాది సత్వసంకీర్ణంబు దేవవృక్షోద్యాన దీపితంబు । కనకాంబుజోజ్జ్వల కాసారకలితంబు బహుశరుచయ ప్రోజితంబు । కిన్నరీబృందసం గీతనాదయుతంబు పటుతాపసావాస భాసితంబు । దళితపాపంబుముక్తిప్ర దాయకంబు । ప్రమథనిలయంబుసర్వజ్ఞ పాలితంబు । వేదవేద్యంబుతారక విలసితంబు । భవ్యవిభవంబుకైలాస పర్వతంబు ॥ ఉ ॥ ఆయతతద్ధరాధరశి ఖాగ్రనమంచిత హీరదేవతా । నాయకరత్న కాంచనఘ నద్యుతిసంచయ మెల్లనేకమై । తోయదమాగ్గ దేశమున తోరముగాగను పట్టుటొప్పెగం । గాయమునాసరస్వతులు

కంధినభిన్నత జేయుశైవక్షి ॥ సీ ॥ పున్నాగవిస్ఫూర్తి బొల్చుటి తియెకాదు పున్నాగవిస్ఫూర్తి బొల్చుమీరి । చమరికాకీర్ణమై చెల్వొం దుటయెకాదు చమరికాంచల్స్పృహల చాలగలిగె కుంజరాశనదీపి గొ రలుట్టితియెకాదు కుంజరాశనదీపి గొమరుమిగిలె । ప్రియకబృందం బున పెంపొందుటయెకాదు ప్రియకబృందంబున పేర్మిగనియె । సనగ వృత్తిమ్మగాక్షీణ మరుసుపకల । భువనసన్నుతిగాంచెన ద్భుతముగాక। కతసవాససుధాభాను బిమ్మభవ । కాశమహిమాస్పదంబుత త్కాశ్మధ రంబు । వ ॥ మరియు నద్ధరాధర రాజంబు విరాజమానంబై స్వర్గో కంబునుంబోలె రంభాదేవ వల్లభ సుగుచిర విలాసంబై యప్సస్తీపు రంబునుంబోలె నిరుపమ శుచిపదేశంబై సంయమినీ నగరంబునుంబో లె విలసిత ధర్మానానంబై నిబుధుతి భువనంబునుంబోలె సంతత పుణ్య జనస్థానంబై వరుణ కట్టాంబునుంబోలె భాసుర భువనోన్నతంబై గం ధవతీపుట భేదనంబునుంబోలె శంకర్షవాహ విలసితంబై యలకా పు రంబునుంబోలె శంఖనుకర పద్మాకరంబై యాగాశ లోకంబునుంబో లె నీలకంఠ సంచారంబై వాతాళంబునుంబోలె నాగలోక కలితంబై యొప్పుచుదత్పర్వత శిఖాగ్రంబున ॥ చ । పగడపుగంబములో తిమికు బంగరు బోదెలు తిమ్మికెంపురా । సిగసిగలీనువాకిళ్ళు నిద్దపువెన్నెల చేనిరా లజై । న్నగుజిగిగోడలుక్ పొగసు లైతగుపచ్చల తోరణంబులుగ । దగ జెలువొందుసొక్కమణి ధామముశోభని వానయోగ్యమై ॥ క ॥ ఆసు హనీయసభాభవ । నామలమధ్యప్రదీపి తారాయుతతే । జోమయ నవరత్నాంచిత । హైమసుఖాసనమునంసు సతిమ్రమొదవక ॥ సీ । కమలభవాండములో కంకుకంబులరీతి బట్టియాడెమగణ ప్రభులుగొలువ। సహజైకలింగని ష్ఠావతిసూర్తిచే జరియించుభృంగిలా స్యంబానర్వ। నాదిమనృపభోశ్వ రావతారంబయి తగునందిసందడి తలఁగజఁడియ । నతులితాప్తో గయో గానందపరవశు లైనమాసీశ్వరు లభినుతింప । నమరగజగామినులు చామరములువీవ । గరుడగంధర్వముఖులిరు గడ లనిలువ । శైలతనుజాతయునుదానుం చంద్రమాళి । నిండుకొలువుండె కన్నుల పండువుగను ॥ అనుమయంబున ॥ ఉ ॥ పాలునుసీరు నీర్వారు

చు ఁక్కిపు మన్వ్ఞి నెక్కి స్వప్రభా । జాలము మేకువుఁ దెగడ నాదిత్యపు
ణ్ణ్యన దీనదాచ్ఛ్యో । యూలయ మాకమండలువు హస్తమునన్ వెలు
గొందశారదా । లోలుఁడువచ్చెసర్వసుర లోచనపద్మము లుల్లసిల్లగన్ ॥
చ । అటుజగదేంచుచుఁ గిరిసు తాత్మజుఁడొక్కఁడె బాలకేళిప । ర్య
టనమొనర్పుచున్నతరి నాతనిలెక్క యొనర్పకేగిది । ప్పటుగనితత్పదా
బ్జముల పైమగురంటగ నాగ్రమొక్కివి । స్ఫుటనిగమాంతసూక్తముల
బొంగుచునున్నతి జేసెనీగతిన్ । సీ ॥ బాలేందుకోటీర పన్నగకేయూ
ర పాకోధితూణీర భవవిదూర । పద్మాక్షసుతశిక్ష పావనమునిరక్ష ధ
ర్మసంచయపక్ష పాపశిక్ష । కలితక్ష్మపావాల కార్ముకాయితశైల కం
ఠాంకోల ఖలపిఠాల । సిరజాంబకమైత్రి నిర్జితాసుగోత్రి నిరుపమ
ఔధగాత్రి నిగమపవిత్రి । పార్వతీసంగరపిసిశా పతిరథాంగ । గగనసం
గాఁజటాజాల కరకకోట । కోటుపిలేజతారక కుమారరాజ । నిరుప
మోల్లాసదానవ నీవిలాస ॥ చ ॥ అనియిటుసన్నుతించి ప్రమథాధిపు
లోచన సంజ్ఞమెక్కిడన్ । వినయముమీరనిచ్చియతి విస్మయమందుచు
నతిడాత్మనాస్థ । ద్యనజమెలర్పగొంతవడి తద్గిరిజేశసభా వినోద
ముల్ । గనుగొనిశౌర్యవీరుకొని క్రమ్మరిపోవుచుఁ దొంటికైవడిన్ ॥
ఉ ॥ శంకరతుల్యుఁడైనశర జన్మనిజాత్మక నేగుచుండనా । పంకజగర్భ
పైఁగినుకఁ బర్వకుమారకుఁ డోరిపీడనని । శ్శంకితబోవుమండెనను సడ్డ
యొనర్పక యంచునుగ్రుఁడై । కీకరుచేతరాబనిచి గీప్పతిశోనిటు
లెక్కినత్తరిన్ । గీ । ప్రవ్వడవునీవునీనెల వెవటనుండు । నామమెయ్యే
దియుద్యోగ మేమియిప్పుఁ । డిటకురాగతమొద్దిమా కెరుఁగఁదెలుపు ।
మనియమగినట్టులడగిన యబ్జభవుకు ॥ మ ॥ అమరజ్యేష్ఠుఁడసత్యలో
కము మదీయంబైనధామంబునా । మమునకబ్రహ్మయటుమరెల్లఁడల
నస్మత్పూర్వమెన్నంగన । ర్గముభర్గుంగొనియాఁడగానిటకు వేట్లన్వచ్చి
తిన్నావుపు । న్నిమునింకొక్కటివేరెనేనడిగెదన్ నిక్కంబుగాదెల్పుమా ।
క ॥ ఏమేమిచదువుకొంటివి । తామరసభవాయటన్న దనమదివాణీ ।
కామునిననుచదువడుగగ । నేమిటికినితలచినగుచు నిట్లనిపలికెన్ ॥ క ॥
వేదములునాళంబున । బాదుకొనన్విద్యలన్నగఁ బఠియున్నధియే । నే

దెలియనియదియెయ్యది । లేదుతలఁపనాకుసాటి లేరుజగములఁ । అ
నినఁ దరప సిత్తాననుండై కుమారుండు ॥ గీ ॥ సకలవిద్యలఁగోపల సా
ర్వమైన । విద్యయొక్కటివినుటకు వేడ్కయయ్యె । గానసనుచిన్న వాఁ
ని గడుఁకీపుఁడు । పన్యసింపుమటన్నన ప్పన్మభవుఁడు ॥ క ॥ వేదముల
కాదియాఁబు । ద్వేదముఁబరియింపు మొదల విస్పష్టముగా । నాదాను
స్వార్థ్య । ర్ణోదారంబైనప్రణవ మొప్పగబల్కిఁ ॥ చ ॥ వినితెల
యూచిచాలునరి విందజయూప్రణ వార్థమెట్టిదో । కినియుకదెల్పినా
హృదయ క్లేశితసంశయ మెల్లబాపుమా । యనినసజ్జుండులేతెంగ వాన
నసీమద విర్వసంబికా । తనయునితోఁడగర్వమొఁద దాగ్గొనినట్లని పల్కైన
త్తరిఁ ॥ గీ ॥ మటలేల్పణవ మంత్రంబునేనతె । దర్థిమేనయనిన న
గ్నిభవుఁడఁ । గనులగెంపుగదుర గండచేటికా । పూర్వ ముగినతని
గర్వమణచి ॥ సీ ॥ అంతటఁగినుకచ ల్లారకకారాగృ హాభ్యంతునితిరో
హి తాత్ముఁడైన । వీరభావమునిభిల్చి విమలప్రణవమంత్ర మంత్రాధి
పులుచంద్ర మౌళియగుట । నెరిగియుండియజ్ఞా హీనుఁడైనేనని ప
లికెఁగావునవీని బట్టికట్టి । స్కందశైలంబున బడినుంచుటన్న నాతఁ
డుపరమేష్ఠి నట్లఁజేసె । లోకసృష్టిపిదప లోపంబుగానీక । స్రగుఁడై
ప్పటట్ల జరుపుమండె । నంతసురలుమునులు నంబుజసనున్కై చింత
నొందిసాంబ శివుగురించి ॥ చ ! ఘనతరమైనసిద్ధిగ కాలతిఁబోనరిం
చిపార్వతీ । వనజముఖసమేతుఁడయి వత్సలతెబొడఁజూపి ట్లిభ । ర్గునివి
మలాంఘ్రియుగ్మమున కుబ్జణమిల్లిరు నేకభంగుల । న్వినుతియొన
ర్చివాంఛితము వేఁడుడటన్న మహేశుతోఁడుతన్ ॥ క ॥ శరిజన్మునికో
పంబున । సరసీజాసనునికైన సంకటమెల్లం । గరుణజనింపఁ బలికిఖ ।
చరమునిసంఘంబుమరియు సవినయమొప్పఁ ॥ క ॥ దేవాదిదేవవిను
మీ । సేవకుఁడగుబ్రహ్మకైన చిక్కెఁడలుటయే । మావాంఛితమనిపలి
కిన । భావజసంహరుఁడుమిగుల ప్రముదితుఁడగుచు ॥ క ॥ పరమేష్ఠి
న్వీడిపించెద । నరుగుఁడుమీమాందిరముల కనివడినందీ । శ్వరుగనుగొని
నీవిప్పుఁడు । సరగునమత్సుతునికడకుఁ జనియాతనితోఁ ॥ శా ॥ స్వాతం
త్ర్యంబువహించిగర్వ మెదబర్వంబల్కి నీజేజనం । జాతుఁబంచినిభైటె

స్త్రీతలకు భృఙ్గా యానుషంగ్యసుర । లాతోరూయిడిరట్లుగావునద
యాలంబుగన్నై యూతని । స్వీకాజ్ఞాలయుఁజేసిపుచ్చుమిపు డేవిశ్వంబు
నిర్మించగన్ ॥ ము ॥ అనినావాక్యముగాగ బల్కివిగతా హంకారుగా
వించిజీ । వనజాతోద్భవుఁడాకవీడిసుఖయా వార్తల్వశించెన్మహా ।
మ్మునిపుంగవ జనినంది కేశ్వరుఁడు స్కందాద్రిక్షులో దానుదా । రొక్కొని
క్రీంచుచునన్ను పణ్మిఖుఁ తాఘ్రాగ్రంచిమోదంబునన్ ॥ క । ని
టలతటఘటితకరసం । పుటుఁడై యిటులెక్కనతఁడు స్ఫుటవాక్యములన్ ।
జటివినుతుఁడైనదిక్పటు । డిటకినిచినపచ్చినాడ నినసంఖ్యాతుఁ ॥ క ॥
వనజాసనుచెలుమానుపు । మునియనిమిషమునులువేడ నసలాతుఁడు
దా । వినియిటులొనరింపుమునీ । వనియెఁగావున్నదదాజ్ఞ యాదలనిఁ
డుమా ॥ చ । అని వినియాశ్వేరాజ్ఞదల యందెపెరించితిఁ గానిదుర్మ
దం । బునఁదనుదానెరుఁగక ప్రపూర్ణమహత్వ మనుస్వరూపమే। ననివ
చియించినట్టినలి నాసనుముఁజెరఁబెట్టియూరకే । చనుమనియిత్తరిన్వి
డచి చక్కఁగబంపఁగ నంతివైట్టినే ॥ గీ ॥ నలినసంభవుఁవిడుమంచు
నందికేశ । సీవువచ్చితిగావున నేసహించ । నయ్యనికనొందుబలుకక
నరుగుమనిన । నాతఁడరుదెంచిశివునికా రీతిదెలుప ॥ చ ॥ వినిదరహా స
వక్త్రుండయి విశ్వగురుండు గిరీంద్రనందనన్ । గనుగొనివింటిసీతనయు
గాళికమచ్చటి కింకవేగనే । జనకవిధాతృమోక్షణము సల్పఁడువాఁడ
ని తెల్పియప్పుఁడా । య్యనఁగఁజూపేమిరాసతి నంతిపురంబున కన్పి
చెచ్చెరన్ ॥ క ॥ పారిషదామిరిమునిపరి । వారుండునుదివ్యవృషభ వా
హుండైనీ। హారకిరశార్ధధారికు । మారగిరీంద్రమునకరిగెఁ మదిముదమొ
దవన్ ॥ చ । అటుచనికాంచెశంకరుఁడ హార్వసుతావరి పుత్రునన్మణీ।
కటకకిరీటకుండలవి కాసితశోభన గాత్రుఁసృష్టిసం । ఘటనవిలాసస
మ్మోదిత కాందనశైలని వాసగోత్రభి । త్పుటనుతిపాత్రుఁదీప్తివరి భూత
నహాసగివ యోజమిత్రునిన్ ॥ ము ॥ కనిడాయంజనునంతలోపలన త
త్కౌంచోద్భృద్ధేదిది । గ్గనసగఁబటఁనిల్పిలేచి వృషరాట్కాండావ
తీర్ణుండుసం । జనితామోదియునై నతండ్రికి నమస్కారంబుగావించిని ।
ల్చినపట్టింగనిగాగలించి యదలోఁజెన్నొందుమోహంబునన్ ॥ ఏ ॥ అంత

మ। ర్మాకృతిఁబుట్టినాదగు మహత్వముబోధ నెనర్చిమానవా। సీక
ములక్ భవాబ్ధిదరిఁ జేర్చుమునీదగు నేర్పెలగ్నఁగ ।గీ॥ వీతవర్ధంబును
నునంది కేశ్వరునిధ। రాతలంబునకనిచితి నాతనికిస। హోదరీరత్నమైభ
క్తి నెప్పనాగ । మాంబికాదేవితనయుఁడ నైజనించు ॥ చ ॥ అసదృశ
నందికేశ్వరుని యంశమునంజని యించిమించున । బ్బసవనితోఁడనం
తతను భక్తదధక్తిశు భానుభూతిపెం। పెనగుచుఁభాసమాన శరణే
శ్వరపద్మ జనంబొనర్చుచు। న్వసుమతిగొన్నివర్షములు వర్తిలువ
త్సమ దాజ్ఞవెంబడిన్ ॥ వ॥ అని యిట్లానతిచ్చిన జనకుని వాక్యములు
విని కుమారుం డవనీత లోద్భవంబున కసమ్మతియును జనకాజ్ఞోల్లంఘ
నానర్హతా విచారంబును మనంబునం బెనగొనుటయు నేమియుంబలు
కకే నమ్రివదనుండై యూరకున్న నతనిభావంబు శంకరుండు దివ్యచిత్తం
బున నెరిఁగి ధరాతలంబునఁ భక్తివర్ధనం బొనరింప వలయునను తలం
పున బ్రదేశను దాసీనుండైన కతనవీడంబికా సంబోధనంబునం గాని
చక్కఁబడఁడని యూహించి పార్వతిం దలంచిన సమస్తజగ ద్ప్రతాం
త వేదినియగు తత్సతీ వతంసంబనర్ఘమణి భూషణాలంకృతయు నిరుప
మ వాసనాసమాగత చంచరీకనాదమె దురాదితేయ మేదినీజలకాంత
దామాభిరామయు మందిస్మిత సుందరవద నారవిందయు రాజకీర లీలా
నరోజాత హస్తయు జేదీప్యమానకాంచ నాంబరసహితయు నైయనేక
నాకలోకాక లోకస్త్రీలోకంబులు గొందరసమానమాణి మయంబులగు
నాలవట్టంబులు గొందరు వజ్రమయ దండచామరంబులుం గొందర
తులిత ఖాత కుంభదండ పుండరీకంబులుం గొందరు చిత్రవిచిత్ర
పట్టాంబర కేతనంబులుం గైకొని యరుదేర విద్యాధర కిన్నర కింపు
రుష గంధర్వ కామినులు సంగీత సాహిత్య వేణువీణాది వినోదంబుల
నింపుసంపాదింప యక్షగరుడోరగ సిద్ధసాధ్య మిథ్యా మధ్యలు ఖడ్గపేత
పాదుకా జలకలశ వీటికాపేటికా ధారణులైనడువఁ దివ్యవిమానం బధి
రోహించి స్యంద మహీధరంబునకు వచ్చి విభావరీశ భూషణ సభానిక
ట ప్రదేశంబున తద్వాహనా వతరణంబుగావించి తనుగనుంగొని లేచి
నమఃపూర్వకంబు గాసిటలతట ఘటిత కరులగు సురలనిరుపమ కరు

ణాశట్టా జేసి కణంబున నిశ్చింపుచు ప్రాణేశ్వరుడా యండనుదెంచి ప్ర
ణమిల్లిత దనుమతి నధాసనా సీనయై యుండి చింతాననుండైన సు
తుఁగని వీడిల్లి చింతాక్రాంతుండైయున్న కతఁబేమని యిసడిగిన నతం
డు మందస్మిత వదనుండై సతితోడ గత వృత్తాంతం బంతయుం దెలి
పి యేత దధీనంబుగాదే నిన్నుదలంచితి గావున నితని క్షితితలంబున క
రుణనట్లు సమ్మతిపరుఁ గానవిని యాతన యుతన మనంబున నొక్కింత వి
చారించి తొల్లిభూతలంబున సంభవంబునొంగు నిజవయస్యయగు నా
గేంద్ర గమనకు కుమారుని కుమారునిగా నిచ్చెదనన్న వరంబున కను
రూపంబుగా నీశ్వరుం డానతిచ్చుట కానందంబునొంది తనయుఁడా
యండిగిచి తొడలపై నిడుకొని కూకటులు పుణుకుచు నిట్లనియె ॥ సీ॥
అన్నకుమారమీ యయ్యజెప్పినమాట కివియొక్కొనదగు నిలజనించు ।
కతనఁనీకుకొరంత గలుగగుతనకునీ కొక్కింతవేమలే కుఁకినన్ను । బా
చెదాజనుట్టి ఎనికదిగాకనే మున్నెపంపఁదలంచి యున్నదానఁ । గావున
మాయాజ్ఞ గైకొనిభూతలం బునకేగియచ్చట పొనఁగుఁడీన । భక్తినుద్ధ
రించి పరవానునలడంచి । యఘమున్మ్రుంచిదెసల యశమునించి । ప్రౌ
ఢిమించిశర్వు భక్తులరక్షించి । మురిలిరమ్మ్రించంత మానుమునిన ॥ గీ ॥
సమ్మతించిగువ్వుడు జనఁజనకపద । పరసిచాతములకు నాగిలేచి ।
మీయానుజ్ఞనేను మీరంగనేర్తునే । యట్లనేయువాఁడ ననుచుబలికె ॥
న ॥ అట్లు బలికిన కుమారుని వాక్యంబులకు పార్వతీ పరమేశ్వరు
నందంబునొంది యతనిం గౌగిలించుకొని దీవనలొసఁగి పొమ్మ వేగ
మ్మున మరిలి రమ్మని యనేక విధంబుల గారవించి పాదాభివం
దిత ఋభు బ్రహ్మదేవర్షి పరివారంబులతో నిజనివాసంబున కగి యిష్టవి
నోదంబులఁ దేలుచుండి రక్కుమారుం డవనీతలంబున [illegible]
రుండునఁ బసవేశ్వర భాగినేయుండై జనియించి యస
మంబునఁ భక్తివశతనం బొనరించి గుంభ సన్నిధిని [illegible]
రంబుగా వినుమని రేణుకుండు దివ్యదోడంగ

—[*] కళ్యాణపుర వర్ణనము [*]—

సీ ॥ శ్రీసమంచితరాజ శేఖరాగారంబు పరిసర్వయంగళా వాసభూ

మి । పాశికటవీరభ దాశికారవిభవంబు పట్టుదంతిముఖబల భాసురం
బు । నతులరంభాదికో దాస్యసవీలాసంబు రమ్యవిద్యాధరా భాశ్రితంబు।
నగణితపుష్పర త్నావళీకలితంబు ప్రబలగంధర్వవి రాజితంబు । నగు
చుమాఅట్టకైలాస మనుచిసకల । జనములద్భుతపూరిత స్వాంతులగు
చుఁ । వినుతిగావింపఁదనరెపృ థ్వీపతులమున । భాగ్యజనకంబుకళ్యాణ ప
ట్టణంబు । మ ॥ జలదాధ్వోన్నతసౌధసంఘటిత భాస్వద్వ జిలోప
లో । జ్వలకాంతిప్రకరంబునల్దెసలఁ బర్వ బారిలోకింబుని । చ్చలుశ్వే
తాసితపత్రపున్నిశల లేశంబైనస్వాంతంబులన్ ॥ దెలియుంజాలకసంశ
యించుబురి వర్ణింపఁ వశంబేఫణిన్ ॥ ఆ ॥ సంబాటుకొమ్మల న
మరిసద్వి । జాతిపాగారమునుచిజా ధరివితతి । పాతన్నెమూలబల
ముచే బరిష్ఠవిల్ల । సాలముదనర్చుఁబరికిల్ప సాలమునగ ॥ ఏ ॥ రాజ
మాండలసంసక్తి దేడరిల్లి । ప్రచక్రవర్త్యాదిజేయన్న ది భువనవినుత । మే
ఘపదసంగితీసనర్చి మెచ్చగులకు । కరిసిరిమొ ప్పిదిగోలు పురము
నందు ॥ చ ॥ జలజసఖాశ్వాముల్గతుల సాటకిగాసి తస్థకోద్ధతి ।
దొలఁగఁగఁజేయునింగికయి దూఁగఁగనైడఖ రోద్ధితానని । తెలరిజయంబ
రాంతరము దారొనిక్రమ్మిన దానిచాటునం । బలువిడిభీతిభారగని
వానిహసించుపురీ వరాశ్వముల్ ॥ చ ॥ అతులితతత్పురీపథము వాధ్వ
పుంఘటి తాచ్ఛమంటకా । వితతజయాభిరావములు విశ్వమునిండిన తె
ద్దిశార్తిన । మృతజలజాతబాణపుర మాతరధంబులు గానలందు
ప । తగుహలండదీయ్యశిఖ రంబులుజేరె రయంబుమీరగ ॥ క ॥
తెలతెలవోవుచుఁదమనీ । డలనిలుకుచుఁబిలముగాఁగ డాగెగుసింహం ।
బులుశౌర్యభీమాసరి । వెలయుసైయనినగురచటి వీరనృసిం
హుల్ ॥ డ ॥ [illegible]
టాడినవా [illegible]
పగ్గజుని [illegible]
ని వసించుటప్పరిక్ । బాడబులుత్తమాజకవులు భ
వ్యనియోగవ చ [illegible]
మూర్తులు సత్యత్యాగ భా । సుగతరమోదదాయకులు సుస్థిరమిత్రస
మేతులప్పరీ । వరబలయోగ్యకాములయిరిక్తులు రాజులు రాజులెక్క-

స్తే । యసుతసువిక్రమస్ఫురణ నాతఁడువతిఁ ల లేకయుండుట్ట ॥ క ॥ బేహారులుమృదుసత్యా । వ్యాహారులుకీర్తివిజిత హరశైలసమా । రా హారులుకవిదంతకు ణీహారులుగలరుపురిన నింద్యవిహారులో ॥ క ॥ శూద్రులుహలనిజిఁతబల । భద్రులుసద్గుణగణాది భద్రులుసుఖని । ద్రిద్రులుతతగాంభీర్యస । ముద్రులుగలరచటబుధస మూహాసుర్రులో । సీ ॥ ఏవీధిజూచిన నిభదానవాంతక సదనసగుత్కర సంభ్రమంబు । లేవంకనరసిన కేణాంకకోటీర పాదపంకేజాత భక్తమహిను । లేచాయ నాలీఁప హిమగిరిజాధిప లలితకథాసుధా లాపచయము । లేచక్కఁగణి యింప హేరుధరాధర భానానుసేవాను భావనంబు । లెచటఁచలపోయ పద్మినీ హితన్మృగాంక । జాతవేదాంబకాభంగ శాస్త్రుచర్చ । లప్పురీవ రమాహాత్మ్య మభినుతింప । నలఘయేశేషఫణ్ణికైన నజనికయిన ॥ క ॥ ఆపుటభేదనమేలెకు । భూపాలకుడ్డధినికర పోషణఁడునమి । ద్వాస్థ పారచణుఁడుశుభములు । నేపుగనుఁబిజ్జలాఖ్యుఁ డివ్వసుమతిలోఁ ॥ ఉ ॥ జైనకుల ప్రవర్ధనుఁడు శాశ్వతికీర్తి యుతుఁడునిర్మలా । నూనగుణాభి రాముఁడుథ నుగుణటాంకర ణారిమండలీ । మానససాభ్వస్ప్రసుము మన్మథమాధవ రూపశాలినా । నానరినాధసన్నుతిస నాథుఁడుతత్ప్రీతి నేతవధిలెఁ ॥ క ॥ ఆరాజుమంత్రివర్యుం । డైరాజులుసకలదిగధి పాం బుజవదనా । భూరిస్తనహారాయిత । చారుసమాఖ్యుండుబసవ సచి వుండెలమిఁ ॥ సీ । ఏధన్యమానసం బిందుశేఖరపాద తోయసం భూతభృం గాయమాన । మేకృతార్థనికృపా లోకనంబర్ధిచై న్యాశుశు క్షణివార్షి కాంబువృష్టి । యేపుణ్యచారిత్రు కోపయుగ్భాభిరం గ మఖ లాన్యమతిజాత హరణమూల । మేమంత్రిమాహాత్మ్య మింద్రాబ్జభవ ముఖ బృందారకానీక వినుతిపాత్ర । మతఁడుగొనియాడదగుమిహి కా చలేంద్ర । సంభావావల్లభనియోగ సకలమర్త్య । పావనార్థమాదా ఖ్యత ప్పత్నిమాద । మాంబికాగర్భజుఁడుబస వార్యవరుఁడు । సీ ॥ సతతంబుగురులింగ చరసమర్చించెకాని యితరార్చనంబుల నేవగించు । జంగమతీర్థప్ర సాదసేవయొకాని యితరంబురుచిగొన నేవగించు । మా హేశ్వరవ్రాత మాహాత్మ్యమేకాని యితరంబువినుటకు నేవగించు ।

సితగణాధీశ సద్విలాసమె కాని యితరంబుగనుగొన నేపగించు । నెం
తసజ్జనుడీధన్య డెంతధీరుఁ । డెంతమహిమాఢ్యుఁడనిఁను లెన్నఁగొనఁగఁ।
రాజ్యభారంబుశివభ క్తి రాజ్యభార । మెలమిఁబాలించెశ్రీబస వేశ్వరుం
డు ॥ గీ అనుదినములఁతోఁబది యారువేల । జంగమంబులకిష్టాన్న
సమితినొసఁగి । మిండజంగమములకు పండ్రెండువేల । కనుచువేళ్యాగ్య
హంబుల కట్టిపగిది ॥ క ॥ అచలితతత్త్వైకనిర్వ్య । ప్రచురశివజ్ఞాను
మోద భరసకలదిశా । నిచయసమాగతశరణుల । ఖచర జ్యేష్ఠునకువ
శమె గణుతింపంగ ॥ సీ । సుజ్ఞానసీలురు సూనృతవాక్కులు త్రిభువ
నపూజ్యులు ధీరమతులు । వేదాంతవేదులు వీరశైవాచార సంగ్రహా
కర్తలు శాంతిసహితు । లష్టవిధాంగయో గానందిపరవశు లసదృశ
లింగలీ నాభీపద్మ । లంతరాదివిదూరు లత్యంతకరుణాస ముద్గులుని
రుపమ భద్రగుణులు । సత్పశిసాదాంగులకుటిల స్వాంతరంగు । లతుల
భవదూరులన్యదు ర్మతవిదారు । లచలదాసత్వమతులుభ క్తాధిపతులు।
శర్వపదపద్మభృంగముల్ జంగమములు ॥ క ॥ పరవికచాబ్జేక్షణసో ।
దరిముక్తసతీలలామ తత్పరులనుబం । ధరుపెంకుబుణ్ణుగరిళము ।
కరుణయపూన్కిగనటించు గణసిహంబుల్ ॥ గీ ॥ నిండికళ్యాణపుర
ముపం డ్రెండుయోజ । నములనెల్లెడనెడలేక సమితులగుచు । కాలకం
ధరువరభద్ర గజములనగ । నతిముదంబునవసియించి రంచితమ గి ॥
చ ॥ వినయవివేకభ క్తగుణ విశ్రుతుఁడాబస వేశ్వరుఁడుదా । ననయము
తద్గణాధిపుల కందరికీప్సిత వస్తుజాతమిం । పొనరగనిచ్చుచుఁ బ్రమద
మొందిసుధామయ తత్పశిసాదమఁ । వనంధదేలుచుఁ మహిమ వర్ధిలఁ
జేయుచు నున్నయత్తరిఁ ॥

—(♦) కక్కయ్యగారికథ (♦)—

శా ॥ దృక్కణ్ణైశకలాపమాతిఁనుర ధాత్రీప్రభాకీర్తియు । ద్ధి
క్ష్వాసల్ప్రకరుండుకామముఖ విద్వత్సంహరుండాశ్రిత । ప్రాక్కర్ణాంబు
ధిబాడబానలుఁడు భాస్వత్తేజుడాప్రోలిలోఁ । గక్కాఖ్యుండొకభ క్తసత్త
మఁడు శ్లాఘ్యఖ్యాతివహిల్లగఁ ॥ గీ ॥ బసవదండాధినాథుండు భ క్తి

తోడఁ । దద్గరాధిపవరుప్రసా దంబుఁగొనఁగఁ । దలఁచిపండ్రెండువత్స రం బులుమహాప్ర । యత్నమొనరించియంతట సబ్బకున్న ॥ మ ॥ క మనీయామలతిత్వయుక్తుఁడగు నాకక్కయ్యదివ్యప్రసా । దమునేగాంచ నినేరనైతినకటా తద్భాగ్యమేతీరునన్ । సమకూరుఁగనుబోలువానిక నుచుఁ స్వాంతంబులోనెంచియు । త్తమనైయెప్పతదీయమందిరము చెంతఁ జేరియచ్చోటునన్ ॥ ఉ । అంగణశీమఁనల్లడల నంతటనింతట నిల్చికాంచుచుఁ । ముంగలనొక్కచీమకొన ముక్కొనయొక్క కణంబువట్టియే । నంగనిజ్ఞానిగాననిది కక్కయ్యగారి మహాప్రసాదమె । బ్భంగి నసంశెయంబనుచుఁ భావమునందుఁ దలంచిమేలుకన్ ॥ చ ॥ భవముల బాసితిన్నిగుల భాగ్యముజెందితిఁ గోరుకోర్కెచే । దవిలెసమస్తసద్గుణవి శానములోపలఁ బన్నెఁగాంచితిఁ । భువనసుతాభిరామగుణ పూజ్యుఁడు కక్కయ సత్ప్రసాదమీ । భువిఁగనుగొంటిమంటి తి పుణ్యచరిత్రుఁడ నైతిరూఢిగన్ ॥ క ॥ అనయముఁగురుసంయుఁడే । వునిగొలిచినయట్టి ఫలము పొందుగఁగణప। ద్వనజములపూజఁగావిం । చినఫలమునుతోడుఁ దోడఁ జేకూరెబలే । గీ । అనుచుఁమదమందియప్పుడ య్యనఘుమూతి । చీమనోటిప్రసాదంబుఁ జేకొనంగ । నొకియుపాయంబుఁగనియటనున్నయిసుకఁ । జగితిపైచుట్టిమాత్రంబుఁ జల్లుటయును ॥ క ॥ అక్కజముగనవ్వాలుకి । చక్కిపొడియైనఁదత్ప్రసాదకణంబున్ । లెక్కఁగొనకప్పిపీలిక । మక్కడనిడిపించదారి కైయరుగుటయున్ ॥ క ॥ ఆనందమందిబసవఁడు । దానాకిణమాత్మహస్త తలముననిడిబల్ । దీనునకునిధియువాఁడిన । చేనకీవపఁబువగిదిఁ జేకురెనాకున్ । గీ ॥ ఈ మహాప్రసాద మిష్టలింగార్చనఁ । జేసికానికొనఁగఁ జెల్లదనుచుఁ। బొలుపుమీరితనదు తలపాగకొంగునఁ । విడకనుండముడియ వేసియంత ॥ వ ॥ భక్తాగ్రగణ్యుఁడైన కక్కయ్యగారి యంతర్గృహంబున కుంజనివాసాదోప భోగానంతరంబునఁ సుఖగోష్టినున్న యతనిఁగాంచి వినయభక్తి ప్రమోదంబులు ముప్పిరిగొనఁగఁ సాష్టాంగావందనం బాచరించి కరంబులు మొగిచి దేవా బహుకాలంబుననుండి కాంక్షించుచున్న నాకుమద్భాగ్యంబు పిపీలికా రూపంబై భవత్ప్రసాదంబుఁ గొనితెచ్చి యిచ్చె

నేటికిఁ గృతార్థుండనైతిననిన నప్పరమ పురుషుండువిస్మయంబంది గురు కటాక్షపాత్రులగు వారి కెయ్యది యసాధ్యంబని తలంచి యతనితో ని ట్లనియె ॥ చ ॥ అనవరతాఖిలాంచితని శాధిపభూషణ సుప్రసాదభా । జనరసనాంచలుండనఁగఁ జాలినసీకు మదీయకర్తయై । జననుతిగాంచుచె న్నయ ప్రసాదముసంధవ మూలచోద్యమే । సనుసొకపెద్దనేయుటది న్యాయమెసీకు వివేకభూషణా ॥ చ ॥ అనిసరసంబుగాఁబలికి యంపినఁబం డరి తత్ప్రసాదముఁ । గొనుతమినాత్మగేహమున కుంజనఁగాఁ జనుదెంచి పా । వనసుగుణాభిరామశివ భక్తులలామద యాబ్ధిసీమయా । నగదగునక్కనాగనుస మంచితసంభ్రమ మొప్పఁ బల్కెఁ ॥ సీ ॥ ఎవ టకేగితయ్య యిట్లలిఁగాచిన । సనుయుఁడయ్యెఁదేవ స్మానమిలు । సలువునునినతెనను తలపఁగనొక్కడో । నుచితకుపుత్రుఁ గొనియయు ॥ క ॥ జలకంబాడఁగఁగిరి । నలిసిదళనేత్రయుక్త నాగాంబికయా । తలపాగకొంగుముడిఁగని । దలమగుసంశయముమిడినయె దజవియింపఁ ॥ క ॥ నామద్భుతమ్మునెన్నం । డేమియుఁదామాఁటఁగట్ట నెఱుఁగఁడిదీమ । యీమునుపుఁజాడ్పవలెనని । భూమినికుతుకమునఁదమ్ము ల్లేవడలిచికాంచెక ॥ ఉ ॥ కాంచినగణ్రసాదమువ్రఁ గాయనిసంతస మందిపుల్లనే । ప్రాంతల మోదబాష్పయుత యైబసవంపుగ ణాలయంబులక్ । సంచితభక్తివార ల ప్రసాదముఁగోరిక దీరమెక్కిదొయి క్కించుకఁదెచ్చెనాకొసగ నెతయు కూరిమిగల్గుఁగావునఁ ॥ సీ ॥ ఈప్రసాదమహిమ నెంచివర్ణించఁగ । నలవియగునెవ్వ మ్మొలకకైన । కలువపిసులేని తలమానికముగాఁగ । దాల్చినట్టిదొరకుఁ దప్పఁడగతి ॥ సీ ॥ ప్రబలారివర్గద్వి స్ప్రతాపంబున కరం తశంబుసిమ్మ హాప్రసాద । మునులితపస్వి యా వసిధనముల కశని రూపంబిమ్మ హాప్రసాద । మత్యుగ్రతాపత్ర యాంబుదములకుజం ఝూనిలంబునిమ్మ హాప్రసాద । మచలితమాయాబ లాబుపీస్థలముల కనలతేజంబిమ్మ హాప్రసాద । మఖిలవేదాంతవేద్యమా వారునిభక్తా । శాస్పదంబయితగునిమ్మ హాప్రసాద ॥ మలఘులోరనాదబిందుక ళాత్మ కంబు । తలఁపఁగానిమ్మహాప్రసా దంబుబ్రగతి ॥ క ॥ అనికొనియాఁడు చుఁమోదం । బునతెద్దివ్యప్రసాద మునకళులితవం । దనములొనరించి

వేగం । బునలింగార్పితముఁ జేసి భుజియించెనట్ల ॥ సీ । బసవదండేశుడా
మోద కుసుమవాఁ । స్నానమొనరించిభోతవస్త్రులుదాల్చి ! లీలఁ
జెన్నుంబలింగాచ్చ నాలయంబుఁ । జేరిచ్రిశాసనమునా సీనుఁడగు
చు ॥ సీ ॥ భూతిరుద్రాక్షమాలికల్ పొసఁగఁదాల్చి । కరతలంబుననిష్ట
లిం గంబుఁబూని । పద్మరుఁదలంచితనయాగ్ర జాతఁబిలిచి।నిరుపమానంద
భరిత హృన్సరసుఁడగుచు క ॥ అక్కాపాగాకొంగునఁ । కక్కయ్యమహా
ప్రసాద కిణాన్నదినే।మాక్కువఁమెక్కఁదవలయును । జక్కఁగఁగొని తెమ్మ
టన్నఁ నతియిటుపలికెఁ ॥ క ॥ పాగాకొంనుప్రసాద । మ్మగనినాఁకొర
కుఁదెచ్చి తీనగిశక్క । వేఁభుజించితిననవిని । తాగుండెన్నగుల్లుకునఁగ
దలపోసెనుదిక్ ॥ ఉ ॥ అకటానకిపుడేలఁగల్లునిజ చిత్తాంభోజపీఠస్థి
తాం । తికసమారసదాపీనకరి స్తోద్యత్ప్రియత్వకళాఖ్యభ । క్తకలాప
ప్రకృతిత్వ కారకుఁ ధాక్లోలిసౌఖ్యమీ । గకుసారభ్యము చేకురంగలఁ
దె లోఁబాగుఁ జేసెఁదక్ । సీ ॥ కారణజన్ముఁడా కక్కయ్యసత్పసా
దమునఁగొనన్మోదిఁ దలచనేలఁ ।దలచిపఁడైందువ త్సరములుపోవనా।
తొలిపుణ్యంబుఁ దొరకినేలఁ। దొరికినవటసంతోషమైనమెక్కఁక దల
పాకొంనుఁ బాపనేల । దాచికనాగాంబ తత్పసాదముఁగనితొడరిన
న్నపగకిఁ గుఱవనేలఁ । గుడునఁజెర్పరిమాయక్కి కుమతిఁనేను బేలనై
నట్లిన బోటి కేఁదల్లు । సంగమేశ్వరుకరుణయీ చాయనుండె । నెంత
చింతనొనర్పినఁ నేమిగలదు ॥ క ॥ పేమరునటుదలపోసిన । పామరున
కుముక్తిగలదె పామఁడినచో । కామితముజోగిచేకూనె । నీమహిలోన
నెమమాట యేనిజమయ్యెఁ ॥ క ॥ అనియిట్లునాగసాంబా । వనితా
తాస్యాబ్జాప్తభాస్కరుఁబునకుఁ । దనయెరుకలేమికెంతయు । మన
మీనఁదకిఁంచుచుండఁ మాటికినంతఁ ॥ ఉ ॥ భోగివిభూషణాజ్ఞమెయి
భూమికివచ్చు మయూరవాహనుం । డాగమవేద్యశర్వుఁసుతి మాకరక
క్కయ నత్పసాదసే । వామహిమంబునన్మగులఁ బావనమైకను పట్టుని
ప్పుడీ । సాగమగర్భనీమునిక నామునినోరధ సిద్ధిఁగాంచితిఁ ॥ క ॥ ఈ
సుదతీమణిక్కడుపుపూఁ । భాసురముగఁబుట్టికీర్తిఁ ప్రబలెదనయు । ల్లాస
మునకాతిఁకేయుఁ । డాసతిగర్భప్రవిష్టు డైచెలువొందెక్ ॥ క ॥ జల

జాయతాత్మీగర్భ । స్థలమందుగుమారమూర్తి తగనిల్చినదో । దలము
గుచుఁగర్భచిహ్నం । బులుగానఁగనయ్యోజతులు ముక్కుముమువఁగక ॥
॥మ ॥ ఇదియేమోవిపరీతమంచుఁదనుదా నేవంబునంజెందుచు । న్మదిలో
సిగ్గునవెవ్వరింగనక నీనాగాంబయున్నంతయా । సుదతీరత్నముచూ
ప్పగాంచిబస వేశుఁజెంతయుంజింతచే । జెదరంబారెముచిత్తమందుఁద
ల'పోసెఁ బెక్కుచందంబులఁ ॥ క । అవివాహపుణ్యచారిణి । ప్రవి
నులసద్భక్తియుక్త భావాంబుజమూ । ధవశాత్మీయిట్టినిందఁ దపులన్వల
సెఁ విధాత తలపేమందుఁ ॥ క ॥ కలలోననైనఁబురుషుని । తెలియుం
జూడనికీవ తీతిలకముతె । క్కలిగర్భముఁదాల్చునెయని । నలుగురు
వినినిందఁజేసి నవ్వఁగవలసెఁ ॥ క ॥ ఏమనియూరినుండును । నీమ
హిజనులాడకొనెము హీనోక్తులునే । నేమనిచెవులఁ జొనుపుదు । నా
మదిఁదరిలేనిచింత నాటఁగవలసెఁ ॥ గీ ॥లోకనిందఁబాపిమ కు సద్గతి
జూపి । యరియిమ్మిట్టితిని మహానుభావ । నీవెదిక్కు సుమ్ము కావఁసంగ
యదేవ । యనుచుఁగురునిఁదలఁచు నవరసమున ॥ సీ ॥ శాగ్గైనతిగటం
చు పాగలోఁజెక్కినకిమ్మపువ్వులబంతి యెమ్మెగులుకఁ ।వా మీఁదపైవ
లె వాటుగాఁపైపిన జిలుగురెఁపుడాలు చెలువుమెయిఁ । డాకాలద
విలింమ డంబైనరతనాల కిడియంబురవలచేఁ ఘల్లురనగ । మెయినిండ
నలఁదిన మెరుఁగుగంధపుశావి మించినల్దిక్కులు ముంచికొనఁగఁ । కేలసం
దంబుగలనంది కోలదనర । నుదుటయెరుపైనబూదిసం పదలునింపఁ ।
పెడదయురిమునలింగపు పేటిదనర । సంగమేశ్వరుఁడొకమిండ జంగమ
గుచు ॥ గీ । ఎనుటఁనిల్చినఁగనిబస వేశ్వరుండు । జంగమాఁధిద్వ
యమునకుఁ జూగ్రిమొక్కి । వేదసూక్తులనెంతయు వినుతిఁజేసి । సము
చితాసనముననుంది సంభ్రమమున ॥ గీ ॥ అర్ఘ్యపాద్యాదులిచ్చియ
ర్యనఘమూర్తి । పార్శ్వతలమునసంజలిఁ బట్టిభయము । భక్తియును
నాత్మలోపలఁ బాదుకొనఁగ । వినయమునన్నశిష్యుఁడగనిగురుండు ॥
గీ । బసవపేమోమువెలవెల భారియున్న । దేమికతమనియడుగనో
స్వామియొకటి । విన్నవించెవఁదోబుట్టు వెలఁదికతన । యొక్కబలునింద
సంభవ మొందెనని ॥ క ॥ చింతిలకునిందకైయా । వంతమునీమనసులో

స నంగనయిరె । భోగీతివహించునెగరోభ్ । దంతమునకువేరెయొక కతుగులదనథూ ॥ గీ ॥ అంచపులిననితంబద యాపలంబ । వృజినగి రిశంబుముఖవిజి తేంగుబింబ । చికురపరిభూతతోలంబ శ్రీవిడంబ । డంబుగానొకినాడు ముదంబుతోడ ॥ ఉ ॥ రాజితశైలకూటనన రత్నమ యాంచిక సాధమధ్యవి । భోగితరత్నపీఠమున వాణిశచిప్రము ఖాది షేయని । శేడపిలోచనల్ గొలువఁ శ్రీదళుకొత్తగ నున్నవేళ తే । జోజితకోటిసూర్యుఁడగు చుఁశేరజన్ముఁడు వచ్చెఁజెచ్చెరఁ ॥ గీ ॥ వచ్చు సుతునిఁజూచి వంచికేల్గవఁసాచి । నాథనంబుకుప్ప నాదుహంస । నన్నుఁగన్నతండ్రి నాపట్టినాచిల్క । రారయన్న యనుమఁ గారవమున ॥ ॥ శా ॥ తామద్దాఁకుచుఁగాగలించుకొని మూర్ధఘ్రాణముంజేసిబ । ల్వ్యామోహాంబుననంకగుండిడిత దీయాలాపముల్ ప్రేమచే । నేమేమీ యనిమాటిమాటికరు వైయింపొందనగ్గింపుచుఁ । కామారిప్రియభో మతోషమొద వంగానున్నచోనత్తరిఁ ॥ క ॥ నాగేంద్రగమనయన మిహి । కాగతనూభవకుప్రియవ యస్యయపుపతి । దాగింబుగాం చియొకసఖి । తోగీల్కొనుమందబుద్ధి దోఁగబలికెఁ ॥ చ ॥ అరయఁ గనాత్మగర్భజుని యట్టులనిశేర జన్మఁవేఁడ్కచే । నరయఁగఁగాంచువారు తను నాలముసేయుదు రించుకైన్నదీ । గిరివరజాతిముద్దుతిల కింపఁగఁలా లనమూచరించెకో కరివరియానయీమెయొఁడఁ గాంచితిమెగన లేని చోద్యముఁ ॥ క ॥ అనిసెలవిభార్గవవ్విన । వనతందిలకించికోప వహ్నికణ బుల్ । కనుగొనలఁజారిగాని । ట్లనియెఁమిహికాధరాధ రాత్మజ పెలుచఁ ॥ ఉ ॥ ధైవతపంచయాధిపసు ధాకరశేఖరి వీర్యజన్ముఁడా । నావరపుత్రుఁగన్నెని మనంబుననోరువఁ జాలకిట్లమా । సావహవాక్యముల్ సుదతి యాఁడఁగఁగూడునె మేలుమేలుని । భావముగాననయ్యెనిక పల్కులువేయును నేలమాటికిఁ ॥ క ॥ పోలరితినమునినిటునిం । దాలాపములాఁడినవ్వి తట్టుగావునన । భూబాలోకంబుననిందల । కాలయమై జననమందు మంబుజవదనా ॥ మ ॥ అనియీతీయనశాపమిచ్చినఁవ యశ్యా యద్రిజానవ్యప । ద్వనజాతంబులపైనెరంగి మదిలోధైన్యంబుపెట్టింప గా । ననిమొన్నారణయానతల్లియిటు నాయందొక్కయగ్గించఁగాఁ । జ

నుచేనవ్వుచునాఁడినట్టిపలుకుల్ సత్యంబుఁగాఁగొంచుఁ ॥ ఉ ॥ దాపున
నుండనీకవసు ధాస్థలిసంభవ మంచుమంచుఁబ । ల్లాపమొసంగనీకిగునె
జన్మమునొందఁగఁ బాలతక్కిరియా ॥ భూపగ దేయటంచుబవబాభంగుల
వేఁడిన గారినెమ్మదిఁ । గోపమొకింతలేడించుపడఁ గోమలికిట్లని యో ప్రి
యంబునన్ ॥ సీ ॥ తరుణినాశాపంబు దప్పదుగావునఁ ధరణీతలమునను
ద్భవమునొంది । పరిణయరహితనై భక్తసఖ్యక్తశే షమహత్వమునఁగ
ర్భ మమరఁదాల్చి। ప్రజలెల్లనిందింప బాడెర్రిదువపఁ మల్ భరియిం
చిపుట్టెదు ఏట్లవలనఁ । లోకాపవాదంబుఁ బోకార్చిసద్భక్తి చర్యచేకొ
న్నివ త్సరములుండి । మరలియిట్టురమ్మనావుఁగు మనువమొయ్యికి ।
దేవినీయాజ్ఞఁజననమొందెదనుగాని । యిక్కడనాఁగఁ మాఁదుగా నిమ్మ
టన్న । సట్లయాగాఁకయనిగారి యానతిచ్చె ॥ కి ॥ నాగారిగమనయా
నతి । నాగాంతకవాహాఁడయ్యె నంచనుడయాయిఁ । నాగ్రజిగమనయుద
మున । నాగతియైజగతీశ్వాపనఁబుఁబొట్ట ॥ క ॥ భావనతోఁబట్టు
వు । పావనగుణశీలదీని భావముఁదెలియఁ । గావశమొయ్యోకైసను ।
నీవింకటచింతలుడుగు నిరుపమచరితా ॥ సీ ॥ ఘనభక్తివన్నఁడా కిక్కి
య్యసత్పిసా దంబుగైకొనుమువా త్వంబువలనఁ । దరిలాఁగిగర్భ బుఁ
దాల్చెదద్దర్భస్థుఁ డైయున్నవఁడను ఁజానసాఖ్యు । డిటమీదఁబదియు
రెం డ్లిక్కుబిజ్జలు సభసర్వజనములా శ్చర్యమొందఁ । జనదితీఁగకణ
మునఁబుత్రుఁడుదయించుఁ ద్వాదశవత్సరి బాలుఁడగుచు । నాతనికిచె
న్నబసవరా జనెమునామ । మెలమిగావింపుమునివృత్త మెల్లఁదెలిపి । సం
గమేశుఁడాతర్ధా సరణిఁదాల్చె । బసవఁడంతటఁలింగద గ్నిమునందు ॥
సీ ॥ పద్మాసనస్థుఁడై పరమేశ్వరునకుప్ర త్యక్షంబుచాలవుగా బరగు
వాని । పశ్చిమనాళసం భవషుంటికారివ ఎరవశీభావ్యుఁడై వరలువాని।
కడునిధోముఖములో కమలంబులాగును నూర్ధ్వముఖములుగా నొనరు
వాని । శశిధరమండల స్యందినిర్మలసుధా స్వీకారవృత్తిచేఁ జెలఁగువా
ని । నమలబిందుకళాతీతుఁ డైనవాని । నయుతసూర్యప్రభాభాసుఁ డై
నవాని । నాత్మసోదరిగర్భము సంపఁగాంచి । యాపెకెరిగించిసంతో ష
మందియుండె ॥ సీ । ద్వాసళాబ్దంబులంతటఁగరియరాగి । నెలమితోను

క నాడు మహీశుఁడేరి । గూఢచారుఁడొకండుదా గొంకిగొంకి। పలికెఁజో
హారొనర్చుఁ భయముమిగుల ॥ క ॥ జననాథనేఁ బ్రోలం । జని
యించినవార్త లివుడు సర్వముఁదెలియ । న్వినివచ్చినాఁడఁదెలువ । న్మ
నమునశంకింతునిన మనుజేశుఁడనుక్ ॥ చ ॥ మనమునభీతిఁదక్కుమ
ను మానముఁజెందకు మెట్టివార్త లైన । నవనివిపుమాయనినఁనా
ధునితోఁడుత గూఢచారుఁడి । ట్లనుఁబురితోవధూజనము లంతటనింతి
టఁ గుంపుగుంపులై । మనబసవన్నపేరుఁగొని మాటికిట్లనఁ సాగిరొంత
యున్ । క । బండాతితోడఁబుట్టువు । నిండినయశమెల్లవరద నీటఁగలిపి
తా । పెండిలిగాకటమున్నే । యుండెన్గర్భముసఁబాజ నెందమమదిలో ।
। మ । బసవామాత్యుఁడుశైలజారమణ సద్భక్తాగ్రగణ్యుండని । వ్వసు
ధనాకెమిరొందునెవ్వరను గర్వస్ఫూర్తినాతోడబు । ట్టుఁబరోజాననఁ
వీడఁజాలకను మూఢుఁడైమనోపిధినా । ధ్వసముఁజెందకరంకుగల్పు
కొనె వింతల్బట్టెనివ్విటలోక ॥ ఉ ॥ ఏమనవచ్చునింకనని యింతులు
గొందరు వల్కనంతలో । తామరసాయతాక్షులువి దగ్ధులువారిన దల్చి
తాళరే । యేమిటికీకిరోరపరి హేళనవాక్యము లయ్యమాత్యుఁడే ।
భూమివరుండుగాననుచ బోటికినేటికి మాటికిట్లనన్ ॥ గీ ॥ అనుచుఁబె
క్కువిధంబుల నాడుకొనఁగ । వినితెలుపఁవచ్చినాడను రీక్షకత్ర । యని
ననొగాఁకయనివాని ననిచినృపతి । తనమనంబుననిట్లని తలఁచెనపుడు ।
॥గీ ॥ బసవఁడిట్టికలుష బద్ధుఁడైయుండుట । తెలిసియూరకునికి వలను
గాదు । వసుధలోనఁసకల వర్ణాశ్రిమాచార । పరిణులెల్లఁజనవె వరుస
తోడ ॥ క । సకలమెరుగురాజారా । ట్రికృతంపాపంబటంచుఁ జనువు
లుభువిలోఁ। బ్రకటింపఁదెలసినేనూ। రకియుండుటజనునెయనుచుఁ రభ
సముతోడన్ ॥ ఉ ॥ కంచుకినొక్కనిఁబిలచి ।గ్రక్కునఁజేసి ప్రధానుఁ
దోడితె । మ్మంచుననుజ్ఞనిచ్చినఁద దాజ్ఞశిరంబునఁ దాల్చివేగినే । తెం
చి వినమ్రుఁడైబసవ ధీనుశితోవినయంబెలర్పఁగా । నంచితలీలనిచ్చిలువ నం
పినఁవచ్చితి నంచుఁదెల్పినన్ । క ॥ ఘనుఁడగునబ్బవాగ్రిమి । తనపరివా
రంబుగొలువఁ దగురీతిమెయిన్ । జనిభరణీనాథుఁనుం । గొనియుచితా
సనమునందుఁ గూర్చున్నయెడన్ । చ । కనుఁవఁగొనుఁబింబనలు కన్బస

వేశునిఁ జూచిబిజ్జలుం । డనియెఁబధానశేఖరుఁడ నైనుతిగాంచుట స
న్నెక్కెని । ట్లనుచితవృత్తికిందగిలి యగ్గిజచీకటి తప్పసెపగూ । డు
నెకులశీలమానములు డొంకిచనన్‌ధర నీతలంబునన్ ॥ కి ॥ బలయుతు
లమ్ము మాకేనుని । నలుగురిలోనిందఁజెంద న్యాయమెమిమ్ముల్ । గలసిన
సించుటమాకుం । జులకినయగుఁగన్నెకెల్లు చూలయ్యెనన్ ॥ మ ॥
ధరణీకాంతునిఁజూచియిట్లనియెఁ శాంతిస్వాంతుఁడైకల్మషా । కరవాక్యం
బులఁలాభమేమిటకు యాకంజాక్షీరప్పింతురు। ర్భంగర్భస్థితిఁదానిసేయ
డుగు మేర్పాటయ్యెడున్నికునం । చురయంబొప్పఁబిజ్జలానుమతి చేఁ
జోద్యంబుగానత్తనిన్ ॥ చ ॥ తినకగునాప్తునెక్కడుసిఁ దాదరిజోఁగ బి
ల్చినీవువే । జనియిటకక్కనాగమను చయ్యనఁదోడ్కొని రమ్మటన్న
న । య్యనఘచరిత్రుఁడేగినతి యంఘ్రిలతుంధిరఁ జూగ్రి మ్రొక్కి మీ ।
యనుజ్ఞఁదాధారుణీపతి సభాంతరమందుననుండి చెచ్చరం ॥ చ ॥ అవ
టిక్కినిన్నుచొడ్కొనిని యమ్మునరమ్మని పంపఁవచ్చితి । న్వీచికిలగంఫ
యంచుసభ వృత్తములెల్ల నెఱుంగఁజెప్పగా । సదలితచిత్తయైగురుప
దాబ్జములాన్మఘటించి ర్మొక్కి భ । క్తచయదయాకటాక్షమునఁ దా
రొనుజేగ శుభంబులందొగిఁ ॥ క ॥ మేలైనరన్నఖచితాం । దోళికలో
నెక్కిసఖులు తోనడుపగన । బ్బాలాయఁబిజ్జలునిస । భాలయును
టుజేరియుంతి కావనిసుండిఁ ॥ క ॥ అప్పఁడుగోత్రాంతుం । డప్పా
వనిఁజూచియడ్డఁ జైయాహాయా । యొప్పులకుప్పకుఁజెప్పగఁ । జొప్పడ
నిగుణాబుబుల్లెఁ క్రోణీస్థలిపై ॥ ఉ ॥ పాపపుబ్రహ్మవాక్కితనగు పద్ధతిఁద
ప్పదటంచు నెంచియా । భూపురందరుండనియెఁ బొల్లుకఁబండిలి లేని
యట్టినిని। వేపగిడిఁనగర్భవయి తేర్పడఁజెప్ప మటన్న భూమిభృ । చ్చాపప
దంబులాన్మనిడి సాధ్వీధరాధిపు తోడనిట్లనుఁ ॥ క ॥ ఏకర్మంబెఱుఁగని
నే । నీకైవఁడిదెలుపనీతుఁ నీగర్భస్థుం । డైకొమరుమిగులుశిశువుఁ ।
బ్రాకటముగనడుగుమాత్మ పద్ధతిఁదెలుపుఁ ॥ చ ॥ అనవినివిస్మయాన్విత
హృదంబుజుఁడై ధరణీశుఁడెన్నడు । న్వీననియపూర్వవాక్యములు విం
టిమియీసతివల్లనట్లులై । ననుఁగనుగొందునంచుఁజిరు నవ్వులయ్య సభ
వారలబ్బురం । బనినినుచుండనిట్లనియె నప్పఁడుపెద్ద యెలుంగునన్నఁడిఁ ।

వ ॥ తన్గర్భాంతరార్భకు నుద్దేశించి ॥ ఉ ॥ ఓహాయీసతిగర్భజే
శుసు యోజ్ఞబవేశించితీ । వ్యాహారంబువినంగసిసభ జనుల్ వాం
ఛాచియున్నారన్ । వీహారాచలకన్యకామణి పస్నీరేజభర్తుండుక్రో ।
ధాహంకారమగాదిదూరుడగు కళ్యాణ్యాభ్యుభాస్వత్కృపన్ ॥ క ॥
ఈనాగాంబ్ర హించిన। మానితదివ్యపీఠాద మహిమముపలన్ । నే
నంగడలగడ్రొడితిం । భూనాథయటంచుశిశువు పొలుపుగాదెలుపన్ । చ ॥
విలసభవారిహెల్లతి విస్మయమందగ రాజునెన్నుసం । బునసభవాంశు
జాతుండని బద్ధిరెంగియుం డింభకాంతో । కనకుతుకంబుచేనమరి క్ర
న్నుగనిట్లనియో త్వదీయద । ర్శనమొనరింపుము కీపుము చాలుగాచేమిక
యయ్యెగావు క ॥

—[*] చెన్నబసవేశ్వరావతారి భుట్టను [*]—

ఉ ॥ తాంకదర్శనంబొసగి ధన్యులజేయు మటంచువేడన । బ్భా
వసువాక్యములోసినియ పూర్వమహామహిమ మంబుజాసగా । భావము
నకదలచిహారు పాదములాత్మ ఘటించినాగమాం। బావరిగర్భసంగతకు
మారుడుభూరి గుణాఢ్యుడయ్యెడన్ ॥ గీ ॥ తల్లివంబునితు వైవంబులే
దని । సకలవేదసమితి చాటుగాన । నట్టితల్లిప్రభాస వాయీసమొందిం
పఁ । వలవదనుచునొకయు వాయ మెంచి ॥ చ ॥ సుచిరిలిగాజేసామతి
సూక్ష్మముగానెపరించిచూపుకో । త్కరములవాక్పిబంధకము గాగ
మెయంగవిభంబున్దిగిం । తరగతతేజడైనని దయోణకణము నిగ
మించిపుం । దరతనువ్రుస్గానిలచెధాసనివాహుని యంతికంబునన్ ॥
॥క ॥ ఆలరులసినలుగ్గనెక । తెలివిండైలుకొందినకల దిక్కులుదల
మై । నెలకొనుచుదేవసుమభు । లొలసెకాగాంబికాత్మ జోదయవే
ళన్ ॥ గీ ॥ అపుడుతత్కుమారుడ ర్భకాంఘ్రిలకును । మస్కరించి
తదను మతినిబసవ । దండనాయకుని పదంబులకొంగినడ । లేవనెల్లకొగ
లించినురియు ॥ గీ ॥ ఫాలమునభూతిగదియించి ప్రణవసహిత । నైవపం
చాక్షరముకర్ణ శష్కులికను । నానిపివరదివ్యలింగయు క్తునిగజేసి ।
శిష్యునిగజేయుకతనరో చిష్ణుడగుచు ॥ గీ ॥ ఎదియురెండోక్లబాలుడై
యెదురనిలచి । వెలయుడింభకుగాంచియు స్వీవిభుండు । పిసుఎమాచ్చ

తమందాఁ భరితుఁడగుచు । నాత్మలోపలనపుఁశిష్టు లనుచుదలఁచె ॥
॥చ । కూఁతుచతనంబువచ్చునని కొంకువహింపక నిర్మలాత్ముఁడై । వం
లినయట్టిశ్రీబసవ వల్లభునన్మహి మంబుఁముందునే । నెట్టిదియెఱిగి
యుండియిపు డేటికికాని పరీక్షఁ జేసితిఁ । గొఱవినినిత్తిగోకిఁగాను కూఁ
లభంగిఁదివేకహీనతఁ ॥ క ॥ ఇప్పరమపవిత్రులకుఁ । బొప్పఁదునే
యొక్కయుపము ద్రోణిస్థలిపై । యిస్పాటనైనజూడఁగఁ । నిప్పనచిదలం
టనేర్చు నేపివరింపఁ । చ ॥ అనుకొనిదండనాథుఁగని యాదొరయిట్ల
ను నీవుసత్కృపఁ । గనినఁదృణంబుమేరువగు గాదపినఁద్రుణ మేను
మేరువ్రా । యనఘునతింపశక్యమగు నయ్యభవన్మహి మంబులంను
హె । చ్చినమ్మరుభాషలన్వినుతిఁ జేసెఁదనావలి చోద్యమందఁగఁ ॥
మ ॥ కిమనీయామలరత్నభూషణములఁ గాంతిస్ఫురద్భోమిభి ।
త్తునమహాచ్ఛేలములిచ్చెఁగాఁతర సంతోషాత్ముఁడై యక్కనా ।గన కుఁ
శ్రీబసవాధినాథునకు లోకవ్యాప్తసత్కీర్తిఁ గి । గనుతెస్పించియుభ
ద్రోత్తమునకుఁ కల్యోత్సవంబొప్పఁగఁ ॥ క ॥ అంతలనాగాంభామణి ।
కాంతాసంఘంబుగొలువ ఘనసంతోషా । క్రాంతిస్వాంతాంబుధియై ।
వింతగఁనిజభవనమునకుఁ విజయముఁజేసెఁ ॥ సీ ॥బసవేశుఁడాసంది భ
రితాంతరంగుఁడై రాజానుమతిచేసి రాజమాన । దంతానళంబుపై తన
యల్లునెక్కించి తానునుఁగోనెక్కి ధవళఛామ । రాతపత్రంబుల న్వాం
బులైయొప్పఁ భేరీమృదంగముల్ భోరుకొనఁగఁ । గణికాంగనాసృత్య గా
నముల్ జెలఁగఁగఁ వంధిమాగధులుపై వారియెడఁగ తరుచుచతురంగ
బలము కిక్కిరిసినమవ । వేత్రహస్తసాహీరవ పితతిదనర । నమితమం
గళాలంకృతం బైనపురము । రాజవీధులనరిగె విభ్రాజితముగ ॥ చ ॥
ఘనబసవేశునభ్భుని గన్గొనెపౌరని కాయమ్ములో । భనసహజాకృతి
స్ఫురణ పాటితశక్రిత నూజకాములఁ । వసరుహసంభవాదిసుర వ్రాత
దివ్యగుణాభిరాములఁ । ధవదసఖాగ్రిసీనకహి తప్రదనాముల కీ
ర్తిధాములఁ । చ ॥ ఎఱనెడకామినీమణులు హేమమయోన్నత
సౌధపీఠులఁ । గడుముదమొప్పగానిలచి నన్యసుమాక్షతి భవ్యలాజ

లిం । పడరగిడల్లిరంతట వృషాధిపుపైమరి నాగగాంబికా । బడబము
ఖకెగూజుపయి సర్వజనావళి చోద్యముందగన్ ॥ ౧ ॥ జన్నికట్టుము్రైము
వల్ జతలజతల । నిలచియాడాడబుత్తడి తనుకుం । కలులతోమం
గళారతుల్ ప్రమదమెసగగ। బట్టియిచ్చిరమ్మహా భాగ్యులకును ॥ ౪ ॥
వలసినమణినియసౌధ । స్థలములపైనుండిమామ తామరిసాకుల్ ।
తెలియుగనుండారుతోడన్ । బలికిరిపికకలనాద ఎద్దడిబెట్టుల్ ॥ ౫ ॥
లినాభీ యూతడే నాగాంబికాకర్ణ సంభవుగాకా ట్టి డింభకుండు ।
మువేణియీతడే గర్భంబులోపలన బడియురెండేండ్లున్న బాలకుండు ।
గ సిరియీతడే మాంటరుద్రుడై యవతారమెత్తిన యుగ్రకుండు ।
చు దాస్యయీతడే జనసిందలుబాపి ఎతిచెతమన్నన బడ్డయుగ్రుఁ ।
ంటిగిడమ్మకిన్నుల కగుపుదిరి । ఉట్టుపులుసేసుసగలతో బొండెగా
దె । తానుమునీతడుబుజను లందుసింగు । వినుతిజేయుచు నుండిరి వివి
ధగతుల ॥ మరియును ॥ సీ ॥ ద్వాదశాబ్దంబులు తల్లిగర్భంబులోన
నుగాపుటాశ్చర్యమే యువిదలారా । యుండెబోతెనుబిల్వ మండలేకనిస
ధ ఒలుకుటతకునింత భానులారా । ఏలిక్కెబోయుంతలో పడతికిణ్వము
లాదర బుట్టుచిత్రంబు పొలతులారా । పుట్టెబోతతల్లి పొట్టకుఁమ్మో
యి నిలుమటబోద్యంబు నెలతలారా । యీజనానుమోహడి భానునిపా
దే । డింగయాసమ్ముదు డీసుభాంగు । డిప్రసాదజనితు లెంతపుణ్యా
త్ములో । యెన్న నరిశక్యి మింతులారా ॥ మ ॥ కిరీకిరీకరిభస్తిలెల్ల
ప్రసిద్ధుల్గాకున్నవింతయు । గ్ధలనైనగనుగొంటిమేధరణి నాక
క్ష్మాధవ దిబుచేఁ । మొలచెఁగర్భమునాగమారమి కాముగ్ధన్వి చా
రంఁ । బలపుంగొందనెనుంగదట్టిబలఁ దప్పెంచుటెన్నంగనుం ॥
చ ॥ ఎనమాళ్ళతియెనతి భావమెసంగికరం గానిచేష్టలతి । బరిపాటనాగ
ంఁ దిరుగుని ఎల్ల తిమయ్యెయొ మున్ననిందగా । దురితమువిచ్చెయ
ధ్వరంబు దొడ్డుగఁ జేసెడి మార్గమెయ్యదో । హరిహరి తెల్విమాలిచి నా
వలిక్కిడి సత్యవాక్యములఁ ॥ చ ॥ అసమశీలముశాంతికము దానమ
మూర్ఖపు రావతారమున । బసనవిహోడబుట్టినట భక్తివశోన్నత దావ
లగ్నమున । నసయటసర్వపావనగు ణంబుల పోవట యట్టిసాధ్వి । వ

సుమతిలోనవేగాయొక వాంఛచనించునె యొంచిచూచినన్ । కి । తెలి
యకనాడిన్నకిందటి । ఎలుకులవలనన్ ఘటించు పాసికమిపుడీ । యు
లఘుమహత్త్వులఁగనుట । దొలఁగెసమగ్రూఁగునక్కి తుదిమునిరి
యన్ । చ । కటువినతింపుచుఁగరము లెత్తినమస్త్రీయు లొప్పఁ జే
యుచున్ । పటహాధమాటుకాముర బంధురనాదము లాలకిపుటి
స్ఫుటనటనాదివోద్యముల జూచుచునచ్చెరు వొందుచుండిరి । క్రొటక
నివాసులయ్యెడపి కాసమనోనలి నభిరామమొలై ॥ క ॥ ఈచందంబుఁబు
రజన । లోచనపర్వంబుగాఁ లుగువిభవమునన్ । యీనకివా భిమొ
సఁగుచుఁ । బేచలగ్భుతమ నొంది కీర్తిఁ బంగిన్ । గీ । రాజ్యల క్ష్మి
వాఁడై ప్రణతి కెక్కు । నిజగృహమునకుఁబనుఁడె చి నిసుమానా । భ
ద్రదంతావళమ షిగ్గి భాగినేయు । కరము చేఁబట్టిబసవడ్ ప్రజముదిగు
ల ॥ కి ॥ కంచుకులుపాయదొలఁగుము । టంచుఁబురవిధినడున పా
ముతోడ్తం । గాంచనసింహాద్వారం । బంచితగోఁజొచ్చియాఁగి యచ్చటఁ
రహించే ॥ ఉ । భర్మమనీసమంచిత సభాభవనాంతరి రత్న పీఠి । స
ర్మలభావుఁడైనభగి నిసుకునుఁడఁగఁ జేసిభూమిభృ । ద్ధర్మసమానమూ
తిఁయగు దానునుండెవ సించికొంతిసే । ష్మిలిసర్వచిహ్నినిన ద
మ్ములుజూచుచు నుండియుంతటన్ ॥ చ ॥ నిసుమకాంచనాంబరము జే
మయభూషణ సంతతిస్రవీ । శ్వరబుధవర్యమూర్తిక వాఁడొవ్వెణిసర్వ
కాదులన్ । సిరిదొలుకాడ్రప్రభులుగఁ జేసిముదంబునఁ వారినెల్లుగా ।
దిరములకన్నియబ్బసవ ధీమశిలోపలి కేగివేడుకిన్ ॥ గీ । గంగకుఁబి కా
ది కామసీమణులకు । భాగినేయుచేత బ్రణుతిసల్పఁ । బనిచియప్పఁ
డుచితి ఎరివారయక్కుఁడై । యొనరిమిమ్మగోస్థి నున్న వేళ ॥ సీ ॥ వీరలం
టినభవిఁ బోరిక్రమ్మరివాని నసుయున్న జేయుమా చయ్యగారు । ఎదసు
చేష్టట్టిమే ల్పసిఁడిఁగాఁ జేసిపి ఖ్యాతికెక్కినకలి కేతవరుఁగు । శరణపదాం
బువుల్ జల్లికట్టలుపైఁజి జేయుమోళిగమార సేఖరుండు । మృడునిచే
ఒక్కిం చి మిత్తిపాలగుగొల్ల ప్రాణమిచ్చినకిన్న రయ్యగారు । వసుధ
లోపల నేడునూ ర్వత్నగములు । వేదమితిమీరివతిఁంచు మాదిరాజు ।
మొదలుగాగమహాజంగి ములుమనోజ్ఞ । భరితసంతోషులైవచ్చి రురు

[illegible] ॥ ఉ ॥ వచ్చిన వాంచియుబ్బసవ వల్లభుసంచర కిల్బిషౌఘ కో[illegible]
[illegible] నుంచియుల్లసి । న్నిచ్చిన బిందు సంబులన [illegible] నుంచియుల్లసి । న్నిచ్చిన బిందు సంబులన
వారిజ హస్త రణంబులు సల్పుచు బాంధవ [illegible] । హేమ్చిన భక్తి నున్న మని [illegible]
రులిచ్చలు రయ్యన [illegible] ॥ సీ ॥ బసవపురహిమాంబు [illegible]
లకు నిచ్చ పన్నిం చలయే పసుపతిగాన । తిరిగి వచ్చి [illegible]
లుగా నంపు ప్రకటించెనా గాదె నిన్ను సత్కృ । పితోడి [illegible]
సనాగ మాంబికు మహిమను నీ మాట్లాడవచ్చు । తన్ [illegible]
గిబుల్లి యిక్ష్వాకు మహారుని నుతి [illegible] । మొంప్రియత్న [illegible]
మొక్కనాటి । దొచ్చి [illegible] । [illegible]
యించిబుదియు [illegible] । [illegible]
రి ॥ ఉ ॥ [illegible] । [illegible]
సాసనము దాయుచిమాహారాల జాగ్రదాపాదన [illegible] భాసుర
[illegible] నిన పిఠంబు మీసరి పచ్చి [illegible] లోక
పిం బులు కేపిన్నవాటిలు మాఁ [illegible]
తి కాంతాజనముల కేయు [illegible]
కిం బులకేల్పి [illegible]
[illegible] ॥ క ॥
[illegible] । పావనముగ [illegible]
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

తులొనఁగి । గీ ॥ దళితపాపులైన యలభక్తవర్యులుఁ । దానునెలమి తోడఁ దత్వగోష్ఠిఁ । సలుపుచున్న యట్టి సమయంబునందొక్క । ద్వారపాలకుండు వచ్చి మ్రొక్కి । శా ॥ దేవాయొక్కవిచిత్రమీప్రకృతి దివ్యప్రభావమ్ము । శ్రీవైదూర్యపురందరాశ్రమునిశ్రీమత్ప్రసన్నప్రసాయుక్తభూ । పావిద్యోతితహస్తయుగ్మమున భాస్వత్సింహపీఠాయతాసీనుఁ । భావాశ్చర్యముగాఁబఁజెన్నడిఁ బహిర్ద్వారపరిదేశంబునఁ ॥ క । ఆలలిత భూషణావళి । లాకరములుగనినస్త్రీక రాకృతిఁగోచెఁ । బూకల్పనమునుబసవం । డాకాంక్షిదదీయపీఠ నారంభుంచె ॥ ఉ । అచ్చటనున్న భక్తనివహాంబునుదానును సత్వరంబున । న్వచ్చి మహాప్రసాదగోష్ఠిలఁ గనంబుమహాద్భుతుఁడంబుఁగాంచినో । వచ్చెనువాడియెవ్వఁడె యనుం లోయెచ్చట నుండివచ్చెనో । యిచ్చటికన్నఁజూడఁడొక డిట్లనిపల్కెద మస్మరింపుఁడన్ ॥

—[*] చిత్రకవిత్వము [*]—

ఉ ॥ అక్షరబిజ్జలుఁగోబుట్టు నెనచిత్రి । విద్యయునుపదివాదనవి కారమొదవఁ । గబ్బిములకాపరినిఁగూఁడె కులుకునీతి । శీలమునుయూఁదమొచకఁ సిగ్గులూలో ! క । పెరవానినసుజగూఁడిన । పెరగాప్రఁడుపిల్లివర దఁ తెలిపిరిచూమీ । స్త్రీరగానిమాట చెప్పులమఁ । గొనిజాపిట్టులె నఁ గుఁబెనుపాడితోన్ ॥ క । ప్రకియఁబలుఁరిగేదోనా ; భూమిగనుం గొనుచుఁగొంత ప్రొద్దుండిభుం । డామాన్యులతోఁ మంత్రి నిదొలఁగుమా నాత్మకెయయ్యెఁ ॥ చ ॥ సకలుఁడైనభున్నిచి సాధ్వసమూఁబు బుజ్జగించిబు । ధుకులముపన్నఁదన్నుఁబెలిఁ ద్రోయునటన్న థయుఁబుమానియీ । సకియొకయన్యనూఁబుని సఖ్యమొనర్చెఁగ దేవదోజబు । తక్కృతసుఁబాయుఁగాఁదరమె ధామ్రశిఁగోసల నెట్టివారికిఁ ॥ చ ॥ అనిమాటలెట్లున్నఁబ్రబు ధాధిపుఁడోదరి నేనునిండఁజే । సినఫలమూ రకేచనకఁ జేకురెఁనాకిట తోఁటతోఁటన । స్నానసిజ్జవైరికాంతకెన నాజనుదత్సతి సట్లుపల్కఁగాఁ । జనునెయెకుంగన్నెతి కిబహస్తపుల్ నుమునం గనేటికిఁ ॥ చ ॥ సలుగుచునిండఁజేసినను నవ్వఁగనేకరీఁతఁ సహింతుమన । క్రలుపనున్నస్త్రమోమెట్టులఁ గన్గొనఁజాలుదు స్థంచుగోమ్ము । గ్లలుగ

బూనిగుఱ్ఱములకాపరిగొట్టునఁ వేయఁబంచిలో । పలికిరయంబుమీరజ
సి భూములుగొల్వవసించుచెల్లెలిక ॥ చ ॥ కనుగొనిమోమునక గినుకఁ
గానఁగనియ్యకఁ నాతియింకుర । మ్మనిసఖునేకతంబభవ నాంతరసీమకు
మెల్లమెల్లనో । టొక్కనిచనిదానుమున్నటని గూఢతఁనిల్చినఁ నిల్చియా
లెనుల్ । దనుఁగని మొక్కిభూధవుఁడు దానినివారికి జూపియిట్లనున్ ।
౪ ॥ ఱవనితఁగొనిచనిపిపి । నావనితలమందుమొక్క యసియంత్రిము
ఖై । వైవుఁమతుతునియలుగా । నావుఁడునీగాకయనుచు నతులైనం
తన్ ॥ చ । చెలియలికిక్కఁగన్గొనకఁ జెచ్చెరనవ్వలి కాతఁడేగినన్ । ద
లవరులాసలందఁగణి దవ్వులకుంగొనిపోయిచంపగా । దలఁచితదీయ
రూపమును వైన్యమునుంగని సంహరింపఁ జే । తులువెసరాకయిట్లనిరి
దూషితమానసులౌచునొండొరుల్ ॥ సీ । అక్కటాశుద్ధాంత మందు
నుండెడుతెన్ని కిశ్వపాలకసఖ్య మబ్బెనట్లు । కట్టన్నుచేల్లెలిఁ బట్టిచంపు
మనంగ నాలుకియెట్లాడె నరివరునకు । మిగులఁనౌఖ్యాన్వితయగురా
జనుందరి కేగతిపరమేష్ఠి యెచటవార్సె । నబలజంపఁగఁగూడ దనిరాజు
తోడెల్పి మతిమంతులెవ్వరు మాన్పరైరి । దైవమిటుదప్పజూచిన తరి
మరెవ్వ । రెంతచింతయొనర్చిన నేమిఫలము ॥ కతినుడగురాజుగొలచి
న కతఁబిట్టి । గోలవధియింపఁగానియ్య కొనఁగవలసె ॥ క ॥ అనివగ
చివగచివిభుడం । పొనరింపకఁదీరదనుచు నొకయసియంత్రిం । బున వైచి
జనిరిచెలులు । త్రుంచియలగుమనవనివిూఁద దొరుఁగఁగాంతక ॥ క ॥
మారుఁడుమాయునతత్కర । వారిజములువచ్చియుబుద జొచ్చిలెనటం
చున్ । చాయఁదుదెల్పినబసవఁడ । వారితవిస్మయనియుక్త భావుండ
య్యెన్ । ఉ ॥ అవ్వుడుమిండజంగములు నచ్చెఁగవంచుచు యారె చేతు
లే । యిప్పగిదింవసించెనురి యీకరముల్ నిల యింతరూపమే । చా
ప్పనసుండునోయివుఁడు చూచినఁనాగద యంచుకోకిల । విప్పదలిర్ప
గాఁబసవ వీరునిఁగన్గొని పల్కిరందరున్ । మ । బసవాధీశ్వరయీకరద్వ
యమునన్ భాసిల్లుపద్మాక్షిసాం । పెసఁగంజూడఁగవాంఛ జెంది తిమిమా
యిట్టంబుఁజేకూర్చిలే । ద్విసజాతాననవెవ్వరిన్నిచి ప్రేరింజూపవేయిప్పు
డో । యసమాస్త్రానితగర్వనిదళన పాదాబ్జాతపుష్పంధయా ॥ చ॥

వలచినవాంఛితంబొసఁగి వారవధూజన తామనోజ్ఞలీ । లలఁజరియింపఱుం
చిమములాలసనేయుట క్కెల్లమూలమై । యలరుగదయ్యమా మనవి
యాత్మఘటింపుచు నీపరిమోజనం । బెలమినెనర్చిచేనియని హెచ్చుగు
వేట్కల వేఁడునంతటన్ ॥ నీ । భక్తు లెయ్యెదివేఁడఁ బ్రిత్యుత్తరంబీక
నెసఁగునేమముగానఁ బసవయంతిరి । తనతోఁడనున్న దెల్పినచాడుబిల్చి
నీ వరిగివేగంబత దంగనాంగ । శకలంబులన్నియుఁ సనుకూచ్చికొనిర
మ్మో నావ్రుఁదుజనివిపి నంబులోన । నాడాడఁబడియున్న యత్తుర్కలన్ని
యుఁ జలఁజేసికొనివచ్చి ; మమాలి । యెమటనుంచినచారుని మిష్టమొ
సఁగి । శరణసందోహములక్కల జాగిమొర్రిక్కి । సంగమేశ్వరుమదిలో
న సంస్మరించి । యత్తులలింగసాయిని పాస్తుఁడగును ॥ గీ ॥ వెలఁది
తనుఖండచయమ్ములు వేఱు వేఱ । నేర్చియుంగాంగములుచి గూర్చి
యచటి । భక్తపాదాంబుస్రుంచుదాని పైవిల్లి । యింపుగవిభూతిగొనిచి
లికించుటయును ॥ గీ ॥ తత్పదాంభోజజలకణం ధారకట్టి । పావనం
బగుతద్భూతి జీవకరణి । మైనసిద్ధరమేలొ కల్లుగాఁగ । చొప్పొ
కయపుఁగన జీవయయ్యె ॥ ఉ ॥ వా మని మిఁదేరు మొ చాలు
గుకొఁను బొమ్మమేలిబం । గాపమెసంగుఁ బంతి మనిదేం చిమ
చిల్కసిం । గారపుకోవిరత్నపుచొ కాటపుబొమ్మ నానంగవ్రతా ।
వారిజగంధినిల్చెబస వహ్నిభమోహిలఁదివ్రతార్యయై । ఆ
ఉ । అక్కడనున్నమర్త్యనివ హంబతివిస్మయు సంగిభూత్మయై । యొక్క
డనైనఁజూచితిమె యిట్టివిచిత్రము చేదితి మిలై । యక్కడఁబక్కఁబడి
న యట్టికళేబర ఖండముల్ భళీ । యొక్కటఁ గాచ్చియాబసవ డాస్సరిం
జేసెసతీసజీవగా ॥ చ ॥ ఇతనిప్రభావ మెల్లగనిన నీశ్వరుఁడేయగుఁ
గాకమర్త్యుఁడ । న్మతిగనఁబోలునేయనుచు నాటికిసన్నుతి నేయుచుండ
ద । త్తతిబసవేశ్వరాంఘ్రిజల జంబులచ్చెబడి మొర్రిక్కిపల్లెన । న్మతు
లభవత్కృపామృతర సాంబుధిఁదేల్చిపు నీతఁజేయవే ॥ ఉ ॥ నీకరజాత నేన
గుట నిష్ఠురపాప భయంబణఁచితిఁ । పాకటసాఖ్యసంపదకు వాల్వఁడి
యుంటిని గానసేకియం । జేకొనినన్ను బ్రోచెదవు నిర్మలచిత్తసునర్చి
బ్రోవవే । లోకనుతప్రభావయని లోలవిలోచన వేఁడునంతటన్ ॥ గీ॥

వనవనామాల్యచందనాంబరాదులు పరిగ్రహించి మహాసంరంభంతో నిర్మితమయిన మహాసభామండపంలోకి ప్రవేశించేరు. లింగధారణమనే కొత్త కర్మం గడిపి, వియ్యపురాండ్రకు అలంకారాలు చేయించి, వియ్యపురాండ్రు

రలందరుఁ ॥ క ॥ ఈకరణివారలేగఁగ్ర । పాకరుఁడెసుబసవ పు
యద్భుతమహిమం । బాకాంక్షిం గొనియాఁడము । గాకిటఁబిఁ
మాళ్యమాది రాజపరిముఖుల్ ॥ గీ ॥ నాగమావలోక నాగిలాఁ
లై । యంతిపురికివేగ నరుగవారి । నమ్మగాఁజూచి హ
కి । దొలుకవందనములు సలుపునంత ॥ క ॥ వనజా
గ్యనియమమాహాత్మ్యనిష్ఠ లాత్మలకుమునం । బూరింఁచు
వినుతింపుచుఁజెక్కహార్మ్య విమలతలమునఁ ॥ చ ॥ బస
శివ భక్తనికాయమతిప్రమోదహృ । ద్విసరుహయికి వైమహిమ
పెంపెసగఁ సభద్రీర్చియుండెనిం । పెసఁగహిమాంబుసీధరసు
తమైనిరంతరో । ల్లసనమునొందునాపరిధు లంబరిఁజిచిలాసనఁ
దఁ ॥ వ ॥ అనిచెప్పిన కుంభసంభవుండన్నలికి వ నిరిగిరిప్రమునులు
యు । మ ॥ మిహికాపర్వసమాన్ధిర్యమును రా మేయాబ్జసౌందర్య
పూ । ర్వహరిద్రాజితనూజశౌర్యఘన పాదావారగాంభీర్యము । న
తేజోజితసూర్యభాసురమనీషా దేవతాచార్యవే । వనయాఁబెర్చిన
సంతతార్చనకళా తాత్పర్యపరిపూర్ణతా । లబ్ధనికాయపదమం
యబ్ధిసమగభీరవారి హరణవిచారా । లబ్ధవాచారవారి । లబ్ధసుకృత
భవశరీర రమ్యాకారా ॥ పోటకవృత్తము । శ్రీకరబుధ శివకవచ
ర్యా । పాకటభూపరి పాలధుర్యా । లోకనుతేశ్వ లోచ్చయ్యధైర్యా ।
కీకరశతుర్విభేదనశౌర్యా ॥

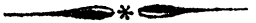
గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్న మల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా ధురీణ కౌశిక గోత్రపవిత్ర కవిజన
స్తుత్య పాపయామాత్య పరిణీతంబైన, చెన్నబ
సవ పురాణంబను - మహాప్రబంధంబునందు
పరిధమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీశుభమస్తు

చెన్నబసవపురాణము.

ద్వితీయాశ్వాసము

శ్రీమద్భక్తిసురాంభోహ్వా । త్తామరసవిహార । ట్ప దున్మమ్లో
క । స్వామిక్పపాలబ్ధశుభ । స్తోమా శ్రీయస్మృతలింగ శోనననామా ।
ని ॥ అనఁబరిపు మత్కృతస్తుము నీమునినకు । కేణుక గణాధీశ్వరుండు
తరువాత వృత్తాంతం బిట్లని చెప్పం దొడంగె । చ । అనువసియింప
భక్తనిచ యుంబులుజగమ సత్పీఠాదవి । స్ఫుటమహిమాల్ వినందివిరి
భూరిధమూతిక దిగంతపూరితంబో । శ్లాటనికీర్తి యైచెలసి ధన్యతఁజెం
దిన మాదిరా ఁచాఁ । జ్జటిలయుదంబునంగనిరి సప్తఋతోక్తులఁ బల్కెనీ
గతిక ॥ ం ॥ అగ్గూనైవరిచాస్యములో ఫవదభి । వ్యక్తంబులై యుండు
గా । వున శ్రీఁబగమసత్పీఠాద మహిమంబుల్ దెల్పిరక్షింపవే । య
ననాథస్యఁమున్ను మీకరుణ నాద్యంబై నభక్తాళి చే । వినినట్లేవచి
యింతుసంచుబలికెక్ విస్పష్టమాఁటల్లుగా ॥ సి ॥ అమృతసంధాయ
కంబయి యప్పరిఖి । పూర్ణమైమత్తసారంగ కీర్ణమైచ । రన్మరుద్వ
రగంధర్వ రాజమగుచు । నతిశయిల్లెశ్రీశైలేంద్రి మవనియుంగు ॥ తద్గిరీం
ద్రంబున । మ ॥ ఆకలంతోజ్జ్వలమల్లికాజాజనంతి న్యాగయుక్కా
రికా । శుకముఖ్యాఁడజనాదసంస్తుతిముద స్తోకపికోమా ఁంచకం ।
చుకదేవపీఁనివాసదేశవిల సచ్ఛోభావమాచ్ఛాయద । పికనాస్లోది
మహీజమాకదళి కారణ్యంబునందొక్కచోఁ ॥

* గంధర్వునికథ *

క ॥ కమలాధివాసవిలస । త్కమలాసవపాయిసభల కమనీ
యంబుక । కమలాంకకిరణశీతల । కమలంబగునొక్కకొలను గనువెలుఁ
గొందఁ ॥ క । తత్తీరంబునగంధ । ర్వోత్తముఁడొకఁడుచలుఁడై మ
[illegible]

సల్పుచునుండెఁ । ఉ । అంతటనొక్కనాడుపటలాటోపదార్చినకు లాం
వంజన । భ్రాంతివిదూరులంతరచి రద్రిపుదూములు దెల్లమాగఁ బి
భ్రాంతులుపంచవర్ణమను జాలకమూనుఁ బ్రసాదశాంతు । శాంతు
డనంగనిద్దరు మహాత్ములుశ్రీగిరి సంచరించుచున్ । అటఁ । అదటిదినమ
మడివ్య లోంబులందు । మాధుకతతికిఁ గొనిపోవ రాఁగ । జిం
భుజి యింతమనుచు విలాసములరఁ । దత్సరోవరతీరంబు దరియఁజేసి ।
సీ । వివలమూచుకిచ్చోటి వెళ్ళిచితెచ్చిక మంబులఁగడిగ పా
లందు । నించిదెచ్చినయు ప్పి చాడిర్చుకొని పుంతెఱలోపలి పూ
ఱిజల్లి । యిష్టలింగార్చ నలపిలో నించి యర్పితంబగునన్న మా
పరిసాదమాదటఁగొడుగిండు మచ్చిలి గవనశత్సియభావములనుఁ
వారిలనుతత్సమీపని ఏ పనుందు । తమ పలుపుచున్నగం పెర్వ
విభుఁడు । పెక్కు మునులతిచ్చర్చి కెగఁ దోప నిట్టలనిఁ లెక్కాఁ
హృదయుఁడగుచు ॥ చ ॥ శ్రీపుణ్యధరించినంతమున శ్రీవరబాణునిఁబట్టి
యాత్మసం । ధవహారుఁ త్తమునఁ నిఁ ఫాలవిలోచనలాంఛనఁబులే ।
యవిరళభక్తిదార్చిమను రానవఁ లమీఁలీగతిక ॥ సవనంబొంది
కొంగిలి చ్చిదమఁకొంకక పెచ్చుటాఁప్తనే ॥ క ॥ నగులవ్వారిఁ
గతి । హారుఁకనిటుభక్తి శేష మర్పించుటయా ధిరాజేశులమునిగిల్లదే ।
దురితాత్మకులారయనుచు దూషించుటయు ॥ మఱిపిన పోర్వలనా
వృతాత్ములగుచుఁ వేగఁబగంధర్వునిం । గనియోమూఢాత్మయఁ
డమెరుగంగా లేకయుచ్చిష్టభా । వనదూషించితిగాన సేయనుముపో
పుజాలదీవింటనీ । ఘనతేజఁబరగాని సుంకరమ్ము మేఁదొమ్మునఁ మిన్నా
కట్ట ॥ చ ॥ అనవద్యుఁడితిమండివిన యంబుననిట్లనుఁ గేలుమోడ్చి
యో । యనఘుతరాత్మలార తెలియంగనకేమును నాడినట్టిమ । ది
నయవచఃఫలంబను భవించకదీరునియింకశాపమో । పమొలయ్యె
డఁ దెలిపి సంతపమాదర శేయుచేయఁగ ॥ ఉ ॥ శోపముమానియి
ట్లనిరి కొన్నిదినంబులు శాపుశేష్టలిం । పాపితపోత్తిరూపమున పర్వత
నంబొనరించి ప్రచుండిరు । దాపరమూర్తిదైనశర ణాగతిపిషించుప్రసాద

సేవమ । చ్చాపమువీడిహొరుగిరి చాపునిపాల్పున జేరెదెట్లన్న ॥ పీ ॥ అమ్మాకొన పవకిం బాయో గాఘమోచ । నాదికారణమైపది వ్యాప్తిపా ద । ంచగింపుపచ్చిర యోవిమితిర । గతిజెడుదుతత్రినాదభో గమునగాని ॥ కి ॥ అనిజంగమువగుగూడగిన । ఘనశాపమువలననపుడె గంధ ర్వుషతో । భవనిర్మూపముగోల్పడి । గొనకొనితక్షణముగాగ కోల్పో బగుచున్ ॥ చ ॥ గొరగొరిలండచుంబుడమి గుర్చుచుబల్వారతో డనెప్పగా । బిరిగికిజూచుచున్గిదంపు వేగునవంకరగాగబోర్పుచున్ । గరకరపాడ్డుగీటుము నెగిబడిపుట్టను తుంగమస్తలం । దొరలిచిమేయు చున్బొలు తీగెండా చుకేగెజాగున్న ॥ క ॥ ఊకరణింజనిచనియా సూకిమూహొగదిగు మంజనెచిసుశో । భోకలనాధరణీలత । నాశం పగుపిజయు టి నగరముచేరెక్ ॥ పీ ॥ అవురంబునసెవుకుండు కామ రంబు । యెయికకులమునజనియించు బెపకువుండ్రి । పామరుండనగల డొక పామగుండు । సకలకల్మసగుణరాసి నల్వారాసి ॥ న ॥ వాని యాలు బాడంగియనునది ॥ పీ ॥ నండెరింగినదొంగ సాపెనగొట్టుపి సా

* బండంగికథ *

సిదిమ్మెరిచేర ఇమా బట్టాని । తెచ్చనగొండిపా తెరక త్తెకల్లరి వల్లింతమ్మూ యలబెల్లిటికి । నిక్కచిక్కులమారి పెక్కురురూపిమూ బరిదండిజొంకుల చూపమొగి । బొజ్జగుబాడ్డిమొడారి బొల్లిపల్లాకిజా దరియబ్బెరాసి గా తెలకొల్లాం । మగనిపంటినెరసువగి శివసత్తి । బలుగయాళిపొలాడి రుగు పాలిజాలి । మందులాడిచెప్పుగుమానిసిబూతంబు । పిసిడిబిచ్చగాండ్ల వెన్నుగుదియు ॥ పీ ॥ అట్టిపారియింట యుతెగానున్నట్టి । మెరటి పంచనాన గురుకులిడుచు । నచటనచటదిరిగి యలపందియలపంది । పండియున్నపుండ్రి పామరుండు ॥ చ ॥ కినిసతిబిల్చియిక్కటిని కామిని చూచిచె యన్నడిస్సార్ । గనుగొనుపందిగాదిది నంబుగుంజియు గా టవోసిపెం । చినిటనుండునుచుపతి చెప్పినపంతిసమందిదానిను । య్యానదరి కేరబిల్చిపుని యంబలించుకోసెమూకుట్ ॥ పీ ॥ అంబ కళముదాచి యతిమొదలాయంది । యెచటికరుగబోకి యెయుకునింట । గంజికడుగుగోత కడుపునింపుచుగొంత । గాలమునొడ్డాతి గతులనంతి

నీ । శివరాత్రికతిభక్తి శ్రీశైలవల్లభు గనుపేడ్క వృద్ధజం గమ దొరం
తు । చనిచనిబెజవాడ సాయంతనమునకు జేరిచేరకటి చిచ్చుచేత ।
తోడలేకభిహ్నై భవభక్తభవనంబు లేచ్చోటగలవని వచ్చివచ్చి । యె
రుగట్టాలకయిది కరకిఁదుళక్తమం దిరమనిపుండ్రిపా వరునియింటి ।
కరిగితద్వారదేశము నందునిల్చి । ఘంటవాయించితోడ్తనెం ఖంబునె
త్తి । భిక్షయనవుఁడుబండంగి వినియడంప । రానికోపంబుననుఁడి
రంబువెడలి । నీ ॥ కనుగొనెవళులగ్గి మ్మినమేనువ ర్ణిలిన కనుబొమల్
లోతులా కన్నుదోయి । వణకెడుశిరమును చుణకెడుగమనంబు భ
గ్నదంకావళి పక్కకఁతి । చొల్లుగారేఁడునోరు తెల్లనిగడ్డంబు తెగని
శ్లేష్మంబుచే దగులుమాట । వెన్నంటుడొక్కయు సన్నపుచేగోల పొడి
వర్గుకాకిమూ వులునుమరియు । జడలుకతిపాల గొడుగుజీర్ణపుగం
త । చెవులనాగుబడగి లవుడగోచి । యెదనుశివునిజ్ఞ రుదురాకలు
మబూది । యమరుమనిజంగ ముయ్యనపుఁడు । చ ॥ కనుగొనఁడా
యువచ్చి తనకంబువిధంబునకక్కఁరించియి । ట్లనుమనసునెం టినుంటగని
యుద్ధమురాతిరికాడబిచ్చముం । గొనునెపమూనివేరొకటి గోటువచ్చి
నఁడాడదోవెనా । పెనిమిటిగన్నసిన్నిఁడుమ గట్టకయూరక పోవనిచ్చు
నే । ఉ । కల్లరులైనయాపొరుగు కాంతలెరింగిన గేలిసేయుచుఁ ।
బ్రాల్లిటినైరమించిపతితో వినుపింపక పోవరంతతో । చెల్లునునాదుకాపు
రము చిక్కినసీకును భంగపాటగుం । దెల్లముగాగనింకనిట దిగ్మ్మరిమా
డదు పొమ్మ్మకగ్మ్మరఁ । క ॥ అనియదియాడినమాటలు । వినిజంగ
మమూతిమదికి వెగటుగదోపఁ । గనలిశివాయనికర్ణము । లనుక
రములజేర్చిచదికి లంబకియనియెఁ ॥ ఉ ॥ అక్కటయిట్టులాడదగు న
మ్మయినహితగామచారియా । తెక్కలికానినాడుపగి దిక్కిరిగట్టుని
వానుగొల్వఁబె । స్మక్కువనేగుచోజనవ మాజముగూడగ లేకనాకట ॥
ఇక్కటచేఁదితుకయి జేరితినీగృహసీమకోమలీ ॥ ఉ । కాలముసర్వ
ముంగడచి కార్య్యముమేనునజెందివృద్ధుఁనై । కాలుకదల్వలేని ననుకా
మవికారివటన్ననవ్వఁ । యేలవృధానులాపముల నేచగిబిచ్చము తెచ్చి
పెట్టినం । జాలుమరేమియయ్య వలఁదు నావ్రుఁడకోపము తోడనిట్లనుఁ ॥

క ॥ ముదిమదిదప్పెనిప్పైత్యము । గదిరెనెయటుగాకయుమిత శాయ
సమలితో । మదనారిభక్తవర్యుల । పదనములకుగాకయిటకు జనుదెం
చెదవే ॥ అనిన నతండిట్లనియె । గీ । నెలతనీవసుమాట యేనిజముగా
ని । మాకుగలదొక్కవ్రిత్తమేరి మందిరమున । మునుపువేడితినచటన
గొనగవలయు । గానతగుభిక్షపెట్టుము గడపవలదు ॥ క ॥ నావ్రుడుకా
మినియిట్లను । మ నంగడమందుజంగ మయులకబిచ్చం । బావంతబె
ట్టనొప్పదు । నీవెట్టితనంబుమ నిలువకచన్నమా । గీ । అనినజంగ
మయ్య యనియెతొల్లిటివారి । చర్యలెల్లసూర నానిమొదలు । శైవవ
రులబూజ పలుపుటచేగాదె । యిసూపదాధకసిద్ధు లెల్లగనిరి । క । కా
వునజంగమవర్యుల । సేవించుటపలనగీడు జేందుటగల్గదే । కేవలపా
పపువాక్యము । లీవిధిజనులెవ్వరైన నిలననగలరే । చ । అనవినిరో
షధూర్ణితని జాననయైశివపతికైవడిన । వినవోలెనపల్కులివి వేయ
నేటికి వారిచాట్పున । ఘనమునకొల్చుగాడియల గల్గినవారముగా
మబున్నకే । చనుచికనిల్పిపేని పెలుచక నినుగొట్టక మానగట్టిగ । గీ ॥ ఆకటనుబో
ఁజాలవే యంగటింట । నింటకాకట్టుగానుంచి కదుపు నిండ । గుమువుమిచ్చటఁడ్డిల బడితెలారు । దాకనెఱిలినగలుగదు తధ్యమనిన ॥ చ ।
అడిగినచోటభిక్షగొను నట్టిపతింబికనొండుచోటనే । నడుగగబోమునేతగిన యట్టలొసంగకపోవరానన । చెడుగుపిసాసిబల్లు
దియ చేకొనిజంగము ప్రమ్మలంచుబె । న్వడిగదియంగబోవుతరి నాదిమ
గండరుదించిచెచ్చెర ॥ ఉ । కోమలయేలభిక్షకుని గొట్టగబోయెద వ
న్నినాథుతో । గామినివల్కనట్టితరి గాదనినన్వినబోకభిక్షకై । గా
ముదెరంగునగదగిలె గావునకొట్టకమాననన్నన । ప్రేమరుడాలితోని
టుల బల్కెదయాసము వేతచిత్తుడై । గీ । వృద్ధవేళగాని వేళనా
కలుడస్సి । వచ్చినాడగాన వలదుగడుప । కలుగుకొలదిపెట్టు మలుక
యేమిటికిట్టు । లనినవిభునిపల్కు లరుచిదోప । ఉ ॥ ఈనడపీనుగొక్క
మ రెవ్వరిగానకవచ్చెనంచుగో । పాననయాచనెక్కడి వ్యయంబుబు
దించెనటంచునాథులో । లోనగొనంగితిట్టుచువి లోలతదోచక నంచరిం
చుచూ । దానిటుకొంతపొద్దుగడు తల్లడమాదిరియొకింతకిన్కతో ।

నీ । తనదుపాత్రమగడుమనిన నాడాకమూల । ద్రొంటికుండల్లోన దొం
గతనము । దనరడాచినట్టి తమిదెపిండియొకి లి । పెట్టిపాయ్దుటన్న భీమి
కుందు । సీ । అఖిలంబునెగతు ధాతురాగా నగు చిర్నవక్కిణబన
శెల్లుగాన । నాటిపెల్లున పప్పిండియంతయు నతిగమనగొని యా
త్మలింగ । మనకునివేదనం బొందించియించుక యాసగిండగబాడియగు
టకుతుక । కడ్డమెయువ్వలి కిరుగకియున్నను ల్వేడిలనిగేలనె త్తడ
చిగొనుచు । డిల్లపడియిల్లపెబ్బో ల్లికొంటి । రడవనతిచిరూర్పుం
బి దరినిల్చు । నెరుకుజనరాలినుగొని యెలుగుచాక । పన్నముగని
ట్టులనియెనా జంగముండు ॥ క ॥ కినుగొం దరోసవ్వాటి । దనిపెడి
యోపాతసున్ని లిగనాక్షిడా । చిందాంపెచాంనుమా । కసిమిగిలిప
తచటనునిచి యతడేగెవెన్క ॥ చ ॥ అనుమిరప్పుట్లుగొని వంతటన
క్కలు పాత్మయాపులై । తనరేఁకాంతులంగిలచిత మరిసాయతి నేలి
లారనా । పెనిమిటిసేయుగుడిగము పిటరెకాన్మోపెద్దదాతనం । చు
నుగ పాపెల్లజూటి నిడు జూ చెనుశోగవిపేకహీను
డై । ఉ ॥ ఎక్కడినుండవచ్చెనొకో యీయిజ్జగిమ్మవానిమాయలో ।
క్కితరాలనుండియొక చీమకిబోవగ నీకిడాదునా । చక్కడసి దిన్నది
మి పర్వముదెట్టగ బంచెయింకనే । నెక్కరిగ్రాసింతుమని లెత్తివ్వ
యంబొనరించుపీనిలోక । క ॥ పిప్పిండియపులగింపులై । పప్పగితిక
సైపకతడు పారిగజల్లెఁ । లప్పొనరించితినెదటను । లిప్పదసనవ ని
మిాద దయుదలుపుగుశే ॥ గీ । ఎనసేకఁతుల నొసికాపురముంటి ।
గానియింతబెరుకు వానినెరుగ । జుంగిమయ్యనోడ జుంపుకాపురము
ఁా । నింకనసుమసుపిఫ యిల్లుపెడలె ॥ ఉ ॥ తోడనయేగిపామరుడు
తోయ్యలిజక్కగబట్టినాతిని । స్నిడినిమేపమేనియును నేవసియింపగనేర
నీగతిం । గూడునినాయింబెంచుచ గోపమసేయుక తప్పసైచిర । మ్మోడ
కుబోయెదంచుదన యింటికిదోల్చాని వచ్చెకిమ్మురా ॥ చ । అటుపను
దెంచియుఁ తాసి యచ్చటడిగించుసాదమప్పుడ । కీటిభుజియించ
గాంచి కడుగోపుచుసామ్మున సామ్మునై దెమే । లిటువసియింపగావలు
వ దేనుభాగ్యము లంచునత్తరిఁ । దట్టుకొననిల్లుజొచ్చిపతిం దండు

ననిద్దురఁజొందిదిద్దరుఁ ॥ గీ ॥ అంతనప్పోత్రిభక్తిని శాంతజంగ । మప్రసా
దోపభోగస స్మహిమవలన । విమలసుజ్ఞానమాత్మబ ర్వినగిరీశ । భక్తులీ
చ్చినశాపంబు వాసెననుచు । వ । పరిమోదంబునొంది యప్పుడద్దేహం
బు విడనాడి గంధర్వరూపంబు వహించి ఈశ్వరపదంబు నొందదలంచి
యు నంతలోన తనమనంబున ॥ గీ ॥ ఇక్కిరాతవర్యునింట నుండుట
నుఁ । నైతిసత్పిసాద మబ్బెశాప । ముజ్జగింపగంటినెక్క మేలైనసీ ।
తనికికూర్పుకున్న తప్పగాదె । క । కావునపత్యుపకారము । గావించి
నవిదపముక్తి గైకొనదగునే । నీవిధినంతటిదాక । భూవలయముసం
దునిల్తు భోక్తాస్థికృతిచేఁ ॥ వ । అనితలంచి యచ్చటబాసి చనియొ
క్క శివాలయ పాతంబున నిజజన్మ వతఁనంబులు మాని యీశ్వర ప
దధ్యానం బొనరింపుచు నుండెనిచట । క । తెలవారుటయుకిరాతుం ।
డలసతిమేల్కాంచియాల యప్రాంగణభూ । తలమునకిటిగానకమది । గ
లవలమందుచునుదుర్వి కారాకృతులై ॥ గీ ॥ పెరదునిరుగుపారుగుమరివా
డవాడలు । వురముబయలుపెదకి పందిగాన । కయత్నముపతిజఁగమ
య్యెగైకొనిపోవ । వలయునింతనిక్కు వంబుదలప । గీ । బత్తుడనివ
చ్చియెంతటి కొత్తుకొనియె । బడుగుజంగముకిచ్చుడు కుడుచునింటి ।
కొగ్గుచేసెడిదుష్కర్మ కేటిగతియొ । యనుచుజింతించియటకొన్ని దిన
ములతుగ । క । శరవికననంబునిర్మల । శరసరసీభాన్వదబ్జ సముదయ
మగునా । శరదాగమమునమాధవ । శరదేవ్యర్చాదినములు చనుదేరు
టయుఁ । క । నిండినవేడుకధరణీ । మండలపతిచండికకు సమర్పణసే
యఁ । పండుగవేటలువేగొని । తెండనితలవరులబంపధృఢగతివారల్ ।
చ । పురిగలచోటులన్వాదకి పూర్వమెసంగెడి చోల్లమేమకా । సరకిటి
శామ్రీమూడముల సయ్యనగైకొని యంతపుండ్రిపా । మరుగనియోరి
పామరయు మాపతిపండువు గాననీదుమం । దిరమునవచ్చవచ్చుకిటి దె
మ్మరయుమ్మున నావుడయ్యెడఁ । క । మందిరమునవసియించెడి ।
పండియెటకొతప్పిచనియె పండువుకికనే । చందమునదెత్తుననిడో । లాం
ఛోశనచిత్తుడగుచు నతిడుండుతరిఁ । చ । వనజశిలీముఖాంతకని వా
హమునవసియించెనూకరం । బనియొకరుండుదెల్పినర యంబుననచ్చటి

శేగిదానిబం । ధనమొసరించిపెచ్చి నరనాథునిసన్నిధి నుంచిచెంచు
దా । జనసతెదీయపోతిగిని పమ్మడిమొందె సహీసహస్రసంఖ్యాక ॥ ౬ ॥
ఎవ్వరుగొట్టగజనదీ । రిగ్విజయకటిబట్టిగేన కొల్చుదనవిచే । రవ్వుగసి
గొనివేసిన । యవ్వరిబిడ్డబుభర్మ మైకినపెట్టిక ॥ మ ॥ నరనాథుం
డతివిస్మయాన్వితమనో నాయకుడై యంతరిక్షే । ఖరుతాపిచివిచిత్రము
య్యెడుకోటిం గన్గొమ్మళిడ్డబుబం । గిరుతెప్పరాదాకి సోకియిటులో
కంబందునంగంటిమే । కిరిగూతి బనిచూడరాదనుచు లెక్కింపగన
మ్మంత్రియక్ ॥ క ॥ అరుదందిదేశియనిజ । పురుచుంగిలాయినము
దెచ్చి పోతివరకళే । బరమదగిల్చినచామిరా । కిరమైయోపర్వతంబు
కైవడినుండెక్ ॥ వ ॥ అంతట నద్దారి వరాహ భాస్కరకిరీటంబు పీ
డుకొని గంధర్వుడైతత్సరోవరాసన్నిధిన్ భాస్కరక్షేత్రాంచితం బగువిమానంబ
ధిరోహించి జంగమ వ్రిసాదోష భోగిబుంగజేసి శంఖవాదనము బంచితి
సుఖమైతినని సంతసింపుచు శివప్రకీర్తనలు తొల్లిలాగున బఠించుచుల శా
తకుంభంబై చెలగుచుండె నంతొండాగిని రాజపురంబుబండు విస్మయుం
బంది యయ్యాటపికు రాపి చి ఎవరూ ఎవ్వరూ అని యడిగిన
వాడిట్లనియె । సీ ॥ నరనాథ నీవు మొ మాయాన్వితాకార కిచ్చో
టనుండియో యేగుదెంచి । నిన్ ఎంతపిల్లవాడనుకొంటి కొం
తకాలమనకు నిధరధిక్ । భజియించిబోవుము బ్రతికిగమ్మిడొక
డద్దమశేయమా యాలయమున । రనవాధిక్లైచేసి ఎవడికిమిచో
డె సున్నివెట్టినవది చొరకికొంత । దించివుండి ఎక్కిటి గాంచినమలె।
నదియుమొదలిల్లువెడలిశి వాంగణమున । నున్నయాజ్ఞాదె సినే డు
ల్వనున । కీర్వరకవిత్వగాదెచ్చి తిటకునన్నుడు ॥ పాచచామరము ॥
రసాతలాధినాథుడబ్బు డంతరంగిమంచుజంగమ । పరిసాదసన్మహత్వ
మెంచ పంకజాతసూతకిక్ । వశంబెయంచుసన్నుతించి వస్త్రభూషణా
దివ । న్నుసంతతిన్మదంబునాచ్చిలోలె చెంచుసంతట ॥ వ ॥ ఇట్లయ్యవ
నీశ్వరుచేత బహుమానాన్వితుండై శబరాన్వయ భూషణుండాత్మగతిం
బున నిప్పుడి వసంగాదె రాజు మెప్పుది లెక్కలేని ధనపు రు
ప్పుల్లకి ఎటివత్తుర్వజన్మసుకృత ఫలంబివ్వ రాహరూపంబైవ

చ్చి నాయింట కష్టంబున కోర్చియుండి యంతంబుననన్నంత భాగ్యవం
తునిజేసి యిత్యున్నతాంతాకాంతునకు పంతసంబూనగూర్చి తనువువీడ్చూని
చనియెంగాని కేవల మూకరిముగాని సరిమోదంబు నొందుచు నిజగృ
హాంబున కరుగు నవసరంబున ॥ చ ॥ సిరిమాలకేనిగాంచిజ సీమకు
గన్నమ్మ బోవునట్టయా । శరణుసరభ్యగన్మొసి సంభ్రమమ్మై శబరం
దువచ్చిరా । వరుసకు మొక్కిక్కనటిగణ వన్నిభేదను దెంచెనన్నను ।
స్థిరతరసన్మాదంబునిధి దేలిషసీతల నధుక్తయ్యెడిక్ ॥ శా ॥ ధీరా
మాత్యుల్లీ బాచిజంగమునిదోడ్తెప్పించిరా శిక్షపి । రాయుడుందగజేసియు
ష్ణమును పాద్యంబిచ్చిశేశ్వన్నను । స్థాపాత్రితమున్నతుల్ పలిపి లోక
స్తుత్యపాగించతక్కువ ॥ స్నిగ్ధిచ్ఛోపేతవమ్మ బల్గిగుల వన్నెంజెందెమా
భాగ్యమా ॥ శా ॥ స్వాలోకా కరశ్రేణి భుజించంగిల్గికోలంబ
యు । సన్నాగిగి నవకర్బూంగ్చిపిపిడ్ ఇమూర్తిగనవ్వాడై । హేమ
న్నాసిమ, నమెక్కసు వ లిశాకలగ్గిగా । సోమ ర్ధాంకితజూట్టవీ
టికిగెల్ చోద్యంబుగ్రెట్టించుక్ ॥ ఉ ॥ శా ప్రసన్నిమహోమహేమ గన్నైన
శక్యమై మూమిమెన్ను । బాహ్యమ ... ప్రవేశమా పూర్వదయారస
ముప్పిల్లగా । ఏ ... ప్రమోదం బలె నిక్తనక్యుడు బల్కె నొరనీ ।
భావముగాదనమ్మెసలు వ ... ర్తిగాజేసెగా ॥ క ॥ భువిజంగ
మస్థిరవిభవము । ధనదారాంధ్ర మగాన పథ్యవసుకే । వివరింతుతన్మహా
త్వము । వ్రేవిరులమతివిరుమ్మటుంబు బలుకెదొడంగెన్ ॥ చ ॥ కలఁ
డొకభక్తుడబ్బెరు ఘుస్మాపాగ మోం బ్బరుం । డులముతెరపిభావు
డుతె డెక్కడనక్కి డెశ్వమంగిరం । బులకసుభిక్షమిత్రజల పూర్ణత
టాకమిమాథాసీ । తలమున దేరియచ్చపు థాకరశేఖరు పూజస
ల్పుచుఁ ॥ గీ ॥ తెప్పనిందబుభోజ నాంతరమునాడు । నుంచిలింగా
ర్చనంబు గావించియారి । ంచియాభాజనంబప్డు గెడతట్టక । జల
ములోవ్వి చిచరమాతిక చనియయంతి ॥ వ ॥ అట్లు నిటనైచివ తటి
యందొక్క కిణంబుండి రాలిన । చ ॥ అతులితపూర్వజన్మసుకృ తా
తిశయంబున తేజ్జలాంతరి । స్థితశరణాగ్రిపాదమతి తీవ్రితమెక్కరుమంబు
మిగింగిన । నీతనుమజ్జనంగ్గెయుట గరిగుమనుచీ కొన్నినాళ్లక ।

మృతముగఁ జించుకొండడవి దూరిపులేటల కేగివచ్చుచోఁ । క ॥ చెరు
వునునీరముగినుగొని । తెరుచుగిలవిచటమీలు తెఱ్ఱనునుచున । య్యే
రుకవుసుసంతసంబున । మెరయుచువలవైచితిగిచె మెలకువతోడ । ।
గీ । జాలమునజిక్కివచ్చిన మీలతోడ । పత్నిసాదోపభోగిరు షంబు
దగుల । గాంచిసంతసమునమెయి వెంచిచెంచు । చిక్కమునవైచికొని
గృహ సీమకరిగి ॥ చ ॥ తనసతిజేరిబిల్చివని తాయదిచూచి తే మంచి
చాయమీ । న్లెనిచనుదెంచిన డయిది గొబ్బునగూరిగ వండితెమ్మనీ ।
వనవుసునట్లచేసియది యన్నము రెట్టిగ నట్టబెట్టినం । దినశేషరాన్న
యోద్భవుడు తేఁకుతెదుగ్చులగ్గడిఁపుచున్ । చ । అదిమొదలాకిరా
తపతి యందరుమేలనహింసజేయుట । లన్దలిగిశీశ్వరాగ్రఘుల్లు ద
లంచుచునిమ్ముల నుండినంతకొ । న్నిదినములేఁగభీకరనికటియొక్కటి
పక్కణంబులో । మదమునజొచ్చియుండుల మానవులంగలగుండునే
యుచున్ ॥ క ॥ చనుదెంచియాశబరుఁగ । న్లెనివడిపట్టాగివిటుంకి కో
టిఁబడజి । మ్మనఁగిలితెజీవ్రడ్డై యా । య్యానముమునుభవినెరిగెవజ్ర మాత
గిరిచ్రాలెక్ । ఉ ॥ వాఁడలితెరాజభట వగిఁ ను రాకిబాధ జేయఁగా ।
బూనికతోరచర్యగొని పోవఁగవచ్చిన వీరదూతలో । మానినిపుండితెం
తమహిమోన్నతజంగమ సత్పసాదభు । జ్మానచరిత్రభావమున మీల
గుణ్యశరీరిగావునన్ । చ । యమనిలయంబుజేరిగన నవ్వాఁడు
పొండని కల్పభూజసుం । నమయవిమానమాతని మనఃపరిమదంబున నె
క్కఁ బించిది । వ్యముసులుసన్నుతింప పరిమధాధిపలోకము జేర్చనాత
ఁడం । దమితసుఖానుభూతిగని యంచితలీలవసించెఁగాప్రనన్ ॥ క । శర
ణపసాదమహిమము । ధరణీశ్వరయిట్టిదని ముదంబిగురొత్తం । జరిమూ
తిఁతన్మనాత్మము । తరముగఁదెలుపుటయవసుమతీపతియంతిన్ । ఉ ॥
కర్మిమ్మరమ్మోక్ష మోశ్వరణ రత్నమజంగమసత్పసాదసా । ధ్యమ్మొన
గూర్చినస్వామల కాయనిజేయుమటన్నమందమా । సమ్మిగురొత్తనిట్లని
యె ళాంకిరఁజేసుధాబ్ధిరాజసీ । కెమ్మొయితద్విభూతిధర ణీశ్వరకల్గగ
సేర్చుచెప్పుమా । ॥ గీ ॥ భస్మరుద్రాక్షిధారియైఁచవణ । మంతెపీఠ
నంబొనగ్చము మహితనిష్ఠ । లింగమునుదాల్చిగురుభక్తి సంగుడైన ।

గాకదివ్యసిపాదంబు గలుగుచెప్పులు ॥ చ ॥ అనుఁడుమహేశుఁడిట్లనియె న
య్యలతీయనాఁగాత్సుతులో కిర్వురం । బునఁజెరిగింవునావుఁడు విభూతిమహా
మహిమంబుఁజెల్వెదఁ । స్వనుమవసుంధరారమణని శ్చలచిత్తముతోఁ
డనంచు । నయ్యనముచెప్పగాదొడఁగె నాత్మదయారసముప్పతిల్లగఁ ।

* విభూతిమహిమ *

సీ ॥ ఉమరాజసుతశ్చి మోత్తరదక్షిణ పూర్వార్ధముఖముల బుట్టి
పిఁగి । భాసితపవళధూ మారుణవర్ణంబు లనునందబద్ధిను రభిసు
శీల । సుమనసు న్నామభే దిములగోవులువాని వలనవిభూతియు భసిత
భస్మ । ములు మొదలగుపేరిటిలు వెలయబుట్టెవిభూతి గావించునట్టిమా ర్గ
ములునాల్గు। నిలవ్రకిల్వానుకల్పాంత కల్పములున । కల్పమునసంగనందు
లో కల్పభూతి । యుత్తమంబదిదొరికిక యుండెనేని । తెక్కొనవిమూమా
జేయంగ దగుమహేశ ॥ సీ । శ్రీతివిభూతినెనర్చు గతివినుమత్తమం
బగునోమయపుభూమి నంటకేక । నంభోఁతెంబు నందుపదోజాత
వరమంతెమునబట్ట వామదేవ । మునబిండములుసేయు చునుతత్పురు
షమున నరంగినిమిచున మోరమునశి । వాగ్నిలోదరికొల్ప నదికల్పమ
డవినెం డిగోమయపుపిండి మనుపుజెప్పు । కరణిగాల్చిననదియను క
ల్పమయ్యె । తానెకాలినభూతివ స్త్రమునభూళి । తంబుగాజేసిగోవు
మూ తెమునజేయు । కరుఁడుగాల్చిననదియుప కల్పమయ్యె ॥ వ ॥
ఇట్లుగాక తెక్కొనయదియ కల్పంబని యెఱంగి యేతిద్విభూతికా లాగ్ని
రుద్రోప నిషదాది శుద్ధిత్యంతోక్త మార్గంబున నతతెంబు నుత్తమాం
గి పెముఖాంగంబుల త్రిపుండ్రిధారణం బొనర్చునది ॥ క ॥ ఇట్టివిభూతి
ధరించిన । యట్టిసుహృమహిమునుజగతి నవయవయుతుఁడో । గట్టువిలు
తుండెయగునె । పట్టునసంశయములేదు పాధ్వతిలకా ॥ సీ ॥ శ్రీ
కరమోక్షుల త్మీవసీకరణకృ త్యాంకితతిలకవి ఖ్యాతిభూతి । యత్యం
తపోరి మహాపాతకౌఘమ హీధరామరివరి హోతిభూతి । కాకో
దరాధీశకంకణసర్వ శేరివిలేపన ప్రీతిభూతి । ఫాలతలాంభోజ భవ
పూర్వవిలిఖిత పాతకాతిరతిమో జ్యోతిభూతి । సంతతాత్మీయమాన
సా సదృశేభక్తి । భావనాధారిమ నవ వ్రాతనిరుప । మైహికాము

మ్మికోరుది వ్యపిభావ । పూరిణాథవకాణ్య భూతిభూతి ॥ వ ॥ ఇ
ద్విభూతిమహత్వంబున కొక్కయితివాసంబు గలదెన్నలని నొక్క పా
త్ముం డత్యంత రోగబాధితుండై యుండేనింజనిచని పాణాంతసమయం
బున నొక్కపట్టా భావ్యా ఎదేశ న్మశాన ఎటికాసమీపంబున కద
లంజాలక పడియున్న నొక్కసారిమేయం బచ్చటి స్మశాన భస్మగంత
పాదయైవచ్చి యప్పాపాత్ము పాదతలంబు దొక్కిచనిన కొంత వడికతం
ను మృతిజెందిన కింకరులతెనింగొనిచని వైవస్వతాతికంబున నిల్పిన
క్రికాంతుండుగని పాణాంత సమయంబునం దైన భస్మధారణ మహా
త్వంబువలన కల్మషంబులు దొలంగి పుణ్యాత్ముండయ్యె నితండు మ
దియ్యదండనంబున కనవాండడనిన బహుమానంబుగా నతని శివలో
కంబున కనిచెంగావున భస్మధారణ మహాత్వంబిట్టిదని మరియిట్లనియె॥
మ । ఒకభూదేవుండుఘోరపాతకుడై యుండంగతెగ్వాంధవ । ఎకిరిం
భాతనిమమృతంబులు సహింపన్లేక నెల్లెట్టిం । నకలంబుక విడిపో
యిఘోర విపినస్థానంబుక బల్కా । తెకజేశంబుం బోయుండునతి ప్ర
దంబండివతీకంపక ॥ గీ ॥ అతులఖ్యోకాఘమునాఎంద యనుభవిం
వ । నలయునమనూటజనులకు జ్రిలియున్నట్లు । లమ్మహీయుసదేహంబు
నందుకుష్ఠి । రోగ ముజనించెనమరులకు భోతిదనరి ॥ గీ ॥ ఒడలుచూచి
నజనులెల్ల నోకిలింప । గాంచిచేదూరిమునకుగ్గధ మొనవ । నమరిడి
గశక్తియించు కంతైనలేక । పట్టబోపమేనుచే పాము ండి ॥ క ॥
ఒకనాడాటబడనో । ఎకతెత్వక్కిణసమీప వనివిరుగుచునం । తకము
న్నదివానలద । గ్ధకుజాయితభస్మమచట గనుగొనియుంగ్ ॥ గీ ॥ మం
డీదల్లారినట్టినో మయపుకరిడు । గాంచియాకటడస్సిన కతెనవేగ । బు
చ్చుకొనితినియబ్బాది పోవునందు । బళియెనడువంగలేకయా బాధి
పాణుండు ॥ చ ॥ అటుబడయున్న తివ్రగహ నానలదగ్ధమహీతలోమ్మ
తక । వటపటమెచువక్కిలయి పారుడుదేహము వీడ్డనత్తరిక । కుటిల
భయంకరాకృతులు ఘోరగదాయుధ పాణుల్లైనము । ద్భటగతివచ్చి
కింకరులు దట్టుచునేగొని పోయియాతనిన్ ॥ ఉ । కాలునిమాలిసిల్ప
నతి కంపిత దేహమతోడదూతలక । దూలగబ్బి యాతిడతి నుష్టవిచే

ప్రిసుడ్డానయేనియు । గాలము జ్రొదువేళభవ నాశకభస్మము మెక్కి
ఫూ యుటఁ । దాలిచెశ్శె నతేడమిటఁ దావసియింపన నర్హుఁడమ్మొయిఁ ॥
క ॥ అనివై వస్వోకుఁడాతని । ఘనతెరపుఁన్నకవిమాన గతుఁజేసిముదం ।
బునసుంలచ్చెగువంపగ । ధనదపియానగరికతిహీ తంబుగనిచ్చెఁ ॥
క । కాప్రసిట్టిదిగ్రిజగ । త్కావగాథసితెప్రసిద్ధి పాత్రవయికస । ద్భావ
మునపిన ముదిలెవ్వద । కేవలగురుదాక్షిణ్యఫలము కృతభవహరముఁ ॥
ఉ ॥ గాపినవంశనాయకపు రంబులుగూల్పదిలంచిసూటిగా । వీఁకుణ
మొవ్వజేయు పృథివిరిధులోచన కి క్రోత్కరం । బీకితిరాలిభూజను
ల నెల్లబఁతుల్రిజేయబూనిరు । దాగిపినగంబుల్రో జనన మందెమహామ
హిమంబుమీరగఁ ॥ చ । అకిలు ఎబ్రోమవహ్నిమిహి రాంశసముద్ధశి

* గురుదాక్షిణ్యము *

వాఁపునస్మణుల్ । శిఖిలమొట్టుకిఁకాయిగ శిఖిళవక్షములంకుకఁట్టబా ।
వాఁకరితెలంతికిఁబులసు యిన్నతిచేయుఁసంఖ్యలేప్పుఁడఁ । ప్రకటితభా
క్తిందాల్చినన్న పాలు చందక్షిపుఁగాకతిందుఁగఁ । సీ ॥ ఒకకిరాతకుమ
హాగాగ్రిటఁకేవలాడంగఁ చుయిఁగుకొకిస । రోవరితటమున
రుదాక్షిఁనిదాని ఁసాపుమేమిఁ ధనువేఁడ్క । గీలించియాఖేట కృ
త్తితెనుఁడఁగ ఘువ్రకోఁబు గాంచిసుపక్ష । సహితంబుగావాని
జాపినవంతెట నశ్వకిరాతుఁడు లేఁపుచెచి । వస్మవారిరుహాసన రుద్రా
క్షిమాల్చి । ఎట్టిశ్లమబ్రోకిఁబు యతనివాని । జాలంబునుజేర్చిరి శర్వ
పురికి । గానరుద్రాక్షిఫలమిది మనవేంద్ర ॥ అనిమరియు పంచాక్షరి
మహత్వంబిట్లని చెప్పెదొఁగె ॥ ఉ ॥ శ్రీయుసినాద్రిశాశ్మిసర సీజ

* పంచాక్షరీమహిమ *

శిలీముఖుఁడక్రకపావకా । భ్రాతివిలోచనుఁడుసు సంయమిపూజితపాద
పమ్ముఁడు । ద్యోతితదేవాఁడంగిజసు మాద్ధతిగర్వవిదారిమ్రెలస । త్ఖ్యాతివ
హించిమించె మనుజాధిపపంచ ముఖుంపొలీలచేఁ ॥ గి ॥ అట్టిశ్రీమన్మ
హేశ్వరుపంచాననముల । వలనఁబంచాక్షరములుద్భవంబునొంది । వరు
సపంచాక్షరియనంగ వన్నెగాంచె । నదియునే స్వరవినాంతు నాలకిం
పు । గి ॥ వరుసపంచాక్షరీ వాచకోనాథుఁ తెప్పుగు సాధాన తెతెముఖ

ముల । కలితనకారమ కారశికారవా కారయకారముల్ కడుజనించి
నవిప్రోవుగూడిపం చాక్షరంబనుమెప్పె నదిమంత్రరాజమై యలరెదు
ది । తన్మంత్రమాతప త్పిణవయికిం బుగా జపించుచిరుమడ తొ
యునయ్యె । పతితపంచాక్షీమంత్ర జపవిధాన । వేదియరియసామా
ల్పుడి వీధుండు । గానికేవలజనుడని కినగవలగు । శెంకయించుక లేక
ర సాతలేంద్ర ॥ క । పంచాక్షరసుధేనవు పంచాక్షరికల్పకంబు పం
చిక్షరంగా । పంచాక్షరిచింతామణి । పంగాక్షరబోలజగతి ఫలదముగల
జే । గీ । మరిచియుమనుమెయిమాను నమ్మిన్నాయ । యనిరమాత్రాన
బ్రహ్మ పాత్యాదిపాత । కావళులుగ్రుగాక బినసి స్వంబుసలపు । జ
పఫలంబెన్ననలువకు శక్యమగునె ॥ వ ॥ ఇప్పుడాచాపి మా హాత్మ్యం
బున నొక యితిహాసంబు గలదెల్లరిస తొల్లిగాశ్మీ మ్మోవల్లభ
ఖండలుండు కాసికారాజ తనయయుకు కళావతిగొ డిలియాకి ప్రఫ
మసమాగమ దినంబున నఖలమంత్ర భస్మాలంక్రిత శాంబర్యగాత్ర
యగుచు విచిత్రంబయిన కేళికామందిరంబు దనంజ్ఞవసియించుచు దానిం
గని మదన ప్రేరవిదిళిత ఎల్లగుచూ యిచ్చోటనగ బాధ్రమ
బోయిన నచ్చపలాక్షిమన్న కిన్నయ్యై శ్రీత బుని కిన్నరిట
నున్న పమయంబున దనచెలిన యిచ్చారిబునకు మచ్చి భగవ
మానుండగు గిగణాధ్యక్షగు పంచాక్షరీ మంత్రోపదేశ ప్రభావంబున
పవిత్రంబైన గాత్రంబుగలయది గానున న న్నిహీతో మంత్రుండగు ని
జనాథుండగదియనెల్లకి శివమంత్రోపదేశంబు గనినపన్నుట మదీయసం
భోగంబనుభవింపుమని పెక్కుభంగులనూరించినపిన్నకి ప్రమిరేడు కామా
తురుండై పయింబడబోయిన నమ్ముద్దియమేను కాలిన యినుమువ్వక
న్న తద్దయు వేడివ్వై పొడచూప వెరచి దూరంబుననిలచి హారమం
త్రిప్రభావం చిట్టిసయ్యు తలంచి యప్పుడప్పుడియను మతంబున గిర్గా
శ్రమంబునకుడసి యాసిచే శేవంచాక్షరీ మంత్రోపదేశంబు పొం
నునంతలోన నచ్చిజ్జులు పస్మయంబు నొంద పూర్వకృతాఘంబులు
కాకంబులై పతింబుగా మరి నిజదేహంబు వలన వెడలి పడుటయు
నారాజశేఖరుండానందికగగిత హృదయుడాచార్యునకిట్ట

వస్తువులొసంగి పెడ్డొకని తనకు పద్దతి చూపుటకు భార్య బెక్కుభం
గుల నుపలాలించి తజ్జలదాలక వలన నిష్టోపభోగంబు లనుభవింపుచు
నుండె గావున పంచాక్షరి మహాత్మ్యం బిట్టిదని తెల్పి యోగిపుంగవుం
డద్ధరా వరునితో మరియు నిట్లనియె ॥ మ ॥ అతిథిమద్గురుభావసంభవ
ముపే దాతీతమత్యుత్తమం । బతులంబవ్యయ మప్రమేయమగమం బా
నందకందంబున । ప్రతతాద్యంతవిహీనమైబరగు లింగంబున్మహాభక్తి
సం । గతుఁడై దాల్చిన వాఁడుముక్తవనితా కాముండుగాకుండునే ॥
ఉ । ఇట్టిపరాత్పరుఁశివుని హేశ్వరునవ్యయు భావమందునఁ । బు
ట్టగజేసిసంతతము బూజలొనర్పగ శిష్యుచేతికో । బెట్టిమడత్తరంబనగ
బెంపువహించెడి మంత్రిముంజెవిం । దొట్టగజేయుసద్గురుని తోనెరులన్నరి సేయవచ్చునే । క । గురుఁడేదల్లియుదండ్రియు గురుఁడేదై వంబు
దాత గురుఁడొసకలము । గురుఁడనగమహరుఁడనంగా । పరికింపగవేరె
కలదె పాధిఁనతిలకా ॥ సీ ॥ ఆచార్యసత్కరుణాలోకనమునేన రాజ్ఞా
నతిమిరము నడచుజోత్స్న । గురుహస్తదత్తభా సురభసితముదాన భ
క్తిమహారాజ్య పట్టకలన । యుపదేష్టభవ్యపా దోదకంబులుశిష్య క
ల్మషదావాగ్ని కమలవృష్టి । వరదేశికేంద్రుది వ్యప్రసాదామృతం బా
శితిజన్మరో గాపహంబు । ధ్యానమూలంబుగురుపురం దరునిమూర్తి ।
మూలమగుబూజలకుగురు ముఖ్యపదము । మంత్రిమూలంబుగురువ
ర్యు మాటమరియు । మూలమగునద్గురునికృపె ముక్తికనఘ ॥ క ॥
గురుపాదభక్తిపురులకు । బరికింపగనందరాని పదవులుగలవే । సరవర
తత్వప్రతిబింబిత । శరణమహాత్వంబునడువ శక్యంబగునే ॥ చ । శరణు
లకర్థిమ్రొక్కనం చారిముసేయతదీయసద్గుణో । త్కరమునుతింపతత్ప
దము గన్గొనవారలసచ్చరిత్రిమ్ । వరుసనినంగబాల్పడిన వానివశీ
మకరాబ్జజిహ్వికా । వరనయనశ్రోతులమనుజ వల్లభయిట్టివిగనివే
టికిఁ ॥ క ॥ జంగమవర్యదయారస । సంగతమునేనియట్టి జంతువు
తుదిన । గ్గంగాధరుకృపగనునృప । పుంగవయితిహాసమొకటి పొలు
పుగవినుమా ॥ ఉ । ఆగమవేదియైనశర ణాగ్రశిరోమణి భక్తియు
క్తుఁడై । శ్రీగిరిమల్లికార్జునుభ జింపగబోవుమ నెండకాఁటఁ దా

గదలంగలేకయొక భావుననిల్చిజనాళిమించినే । నెగతిసేసువాఁడపర మే
శ్వరియంచుదలంచుచుండగ ॥ ము ॥ బకిభేరుండ్రముశాల్మలీస్థబక మ
య్యుర్వీస్థలింగాలిచే । శకలంబైపడియున్నగాంచి యదిమాంసమ్మం
చునెందేనిమో । వకమింటంనిలదానిచాయనెయి బర్వ్వేగనత్రైత్తికాం।
చికడుంబెప్పరిమస్తమూచియతిడ ఖీణంబిమోదంబునన్ ॥ ము ॥ అహా
హోయీఎతగాధినాథుడు మదీయ్యాంబైనతాపంబుపొ । పుహరించె
ఘటియించెనాకుతిర్జిగ మ్పూతాఎగాదివ్యవా । ర్లసారీసంతతిఫేలనో
త్సునకర మారాజేశ్వరతోల్లస । ద్ధృహశ్రుంగాగగ్గినూతివాంకపట దే
దీప్యత్ప్రిభాలోకము ॥ చ ॥ ఇతడుమదీయ్యమితుర్ణిని యెంచికులా
యజరాజగాంచియో । పతిగవరేణ్యమాదియకు పాత్రుండవైతివిగాన
మీదట । శ్రీతతిలనుంగునన్నహిమ చేమరాయిడనంగరాజసం ।
తెతివయిపుట్టిభూభరిణ పత్రుండవైతుది శ్రేయమీశ్వరు ॥ చ ॥ అని
యిటులానతిచ్చిశర ణాగతశిక్షిరక్షకేగమల్లికా । జ్ఞనిధమల్ ధ్వజంపు
చుమ రుల్లలనాకరిచామరోఘనే । జాఫవవాతతోలవిల సద్ధ్వనిమీరు
భ్రిమురన్నదామనం । బుసవిడికొల్పదిగుమవన పూ తుండగ్నలనుండె
నంతట ॥ శా ॥ భేరుండాండజను తెకొన్నిసమముల్ ప్రజ్వాలంబం
దుసం । చారంబొగిజేసియుంచిమున ఎన్వహ్నులయూధ్రపొ । జా రా
జగనికిన్మరంఘవిని భాస్వదాజిజనంశంబున్ । నరాగ్నోపమచోమా
ధితినా విఖ్యాతిబొపొందువన్ ॥ ఉ ॥ వైగులనంగారించి పవంగు
లయేపణగించియిష్టలం । గారవమొప్పబొచిశితి కరునిజేమామునంఫ
రించిన్ । జారతిమించిలింగిగురు జంగమపుక్ష్వహించిదిక్కులం । దోరపు
కీర్తినించి ఎరిమోమతిందర యేలెనొచగన్ ॥ శా ॥ ఈరీతిన్వివిధేష్ట
భోగములచే నేకాతపత్రాన్వితుం । భారంబొప్పగదాల్చిదేవతలు సంభావిం
పసంతంబునం । శ్రీరాజాస్థ కరీటివీటికరిగా జెన్నొందుభక్తప్రభా ।
వారూఢిన్వినుతింపశక్యమగునే జ్యోతీశ్వరక్షోణిశా ॥ క ॥ అనితెల్పిన
జంగమప । ద్వంజులకుజాగిమొగ్గి వసుధారువడి । ట్లనియెన్నటు
లంగాద । నమనుముక్కుజిజేయుదినుచు నమ్మితినిన్న ॥ క । భావన
మీయెడంగలుగు । జీవాయనులయుగ్రదీను ప్రాణిరుత్తులకుచా । భావ

మునననలరినీకి । ప్లావాప్తిఘటనంతునను హర్షముతోడన్ ॥ సీ ।
స్నానసంధ్యాదులు సల్పగాయమింది తతభూతిరుద్రాక్ష ధారిజేసి ।
శ్రుతిహితంబుగనరం జ్యోతిరాకారలిం గముధరియించినిమో దమునసన్ని
ణవ । సహితపంచాక్షరీ పర్ణాశ్రియుండేశ మొగరించిభక్తి త్తునిగజే
సి । చరణాబ్జోపగ నాదములకృపచేసి నిశిష్యుగాగమ నించియం
త । వీరశైవసమాస్యమల్ వెలయదేలిపి । తన్మహీవరుచేతస త్కార
మంది । భూజనులుతెన్ను గొనియాడ నైజదేశ । మునకువేంచేసెడంగ
మ ముఖ్యుడంత ॥ క ॥ ఘనముగనచ్చనాంత్రిన । యనువునసాశరణు
బ ధి మాన్యనవహించన్ । జనపతిసతిమెముత్రిస్థా । ర్చనములసల్పు
చునుతనకు స్వాంతమునందున్ ॥ క ॥ నాయేలుభూమిలోపల । గా
యజహరిభక్తుడొకడు గానగబడడ । దొయ్యెయెటులనెపదగుజను ।
లాయతనుప్పపొజు లయ్యెదరుగదే ॥ ఉ ॥ వానొనరించుపాతకమ
వస్యమునాకుఘటించుగానగా। నూరకచూచుమండుటిదియుక్తముగాదని
యెంచియప్పుడే । చారులనంపియాంధ్రవిభు సందనయొద్దికిబిల్వబంచి
యా । భూరమణుం డధిక్షితి ప్రుట్టగశైవ మతాధికత్వమున్ ॥
ఉ । గారవమొప్పదెల్పిపరు గంబడిపాకిమేయవస్తుసం। భావములి
చ్చివృష్టములు భావమునంలపూజలు గొనుచు । స్కాందులజేసిపూర్ణము
గ నాస్వప్నములచ్చెరువొనరించిచ్చిరి । నాస్థిబుస నెత్రమొద వారిధిదేలివ
చించిచగతిన్ ॥ ఉ ॥ భోరాయెంతటి భాగ్యమబ్బె గడుమేలానిత్యము క్తి
క్రియా । పారీణాస్వయుసంపదించె ఎటుగుప్పాపొమ్ము మెల్లన్ముహూ । దూ
రం బైవనెనిన్మహీశు వలనన్ గోరంబుగావిస్థం। గుబ్బెబ్బెవమింతరా
ళ సరిరూపించంగలేరెచ్చటన్ ॥ సీ । గ్రోలనలెవనిచెనులుగొట్టిత్తిల్లి ।
బాలురకుబాలుద్రావించుకిటునల । పెక్కుధేనువులశిక్షించియక్కజ
ఎగ । పుణ్యమాగమంబుబూపెనిస్థమిరేడు ॥ అనయొండొరులా
ఎచున । జ్ఞనపతియనుమతినియాత్మసదనంబులకున్ । జనిసంతతధర్మా
గా । ధనరతివసియించిరతిముదనెనొరొత్త ॥ ఉ ॥ కావున ప్రాసాదమ
ధ్యం బిట్టిదని తెలిపి మావిదేవాది గణాబులతో సకలోర్వీ మాది
రాజయ్య యేత్రత్పిపాది మాసత్కృతి నెనవినుచు మెట్లనయే ॥ సీ ।

రాజితకాంచన రత్ననిర్మితసౌధ గోపురావరణసం దీపితంబు । కనులినీక ల్హారకు ముదనిర్మలనీర కలితకాసారవి కాసితంబు । సిద్ధరకామీ దుర్జ యశృంగారి విభ్రమాజ్ఞానా విభ్రతంబు । సుతతిసముచిత జాత్యను గుణమాగి పధికచాతుర్వర్ణ్య బంధురంబు । భవ్యచతురంగబలచ యభ్రాజితంబు । నిరుపమోద్యానవాటికాసుగుచిరంబు । దేవతాగార సందోహభావితంబు । పుణ్యసిలయంబుసింహగిపురవరంబు ॥ ఉ ॥ అ

—§*§ వేసపితామహానిధ §*§—

నగరంబునందుఘని హారందాంబుజభిక్షుడంతర । జ్ఞాత్రిలోకపూజా తుడు పట్రపతిష్ఠవిదారణుగాఘ । క్తానుగుణ్యబోధ్యుస హాయ డువేదపితామహుండునా । గానెఘ క్తిపు గవుగ ఖండిగ్రశైవమత్రచా రుడై ॥ క ॥ నివసించునతనిశిష్యుడు । ప్రవిమలతరభక్తిగణబ ధువిదూరుం । డవితథవాక్యధురీణుఘ । భువివాసునుగ్రసనగమొక్కపుణ్యు డువెలయుక ॥ గీ ॥ ఆతడనిశంబుగురుండాభ్రాతములకు । నేవసేయు చుతద్భక్తశేషసుధము । డమునగాంచుచుమొకసంశెయ ముననెని । తో డనొకనాడువినయంబుతోడబలికె ॥ గీ ॥ అరుగిణగులలోనెవ్వడ ధికుడెట్టి । చందమునమోక్షమబ్బునిద్ధ ముసగు । నేమతంబుత్తమ బగునిత్తెరంగు । తెలియనానతిమ్మసందియముబాపు ॥ చ ॥ అనియిటు పల్కుశిష్యునిన యంబునకాత్మముదంబునెందియో । ఘనతరపుణ్యనీ దుమ దిగిల్గినసంశయమెల్లదీతుకనం । చనఘుమలింగిజంగమమ హోమ హిమంబులుస్రవ్వసాదసే । వసఫలముక్తదయారసము పర్వగజెప్పచో దగొనత్తెక ॥ సీ ॥ బహ్మాదిదేవతా భక్తజగత్కంత శంబరదానవ శత్రుహంత । యమితతాపసనేత యఖిలభక్తత్రాత యత్యంతబలపుర స్థైత్యజేత । ఫాలసంగతకీలి భవవిభంజనశీలి భానురానంతవి లాసశాలి । కుముదిబా ధనధారి యమమదసంహారి గ్రావరాజసుతామ నోవిహా రి । యవ్యయుండమ్యతుంబసర్వాత్మకుండు । భావనాతీతుండగుమహా దేవుఁడెండు । దేల్పుడగుగానితెక్కినదేవతలను । ద్వైవమిక్కొల్వవలద దితధ్యమనఘ ॥ ఉ ॥ భూవిదితంబుశోకచయ పూజితమాతతఘోరపా పసం । ధావనధుర్యమీశ్వరప దప్రతిపాదకముత్తమోత్తమం । బావృత

పాశబంధహరి నాకరిమైవెలుగొందునట్టియా । శైవమతంబుతోడనన
పల్వగవేరేమతంబు ల్లున్నే ॥ ఉ ॥ ఇట్టిదిశైవమింగుగడు హెచ్చగునుత్త
ర్శశైవమధ్యచే । పట్టినపుణ్యమూర్తిసుమ భాణవిరోధియనంగవచ్చు
నే । పట్టునసంశయించకుము భగ్నఁడెభక్తుడుభక్తుడీశుడా । గట్టిగ
సీశభక్తులకు గల్గనుభేదమొకించుకేనియున్ ॥ సీ ॥ పుడమినొక్కొకభ
క్తుడునడుచుచున్న । లపాహాయెబ్బంగిలెక్కసేయంగవచ్చు । వారిమా
హాత్మ్యమంబికాధాఁడెరుఁగు । గానఁదదధీనుఁడైయిండుమానకెవ్వఁడు ।
క ॥ చరలింగార్చనఁజేయుకఁ । గురులింగార్చనలుసేయుఁగూఁడదువినుత ।
ద్గురులింగంబులకంటెను । చరుఁడెయధికుఁడనిపలుకఁడసకలశ్రుతులున్ ॥సీ ॥
భక్తుఁడుగురుఁడుమా పడిశిష్యుఁడనుటకు గురుతుగాగణపాలకుండు
సాక్షి । భక్తుఁడతండ్రిశ్రీపతిబాణుఁడాత్మజుఁడనుటకుభల్లాణఘనుఁడెసా
క్షి । భక్తుఁడుదొరబాటు భవ్యుఁడనియనుటకు రూఢిగాబాణానురుండె
సాక్షి । భక్తుఁడుగెల్వరిపరమేశుఁడోటరి యనుటకుస్వేతవా హనుఁడెసాక్షి
తానుగోరనవన్నవేమైనగాని । భక్తులియ్యకఁగతిలేదు భవునకెందు । శ
రణవర్యునిసత్కటాక్షంబుదేవ । భూజమాశిక్యధేనువుల్ పుట్టినిల్లు ॥ సీ ॥
కాలారిగిణపాద ధూళిమైసోకిన మర్త్యునిచరితముల్ ప్రమ్గిచనవె ।
భూజటిభక్తులద్రోక్కినధిరపయిఁ బారిలువాఁడఘతతుల్ జెరుపఁబో
న్నె । శర్వభృత్యులతెను చ్ఛాయమైబాలసిన నరుఁడుకల్మషముల బారి
గొనండె । వారశరణస్థాన శరకుండతెలపంక మలదినజనుఁడుని ర్మలుఁ
డుగాడె । పగమపావనజంగమప్రతతితోడ । సమరకిన్నరయక్షవిద్యాధ
రాహి । సాధ్యగంధర్వమునిసిద్ధసారసాప్త । చంద్రముఖ్యగ్రహములు
సాటిరారు ॥ సీ ॥ శ్వపచుఁడైననువారిలింగసహితుఁడేని । యవనిలో
నుత్తమోత్తముఁడనఁగబరగు । నట్లుగావునశరణదివ్యప్రసాద । సేవనము
లేకముక్తినిఁజెందవశమే ॥ క ॥ ఏవిధమునసైననుమా । హావహశరణ
ప్రసాదమూనగవలయున్ । పావనతిచ్ఛాండస్థం । భావంతియుదొరకొనే
నియమ్మతిముఁజెందుఁడా ॥ క ॥ అనితెల్పినజోశికవ । ద్వజనములకుఁజాగి
ప్రొయిక్కి వామనుఁడుముదం । బునదేలెనన్నుకరుణం । గనెగురుఁడని
యంతతొంతిగాలముసనగఁ ॥ ఉ ॥ ఆప్రతిలోసనుండుగొడ గవ్వయన

న్నొకళ క్కురాలురు । ద్రాపరమాతుర్ల్ లెనశర ణాధ్యులపాలిటిచ్చాల మేలుదు। ప్పాపవుకొండ్రిపోవునకు పాకిసిమాచినుచేతివాలుచి। ద్వ్యా పకవాక్యసంచయసు ధారినమీనగజాలులీలగ్ ॥ క ॥ ఆవెలఁదిప్రవా దముగొనఁగావేదపితామహాండుగాంఛ్రించినుదిక్ । కేవిప్రకులుఁడజనిం దావా వుఁడనగుదునచటికరగుదునేనిక్ ॥ క ॥ నిందకుంగోబఁడియుండి న । శ్రేందవతేత్సతిప్రసాద సేవబడయకే । నిందుధరుశ్రీశుశిటులీ । భూం దివిఁడచివేరెబొందిఁబొందికొనియెందక్ ॥ చ ॥ అనిపుట్టలాత్మలోదలఁచి యంతెటశిష్యుఁడుదానునిచ్చలగ్ । జనిమరికొన్నినల్లకుని శ్రీశైలశేఖరతు ల్యుఁడైనయా । య్యనముఁడుగఁగలోజలక మాఁడిగిరిబునకేగుచుండి దా । తునకకళేబరంబొకటిఁ జూచెఁపఠింబునఁ బాణహీనమగ్ ॥ గీ ॥ చూచిదీనిశకీరంబుజొచ్చిమగ్గ । డంరగొడిగివ్వస్త్రప్పిస రంబుగొందు । ననుచుసంతోఁపూరితుఁడుచుచి హ్నాయా । రిడాబునమొక్కియు పా యమవుఁడు ॥ చ ॥ కనుగొనితన్నమీఁపము న శ్రీశైలము చెంతలజేరిశిష్యు తో । ననియెముహూలిఁ మాఁ తెనిటి న లెఁపిస్తసిఁవారిస్తార్దమై । య నువుగవిశ్రమింతమని యూతఁడుదాఁనుదాఁ డ్రఁడ । ల్లసివమూనమాగి విసరఁ వసియించిమోడ్డత్తుఁ ॥ ఉ ॥ అటఁవసియించియాత్మకృతి మాతెసికేర్పడనీకిశిష్యనే సిలని । రంఁగాఁలయి సివతీఁ ద్రాగితోఁడ నుండుమె । చ్చటికిజనం బోకనుచు ఛాత్రువిచయూరుస్సి ల్లాడగా । కుటిలవునిద్రజెందెముది గొంకకతమ్మడినర్యుఁడ త్తరిఁ ॥ గీ ॥ అసమమ్మి నట్టియితరకాయప్రవేశ । విద్యశనయంగుగల్గుట్రహ్మోద్భవులరి । యాత్మ దేహంబువెడలితదంతికస్థ । శునకదేహంబుజొచ్చిగ్రక్కునమలేచి ॥ ఉ ॥ నాలుకచైటవేయుచుసు నంబుగఁరోఁచునావలింపుచుఁ । నేలనమూ రుకొంచుఁగడు నిక్కుచుఁబొలఁచుచొంగిరాల్చుచుఁ । వాలముఁద్రిప్పు చుఁ శిరము వాల్చుచుకర్ణములన్విదల్చుచుఁ । మూలుగుచుఁ వెనఁ జనుచు మోరియెత్తించుకమీఁదికెత్తుచుఁ ॥ మ ॥ చనితత్పట్టణభాహ్య దేశగత మాఁచండాలవాటిన్వసిం । చినదానింగొడగవ్యభక్తిసహితం జేరంగనేతెంచియా । వనితామాళికిభక్తిమొక్కుచు పురోభాగంబునఁ । నిల్చినఁగనిదివ్యతేజసంయతిం దెలసియాగ్రస్థాంతర్యెయిట్లనుఁ ॥ మ ॥

స్వకులభ్రాంతిసమీక్షలకిపి శిష్టసాధనతత్పరుండగుచు । ధికవేషంబుపరిత్యజించిశుని వైతేమీలుమీలారసీ । పికభాషింపకులంబొరండు గలదేవింతయ్యెనీమందిబు । ద్ధికసద్భక్తులనవ్వఁజాలియ రాదేభక్తిమార్గంబులన్ ॥ క ॥ ఎందరియోనులబుట్టితి । వెందరిచనుబాలుద్రావితెన్నికులములన్ । పొందుగవసియించితివిపు । డందమొవిప్రుండవనియహంకృతిఁజెందన్ । గీ । పెద్దలెల్లనుబహిష్కరించుపిదపఁగాక । మూర్తియగుగానిశిలయనుమొరకుగలదె । యట్టిగతిదివ్యలింగాగమైనవాని । జాతిభేదంబులొగుటసీతియగున ॥ క ॥ అసపల్కకుక్కయిటుల । మ్మనిపెంచికలోననింతయన్నముపైవం । డసభాగ్యమింతతోడూవని । కొనియతివకుమొక్కియతఁడుగొంకుచుఁజనియెన్ ॥ చ ॥ చనియొకచోటయాశున కనుహానసంబునువిడినిమే । లక్కనుగతిలేచికొన్నులుకరంబులనుల్చుచుబెట్టుసీల్చుచున్ । దనప్రియశిష్యుఁజూచి సదనంబునకుంబదరాయటన్నవా । మనుఁడుగకుండఁగన్బలుమాయలెఱింగినభక్తియైయనన్ ॥ చ ॥ ననువిడఁనాపిమీగుకుహనాగతిగాఁగొడగివ్వనుందిరం । బుననుప్రసాదముంగొనఁగఁబోలుఁదేశికశాఁకిభా । జనగితనుప్రసాదమనిశంబుఁభజింపుమనేఁమనిన్నకే । యనఁబనిసేయువఁడనిక యబ్బుటలెల్లుభవత్ప్రసాదమన్ ॥ ఉ ॥ ఇత్తెఱఁగైనకొసెల నిదగునచ్చటికేగివేగమే వత్తునటన్ గురూద్వహుఁడు వాఁడనిలోనొకలెక్కసంగఁబోవరా । దత్తెఱలాతనిన్నుగని నట్టలయొక్కనిఁగాఁగసైనసే । వెత్తెఱగొప్పనిగెదవో యేగిప్రసాదముంగొమ్మనవుఁడన్ ॥ చ ॥ గురువరుపాదపద్మముల కుంభవణిల్లిమహత్మజాగమో । త్కరితులమెంచఁగాఁదనిహితంబుగఁదూరలుసెప్పవించుని । ప్పరుసునశోకనిందలకు భావమునంచితభయంబునొందినన్ । శరణవరప్రసాదఫల సౌఖ్యముగాంచుట లొట్టలెంచగన్ ॥ క । కావునసహజాకృతిచే । యావనితామాలియింటికిరిగెదననిప । ద్భావమున గురునియనుమతి । భూవిదితముగాగనతఁడుబోవఁగురుండున్ । ఉ । శిష్యునిమేలిబుద్ధినను జెందకపోయెనస్మృతీతిహాసనీ । ద్భావ్యమలెన్ని యేనిపత తంబుగహించియుభక్తిమార్గమె । నుమ్మనుగాన్నతిమది దోచినమందతఁగోరుటెల్లనన్ । దూష్యమగాదుతనకిదగుఁదుమ్ము తోఁజరియించు

చిత్తమిొాదెరుంగమిక్ ॥ క ॥ అనివగిలమిగులబొగులుచు । తనమతకు నక్కీనంతెతచ్చిష్యుడప్రా । క్తనసుకృతమహిమావగాక । జనియిం గొడగవ్వదివ్యసదనమ్మగాంచెన్ । గీ ॥ కాంచిగోంలికేగి యక్కాంత యడుగు । దమ్మలకుజాగి మొక్కియో యన్మనీము । పాటసాగంబు మద్దురుడారగించు । పాత్రమాడుకొరుణించిఁపుమనిన ॥ గీ॥ ఎంతదాపో హపరుడితడెంతధీరు । డెంతసుచక్తిసిద్ధాత్ముడెంతదగ్యం । డెంతసాహానుభనియెంచియింతియతెఁ। వేడుమా టక్కబ్రిసదంబుపెట్టుటయు నుక ! పరమావృతెమనివ మనుఁ। డరువంచుమిగుడిచి లేచినంతెటనెదుట। సురమానియుపివిద్యా। ధరగుఁడోంగిలుగొలువదయుమదిఁబొద లఁ।సీ॥ ఘనవృషభేంద్రుఁడు గాలిమేతరిపిఁ పాత్రగాభూషణ రాజిగా గ । గట్టులదొరచూలు కడిదిబెబ్బలిఁగోలు నాలుగాంబవన్నె శాలు గాగఁ । కడలిబుట్టవిసంబు కామునిభసితెఁబు మతెగానెమ్మని పూత గాగఁ । పావకజ్వాలంబు బలువైనశూలంబు బొట్టగాగిడుపోటు మట్టు గాగఁ । రవ్యతెరవనుఁడరా ధరదరులున । జేగుగాఁబింటితీక్షగాఁబనరునట్టిశ్రీసు ధాకరశేఖరుం । డధవడిచూడిచ్చెఁ బాపక్షమలర ॥ గీ ॥ ఇట్లుచిత్యాప్తమైన సత్వోత్కృనకు । వానఁ బ్రస్తుసాప్తాగ వంద నంబు । లాచరించియమందమో దాల్మ్నడుగుచు । వినులసద్భక్తినిట్లని వినతిచేసె ॥ నిరోష్టపర్వలఘుగీతం ॥ శరసిధిశయాంశరఖర కరదహన ర । జనికరినయ కరదితి జవారిణగరి । గళినకిలయతితతినతి కలితచర ణ । ధనదసఖతీరిధరజ తినగసదన ॥ చ ॥ అనినుతియించువాఁమున ద యామతిగన్గొని యోమయఁబాసి । యనితరసాధ్యపుణ్యమున కచ్చె టువండిటి గానమా నికే । తనమగకొయ్యభూధరము దార్చెదరమ్మని పల్కనంతస । త్యానముఁజవిస్సవించె వినయంబునఁగన్మగి భక్తి మొగి క్కుచుక్ ॥ ఉ । ఓపరిమేయయోవరద యోబుధపత్సల యోమహేశ మీ । రీపగిదిఁ బచించఁదగు నెనునుధన్యునిజేయుముద్ధరుం । చాపవిదూరు మున్ననిర పాయభవత్పదాబ్జిచెన్కన। స్నేహదమంద జేయుటది మేలగు నట్టులచిత్తగింపవే ॥ వ । అనినవిని పరమేశ్వరుం డాత్మగతంబున, వేద పిశామహుండు భక్తభుక్తశేషోప భోగప్రభావంబున నిజపదప్రభ్రష్టుండని

యెఱింగియు జంగమ కులభేదనం బొనర్చుటవలన హీనజన్మంబగునని లోకుల నాసుక పరిపెను, శిష్యుని మనంబరయనుండలంచి వామనుంగనుం గొని ॥ మ ॥ అనఘుండీతఁడనంగవన్నెగనుమీ యాచార్యవర్యుం డుప్పా । వనసద్భక్తిపదంబెరుంగకఁజన వాక్షేంబులెగ్గించునో । యనిచి తెంబుసగొకిదాశునకఁ దేహాంబందఁగాంక్షించెగా । పునరిమ్మాదిభవం బుగుక్క యగుచుం బుట్టంగనర్హుండనఁ ॥ సీ ॥ బిట్టుల్కి వామనుం డిట్టు లబ్జాక్షు గ్గుగనాహీనకు ర్తురభవంబు । జగములబుట్టింప నెగడఁజే యనగాంచి శిక్షలోమిరాలీ సమయమందు । వేదపథామహు వెల్లిసే యకభవ త్సదసంబుఁజేర్పఁగ జాలవయ్య । యిదిగాకయేరూప మేని బూనియుఁభక్త భుక్త శేషముగాంచి పుణ్యుఁడయ్యె । యతనివిడనాఁడి యేవచ్చు బహాఁమగునె । గానయాతనితోగూడ ఘనతమెరయ । నన్ను గొనిపొమ్ము నావుఁడు నందివాహనుఁ । డాత్మలోపలసంతోష మావహిల్ల ॥ క ॥ నీభక్తివలనజిక్కితి । శోభితగతివివుదేము చొప్పననడుతుఁ । వైభవమునఁగురుదోట్కొని । నాభవనమ్మునకురమ్ము నయగుణశీలా ॥ క ॥ అనితద్గురుశిష్యులనా । త్మనికేతనమునకుసురిన మూహాముఁబ్రేగఁడఁ । ఘనపుష్పవిమానమునఁ । గొనిపోయెశివుండుచిగురు కొనుదయతోఁడఁ ॥ వ ॥ కావున పరిసాద మాహాత్మ్యమిట్టిదనితెల్పి మాచిదేవాదులతో మాదిరాజయ్య మరియు నిట్లని చెప్పందొడంగె ॥ గీ ॥

—శ్రీ*శ్రీ బిళ్లమ రాజుకథ శ్రీ శ్రీ—

గీ ॥ రాజగురుబుధకవుల చే తేజమెసగి । భోజమాననుదర్శితో [illegible] గుచు । పరిబలజిష్ణుపరిభూత్తమ పాలితనుయి । వా [illegible] యనుపురంబు ॥ ఉ ॥ ఆపుర మేలుఁరత్నకల [illegible] టసం । దీపితుఁడాత్మగండతల నిర్మలసాంద్ర భ [illegible] సానురాగుఁడు విశంకటవతీత వాహినీపయ । స్వాపిరుఁడాబిళ్లమేలన ధరాధిపుఁడొక్కడుబిళ్లమాఖ్యచే ॥ మ ॥ అసమాశోత్తరశైవతత్వవి దుడు ద్యద్దేశికాధీశప । ద్బిసజాతాలయమానసుండు సతతార్చాసక్తిసంతోషదుం । డసమాస్తాంచితరూపవంతుడచ లేందాతీతధైర్యుండనన్ పినుధానుండల మేలెనాతఁడుజ నానందంబుగానెప్పుడు ॥ క ॥ జాతి

కుండనగధరంబ్రి । ఖ్యాతిగనినదేశికాగ్రి గణ్యకృపావి । ద్యోతితశివ
లింగధరుం । డైతోరపుభక్తినలరి యనిశమబ్రీతిఁ ॥ ఉ ॥ భోజనతో
పనాంబరవి భూషణవాదనన్నృత్తగీతికా । వాజిగజాధిరోహణశివప్రియ
నత్కృతి ముఖ్యములహృదం । భోజమెలర్పించగ్గురుఁడు మంచిగ్గొ
న కేగ్రహింపనం చాజగతీశచందుఁడు మహనీయమంబూనరించెమిం
చుగ ॥ క ॥ మరియునుపాత్రితఃకాలము । తెరిగుచుర్మినముసేతు త
ప్పకననియే । డ్రవగితముఁబూనియాగతిఁ । జరిపెంగాలంబుకొంతి స
ద్భక్తిమెయి ॥ సీ ॥ అంతటచామయ్య యనదొమ్మరీలమే తితెనపీఁ
డును దానుఁగదలి । మసకతిత్తులుతుంగ కసపుచాపలువసి గొయ్యలు
జనపమోకులునువలల । చిక్కముల మొలలుమాసినచింపిబొంతెలు
దామెనతాల్లుగో తములువెంటు । కలమోవులునుదువ్వెనలుగేదగొ
మ్మలు పాతకుండలుదిన్ని బూడిసెలును । వంపుగుడిసెలసామగ్రి దం
పురోల్లు । కురుచకోకస్లదిన్ని దా గరలుమొదలు । గాగలుగువస్తుజా
తంబు గాధభములు । మోచితేవెంటసూకర ములుచనంగ ॥ క ॥
అరుదెంచితత్పురీవర । పరిసరమునవీడువిడిసి భావములలరి । న్ధరణీ
శుదర్శనోత్సుక । పరులైతగువారియుక్త పద్ధతితోడ ॥ చ । ము
రుగులుకాసికోకలును మువ్వలుగుర్చిచ్చిన చల్లడాలుకం । ధరలుమెరుం
గుగుండ్లుపగ డంబులుపెందులి నంటుపోగులుం । గరములుచెక్కడంపు
చెవి కమ్మలుకత్తుంతెట్టపాగలీ । గరిమసువేషముల్దనరఁ గాగనన
య్యెను వీటిపెద్దల ॥ సీ । రతనాలతుప్పెసా రపుజెడకుచ్చులు శశి
పూలచందురుల్ సరిగెలుచెపు । లనుబవిరేలుకమ్మ లునుముక్కుముక్కె
ర లడ్డకమ్మలుముత్తి యంపుకమ్మ । లలరుమాక్తికహార ములుభుజకీ
ర్తులు కడియముల్మొలనూళ్లు కాళ్లసజ్జ । జిలుగుపావడలును చీ
నాంబరంబులు వన్నెకంచెలలుహొం బట్టుమునుకు । లమరమేనుల
దీధితు లతిశయిల్ల । నోరచూపులవిటులను జేరఁబిలువ । తలిరువిలుకా
నివట్టపు దంతులనగ । జతనమైరంతదొమ్మరి సానులంత ॥ క । ఈచం
దంబుననిజవ । ర్తోచితవేషములుదాల్చి యొండొరుగడవం । జూచు
జనుల్ వెరగందగ । పాశ్చుర్యంబొప్పనగరి ఎద్ధతినంత ॥ శ । అఁడి

దమ్ములానగట్టలసి యంతర్భుములుక మరుగాల్లుడోట్లుసం । గడివలయుం
బులుక మెసగు కంచములభక్షితశోన్నతంబులో । గడలుగుడార్లుపగ్గము
లు కిత్తులబోనులు గడ్డపారలుక । వడిగానిమేటిదొమ్మరులువచ్చి బిళ్ల
మహీశుపాలికిక । గీ ॥ అరుగుదెంచితద్ధ రాధిపుగృహాబహి । రంగణ
మునసిల్చి యంబువాహ । వినతమట్లవినిన జనులకుచెప్పుడొంద । పె
క్కుడోట్లుగొట్టి కొక్కమొగిని । ఉ ॥ ఆరవమూలకించిసభ నందరుబ
మ్మర పోవ్వుంతిలక । భూరిమణుండిదేమియట బోయిరకనుంగొనుడ
న్న వేతెరికుం । డారసివచ్చినిల్చిన యంబుననిట్లనివిన్నవించెదే । వార
మునీశు వేమముల వచ్చినసించినవాఁడొమ్మరుల్ । క ॥ అనవుడుదర
హాసితానన । మునసచివునిగినినతేడు ముదమునవిద్యా । ఘనులగు
టవారుదేవర । యనుకరసకు యెగాన్యులగుమ రనిననతనితో । సీ ।
భూమీశుడ్డనుమంత్రి పుంగవయెవిలా సములైననస్మదా చార్యుడెల
మి । మున్ను గాగనకి నే కన్నులజూడ్డనన్ వ్రతిమఁబూనితిగాన వారి
నచటి। కనుపంగ్రదగునఁ నెగాకయనిచారుచే నత్తెరంగెల్లఁజెప్పినసుప।
వాడుసభ్వారమున వచ్చిపొదడిపెను బొబ్బలుడోట్లుచ ప్పుమునుననుపి ।
పెద్దయుగుచాను దేవర్ బిలిచినుజ । పతినియోగంబుదెల్పిన పరమహా
మ । మెసగతనవాహందానజా తీశుఁడున్న । రాజితోద్యానమపుడు
చేరంగఁబోయి । మ ॥ కనియెందొమ్మరిమేదరీడువిలస త్కాంజాశుగా
స్థానస । త్యనిశాంతాయితచూతబీజఫల సారాస్వాదనాశావల । ఘ్నున
కీశోద్భటరావసంచకితపాందవ్రాతభుర్మాపనో । దనదక్షౌనిలసంచల
త్కదళీ తాండంబునుద్యానమున్ । కనియెండొరులతోడ ॥ మ ।
వనమొప్పెన్ఘనమైస్వకీయసిత భాస్వచ్ఛాయతోనేకమా । కనకాశో
కతిమూలముఖ్యసుమనఃశాంతీందచ్ఛాపంబుతో । జనితామోదల
తాంతవిశేషితర సాసారంబుతోపన్నగా । శనశాకీశుకముఖ్యనీడచర
చంచద్గణతోనొంతియుక ॥ క । అనియాతీగునబల్లుచు । వనజాతాక
రవిలాస వసతులుగనుచుక । ననలలరులుగోయుచులో । చనపెర్వంబు
లుగవారు జనిచనియెమటక । శా । హీకోదారకవాటబంధురము రా
తీశాశ్మకుడ్యంబుదై । క్యారాతీశ్వరనీలకుట్టిమము మక్తాంచద్వి శా

నంబున । దూర్చిరిన్నంథమురత్నతోరణమునై పొల్పొందుభాస్వచ్ఛతు।
ద్వారాగారముగాంచిరిత్తరిస ముద్వన్మోదచేతస్కులై । తదీయుధ్వనిం
దేశంబున ॥ సీ ॥ కేవలశాంతిచే గృస్తాపంబున పన్నాసస్థులో గరిగు
వాని । మస్తకముఖ్యసమస్తాంగములభసి తోగాళిధారాదై యొప్పి
వాని । శమదమానూనని శ్చలచిత్తవృత్తిస దానందకలితుడై యలరు
వాని । కరతలన్యస్తలింగధ్యానపరివశమతినిరతంబెల్ల మారు మవని ।
గాంచి మొక్కిపరాకుభూకాంతుడనుప । వచ్చినారు ముదోరి వరిస
ముఖ । మందుమానేర్చువిద్వలిం పొందిజూప । నవధారప్రముగ్ధవ
ర్య యలఘుధైర్య ॥ క ॥ అనిపల్కుచుగోడ్తోడన । వంధిధ్వానముగ
డోల్లు వాయింపుచుఘ । ల్లనబొబ్బడిభుజ న్నా । లనములుగావించిమ
ది జెలంగుచునంతక్ ॥ గీ ॥ గిడలుసిల్పినాల్లు గిడలస్థంబులు గిట్టిమొక్కి
క్రొవ్వుడమి మట్టిదిగిచి । ఫాలములనలంది పైజల్లుకొనసిద్ధె । లుడిదో
డగిరప్ప డతిముదమున ॥ క ॥ పలుపువ్వులబిల్లమెరింబులు । తీగుగుడు
లంతరమునందు దిగ్మండలంబులు । ర్భరమత్స్యపుటములో డారు । లు
రువడిసరిబెనగుటలుజ నోత్సుకమయ్యెన్ ॥ క । కత్తులబోనులదూరు
చు । గుత్తిగపెక్కండ్రినొకడ గొనిమోయుచును । వ్యాలంబాటను
దూలము । లెత్తుచుమరికొందరాడి రెలమివహించన్ ॥ ఉ । మూపున
రానభంబులను మోచుచుదండెపు తోలుమోకుపై । నేపుసజంకులేక
యెను శ్రేగిశరీరములంటనీకకా । ల్జాపుచుతెప్పించి పడిలంబుగనుం
డారు లీవలావలై । చూపరులాత్మమెచ్చ జనుచున్నటియించిరి కొం
దరందులో ॥ క ॥ వాయునిరోధముజేసివి । హాయసమాధ్యంబునందు
వసియంత్రిమూపై । కాయమునిల్పెనుజనులా । హాయనసందొకసో
రు మానసచులక్ ॥ సీ । తలకొన్నిదొంతిమం డలునిల్పితలకక గడ
యెక్కినటియించె పడతియోతుగ । నాభియందమ్మిన నాటించిచక్రిం
బు క్రేవడిదిరిగెను కాంతయోతుగ । చివరవెన్నసమోపి యవలీల
మొగ్గగా వ్రాలెచలించక బాలయోతుగ । కాలర్డమెయున్న కిట్టికు
దవిలించి తలక్రిందుగావ్రేలె తరుణియోతుగ । పదయుగంబునంగు పా
దుకల్ దగిలించి । మోకువెంటదిరిగె ముదితయోతుగ । మీదనుండిపి

ల్లమ్మునమ్మవెయుము । వచ్చినట్టిమిడిల్పి వనితయెగాము ॥ ఉ ॥ తుపు
గిడిసరుగ్రహమును జేగ్రహపర్వముగానడించిని । ప్రాగ్విపూర్వాద్రియలరు
నద్గుణుపిన్నిధిర్చిపెట్టుకొక్కి జే । ఇ లుప్రాంపుమీరయకుఁ బాత్రు
లటుంతిదెయానియట్టివి । ద్యాఁకొఁ గాణము ధారుశిమ్ములమె
చ్చుఁజేయఁగలఁ ॥ క ॥ నియందరొక్కమె గిదక । న్వినుతించిసపల్కిల
పాదువినకగపా । వగలిగలీనఁతా । ఒనితామోదముసనున్నచామ
యవగఁజెఁ ॥ చ ॥ కటగటబిరిలాడుపెను ర్ల్లపుడ్డెలుచూడుడాయె
ము । చ్చటకుఁబోమిపోడమని చామయొఒక్కనత్తనూజమా । రటనుర
వెళ్యయోయఁగ రాఁలుచుఁడిచెన్నసానిఁ । బిటువగఁజెందనేమిటికి
యేగుదిఁజెప్పెదనంచుఁట్లనఁ ॥ ఉ ॥ ఉల్లముఁగోనమంసవ యోచి
తఫంగిదలిర్పఁగిట్టిరా।జుల్లుఁజూమసిఁరు మహోత్సుఁనెవిధ్నినేనఁదమ్మి
నూ । డల్లునిబారిదొరిచిమ్మాద యంబుఁగిలంగనెనెచ్చిరేపే । యల్లునిఁ
జేసినెచ్చెదఁర యంబుసనేకనుగీటిపిట్టకిఁ ॥ క ॥ అనిపల్కియవ్విలాసిని
జనకునియొడఁబాటి చిరుఁగిజనుఁడొంచుతలం । పుఁదఁగవారునఁదానును ।
మునువిడిసినమీటికరిగి ముదముదలిర్పన్ ॥ ఁ । చిత్రమకూలంబు చెలువు
మీఁఅగిఁగట్టిరవపైడిమొగ్గల రవికఁదొడఁగి । పాగనుగానుదుటఁగ స్తుతి
కెఖఁగీలించి పూలదండలుసిఁ వేర్లఁజుట్టి। కన్నులఁసన్నము గాకజ్జలముఁ
దీర్చి లీలాసరోజంబుఁ గేలనునిచి । యగరుగంధమ్ము పల్చుచెక్కులస
లంది యెదఁలింగసేటికఁ గునుముకొల్పి । యాకుమఁపాకచెలియివ్వినం
దికొనుచు । వీణఁగైకొనియొకసఖవెంటరాఁగ । వీమోహిని కెవడిపెఁ
పెడలెఁ । సిరుల నెదఁజల్లువగఁబూనిచెన్నసాని॥ క ॥ ఇవ్విధమునసాజవ్వని
పువ్వులవిలు కానిదంతిపొలుపెమరునెడల్ । నివ్వటిలమొగమునసుచిఁళు ।
నవ్వోలయఁగఁగురునియిపవనస్థలిఁజేరెఁ ॥ సీ ॥ అటుచనితిద్దోళి కాం
తికస్థలమున నాసీనయైసరో జాయతాక్షి । చెలిచేతిపిఁడియు చేనంటినని
సినఁ గడలించిసారెలు చక్కఁనొత్తి । కొనివ్వాడిగోళ్లతొ తుళ్లిలుమోఁ
చెయుండొంటఁ జతిమేళవింపంఁగ నుగిళులమ్మి । నిచితాస్త్రియుకిం ని
వమ్మనుమా స్తవి ంచికావ్యనమిుగో ఁల్లమెల నఁ । రిమ్మనితాఁగిమధ్య
విలంచితముల । తాఁగుఁనకర్ణిమంబుల్లసిన్నఁ (। ఁ

శారములుమెఱయఁ । గ్రిమమ మీఁగసప్త స్వరములుజెలఁగ ॥ ఉ ।
భైరవినాటతోడిసిరి పాళిదిశాదిశిదేశిమ రువా । గారిబిళాహరీలలిత
శిన్నడగౌళము ఖాదిదేవగాం। ధారివరాళికిన్నడ ధన సరిభూజకిపూరి
బేగఁడా । యారభిరామఖల్లిమోద హైతెమురాగములిఁపుమీరఁగ ॥
క ॥ మొరఁడలుచిగురింపఁగరా । లైరులఁగిచిత్తగుపుబొమ్మతెఱతేలూ
చఁ । తెరవలతలమానికమే । డ్రైరఁబాడుచుపీఁపుపై జతిఁబలికించఁ ॥
క॥ అంతటలింగగితథ్యా। నాతంబగటయునుదేశికాగ్రిశికరయు। క్కం
తువిదారునిపేటిక । సంతసగాఁగుదురుకొల్పుసమయముసంద ॥ క ॥
పగిమదాళినిస్వనంబున । ఒగిమదారత్నంబుభామపాటలు చెవికిఁ । బ్రి
మదంబెనయింపగదీ । పగిమదనహారమూర్తిచలితి భోవుండగుచుఁ ।
మ ॥ కనియెంగొల్లగట్టమనోజ్ఞశశి భృఁగాండాలికిఁ మేఘవా। ప నసీలో
పలనీల కైశికసు మోష్ణనాళికిఁ భవ్యయూ । వసగంధానిలధూతకామి
జన భాస్వద్ధీ తాగాలికిఁ । వనదాతాంబుహ స్తకీలిత గణీ పంచాలికిఁ
బాలికఁ ॥ చ । కనుఁగొనుఁ లేలోఁసుమ కాగ్ముకుఁడాస్మవిబోధకల్పు
నిఁ । ఘనునిసదిఁగలంచతెరి గిస్పడెఁ జుఁమగతూవాలాత్కృఁ । కను
గలవింటఁదవ్మిసెల కట్టియొకెక్కి డిచక్కగానురి । మ్మనఁగుఁడోపివేసిన
ప మొత్కటమోహమునిల్పజలమిఁ ॥ సీ ॥ ఘనపురాతనభక్తకథ
లువిస్వీనుల వెలఁదిలేఁబల్కులు చినఁగిగోరు । గురుచరణేశ్వరులమ కు
వఁబూన్పుకరముల నంగిసకుచయుగం బటడిపుడు । కాతలన్యస్తలిం
గముఁగనుకన్నులఁ సుదతిఁకద్దసంబఁ జూడనెంచు । త్రివిధపసాద
ముల్ జగిగొనుజివ్వాచేసతీవసుధారసం భానందలఁచు । కలితనిర్మాల్య
వాసనల్ గాంచునఁ । జెలియనెమ్మోముతావులుఁ జొదగోరు । నట్లుపం
చేంద్రియవ్యవహారమెల్ల । నఁబుజాతక్షీయండునఁ హత్తుకొల్వె । క ॥
ఇటులుండికొంతెవడికా । కుటిలాలకఁబులకువిఁడిపతుకంబునఁన । జ్ఞ
టియిటులఁబల్కెనత్తరి । పటుతరమోహాతిరేకిభోవుండగుచుఁ ॥ క ।
ఎవ్వరిదానవుజవ్వని । యివ్వనికేకితనువచ్చుఁబునిమదిలో । నువ్వళు
లూరుచుఁబల్కిన । నవ్వారణయానయిట్లుఁనియెనతనితో ॥ ఉ ॥ జీ
వన హానుభావభవ దీయపదాంబుజదర్శనేచ్ఛధా । త్రీవరమాళియంప

నరు డెంచితిఁదొమ్మరిపేటి మేతకీ । డైవిలసిల్లుచామయుకు నాత్మజఁజెన్న
కపేరుగానవి । దాఁవిభవంబుగాంచికరు ణామృతదృష్టిఁగృతార్థఁజేయ
వే ॥ క ॥ అనఁదివినవనితాతనుజూ । తనయోవనమునతఁగనిముదమునొం
దినయు । మ్మునియప్పలుకులకెంతయు । ననురాగమునొందియిట్టులని
యెనఁతితిరో ॥ చ ॥ కలితభవద్వ్యోగరిమ కన్నులకింపుగఁగాంచి
నంతనే । తలిరులవింటిజోదుబెడి దంబుగఁసీకడకంటివాఁడిచూ । పులెబ
లునారిసంబుల్మగఁ బూనియెదఁగుర్చిజేసియేయనో । చిలుంకలకొల్కినా
హృదయ సీమ చెలిపఁగఁజొచ్చెహొమ్మగఁ ॥ క ॥ కలతెఱఁగుదాచ
నటికి । చెలియానేయెఱఁగఁవాంఛజెందినయదియ । వ్యలరాజుబారిఁదో
యం । దలఁపకరతిసేలునుతిముదంబిగురొ త్త ॥ ఉ ॥ కూరిమిశిష్యుఁడై
వినుతి గొన్నమహాత్ముఁడుగానవేడ్కనా । కోరికదీర్పఁగాఁబుడమి కొ
మ్మానుఁడిటుసేసెనఁబంపెనో । వారిజగంధినీచిగురు వాతెరతేనియఁగ్రో
లసిచ్చియు । మ్మాశాపవేదనలు మాస్పఁగదేయిదెనిన్నువేడెద ॥
ఉ ॥ వాఁడుఁబోఁజొన్నసావిపద సంబునఁదలేనగవంకురింపగాఁ । నావలఁజిక్కి
మిటిపాటి వ్వచ నాయకుఁడుంచుమునుందిందలంపుచుఁ । ధీవరయిట్టులాడఁదగునే
మిముబోటి మహాత్ములైనవా । రీవిధకిచ్చఁజేతురెగ ణింతురెచిత్తభ
మనురాగము ॥ ఉ ॥ కామముఖారిసంచయము గండడగించిమహే
శదివ్యనా । మ మృతపానతృప్తి దనరారికరస్థలలింగలీఢవీ । ర్యామతి
నాజవంజవసు ఖంబెనఁగోరకఁ రాజయోగని । ష్ఠామయులైనవారికిక టా
తెగునేయిటువంటిమోహములో ॥ చ ॥ అనియిటుబల్కఁవిన్న దనమాన
నమందునఁగానుపింపని । ట్లనుననబోఁడినీవిటుల నారిడిపల్కులుపెక్కుబల్లి
చు । ల్కననునువీడనాఁడిచనఁ గాఁదగునేసాగసైనసీదుచ । న్మొనలను
రమ్మనంబిగియ మొత్తి వ్రుగిటఁజేర్చుమిత్తరి ॥ గీ । మున్నొడయనం
బిముఖ్యులుమోహవశ్యత్వ । మాసిగోల్పోయి చేయందువారికంటె । నే
మనుఘనుడనెనురిమాట లేలలేఁద । బూలవిలుకానికేళినన్నేలుబాల ॥చ॥
అనవుఁగఁగోఁమోడ్చిని యంబుననిట్లనివిన్న వించెఁస । జ్జనుతతావకీన
తను సంగతినేగడు ధన్యనైనమీ । యనఘతపోబలంబునకుహానిఘటిం
చునటంచుఁగొంకితిం । పెనయఁగమీయభీష్టమిపు డెట్టులనట్టులచిత్తగిం

పవే ॥ గీ ॥ అనిసనమ్మాటకిణాంసాయసముగఁ । జెప్పులఁబ్రోకియంత్రే
దేశికవరేణ్యుఁ । డాచక్రికోనఁగొక్కాచేకూరెనను చు । నాత్మసంతసమం
దనయ్యనసరమున ॥ ఉ ॥ వాఁడిమిత్రమింహాముది వస్తుతిగ్గిసిన్గుంచి
వై । త్యాదిపదాట్లసిస్థలిది నాభ్యమదేభముకాటనంబుగా । ల్సారుమదం
వెసంజరమ శైలతెట్టంబునఁజొచ్చిసక్తిన । న్యాయఁడేవాఁ చెయురిగె నగ్గిరి
మాటునకుఁ రయుంబునఁ ॥ చ ॥ ననరుపాఁమ్రిగ్రుడ్డస్థగి ప్రాలుతెరిఁ
గవవీరుజక్రివల్ । ఘనవారిరోకమంచఁగని కాంతుమునఁ గనయంగ రామ
నం । బునఁగడు సైఁచేకినివి వాఁక్కఁబనేయుమట్టుంచువానిఁ । ఘనక
చవానిబల్కినుకఁ గన్గొనినానుదోచెఁద్విరిఁ ॥ చ ॥ పలుగొనికాల
మాంత్రికుఁడు పాంథవిదారణాత్రిశక్తితే । పునఁపృథివియఁబగాఁజర
మ భూధరవేదికసాంధ్యరాగన । హ్నాసిలిసిద్ధభాంధవ ఘృణిస్ఫుటను
ల్లవరాజఁవేల్వఁగా । చ్చినసితేధూమములు దెసలఁ జెందెనఁగ దమ్మి
పైనెల్లెడఁ ॥ చ ॥ చలులధ్వాంతనిఁజాలినాఁపు పయిఁతాచ్చాదింపఁగా
నెప్పువి । స్ఫుటతారాపథసీలపట్టన సనాభోగంబునసంధ్యతో । లిఁటపాం
డుప్రసరంబులో యనఁగదిక్ప్రాంతంబులంగాంతిమి । క్కుటమైపవ్వళిగతా
ర కావటములుగన్గొనయ్యెనప్పట్టునఁ ॥ ఉ ॥ ఖ్యాతమహీప్రసంగితెద వా
గ్నులుపెట్టినదీములచకో । రీతతిపేరుఁగాఁడుదివి రిఁక్కలుసీలపుపా
త్రసీసభా । లాతతరాత్రియఁ గరసి జాఁకినరింపఁగజాధరోపాణుం । బై
తనరారెనాగఁనుద యాద్రిపయిఁశశిదోచెవిఁలగఁ ॥ చ ॥ తోవవి
కసించెఁదేటిగమి తోయజగేహములన్వసించెఁబ । ట్టీవితతిసేకసంచయ
ముఁ జేరిసుఖప్రిసుఖంబుఁగాంచెయ। గ్నవములఁ మోలెమించెఁవల రా
జుముదంబువహించెఁజక్రముల్ । గవవిడిసంచరించెఁశశి కాంతశిలల్ ప్రవ
హించెనీరమై ॥ ఉ ॥ అసమయంబునఁ గువల యాంబకబాణములింపు
పాదవి । వ్యాసనులంగవేదనయొ నర్వఁగఁదాలిమినిల్పలేకత । ద్వాసవ
రత్నవేణికర తామరసగహణంబొనర్చితా । భాసురిసూనయుక్తముగు
పాన్పునఁదార్చిగురుండువేడుకఁ ॥ మ ॥ సరసాలాపనఖక్షతాధరసుధా
స్వాదాచ్ఛతాంబూలదో । ర్బరిరంభాలింగనచుంబనాదికములఁ రంజిల్లు
కందర్పసం । గరకేళీరసవాహిఁజేలిమల యాగస్పర్శనాంకూరకో ।

పాకారముల్ బాష్పంగంగొంతపార్చ్చు నుఖ నిద్రింజెందె నవ్వేకువన్ ॥ చ ॥ సతిసుకుమారు మేర్చాలిపి సాముభవత్కరుణాకటాక్షసం । గతిగడుధన్య న్నెతి చనగావలెనీటికిమజ్జనేయుఁడీ । గతితెలవారినన్నిచటఁ గన్గొనికి స్కపసిగొంపకుండునే । తీతితిలూకులాఘవముఁ జెందకపోవదలన్న ని ట్లన్నన్ । చ ॥ ఘనసిభవేణియొక్కతృటి కాలమునిన్నెడబాసినిల్వనే। తుఁ నెవిరహాంబురాశి నన్నుద్ధోచినసంజరణంబులాడునే । పనిగొనినీ ఘనాదయిన భాగ్యమునంజనుదెంచితిప్పుడ । జ్జనపతియాజ్ఞనీయునని నాధ్వసమెటికి నేనుగల్గగన్ ॥ ఉ ॥ నావ్రుఁడుమీరువల్క వచనంబులు సత్యమేగానిజేవిన్ । భూవిభుఁగానఁబోవలయుఁ బొమ్మనినంజనిరాజు చేతసం । భావనలంది వేగనిట వచ్చెదనేజనకున్నతండ్రికిన్ । భావము నంచువేరెయొక్క ద్ధర్తదోచుసనుజ్ఞయీగదే ॥ చ ॥ అనవ్రుఁడుదేశికుం డు కమలాసనభూపతిఁ గానఁబోఫులల్ । ధనమునకైకదావలయు దగి వ్యములిచ్చెదఁగొమ్మటంచుకాం । చనమణిభూషణావళుల సంఖ్యమొ నంగినసంభ్రమంబునం । గొనివినయంబుతోఁబలికె కోకిలవాణి నమస్కరించుచున్ । ఉ ॥ కన్నడియాదియజ్ఞనని కిన్నఁబ్రియంబునఁ గారవించు మా । యున్నయొయ్యనుందలియ నన్నముఁబొత్తున నాకుముద్దలీ । కు న్నభుజింపఁడట్లగుట నెద్దికపొద్దటి చద్దివేళదా । ర్కొన్నదికాచి యుండు జనకుండిదె వేగమె పోయివచ్చెదన్ ॥ క ॥ అనవ్రుఁడునెన్నివిధంబుల । జనవలెనను వాంఛనీదు స్వాంతములోన్ । జననంబయ్యెనుగావున । జనివేగమమరలిరమ్ము సరసిజనయనా ॥ గీ । ఈవువచ్చినదనుకనా హృదయమెందు । బొందదనికిన్నుగవఁభావ మ్మ బింపులురుల । గబ్బిచనుగుబ్బలెదనంటఁ గౌగిలించి । సెలవొసఁగి పంపనంతన చ్చిగురుబోఁడి ॥ అచ్చటఁవాసియాత్మముద మందుచుఁగరి కుంనవీడుజేరఁగా । వచ్చినిజకైనుంబుదము వారలకంతయుఁజెప్పి పద్దురుం । డిచ్చినవస్తుభూషణము లెల్లనుఁదండ్రికొసంగఁమెచ్చిలో । నచ్చెరువందికొంతుఁగొని యాఁడుచుఁజేఁతుకనుండెనత్తరిన్ ॥ మ । ఘనముండేపానిశాచరుల్బలసిల గ్లవ్వట్టనేతెంతుకో । యనిపూర్వాచలచు గసీమఁజల జాధ్యక్షోజ్జతత్యాతనూ । తనసేనాపతివెల్లుకొనిలువు చం

దగిజ్యోతిరోనాగమిం । చినతేజంబున వేగుచుక్కయుదయించెఁ చం
దుగితోనుద్దియై । ఉ । వాసిగఁగర్మసాక్షియిదివచ్చెనుపస్సమరోచిత
క్రియా । ధ్యాసులుగాకిసిప్పడన యంబునఁనిద్దురిజొడఁజల్లదో । భూ
నురులారమీకనుచుఁ బోధనొనర్చినమాడ్కిపెకున్న । గూసెపదాయు
ధపితతి కోయనికాలమెఱుంగు గావున్న ॥ చ । తెలతెలవారవచ్చెఁ
నలుదిక్కులుచీకటిఁ బుచ్చెనండజం బులరొడిపోచ్చెఁబన్నగ ము
ఖాముపుట్టలఁజొచ్చెఁ గైరవం । బులుమదినెచ్చెఁజక్రవలు పొంగఁగమె
చ్చెనునోళ్ళపుండుపూ । విలురతిచేఁకిచ్చెనగ విందదిళంబులువిచ్చెన
చ్చుగన్ । సీ ॥ అంధకారాతిబలాహరుండమోల పద్మాప్తసంజ్ఞచే
బరిధవిలుటఁ । జననుతంబగుతిన్నియూ తెనుతేవతిల్లుట్రు సంతతెనకసం
చారివగుటఁ । కువలయోల్లాసివై కోమరాగుచుండుటఁ జిత్రిభాను ఖ్యా
తి ధాత్రిఁగనుటఁ । బలుపెల్లాశులసెంపుఁ భగ్నంబుసేయుటఁ దార
కాంచత్పభా హీనమటఁ । నీవశివుఁడవుహరివిధు లీవనఁజి । వీనచం
చాగ్నులునువాయి వీఁగువాఁడ । వీవయనిభక్తిచేఁజను లెల్లమొ
క్కఁ । బూర్వదిగ్భాధరంబునఁ బొడిచెనినుఁడు ॥ గీ । అప్పు డిచ్చెన్నకని
త్యకృత్యములుదీర్చి । తండ్రియనుమతిఁగైకొని ధరణినాథ । దగ్ధసంభా
వరింపఁగ దగినవేష । మొకటినెమ్మదినూహించి యొరపుదనర ॥ చ ।
పదకటిదేశవాస్తగళ ఫాలశిరంబుల నెప్పుడబన్నగాం । గదకదిచర్మశూ
లగర గంధవహాప్తజటాళియొక్కఁడఁ । కుదురుగఁనిల్పిమున్నెతనకుం
గలయట్టియలంక్రియల్ తుభా । స్పదముగనొందువైపునఁ బూసంగనిసం
గవిలాసమీర్పడఁ ॥ క ॥ తరుణియిటులధ్దనారీ । శ్వరవేషముఁదా
ల్చియాప్త జనములతోనా । గరికులరుచొందఁధరణీ । వరునాస్థానం
బుఁజేర వచ్చినుదమునన్ । చ । పరికట్టమృదంగకాళఘన రావము
లుప్పతిలంగనిల్వనం। తరిమునుదేశికప్రవర దర్శనకృత్యమొనర్చిసింహపీ।
ఠికవసియించుభూపతి వడింగనిదిగ్గున లేచినిల్చిహ । స్తకమలముల్ము
గిడ్చినుదిఁ దార్చెశివాధ్వుఁడన్నభావముఁ । గీ । ఇటులభావించియ
ప్పుడమ్మహీతలేందుని । డీశ్వరాకృతిదాల్చిన యింతిపిఱ్ఱ । కద్భుతం
బందివిమీఱ్ప నట్టివస్తు । వాహనాంబరభూషణా వళులొసంగె । ఉ।

ఇచ్చినవేడుకఁ గైకొని మఱంతలనాధున నుజ్జగాంచిరి । న్నెచ్చటనెవ్వ
డిప్పగిది నీప్రియమిచ్చిరె యంచునాత్మలో । నచ్చెరువందుచున్మరలి యం
దరితోఁదమపీఁడ జీరఁగా । వచ్చివినోదలీలలఁ బ్రవర్తిలుచుం జెలియుం
డెనచ్చటన్ ॥ మ ॥ సతిరతిజాలమొనర్చిచన్న మొదలా జాతీశుఁడత్యం
తమో । హితుఁడైవేగమెవత్తునంచుఁదనియా యేకాంగబింబాస్యన ।
స్మితచూహింపకనుండెనిర్వ్యధసాఁ । నాభాగ్యమిట్లుండెనే । గతివేగింతున
టంచుఁగర్తిమ్మనుచా । కామాంధకారంబునన్ ॥ సీ ॥ కొమ్మకైచిగురా
కుఁ గొరికికోయిలగూయ నబలబల్కొనటంచు నాలకించు । కొలకుల
కైయంచ కొదమగాఁగనుగొని ముదితెవచ్చెనయని కదియుదిపురు ; సు
మగుచ్ఛములవ్రాలి భృంగకదంబంబు । కాంతఁ జెలిఏఁపలక్కని చెవులఁజొ
నుపు । కలికికంఠపుగట్టు గామ్మనుమేలాలయంగఁ దకిమేనివలపన సంతసిం
చు । నాత్మసంధవపస్మని స్వస్మయాన । చాపనిర్ముక్తకోరిక శరనికా
య । మాతతిశ్వాప్తవీరాస మాఁచ్ఛిత్తి । భాజనత్రీయమానసాం భో
జుండగుచు ॥ చ ॥ కలవళమాఁకసించుఁగడ కన్నులనీరముహెచ్చుదెచ్చుఁగో।
నలమట మాఁగుదూఁగు చెలియూ యిటురమ్మని పిల్చునిల్చుమి।
క్కిలిహెచ్చెఁజికుక్రసుకుక్కవల కేలనెసల్ గదియించుఁమించిత । స్వాలగో
నుత పవేదనలఁ వాసిగొనిగి సుమండుదీనుఁడై ॥ చ । జలచరకేతనాబ్జ
పిక చందనశైలన మీపాంసమూల । వలగొనితన్ను నొంపఁదల వంచు
చుఁ హాశిఖినేత్రహాసము । ద్వ్యలశశిభూషహాధరణి జాధవసేవితపాద
హాయుధా । నిలయవిభూషహాశరద నీలగళాయని పీహాకునన్శివున్ ॥
క । ఈరీతివగలఁబొగలుచుఁ । నారీమణియంచుమిగులఁ నాటినమదిచే।
నీరమునన్నముముట్టక । భూరమణాహాక్కగితీ దినంబెడలించన్ ॥ గి।
తరణిగ్రుంకెఘోర తమమునల్దిక్కులఁ । గ్రమ్మెచీకురాల రవములెసఁగె
జారచోరనికర సంచారములుమీరె । విరిహిజనులనెంప వెడలెమ
రుఁడు ॥ క ॥ అత్తరి మత్తిలుచిత్తజు। కత్తులచేమొత్తఁబడి ప్రకంపిత
తనుఁడై । హత్తినయుత్తలమునయా । బిత్తరిగనుతత్తరంబు పెంపెస
లాగన్ ॥ క ॥ శివపూజోపకరణములు । భవనంబునకొక్కచోటఁ బ
దిలపఱచి । య్యవిశ్రాంతమునకుఁజెప్పకఁ । శివమెత్తినవానిగతిఁ శ్రీ

గుఱుడంతన్ ॥ చ ॥ జనంతివిన్న నెమ్మనుచుఁ జ గమభకు లెల్లంగఁజు
ల్కఁగా । గనియెదరన్నకొంకుమది గానకఁబోరులు జాగి సీత ।
స్వానకొఁగేలిసేతురని కెల్వెలబోవకఁడజ్జనా నిఁ । గినఁగు నేఁడేటికి
యి వేగమతామను విన్నజాడలన్ । కి ॥ శ్రులీలఁగామి కిన్యకు । తో ల
జ్జాయనెడుమాట ధ్వనివసుగినపుడ । బ్బాలామణినాఁ ఎఁ । టాలయ
మరయ్యంగఁడనుచు సంచతిమముచేన్ ॥ సీ ॥ దాపొనన్నకులు దగిలి
యించుకఁమొగ్గి గడలంగ్గిమ లూతఁగా నిలుచుమి । కొంగిత్తగూతినుగ
ని తుక్కలగురువెట్టఁ గరిచునోయానిదివ్వి గానరుగుచుఁ । బుగు వెల్లు
లను కొంచెము దారిగినపిఁఁ వెసఁనుచదియారా డెసలరయిచు । నె
డనెడఁగుడిసెలఁ బడతులనుడపులు పినిచెన్నిమాటలో య తలెలఁచుచు।
నంధకారంబుగాఁ మో వాఁంధకారి । మొక్కమొగిఁవెలిలోగిమ్మి పి
క్కటిలఁగ । శేవ్రదప్పిచాఁచెజి నావకిరణఁ । ఏగుగా యుగిద్రిపుగు
చుఁ వేస్తరిలఁగ ॥ కి ॥ ఇట్లనువాత్సల్యనికాఁ । భుట్టఁగద యిట్లవెతలు
పాలతుకనికగ । న్నట్లఁడేయుదునమకిర్యు । చట్లులంగవాఁడెసఁనిశా
ప్రతిదోచ్చ ॥ సీ ॥ అటితెరిపఁడుపెన్నల ఁట్లపటి । సంగిగాయంగ
నందలి దన్న యిలతెని । గాంచిజాతిగుగాఁచ్చె యించిఁలికి । రోఁ డూరు
లతోఁడనగుచు హాస్యోక్తులలరి ॥ కి ॥ ఁ డాఁవాచూచితి రేయీ ।
మోహాదివికారదూరుఁ మునిచర్యాబుధి । స్నేహార్ద్రనరతుఁయువతీ ।
వ్యూహావిముఖుఁడైన్యచిత్తు నత్తమశైవున్ ॥ సీ ॥ అతెనగురుధర్మ
గుణకాండ మవలఁబుచ్చి । అతెనుసుధర్మగుణకాండ హాఁకిన్నమరె ।
పీటిలోరాజముఖులను సేవింఁచనిలకఁ । పీటిలోరాజముఖులను వెనుకఁవ
చ్చె ॥ ఉ ॥ ఎక్కడబోయెనోనియమ మెంచనఁడాగనెమోనివృత్తియే।
దిక్కునునుఁడెనోతపము జేశికుఁడన్నియు నుజ్జగించిమా । చక్కెరబో
మ్మనైయిటుని శాసమయంబున్న నేగుదెంచెన । మ్మక్కసిసంగనయ్యె
యిరైపై యిపుడీతనివిద్దియంతయున్ । చ ॥ అనవుడునొక్కచేడియ
మహాత్మునిమోటులాఁడగూడునే । యనియదలించిచెన్నక గృహంబి
దెచూపెదరమ్మటంచుఁదో । డొనిచనిసిద్ధిజెందుసుమ కోమలిఁలేపి
గురుండుపీఁడవ । చ్చెనినినులిక్కలేచి పెరచెన్నిదురేగి నమస్కరిం

పుసున్ ॥ శా ॥ సామాన్యాయెఱచాలతప్పగలదే చందంబునఁ గాంచె
దో । యేనిన్నాఁడపిఁడనచ్చిచద్రిడిని భూమీశాధ్యుఁజేఁగామిత । స్తోమం
బులఁ గాసిపడుఁజేరితత్తనిచ్చో కార్యమేమన్నచా । సీమునఁజేరుదమంచు
నయ్యియుఁబగఁ సేపిందరాకుఁడితిన్ ॥ చ ॥ అనుచుఁగరంబుఁబట్టి విన
యంబునఁదోడ్కొని పోయిశయ్యపై । నునిచియనోజకేళిముద మొం
దనునర్చి నెలంతకొంచనీ । చనకీటనఁబెక్కినాదయిన పుణ్యమునంనిను
గూడినఁగంటిని । ట్లనిశంఁబాయరుఁబూనఁటు లబ్బకఁపోయెనిఁ కేమినేయు
దున్ ॥ సీ ॥ పిండుదవలిపోవు వేళయూమాకిఁక । నెలవొసంగిమీరు
శీఘ్రమీఁగ । డనసివతిఁబ్రిభాతి మైనఁమ్మర్చిరా । వచ్చునప్పుఁడుండ వల
యునచలు ॥ క ॥ నదుచిత్తంబునమందకు । డనితెక్కిడివగలలోచ
నాంబుపులుములఁ । వనితామణికొంగిటఁజే । ర్చినగుండెథగుల్గురనఁగ
శీర్ణిసుమాఁడనియెఁ ॥ ఉ ॥ కువలయపతిసేత్రినిమూఁ గూడిసుఖంపకను
న్నవారుభూ । ధవునినమర్యలేలమఁచి ధానముఁలేలసమస్తభోగ్యవ ।
స్తువితతులేలనీవరుగఁ దోఁ జనుదెంచెదనీకటాక్షమే । యవిరళవాంఛి
తార్థఁతుల కన్నిటికిన్ఁబ్రవ గాదెనావుఁడుఁ ॥ క ॥ దొమ్మరికొమ్మరి
దగుల్మోఁని । దిగ్మిరెనమలోకనింద దెగ్గిల్లకుమిదేశీ । ఘర్మిమ్మనుమర
లివత్తు ! జమ్మగనామాటనమ్మి చనుమనుడనియెఁ ॥ సీ ॥ జలజాక్షి
పెక్కుమా । టలపనియేమినిం దాస్తుతులాత్మకుఁ దగలనేర । వటుగా
వునానిత్వ మాగుఁజేపఁమునసంటు నిందకుపెరవసీ విందుదిరిగి । వ
చ్చునంతకు నిలువఁగ నేఁడుఁనేనిను గలసిరానీశుండు తెలవుఁబుట్టఁ । జే
సెనికార్యము సిద్ధమువలపని మానిచితేనిమా యానతిక్క । మనుమనే
మియుననసేర కయ్యగారి । చిత్తమనిసమ్మతించియా చిగురుబోఁడి ।
తండ్రిఁబిలిపించి వాతఁ యంతయునుదెలిపి । వీడుదరలింపునిప్పుడ పే
గమనిన ॥ క ॥ వీటిజనములకుఁబయనము । చాటఁబనిచిసకలవస్తు స
హితముగాన । చ్చోటువెడలిరప్పుడవే । హాటకనగచాపుభక్తుఁడగు
దేఁహోడన్ ॥ మ ॥ చనికాశీనగరంబుఁజేరిరిచటఁ సర్వంసహాభక్తఁవే।
నినకాలోచితకృత్యములఁ సలిపి రక్షింపఁజేశికాధీశుఁవ । ర్ధనవాంఛాజను
దెంచితన్నఁగృహాస్థానఁబునందాతనిం । గనకెచ్చోవసియించెనోయను

చుఁ దానల్లిక్కు లీఱింపుచుఁ ॥ ఉ ॥ అచ్చటనచ్చటఁ దిరిగి యాతనిఁ
మ్యులఁగాంచిదేశికుం । డెచ్చటనున్న వాఁడనమ హీశ్వరవినన్నటనుండికా
నలే । దెచ్చటికేగెనో యెరుగ మేమనిచుంచుఁబల్కఁ-వారలో । చెచ్చె
రనవ్వనస్థలమ శేషముగాఁగని యుండలేమికిఁ ॥ ఉ ॥ నమ్మోచూపు
లంబిలచి నాగుఁడెచ్చటనున్న వాఁడొకఁ ఘుర్తిన్మనగాంచిచెంప మణి
శాంచనపత్రము లిత్తునన్న వా । రిన్నారు జేశ్వరాజపుర మంతయు నా
రసియందరొక్కఁ డై । కిన్నమనిచ్చియుండతనిఁ గాఁగఁబట్టనిచెల్పనా
తుఁడై ॥ చ । హాయనుమన్ననోజ్జబిధు డాయనునన్నిఁ బోనసీకుఁడ ।
న్నేయనునాయెడన్నిగుల నేరముగల్గినఁగ్షమింపఁ నీయరా । దేయనుసింతవిం
తగలదేయనునేగతిఁ దాఘుదింకసా । మీయనునెవ్వరింకఁ గృపఁజేలఁగ
జాలుము రయ్యయోయనుఁ । చ ॥ ఇదిగురులింగజంగమ ముహీశ్వప
రాంబుజసేవనాసక్తం । బిదిరపాయముక్తిసాధనం బిదిసాధ్యం బిదిసాధ్యం
బిదినగజామనోహరిగ నేశమురాజ్య మంటుమనెప్పుడు । స్వాదితెముగాఁగ
దెల్పి కరుణించుఁడు పేశ్వర యెంతబ్రాహితే ॥ క ॥ ఇట్లులుగునుమనని దె
లిసిన । నెటుబోవకఁనీపదంబు లేబూన్చుచుని । చ్చటనల్లుపోనసుండితి।
కటకటననువిడిచిపోవఁ గాళ్లిటులాడెఁ ॥ ఉ ॥ తల్లియుఁదండ్రియుఁ
ఖుఁడుఁ దాతయుఁదైవమునీవెయంచునా । యుల్లమునందలంచిపరమో
క్షునకవృత్తిఁ భజింపుచుందునా । కెల్లఁడనెవ్వరుంబడని హీనమనోవ్యథ
పంచుటించిపో । ల్లునెరాజసఖ్యములి సీయనిరోసితి వోదయాకరా ॥
క ॥ అనివగలఁబొగులుజనఁ । ఘునిఁగనియొక్కమంత్రివలుకుఁ దోచక
యుఁబుం । పనగునెలెమియనివాఁడవె । వినుమొక్కయుపాయమిపుడు
వి ను పి ం తు న ృ పా ॥ క ॥ గు రు లి ం గ జం గ మం బు
లుఁ । బరికింపఁగనొక్కఁడ గుటఁ బరమేశ్వరు
వ । గ్గురుఁడనిపూన్పుముజాతీ । శ్వరునర్చించినఫలంబుసమకూరునన్ ॥
క ॥ మాతీరొక్కఁడువచ్చుమున్నిక । యెఱుకన్మనియొప్పగుమంత్రమేకా
దెపుదిం । దరిఁజేర్చెనతఁడుజెప్పిన । నెరిమంత్రముచేతముక్తినిత్యతగ
నుమా ॥ క ॥ అనపుడునానియుమంబెఱుఁ । గనివారలుప్రోలెఁబల్కఁ
గాదరునేయా । ఘునినిఁగనుఁగొనినతుదిఁ జనమొనరుతునంచుఁబల్కు

పనుయనుసంసు ॥ గీ ॥ చాగుడొకఁడోగుదెంచిహూహారుఁజేసి । నేటి
ప్రొద్దుసదొమ్మరివిటితోడఁ । కాశికాపురికరుగంగఁగాంచినాఁడ ।ననఘు
జాతీశుననుడుసయ్యవసివిభుఁడు ॥ ఉ ॥ సంతసమందివానికిన సంఖ్యధనం
బులొసంగిభూతలం । బంతయుముంతిశేఖరున కప్పనఁజేసిమితాప్తవర్గ
ఁడై । ప్రాంతెదరీర్ఘుకీసరిద రిణ్యమృగంబులనెన్న కాతఁడ । త్యంతరయంబు
నఁబరియె నాశిఁగురూత్తమఁడేగుజాడలఁ ॥ క ॥ చనికనియెనిమిట
గాశఁ । ఘనకల్మషభేషనికరగంధవహాశిఁ । మునిసేవ్యతీర్థరాశిం । వన
తాశ్రితభక్తలోకవిబుధప్రభాశిఁ ॥ క ॥ జనిపురలక్ష్మీహారం । బనఁదగుగం
గానదీసైట్రాంతికమునని । ల్చినవీఁడఁజొచ్చిజాతి । తునిగానరెయనుచు
నమగుమంజరియొక్కనోన్ ॥ ఉ ॥ చామయయిల్లుగన్గొనిర సావరుఁడచ్చట
చెన్నవానితో । నామెతెగాఁగనెక్కతెలి యంభుజియింపుచునున్న దేశిక
స్వామినిగాంచిమంటిభవ సాగరమందరియింపఁగంటిసే । వేమహితప్ర
సాదమని యెంతయుఁభక్తినమస్కరింపుమా ॥ క ॥ డగ్గరికరమ్మిగ్గినన
పు । డిగ్గునుండిచ్చెరుస్మగమునవసతముఖుడై । సిగ్గుననూరకనుండిన ।
తగ్గనిపృథనతివయనియె ధరణీపతితోన్ ॥ ఉ ॥ ఈయుననన్నుగూడివసి
యింపుటకైమనుచెంచినెమ్మిం । బాయనిప్రేమనేకమగు భాజనమందు
భుజింపునుండని । వీయడగాంచియుంగొనెద వేనిబసాదముఁగొమ్మునా
పుక । బ్జాయతనేత్రికిల్లమధ రాధిపుఁడెంతయుభక్తిపెక్కువన్ ॥ క ॥
లింగశరీరపూజశిక । పుంగవవిన్యస్తపాదభోక్తిచసీవి । భంగిమదిసంశ
యింపుట । కెంగనగణియింపఁజాలనచ్చెరువయ్యెన్ ॥ క ॥ నామదిఁదె
లియకపలికెము । కామినియిబ్బంగిదేశికస్వామిప్రసా । దామృతముఁగొ
నకఁజననని । యీమానవపతిగనుకుసా స్తుఁడుసాచెఁ ॥ క ॥ కరమొ
గ్గినధనశ్శ్యామం । గరుణామృతదృష్టిఁజూచి కెపల్కుపదా । కరసత్పసాద
మొసఁగినఁ । బుమామృతమనుచుఁగొనియెఁబార్థివుఁడెలమిన్ ॥ క ॥ ఆ
సమయంబునశ్శైలశే । రాసనుఁడవసీమభక్తికిత్యంతసము । ల్లాసంబునొం
దినలినజ । వాసవముఖసురలుగొలువవాత్సల్యమునఁ ॥ చ ॥ అమృతజ
టాలివల్లవము లబ్జనికోఫలంబుపన్నగో । త్కరముల తావళుల్గరళ
కాంతిశిలీముఖరాజిభూమిళ్ళ । ద్వారసులేచేసూనితతి పక్షీసమాజము

నాథుర్భక్తికిఁ । సురతరుభాతి దోఁచఁబొడఁ జూపెదదఁతికిసీమనయ్యె
డఁ ॥ గీ ॥ ఇట్లు ప్రత్యక్షమైనపరమేశ్వరునకు । పుడమిజాలిల్లి మొక్కి
యాభూమిభర్తఁ । ఫలతిలమిసకెంగేలుగీఁకొల్పి । భి క్షినిలుకంగ
నిట్లనఁబస్తుతించె ॥ లయగాహి ॥ దండనుదోర్నిదివి ఖండపయోజ
రిపు । ఖండధరప్రతీవిభుకాండనరకాండా । కాండపపోష ఘనకాండజశ
రాపహార । చండశిఖిన్యేత్రధరణి కుండలధరిత్రీ । మండలనిత్రాంగమునిమం
డలమనోనిలయ । పాండవనిరీక్షణ కాండభినమేఘా । ద్దండవమా
మానకర మండితకకోటఖల । తుండిపలుంగిజయు భండనవిహారా ॥
గీ ॥ అనుచుసన్నుతించుఁ జనకాత్మగనిశమ్ము । డాదరించిసర్వనాదిపుఁ ।
కలరివాఁడదివ్య యోగమెయ్కొనురాజ । తాదలమనకిప్పుఁ డరుగుఁదమ
యు ॥ ఉ ॥ నావుఁడుజీవజీవకుఁడు నాథుఁలింబనఁగాఁజెప్పెనుసం । భాన
నఁగాంచితీయెడల భావ్యమెయిఁభునఁబాసిదానన । భూవరపీనినిన్నుఁ
గొనిపోయెదనాగఁగదుఁడుచెప్పఁ । వేపిడిచేటన్నసా లిలగిరుఁడటు
సమ్మతించినఁ ॥ గీ ॥ ఆపతీవ్రణిమిటులుక్తి నానఁబూని । నన్నుఁగ
నిపెట్టియున్నమా యన్నయున్మ । మొదలయినపేటిజనములఁ వడలిన
చ్చు । టుచితమేయనఁదరహాస మొనరహారుఁ ॥ క ॥ గురురాజుఁడె
న్నకంద । త్సరసిజముఖపేటిజనుల సన్నిధవిమానో । త్సరిమాలనిష్టికొ
నిచనసే । శ్వరుడరుదుగఁరజతశైల సదినంబునకుఁ ॥ వ ॥ కావున
బ్రి సాదమహాత్మ్యంబిట్టిదని మాచిదేవాది గణంబులతో సకలేశ్వర మాది
రాజయ్య వివరించుటయు సంభరు నత్యాశ్చర్యంబున నతనిఁ బెక్కుభం
గులంగొనియాడి నాగమాంబికఁ జేసనుజ్ఞాపించె తమతము నివానంబుల
కుఁబనిచి తెల్పిన నగస్త్యుండప్పటికథ యెట్లయ్యెనని యడిగిన ॥ శా ।
విద్వత్పూర్వసుపర్వవైరిపుర పృథ్వీజాతభాస్వన్నభ । స్వద్వాహంకకళా
కీటపద పూజాశాలివా హేశ్వరో । ద్యద్వాక్యశ్రవణానురంజితని జా
శ్మాంభోజవిఖ్యాతసిం । హద్వారాంగణవేదికాఖలనరే శామాత్యజా
తాంచితా ॥ క ॥ ఉజ్జ్వలదీపమూభమన్నభ । రాడ్వల్లభరాట్పదర్గ రతిణ
దతో । షడ్వర్ణమంత్రవదనము । జేష్ఠాభవపద్మభూమి హితవాగ్వి
భవా ॥ పంచాచారము । ప్రభాతశంబరీభూత బంధుకల్పద్రాక

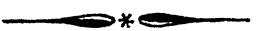
ర్వా । శుభావహావత్రప్రతాన సూరిహృద్యశ్శీకరా । విభావరీశఖేచరేం
ద్ర వృషదానభాసురా । ప్రభూతసమ్మదోరుచిత్తపాలితావ్తభాసురా ।
సభ్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జునకృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రిపవిత్ర సుకవి
జనస్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య పరిణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయా శ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీశుభమస్తు

చెన్నబసవ పురాణము.

తృతీయా శ్వాసము

శ్రీమన్గౌరారాధ్యశి । ఖామణ్యుపదిష్టమంత్రగతపదవర్ణ । స్తో
మప్రకరణనిపుణా । సీమా యమృతేశనామ సేవితసోమా ॥ వ । అవ
ధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండుతదనంతర వృత్తాంతంబిట్లని చె
ప్పందొడంగె ॥ ఉ ॥ అగ్రహదూరుడన్యస మయప్రవిదారణశూరుడా
త్మవి । ద్యాగ్రహాణప్రచారుడఖ లామరలోకవిహారుడంబికా । విగ్ర
హాభక్త్యుచారుడు వివేకవిచారుడుసిద్ధరామయో । గ్యగ్రణిసాన్నలా
పురము నందువిలాసగతిన్వసింపుచున్ ॥ మ ॥ ఫలకృద్దేశికపాదపంకరు
హా మట్వాదుండువేదోక్తసుట్ । స్థలవిజ్ఞానవిశారదుండుశివ గంధర్వా
నతారుండుని । గ్మలకీర్తివ్యతిసర్జితాద్రిదివు సారంగాయుధుండంచుభ
క్తులుసెప్పవినినాగమాత్మజుడు గనోర్కొల్మదింబర్వగాన్ ॥ ఉ ॥ అ
ణవమాదియోనులము లన్నియుడంచుచుఁశాలికుంభముం । గాణవరా

టకంబుసరి గాఁగనుచుఁ జనియించుసింధుగా । స్థానపదాబ్జసేవకుల్
తోనెడమించుకి లేకినుండుక । ల్యాణపురంబుఁ జేరి హృద యాస్థితు
ప్పఁగఁజూచిమెచ్చుచుఁ ॥ ఏ ॥ అరిగిచెన్నసృపే ళనుండిమ్మఁ దిపి ।
ద్వారపాలకు చేఁకనవా ర్తఁజెప్పి । పనుపఁడనిశ్చిద్ధరామయ్య యనుకొఁ
డు । వచ్చెఁదెవరదస్సవాంఛనినిన ॥ చ ॥ అతఁడుమహాస్మృఁడెవ్వరి
కృపాకరుఁ డాయుగుఁగానిమట్ స్థల । ప్రసిద్ధిగాతుంగిగామసిట గఁజనెద
చ్చటనుండఁజెల్లదే । అతియనినెమ్మదింగలఁచి ప్రగ్రహనేత్రోకభ క్తుఁబి
ల్చిమా । స్థితులనుజెప్పిసమ్మోదంలఁ జేయుముఁగనిదెవతు నావుఁ ॥ క ॥
చనియతఁడుసిద్ధరామునిఁ । గనుఁగొ నవిధాకనిపికాసవ్యదగ్రుఁడై ।
య్యెనుచెన్నబసవస్వామిఁ । యనిక మ్మునిట్టులనియె నతివినయ ముంన్ ॥
చ ॥ అనఘ ప్రసాదభోగసమ యంబితెదిష్టదీక్షిచిమ్మఁగ । నెన్నఁగనిటవ
చ్చుఁదిచ్ఛరిణ కుంజరుఁడన్నఁజొచ్చి నిలఁగిచిరా । ఘనతరలింగసంగమము
గామిగదాయిటులయ్యెఁగాఁ । తనిఁదగుఁగాళ్ళ వ్రేలిదుమ్మ త్రిఁదిచి
న్నయ్యదీక్షిఁగాంచెనక్ । ఏ ॥ ఎ తెవిష్టవాయుతుఁడైనస్థలిగ । థా
తోఁడనుసరిబోల్పదగదలుఁచు । వేడశాస్త్రముఁ లెఱిఁగిఁగాంచియునిగతి ।
కాలమూరకిన్నఁడజేపుచెల్లుతి ॥ ఏ ॥ ఇట్లుమహా భక్తవశు నిసము
జూట । తుల్యుఁడైనట్టిగురుమూర్తిఁ చూరికనుచు । నన్నఁగతిసము
దున య్యవసరమున । భక్తితతితోడశ్రీచెన్న బసవవిభుఁ । నీ । చ
నుదేరఁరామయ్య కనిభక్తఁడాగ్రిమొ క్తనలేవనోక్తోగిలనముచ్చి ।
యనుభవముంటపగ బునఃప్రదోష్ఠానిపోయి యుచితాసనంబున నని
చితాను । భక్తులతోమఱి భర్మాసనస్థుఁడై రామయ్యఁగనిపలెఁ రాజ
యోగ । నిష్ఠాగరిష్ఠతఁ నిరతిశయానంద పరిపూర్ణ నిరుపమ భావశుద్ధిఁ
నిన్నఁజేరోఁనుచోనిరుచెన్నఁదగునె । సదయమిరాకచేనేఁగు సుదిన
మయ్యె । నిందుధరభక్తలోచనా నందమొదవె । ననినఁముకులీకృతక
రాబ్జుఁడగుచఁబలికె ॥ ఉ ॥ లోల్యకుణప్రచారుచవి లక్షణయోగవి
హారుచారుసౌ । శీల్యవిదూరునన్నఁదశిశేఖరపావన యోజభక్తరా ।
ట్కల్యునిగాఁగఁమిరిపుము తూగివచించుటదాసునందువా । తల్యముగా
కనీవరయుఁ దద్వ్రతనిష్ఠలాటివత్తునే । ఉ । దేవసుతాకుభావ భవదీ

యవధిగ నిమంత్రితత్వమై పోవఁగ నేరదట్లగుటఁ బూర్ణకృపామతిద్వ
త్రోపాదినా । భ్యవహరుఁజేయుమూగఁ మిపుఁ డారసియారసికాగ్రగణ్య
భ । క్తానళిలోనొకండవగు నట్లుగఁ నన్ను నన్నుగ్రహింపవే ॥ చ । అనుమ
ముదంబునొంది దరహాసముమోమునఁ బర్వసిద్ధరా । మునిఁగనిపల్కు
నోకఁబుఁ మోచనసేమదిఁగంటిపంతితెం । బునుహృదయారవిందమునఁ
బూనిశిపున్నఁజాయింపునుంపు పా ననుఁడవ్రేకువేరెయొక వాంఛిత మేటి
కిఁ దీఱ్ఱకొనన్ ॥ ఉ ॥ నావుఁ ప్రాణలింగభఁడ నంబుసనెంతసమధుఁ
డైనదీ । యావిధిఁదిష్టలింగ ధిక కాయుఁడుగామిన నూనవీర్యశై । వావహ
ఁ నైకాపుఁడ దయూపరినవ్యవ దీయుశిష్యుఁగా । భావనఁజేసియక్కొఁరతఁ
బాయఁగ నీయుఁగ దీరియంబునన్ ॥ వ । అనిన చెన్నబసవేశ్వరుండిట్ల
నియె । ఉ ॥ నీకునుఁ బుత్రునాఁ మునుఁ జేయుఁగ । నాకొలఁదియొగట్టిగామ నంబున
దృష్టమైనొ । యీకోరిక యీఁగవలిగిన । నైకొనుమొక్కనిఁగనుఁగొనిఁ గావీరల
లోన్ ॥ గీ ॥ అనుచుఁబల్కినసిద్ధరామయ్యభక్త । సంతతికిఁజాగి
(మొక్కిను శ్వాస్వంతనెంచిరి । దీక్షయొసరింపుమనికృపా దృష్టిమెఱయుఁ।
చెన్నబసవేశ్వరునిఁజూడఁ జెప్పనయ్యె ॥ వ ॥ అనిన ॥ ఉ । అమ్మాట
లివ్వినయాయనుమన్న ప్రసాధాధ్యక్షనజంబోవా । క్యమ్మిఁపొందఁమహాత్మ
రామయనుఁ మీయందేఁగుతెంచుటమ్మా । ద్యమ్మొయున్నదిగానఁమా
యనుమనిఁబడ్డాఁచుఁజేయుఁగాచి నిడి । కొమ్మాయన్నఁగనాజ్ఞనూలి నిడి
యంగోరీధావంబునన్ ॥ ఖా ॥ ఈలీలఁగణశేఖరాజ్ఞఁగొని నీయిష్టం
బుఁజేకూర్చుఁ । మ్మాలింగార్చనఁజేయుఁగావలయు లెమ్మాయంచుమ
న్నట్టుల । వ్వేళందీర్చినొసన్నిదీక్షగొనఁ జేపేనుంచిదంచున్నియో । గ్యా
లింగోనులంకరింపఁ బరుషఁ పాషించిచోద్యంబుగాన్ ॥ సీ ॥ సార
భంబీయిక స్తూర్తిగోమములిక్క ముత్తియంబులఁదెలి (ముగ్గుదీర్చి ।
గోడలుసొగసుగాఁ గుంకుమచేబూసి బహువిధచిత్రరూ పములఁవాసి।
పొందుగాఁదెలిపట్టు చందువాలమరించి నవరత్న మయతోర ణములుగట్టి
కదళికాస్తంభముల్ పాఁకిళ్లనమరించి కేతువులందండఁ గీలుకొల్పి। మ
ఱియునివ్విధమునఁబెక్కు వెత్రఁగులమర । మంగళప్రదలీలచేమందిరముల
లంకరించినఁగనిమెచ్చిశాంకరేష్ట । గోష్టివవ్వేళఁగణపవేఁటయునంత ।

వ ॥ చెన్నబసవేశ్వరుం డగుణోదయంబునఁ మేల్కాంచి నిత్యకృత్యంబులు దీర్చి సమస్త భక్తసంఘపరివృతుండై దీక్షాగేహంబునకుఁజని తన్మధ్యం బున భూతకుంభచతుస్సంధి గుంభితంబును సర్వాళ్వారయుతమండలీ ఫ లముక్తాదామాభిరామోల్లాభ శోభితంబును నానావిధ పరిమళోపేత ధూపధూపితంబును కర్పూరదీపగీపితంబును నగు మంటపంబుఁగదియుంజ ని యందు పంచవర్ణ చూర్ణంబులచే నారీతిలకంబును రంగవల్లి రచియింపఁజేసి తచ్చతురస్రస్థలంబుల శాలితండులంబులఁ బోయించి వానియందు పాసీయపూర్ణ కలశ మంచకంబు నిలిపి తత్పశ్చిమ ప్రదే శంబునఁ దానుదివ్య సింహాసనంబున నాసీనుండై చతుర్దిశికులఁ జతుఃకలశంబులనొద్ద నధికారులై యుండునట్లుగా నియమించి తెక్కిన భ క్తాసీకంబుల నుచితాసనంబులనిచి మధ్యకలశంబుఁ దనవశంబుగాఁ గొని వారునుం దానును తత్కలశంబులఁ గంధపుష్పాదికుంబులం బూ జించి తదుపరి నూతనవస్త్రావరణంబుగావించి కాంచనరత్నంబులు వాని యందిడి చూతప్రవాళ తాంబూలీదళంబులు తన్ముఖంబున నిలిపియిమ్ము కలశంబులకుఁజుట్టి రాతంతువేష్ట నంబొనరించి తత్కలశంబులు పం చాక్షరీ పంచబ్రహ్మ మంత్రంబుల నభిమంత్రించి ధూపదీపాదులొసంగి యచ్చటనున్న భక్తపుంగవులఁ విభూతి తాంబూల పూర్వకంబుగా నా రాధించి వారిచేఁ దీక్షయొసరింప ననుజ్ఞాతుండై భేరీవేణువీణాది రావం బులు జెలంగ నంతకమున్నుస్నాతుండై భస్మరుద్రాక్ష ధారణంబొన రించి మంటప పూజానంతరంబున వచ్చి యచ్చటవసియించిన సిద్ధరామ య్యఁ డాయంబిలచిన నతండు పరమాత్మక్యంబున నరుగుదెంచి భక్తస మూహాంబునకు సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి తదనుజ్ఞఁగాంచి గురుపాదంబుల కెదురుగా ముకుళీకృతకరుండైయున్నఁ గృపావలోకనమా త్రంబునఁదత్పాత్రిక్షి కర్మంబడంచి మంటపప్రదేశంబున శిష్యుంబూర్వా భిముఖంబుగాఁ గూర్చుండఁజేసి తాను నుత్తరాభిముఖుండై తత్కల శోదకంబుల నభిమంత్రించి శైవసంస్కారుఁజేసి వీరశైవదీక్షా వి ధానంబుఁ దప్పనీక ఫాలసంగతదు ర్లేఖలఁ గుట్టుగా భూతి పట్టంబుఁ గట్టి నిజహస్త స్పర్శకంబునఁ దత్తనుగత పంచభూత వికారంబుడిసి

పుచ్చాక్షీనుంత్రోపదేశంబుఁ గావించి మాయాధ్వాంతాహంకారాది
నుంరహితుంజేసి బహ్మాంబును బ్రహ్మాండాడంబోచనా గోచరుండును
నిర్వికల్పుండును నగు పరశివమూర్తి నవయవరహితంబును జ్యోతిర్మ
యాకారంబును సకలమాత్మతీతంబును నగు లింగమూర్తిఁగా నియ
మించి బడిష్వశోధన పూర్వకంబుగా నాలింగంబునకు పంచామృతస్న
నంబుగావించి షడ్వోపచారంబులనర్చించిశిష్యుమస్తకస్థితకళేభావానుగ
తంబుగాఁగని యాకర్షించి లింగంబునందు మంత్రోక్తంబుగాఁ బ్రతి
ష్ఠించి యాలింగంబు నాత్మచ్ఛాత్రుని కరంబునందునిచి వీనినెడఁబాయ
కుండుమని యడ్డెవ్రాబ్బొంచి శిష్యుంగాంచి లింగమూర్తిం బ్రాణప
దంబుగా ధరియించుము ప్రమాదంబుఁ జెందెనేని దేహపరిత్యాగం బ
ర్హంబని తెలిపి లింగాంగైక్య క్రియానివుణుంగావించి ప్రసాదాంగుండై
సి హాయు ప్రాణసంబంధం బెడలించి లిలింగప్రాణుఁగావించి జీవన్ముక్తి
హేతు వీర శైవ రహస్యంబు లన్నియుం దెలిపి తీర్థప్రసాదోపభోగుం
గావించిన సిద్ధరామవిభుండు పరమానంద కందళిత హృదయారవిందుఁ
డై నిత్యనిర్గుణానుప మానందమ యాద్యంతరహిత బ్రహ్మాంబగు లింగ
మూర్తినెసంగు గురుమూర్తియైన చెన్నబసవేశ్వర పదంబులఁకెరగి
దేవా భవదీయ కరుణావశంబున గురుచరేశ్వరుల సపర్య లొనరింపం
గంటి మీప్రసాదంబున కర్మాండనైతి భక్తగణంబులలో వన్నియకెక్కి
తినని పెక్కుభంగులం గొనియాడుచుండు సమయంబున నచ్చటిగణం
బులు ॥ క ॥ జలజాసనాదిసురలకుఁ । దెలియంగానలవిగాని దివ్యామృత
ముం । జలపట్టికాంచితేరా । భళిరాశ్రీసిద్ధరామ పావననామా ॥ గీ ।
మలయజమునఁబువ్వమానికంబునదీప । మమృతమందుచేగపాటకము
న । పరిమళముచెరుకుసపండుచిత్తరువున । జీవనట్లునిన్నుఁజెందెదీమ్ ॥
చ ॥ అనివినుతింపఁజెన్నబస వాధిపుఁడిట్లనునయ్యలారయీ । యనఘుఁ
డుచిన్ననాఁడెయది కందనిశ్రీగిరినాథుమల్లికా । ర్జునుఁగొనితెచ్చియాత్మ
పుత్రుఁ జోద్యతరంబుగనిల్వేగాదెయీ । తనిచరితంబులెక్కయిడఁ దా
మరచూలికిన్నినశక్యమే । క । అనవుమనశ్వార్యం । బునవారలు
చెన్నబనవపుంగవుగనియే । యనువునశ్రీగిరినాథునిఁ । గొనితెచ్చెనువి

నఁగమాటకోర్కొజనించెక్ ॥ ఉ । అవిధమానతీవలయు నన్నఁగరంబు
లు మోడ్చిపల్కెనో। ధీవరులా రతత్త్రినుముఁ దెల్పెద నెప్పుడొన్న ల్మాహ్ర
ది । దావిహరించుముద్దయయ సంభవపాదపయోజభక్తుఁడా , పావను
డీతనింగనియె భర్గదయా ప్తిశుభాంగియందునన్ ॥ గీ । కాంచియ ల్లాను
ముద్దుగాఁ బెంచుచున్న । నాఁడునాఁటికిఁదనయాఁడొండు వీఁ । గూడి
వేడుకనాడుచుఁగొన్ని నాళ్లు । శైశవక్రీడలెల్లనుజరుపుచుండి ॥ ఉ । తలి
దండ్రులయనుమతిదూ । డలగాయఁగబూని గోర్వడుచల్లడముం ।
దలచీరకోలకిరుచె। ప్పులుఁబిల్లనగ్రోవియమర్చిబాలమి దిరుగుచుఁ ॥ ఉ।
శ్రీగిరినాథుదర్శనముఁ జేయఁగనేగెడునట్టిసర్వదే । శాగతమత్వి కోటిఁ
గని యచ్చెరువందుచునందత్రీగతిం । బ్రోగులుగూడియెచ్చటికిఁ బోయె
దరోయనియెంచియంచువే । దాగమవేదియైనశర ణ్యాగ్రణినెక్కినిఁ జేరి
యిట్లనన్ ॥ ఉ । కానటిబొట్టలెంచుసారి కాయలబట్టుఁబుకంట్లపెద్దు
లు । నోనవఁగవెక్కసంబైన మాటలుమున్నగువానిఁగొంచుమీ । రీవి
ధినెందుఁబోయెదరొ యేర్పడనాకెఱుఁగఁదెల్పనే । నవుడుమందహా
సవద నంబుననిట్లనిపల్కెవానితోఁ ॥ చ । మునుఁగులుకిన క్రులకు
ముంగిటిపెన్నిధితీర్థకోటికిం । జనపురావుసర్వసుర సంతతిసల్కడపట్టు
ము క్తిభా । మినికినివాసభూమిఘన మేచకకంధరవిహారదేశమై । ఘనతర
వహించశ్రీనగముఁ గన్గొనఁబోయెదమన్ననిట్లనున్ ॥ ఉ । అందఱుగూం
పులైచనఁగ నచ్చటనెప్పనిగల్గెబొడ్డికో । బందుగులన్నవారొ తెలఁ బ
ల్కుమునావుడువన్నతన్నగం। బందునమస్తదేవనిచ యాధిపుఁడైతగుమల్లి
కార్జునా । ఖ్యేందుకిరీటిఁగన్గొనుట కేఁగెదమంచువచింపఁగమ్మరక్ ।
గీ । అనియెఁశిమల్లి కార్జునుఁడనగఁగమునియె । దేవుఁడోనేలశేఁడొయ త్తె
ఱఁగుదెలియఁ । జెప్పవేయనిపల్కినఁజిరుతవాని । మాటఁబోద్రోయఁ
జాలకమగుడ్డననియె ॥ గీ । తాపసుండునుగాఁడుభూధన్యుఁడుగాఁడు । దే
వతాధీశుఁడగు మహా దేవుఁడనిన । సామియాసామిరూపమే చందమొక్కొ । యె
ఱుఁగుదేతేటవడఁజెప్పుమిప్పుడనిన । ఉ ॥ కేలనుపోటువాలుదుల కింపఁదలందొగ మేలుమేనిసా । ఖాలున
నాలుకొండెకుల పట్టునఁదొల్కి సలాడుచుండుపె । న్జాలుపిగుందగట్టిసా

ప చారలవన్నెమెకంబుతోలుడా । కాలునగండపెండెపుచా కాటపు
శాలునుఁగల్గుసామికిన్ ॥ సీ ॥ నందియెక్కుగిత్త నాగులుసామ్మాలు ।
చేరుమెడ్డనుబునుక చేరఁబూది । నదుటసరలుగొన్న రుద్రాక్షలెదఁగ
ల్లు । నయ్యయిరప్రదేలుపఁలపియగుచెక ॥ అనుటయునాజేడిదొరఁ।
గనుఁగొనఁగాఁమనసుబొబ్బగాపుసీప । జ్వంనక్కుఁదెతుననుఁదోడ్కొని
చనిగాప్పింపుమనిసఁగుఁబ్రకనియెన్ ॥చ ॥ అడవులఁగొండలన్నడిచి య
న్నము వేళగులేకయొండలం । బడలికఁజెందలేవుపసి బాలుఁడవాప్తులఁద
ల్లిదండ్రులం । విడిచనుదేరీకఁగనె వీరడిబుత్తులుమానుమీఁడనే । దడ
వుపసిం చినఁబరుస గవ్వగునేగానన్న నిట్లుంట । ఉ । కూడదుదారిక
ష్టమని కొంకుజలింపఁగఁజెప్పకయ్యనా । యీడ్డగుకుట్రీపరుప నెందఱు
లేరటుచూడుమంటితో । జోడుగనీపిరుందినగు చుంజనుదెంచెదఁదల్లిఁ
దండ్రులన్ । వీడ్కొని జాలుదంతబలు వేలపుగన్నెరుభాగ్యమబ్బినన్ ॥
ఉ ॥ ఆనవినివిరిమ్మనుట కంటఁ గాదది మాన్పరూడదే । ట్లనిమది
సంశయించి శరణాగతిరక్షయొనర్చుటండ్రపం । క్తినుకొనివచ్చుబా
లుఁడని వీఁడెటులస్పష్టఁడంచునెంచికో । డ్కొనియలయంగనీకసిరి
కొంక్షకువేడుకఁబోయియచ్చటన్ ॥ వ ॥ తదీయమహిమా విశేషంబు
లిట్లని చెప్పందొడంగె ॥ సీ ॥ ఇడితీర్థసందోహ మిదికుండసంభూత
మిదిమంటపవాటి మిదిబిలాళి । యిదిగోపురానీక మివినందలివిభృంగు
లిదిశిఖరావళి యివివసంబు । లిదినదీనదజాల మిదినాలమిదిగంగ యిది
మూలిగోత్కరం చివిసరంబు । లివిమునిస్థానంబు లిదిపరిషూవార మివి
చిత్రిపుత్రిక లివిరథంబు । లివిమహాశక్తులివిజ్యోతు లివిమతంబు । లి
వియమన్నిమయపుందంతు లివికుటుంబు । లివినుపర్ణాశ్మసమదయం బి
వితటంబు । లనుచువేర్వేరఁజూపుచు నరిగియంత ॥ సీ ॥ కలితవజ్రో
పల కల్పితకుట్టిమంబు శాతకుంభస్తంభి సంభృతంబు । వైడూర్యరజ
తక వాటసందీప్తంబు శకాశ్మజాలకా సముదయంబు । ఘనధూపవ
రిమళా కాంతదిగంతంబు పాణ్డ్యకర్పూరదీపావృతంబు । నానాదిశా
గత మానవాకీర్ణంబు వేత్రిసాస్తార్భట విశ్రుతంబు । గీ । పటుచతు
ర్విధనాద్యవి భ్రాజితంబు । వేదవేదాంతపారక విలసితంబు । రమ్యవా

రాంగినాలాప్య రంజితంబు । నైనశ్రీ బల్లికాజ్ఞా యతినమేగి ॥
చ ॥ పదిలముగాగరిమ్మనుచు భాలకుమాస్వ ఁ బట్టియ బ్భళ్ళ । నెన్నద
గుమాజొచ్చియందుగల సందిమెల్లన రేసారవుచు । నన్నసమ ఁ తగి
యాశ్వమని ముందిట మొక్కిక్కు- మి నిల్చియుండాడే । పదియడువ ల్లిశా
జ్ఞనుడు చక్కగజూసికుపరినావుచు ॥ ము ॥ ఇట్లాడ శ్రీ బసవ
కార్జనుడు సామీ లెన్నబాగాయెను । మాతోనీవిదిలాచ్చిదైవమని న
భావించికాన్పించెజూ । చిని వేష్ట్రిగాయనెనని ద్ద ఁ నాతోడ
సీ । చరిత్వంబులుజాలుఁ నెనికి దగ బోకికాన్పించె । వ ॥ అని
న ॥ శా ॥ ఏమేమీనెడమ టలాడెదిపు సీయిచ్చినిచ్చారీచక । స్వా
మిస్వామియితండగాడనుట యేచందఁ ఁగాకున్నచో । నీమర్మాన
లెల్లభక్తిరతులై యేతెంచివాఁచాఁడల । సోమ పెట్టిలఁగొల్వనేటి
కి నీతోడిజేతునామేలముల్ ॥ గీ ॥ అనిఁజిరునవ్వునవ్వియో యయ్య
తలఁప । కేరడగబుగక్కిక వేరె దగిలెడె । బెల్లనునిదోడపుడిచే బె
ట్టినట్టి । చందమయ్యెనుఁ వాఁడు జాడఁజూడ ॥ గీ ॥ పదిసికఁజలుమొ
నవాలుయిట్టికేల । నేడితొల్పేరమెడిచార యెముకకోరి । యోదినల
కూనసామిన విడినచాన । యిత్తఁడుజేజేలదొరయని యోటులనుము ॥
చ ॥ అనవుఁడితిండుసావయవు ఁ డైనతెరిందరియించుచిన్నెలీ । యనుప
ననన్నుసేవడుగు నట్టివిభావనగానికగ్గదృ । ష్టినిఁగనరాకుగానఁదుదీ జీ
ర్ణికుసంశయమీశఁడీతెఁడే । వినుతియొనగ్గు మొక్కిక్కుపద వైష్ణవితనఁబ
లుమానికగ్గిన్మగన్ ॥ వ ॥ అనిన నచ్చిరుతండిట్లనియె ॥ చ ॥ పారు
చుమదిందలంపనొక యాకృతిఁగన్నఁగగ్గిదృష్టిచే । నరసినవేరొకీతిద
గు నంచువచించితి వయ్యమున్నసా । దరమునఁమీరలాడునుడీ ద
ప్పఁగఁగూడునె నన్నుమీరలి । ప్పరునునఁబిన్నగాఁదలఁచి పల్మరుఁజి
క్కుఁ జెట్టఁబాడియే ॥ వ ॥ నావుడు తజ్జంగమవరుం డతనితోడ ॥ చ ॥
మారుఁడెటువంటివఁడనిన నాకృతిఁజెప్పితిఁ జెప్పినట్లయా । స్మరహరుఁ
గానుపింప దరమ ఁనుమూర్తికి ధ్యానగమ్యుఁడై । పరగునతండెయా
త్మఁదయ బర్వఁగసన్నిధిమెఁగాకయిం । ధరఁజనులెల్లఁగొల్చుపర తె
త్త్వమిదేనిఁ లేనుకావునన్ ॥ గీ ॥ భక్తితోడ మొక్కిక్కు పగునకర్తి

న్మోపోవు । చున్నదీసనింక నునికిగాదు । పోదమూరికిపుడు వాదులే
పటికిర । మ్మనినఁసిద్ధగామఁ డతనికనియె ॥ చ ॥ దయజనియించియా
తని రణముడిఁయు రావలెఁగాసినివుని । ర్ణయముగఁజూపఁలేవు గదనాకట
ఁబనియేమిమీరుపాం । డయకనకేనువచ్చి జనులారడిసేయఁగసిగ్గుఁ
జెందనా । యియతనమంబులైనశివు వారసికర్మ్మురవత్తునావుర్మ్ ॥
చ ॥ కిలఁరుచుజంగమయ్య కినుగందనుచుగఁపసీనుడించియే । కొలఁ
దిఁడగంగవచ్చినని కూడిమిమీరఁగఁబుజ్జగించియ । గ్లముగమందలిల
ని కొరగాఁనబెట్టవలంచియెన్నిభం । గులఁదనతోడరామికిఁ దగులోఁన
డంచని యేగెనంతటక్ ॥ చ ॥ ఇటుతనుఁబాసియాశరణుఁ డేగినపిమ్మ
టసిద్ధరామ్ము । తాఁటమగఁమూర్ఛఁజోది బెడిదంబుగఁగన్నులనశ్రు
బిందుపుల । పొలపొలకాలనేలపయిఁ బొర్లుచుఁలేచుచుఁ నుస్మరించు
ది । కిటగుఱుజూచిబెగ్గిలుచుఁ గిబ్బిగశోకమతోడనాత్మలోన్ ॥ ఉ ॥
శశ్వినిఁనుపింతుఁని జంగమవర్యుఁడొచ్చియా । యుర్వినిడిం
చిపోయెనయయ్యోయిఁకనెవ్వరిదిక్కులఁ మిలో । బర్వినచింతిరాముఁడ
ల శాపికనుంగొనువారినెల్లవే । దా వ్యనిజూఁలేకుగద యాదరణంబు
ననంచుఁ గుఁదై ॥ సవ్వలఘు ॥ గీ ॥ గిరులఁజరులఁదరులవిరులనిరులఁదగు
తెరులఁసిరులవ్వలుఁ దనులఁబరులఁ । హరులఁకిరులఁగిరులఁ బరగినవన
ములఁ । శరధిపరిధివరుస నరసితిరసి ॥ సీ ॥ శారదకానవే శారదాం
బుదవణుఁ మన్మథకానవే మన్మథారి । శాండిల్యకానవే శాండిల్యను
తెపాము పాటలకానవే పాటలజటు । వారణకానవే వారణాజినచేలు న
మృతంబకానవే యమృతజీవాఁ । స్యందనకానవే స్యందనాయితరథు
నభయంబకానవే యభయహస్తు । రాజవృషమకానవే రాజధరుని ।
భాణభూజమకానవే భాణవరగు । నందివర్ధనకానవేనందితురగు । వ
నుచుఁగుజములశివుజూడ లరసిమరియు ॥ సి ॥ ఘనునిశ్శ్రీగిరిమల్లికార్జు
నునిమీరు గనరెశ్శ్రీగిరిమల్లికార్జుముఖారి । యతులఖడ్గూరశిఖరిపి
యాళుఁగనరె । యతులఖర్జూరశిఖరిపి యాళులార ॥ వ ॥ అని య
డుగుచు ॥ క ॥ తిరిగినచోటులెతిరుగుచు । నరసిపతృణగుల్మలతలె యు
రయఁగఁజనుచుఁ । జొరఁబారుగుహలెచొచ్చుచు । సిరిగిరిపతిగానలే

క చింతిలియంతన్ ॥ గీ ॥ నడవఁలేకఁజిక్కు వడిమీఁదఁజెమటలు । గ్రి
మ్మఁబెదవులెండఁ గంపమడర । నాదరించి చెడకు మనువారిఁగానఁ । గు
కుండియొక్కఁచోటఁ గూచుచుండి ॥ ఉ ॥ అక్కటజగన్నుయ్య యయ్యు
దండధరత్వమెల్పిన నీదురూపమే । నెక్కుడుగానినైతి పరమేశ్వరనన్నలయిం
పబూనియే । దిక్కునఁడాగితోయుడవిఁ దిగ్గనవేసరి నాడయోకటా ।
జిక్కితిఁదప్పిసుక్కితిని నేనొకపల్కక నైనఁబల్కవే ॥ చ ॥ కరుణాద
లిర్పనీవె పాడకట్టెదవంచు వచించెనున్నయా । శరణుఁడుఁగోన నాఁబ
డిసంచులఁగొంచులఁజుట్టుమెట్టలం । దిరిగియున్నెల్లతోటులను దేవరగూ
ముఁగానినైతినీ । వరివృషనయ్యెదంనెరు వారిఁగీవిఁక నైనరాగిదే ॥
చ ॥ కిటికితినంబునంబసుల కాపరికుట్టఁబోఁడటాచిన । న్నిటువలేఁగా
సిఁబెట్టఁజను నేతెలిదండ్రిలఁబాసిననన్నము । న్నుటకుగుండుపెట్టుని
చొచ్చితినియిలుగానయింకవే । నటఁబడనీకనాకినులు చల్లఁగనిన్నఁ దే
యుమొక్కెదన్ ॥ చ ॥ సనువెత్తఁబెట్టకిప్పడక నంబడితేనిరయంబు
మీరనే । నిన్నుఁగొనిపోయిమాకుఁగల నెయ్యులఁబంధులఁదల్లినండ్రి
లం । బనుపడువేగిటాలసిరి భాయనియిండులఁదొడ్డినుంనలం । దనియ
గఁజాలెదన్నుపుడు దప్పఁబిరాలుననీవుకాగదే ॥ చ ॥ తడయకరమ్ము
నిన్నతి ముదంబునఁదోడ్కొనిపోయిపాలుమీ । గడనెయి విన్నజున్నల
ఖండముఁగొబ్బరి పప్పునానభారి । ల్వడలునుదేనెపండ్లుపలు వన్నెల
వంటలు పానకంబుల । ప్పడములులడ్డుకల్ బెరుఁగుఁ బాశెముక్కజ్జను
సీకొసంగెదన్ ॥ గీ ॥ అనుచుసీరీతిసిద్ధరా మయ్యతన్ను । దలఁచిము
గ్ధానులాపముల్ వలుకునట్టి । సమయమునమల్లికార్జున స్వామినెనరు।
దవులనొకజంగమై వానిఁ దరియువచ్చి ॥ ఉ ॥ యెవ్వఁడవీవుకాడువడి యే
కతమేటికినంచరించెదీ । విన్వనిసింహగండకము దేభములాదిమృగంబు
లెల్లెడం । గొన్నివియనేకములు దరుచుఁ గుమ్మరునిన్నిట డించిపోవు
వా । రెవ్వరుమాకుఁదెల్పువిఁ డీర్ష్యఁబాలకయన్ననిట్లనెన్ ॥ ఉ ॥
సొన్నలయూరుముద్దయకు సూనుఁడఁదూడలఁగాయుచుండఁగా । నన్ను
కజంగమయ్య గిరినాథునిఁజూచెదనంచుఁదెచ్చిరి । న్నిన్ననవానిఁజూడ
డక్క నిచ్చటఁ బ్రీడనాడియొగిసే । నెన్నుగాఁతుమీ మినని దిగ్గనఁ

స్థితిగా గుగానమిన్ ॥ గీ ॥ అయ్యనీవైనవిరిగిన నాత్మయుండు । చో
టుజూపి పవేవేల్పుఁ జూచినపుడె । యెలమిన పయిగోర్పడ మిత్తునీకు ।
నమ్మునటయఁజిగునవ్వునవ్విహరుఁడు ॥ చ ॥ జడియకుమేలయేఁచ్చె
దవు జంగమవర్యుఁడుజెప్పినట్లియూ ।మృడునిగనంగఁజేతుఁగడుఁ మేలగుఁ
రారికుమారయన్నయ। బ్బుడుతఁడునెన్నొసల్ బుడమిఁ బొందఁగఁజాగిలి
మ్రొక్కివేఁడుకల్ । వడసతినయ్యమిమ్ము నెడఁబాయకవచ్చెదఁసామిఁ
జూపవే ॥ క ॥ అనుశబ్దాలునిదోఁక్కాని । చనిమల్లేశ్వరుమనోజ్ఞ సద
నసమీపం । బునవిలచిగొనవసిఁయిం । చినవాఁడదెచూడురాజ శేఖరు
డనిన్ ॥ క ॥ గానుజంగమపర్యుఁడుజూ । పినతెలమేయిచటలేఁడు వే
ల్పాతనిలా । గునెనన్నుఁగాసిఁబెట్టక । చినమల్లేశ్వరునిఁజుకిఁ జెప్పంగద
వే ॥ ఉ ॥ నావుడళీకజంగమము నమ్ముమునావచనంబుదప్పదీ । కావు
నఁనేవిపించుఁగను దమ్ములొకి చుకిఁ మూసివిప్పమా । దేవుఁడుగాను
పింమనని తెల్పియదృశ్యతెఁజెంఁగఁబాలకుం । డవిధమాచరించి పిరియు
మంచుచగిమ్మరిఁదేరిచూచినన్ ॥ మ ॥ అనఘుండవ్యయుఁడపరిమే
యుఁడచలుం డాద్యంతశూన్యుండనూ । తనుఁడానందమయుండగమ్యుఁడ
ఖిలా ధ్వతుండచింత్యుండవా । మనుఁడద్వంద్వుఁడనాముడచ్యుతుఁడ
నూత్మజ్యోతిరాకారుఁడా । మనుఁడాభక్తుఁడుజెప్పినట్లస గుణాకారంబు
సంధిల్లగాన్ ॥ క ॥ కనుపట్టసిద్ధరామయ । యనుసమమోదమునసీతఁ
డయ్యాయెఱుఁగఁజె । ప్పినవెల్పనిజాగిలివం । దనమొనరించియిట్టులనియొ
ద్దిదేవునినోన్ ॥ ఉ ॥ ఎక్కడఁడాఁకితింత దడవెయ్యెడనారసి కానసైతసీ
వెక్కడికింతలోమరలి యెప్పుడువచ్చితివయ్యకానలో । ఎక్కియొకండ
నేవెతలఁ జెందఁగనాదగుపుణ్యమూర్తివై । యిక్కుమనాకరుండభయ
మిచ్చిటురిమ్మనిచూపెమిమ్మలన్ ॥ క ॥ కాకున్న నేమిగతియగు । నో
కదయనితిరిగియట గనుంగొనఁగణవ । రాకృతియచ్చటఁగానఁగ । రా
కుండినయతఁడుతత్తి రంబగుమదినోర్ ॥ చ ॥ కిటకిటమోసపోతిఁగదె
కన్నులుమూయుమటన్నమూసిన । న్నిటుదిరిఁజేర్చుభక్తవరుఁ డెచ్చట
కేగెనుయేమిసేతునే । పటుగనుగొంటినిఁక భక్తినియించి వెసంబఁగీకర
గట్టిగాఁ । జటికెనఁబట్టనైతి నని చింతిలుము ఁ నమ్మునీకిఁ జేసి ॥ సీ॥

చిఱుతనిఁ జేరంగఁ జీరికొఁగిటఁజేర్చి తొడలపైనిడుకొని యొళలుసిఱుర
కూఁకటిగుబ్బివై కుంరాస్తిష్టిల్లను తనయపీముగ్ధస్వ మునకుమెచ్చు ।
వచ్చినిన్నిటుఁదోడి తెచ్చుటకైయల భక్తునిఁడకుఁ జే ।ిరఁడి । యు
తడగఁడడని యుడలకుమనివాని పైనిపికొనుగోరు ఎడమువజ్రి । క
చముగఁజేసియోగవే గములుఫాల । నయనముమీప్పి వెడియును
పంగి । యింటికేగెదుగానిని యొన్నిశాఫ । మిగకనలసుయుదిగోరు
మిత్తునన్న ॥ శా ॥ గోవల్లభవాంఛితంబొకటినేఁగాఁచెన్నిన్నసి ।
వీరూపంబునసీశుభాలయముతో । ఁపోనాఁబొబడి । న్మావారిందుపగ
తసంబునగన న్మాయూరికేతెంచిఁ । ల్మాకుణ్మంబునచెల్లకాలమటఁ
సౌఖ్యంబొప్పఁగానిల్వవే ॥ కి । ఇదిచప్పపేత్రెవాంఛిత । మెందఁలేదనీళు
డనియె నేగతినీవిం । పొదవఁగఁగోరినకొఱకి । లొదవఁగఁజేయుఁదగుగా
న నెక్కటివినుమా ॥ గీ । లోకమునకుఁబూజ్యుఁడు లోకుమన్ననిగాఁ । దగు
డుజూపినట్లి పగిదివిల్తు । నెఱుఁగుమాండ్రి యొన్నితినుండఁ । బిసమా
తించి యగ్గకుండు ॥ వ ॥ గావ్యేశ్వరనుగ్రికాంబున నవధారణ మే
ధాయుతుఁడై యద్దేవుఁడ్లని స్తుతియిం చే ॥ ఉ । ఫాలక్రీశనుకీల్ధి
వ పాశవిమోచకశీలమహాత్మా । మోక్షపథాలవాలహిత మోక్షసుధా
సనాలకంరకా । కోలవిధూతఫాలశశిలేఖ కోటిరవిప్రకాశనా । స్ఫీ
లశివానుకూలవిను తించెదనిన్ను దెమ్మల్లికార్జునా ॥ ఉ ॥ భారదకంఠ
కాదపతు షారపట్టీరమృగేంద్రికుంభి । స్ఫూరణుదారివీరిఁదు రుగ్గజ
పారదహారిహీరమయం । దారసమోరజీమనసు ధారకరచందిన్ను లేశ్వరా
శ్వభా । షారమణీశరాధనిజ సంహసనాంచితమల్లికార్జునా ॥ చ ॥
అనివినుతించుమానవుని బ్రియుంబునఁగన్గొని చెన్నమల్లికా । ర్జునుఁడనువ
త్సనీకెకుఱు చూతుమిదెలిదఁడులాప్తులొ । క్షనిమిషమేడుగాఁగనటు
గావునఁబోదమంటమనఁజాలఁడు । బునరిజపాసిసేవకస చూవావిహారిణి
సొన్నలాపురిన్ ॥ చ॥ కనకమణీమయాలయము ఁగల్పసఁజేసి తదంతరో
ల్వినూ । తనసులి గహూపమున్న చావసియించియుమేయభక్తిభా ।
జనమగుసిద్ధరామ ఁదన సన్నిధినుంచిజగజ్జనానురం । జనమొనరించుచున్న
లిచే శరవ్వేఁడుశ్రీగిరిసుంచుచాఁడుఁనన్ ॥ చ ॥ అటుఁగనపట్టణౌరజను

లండియుఁగన్గొనియున్న భాతృస్నేహ । యిచ్చుమునుపెన్నడిప్పగిది నీమనీధా
మముగానలేదు । మిక్కుటమగుచాంచిన ల్దెసలఁ గిస్మమనున్నదిచూపుఁ
డుచుమెు । క్కటఁ బరుండుదురేలయ్యఁగు మిగాఁగుషీఁజేరఁగనేఁగియందు
నకే ॥ చ ॥ అనపమలింగమూర్తిఁగని యందఁగ భక్తివసించుసిద్ధరా ।
మునఁదలంచియుమ్మతిము మోదమునన్నంతములందుమెుక్కుటా । ఖ
నఁగొనఁగొంగుఁగొనఁగతి వేగమముద్దుముజ్జోఁగోము । నీతనయుఁడుపచ్చి
నఁడనిన ఁగోణగుఁడుఁబథూసమతుఁడై ॥ క ॥ భవనముఁవెలువడితజ్ఞ
న । నివాసముఁజూపించుదారిఁజేచనియఁదుట । నవరత్నఖచితమైతగు ।
భవనేశ్వరముఁగాఁచిచొచ్చి ప్రబలినతిమిచేన్ । కి ॥ రెండవరుద్రునికై
వడి । నుండుతఁయుఁడీఁదనఁదమహూతుక్కుఁడెయీ । తండుజననీజనక
ఁద । కాండజములకెరఁగిసిలువఁగిపవేఁకతోన్ ॥ సీ ॥ జనకుఁడుఁగూ
ఁమి తెమ్మిఁగోటఁజ్చి నాటులపావనా నయశంబ । నాపెన్నిధా
నమా నతెఱఁగనఁటి నతిఁఫలమయిఁ నాళ్లపన్ను । నెడఁబాసియెచ్చ
టికిఁగొఁనిచ్చటి కెప్పుఁడవచ్చితి పెగుడేమి । యాలింగమెక్కడి దింతయు
నొప్పఁ కెఱిగిపుమనులయుఁ డ్రుతతాను। ఎమంత ఁగూఁడిశ్రీగిరికరుగు
న పెఁ। ముదిఁబుఁగిరుఁగ్రఁవేశంబుతుదిఁడగుఁగు । తరమువృత్తాంతిమంత
యుఁ ఁగడదెల్ప । నెల్లవారిలుఁనంతోఁపహృదయులగుచు । గీ ॥ భళిర
జితఁనుశాంఛవథిక్కథాను । కమో నఁపధామనుద్భష్ట కాచహేమ ।
సు ఁనుతెఁ సంరిఁఘిసినిహాభీమ । సేవకాఘవిరామశ్రీసిద్ధరామ ।
క ॥ బాలుఁడైనెయు డియుసి । లీలమహానుభావుఁడవగుట లేశముఁజెలి
యఁ । జాలమెుతిమిఁకోసరి । యెోకిమఁందుఁనెనన్నఁగగలదె ।
వ ॥ అనియిత్తెఱుఁగుఁగాఁ గొనియాడి యేనెల్లింగ మూర్త్యభిధానం బె
ద్దియని యుఁదరివిచారించి సిద్ధరామునిచేఁ గొనితెబము మల్లికార్జున
మూర్తి గావుఁ సిద్ధమల్లేశ్వరాభిధానంబిడి పోడిశో ఏవారబులం
బూజించిగీతవాద్యములఁ గొంతపొద్దు వినోదంబు సలిపి తిదనంగంబ
యబ్బాలుఁదోడ్కొని తదీయ నివాసంబునకుఁజని యుదాత్తవత్తో చి
తాసనంబుల నాసీనులై భూతిరుద్రాంబుల్గైకొని యొండొరులు తిమ
లోన ॥ మ ॥ ఘనగిరిమల్లికార్జునుని గన్గొనితత్క్షణఁగాంచియిందుఁదో ।

డొక్కిచనుదెంచువీడన కుంభకుంభద్వయభాగ్యస్థ్రీశై । స్థగుం,
సొన్నలాపురిశుభం బువిం౯చెబుంబలోనియూ , బరుబుని౯తిరి
బతుల సాఖ్యముఁజెందుదురింకమీఁదటన్ ॥ ౯ ॥ ధర్మప్రాప్తిస్వర్గాదులకీ
వుకొరకు । రాజసౌఖ్యాన్నమునకండిరాజమా । నచ్చెఁగళ్యాణము
సకలమందిరిమతోడ । వచ్చెఁగనిధ కికమెచ్చిమాఁదు । ని ॥ ఉదియు
మంగళ ॥ ౯ । శ్రీమెరయుమున్ను మైధునన । రామ మునిటలాతిసాది
రాజీవార్చి । కామఁదసఁతీఁటులెన । ధామమునకుఁదెచ్చెఁదద్రీ

—(*) మైధునరామునికథ (*)—

ధంబెటులన్నన్ ॥ ౯ ॥ హైమప్రసాదివర తోన్మాస్యాకచకలాపము
మన్నుమన । స్తోమాయితనక్షత్రము । భీమాతీయాఁపుపుమృధి
వీఁదనర్చున్ । వ । తత్పురంబున ॥ ఉ ॥ ప్రాకట్యనైజసంశిఖల రాశి
విసుండొకసోమయాజిని , ప్లాకలిత స్మ్మోఁదెనపము సల్పికులాంగన
యందఁబుత్రతెళ్లో । భాకరుఁగాంచెనీశ్వరుఁ పారిత్రమైధునరామనామ
మై । నాకునితొల్లిశితసగ నాధుఁడగాంచినరీతి బ్రీతిగాన్ ॥ ఏ ॥ కవి
మనోరథమీఁడేరెనన్నచుసఖియూ । దానసంతోసకలనఁచేదినరిఁదు।
రాజిగొనియాఁడుదతోన్మయూజభూత। లష్టసౌఖ్యా పికొఁగాలంబుఁదరి
పి ॥ । ఉ । అమేయసవ్యయాత్మ్యబమ ధాధ్యపుధ్యానగమంటీఁగాని
ప్రత్యక్షముగాఁదదీయమహిమలాకృతిఁగన్గొనఁజాలనింకఁద। త్ప్రతినిఁజూ
డఁగావలెనటంచుముదమునఁగియాసమా । ప్రాప్తియుఖామరాధిను
తపూశిపలోకముఁజెందెనతలన్ ॥ క ॥ జనకుఁడుబాఁమీశ్వరుఁజెం
తినపిమ్మటదల్లిఁబెనుపదిసనిసమునుమై । ధునరాముఁడుప్రభ
లుచుటా । యసనప్తకమైనపిదపనంబపుపునఁ ॥
మ । ఒకనాఁడాటలకుత్తలంగలసి తానుద్దడకాంతారభూ । మికిపర్ణింధ
వనంగ్రీఖాధ్వమయి తాల్మింబోయియందొక్కచో । పకలాండోద్భవ
పన్నివేళగట వృక్షచ్ఛాయలందాత్మను । త్తుకలీలస్వసియించువేళ సవా
వతుఁ ల్వొకపల్మిగాఁగా ॥ క । ఓఁడొగులతోడదవ్వాల । పండుగయి
దెవచ్చివింక పఁటములకు , స్వంపదురరిసెబుగజ్జపు । కుండలుయు
యింటనయమ నెక్కఁడువలిచ్చ । క ॥ పతియొకఁడ । లకుసన్నపు

౯ వసిదప్పలులుప్పూలు నేపినయంగీ । తూరపుగాలుసుతలిపాగలు । న
రిమ్మరిగొనితెచ్చుచాటి కయ్యాయాట చూ । క । మాయక్కలమాటా
వలఁ । దోయంబులఁవారినెల్లఁ దోడ్తోఁగనే । నాయత్తవక్షఁగవతెఱం।
డోయనిచేతోకఁదువల్కి నుత్సుకలీలఁ । ఉ । అప్పుడుగాముఁడిట్టుఁ
నుఁ వంటిశిగాంచిమీరులారిమ్మ । యప్పనిభావనుంచిలిచి యొప్పె
మరుఁడువ్రాఁదిభాశముం । బప్పలుకుప్పతెప్పలుగ బంతినిజారులతో
భుజంతమ్మైరే । గప్పగిరట్టనిత్తు నాకంబునవారికి పన్నపుట్టరుంతో ।
దు । అనినఁజక్కనివిభాలకులు చోద్యంబయ్యెరామయ్యని । మను
వాక్యంబుఁబయరూరులేని పాలిమేరన్నట్లు నగ్నిహ్మాదా । రినినీకింతయు
విడ్డలన్నగతినోరినీకుతోఁబుట్టువే । వినమ్మేశవతిభావగర్భితవిభు
మా ఱాడుమనిక్కఁబుగాన్ । ఉ । ఆదటతోడవంతుకొర కక్కనుభావనుఁ
దొత్తునంటివి । రిండతనమ్మియుండనిపు డొక్కఁడనుండిట వచ్చినారుమీ।
చుదమూఁన నన్నెరుంగమె మృషావచనంబులు వింతవారికిం । జాంచెడుఁ
గాకమ్మకుఁనఁ దొయ్యాస్యముగాదటులైనఁదెల్పుమా । సీ । మీయక్క
యెవ్వఁగు మీభావవిరేమి వారిదేవ్రూరు దవ్వాసమీఁప । మాకలిగినవా
రొ లేకదరిగ్రుగో వారిచుట్టములె వ్వారువారి । కొందరుసంతాన మే
వృత్తిఁజరియింతు రొన్నడమీయింటి కేఁగుదెంచి । రెవ్వరుమీభావ
మిట్టులాతఁడుచచ్చ వేపాటిఁబడవెనీవిపుడుమాకు । నెటుఁగశెప్పుమటుంపు
నందరునవ్వు । లెసఁగినుమిఁడిడాయంగ నేగుదెంచి । మాటమీ
దనిమాటగా మతియుమతియు । నుఁబుగకత్తరితెరమితి స్నడుగుటయు
ను । గ । పొఁదనెలఁబొరిబాలకుఁడు విరిడిపైమెయ మాటలేమియుం।
బలుకకిఁదవారినెల్లఁనెఱఁ బాసినుంగవఁ బాస్పచిందువుల్ । దొలుకఁగ
నింటికేగుచు నెదురొక్కనుతల్లిని గాంచిశోకము । గ్గలముగనేడ్చినంబొది
గిక్కునఁ తల్లఁజాఁగాఁగలింపునున్ । గీ ॥ వివుఁడుచికనుల కెక్కలు
నీరముఁదన । పైఁటకొంగు చేతఁబాయఁదుడిచి । నాకుమారయస్న నా
తండ్రినాకుట్లు । యేలయేఁడ్చెదయ్య యింతవెక్కి ॥ క । అడ్డవినిమ్ము
ములఁగనుగొని । జడిసితివోయయ్య లేకసహాచరులలని । నిన్నడచితమాకే
సుజాదిగొ । పమ్ములతోనేలనిమ్మఁబాపితనంపి ॥ క ॥ ఒజ్జలతుఁగ

యూగకంబున । చెప్పుగులునిన్నివ్వరేనిఁ జనకిరో వాఁడిం । గడయుఁ గ్రీ
ఁకించెదఁ । గొడకాకలతోఁగువాఁడఁ గొంకికిచెపుమా చ ॥ అసిగకు
మారుఁడిట్లనియె నమ్మనహాయులునేనరిణ్మ మీ । ది గుబుఁగొడియాడు
నెడఁ దివ్వెలకక్కలఁబోవగాలఁదె । మ్మనియెదముంచుఁబందిరపఁట్లనేఁ
బులుకంగలేనివా । రినెటులఁదెత్తువంచుఁ జెలఁ జేఁగివికావికవిర్వరత్తి
రి ॥ కి ॥ అనియతెఁడాడినమాటలు । వినినిన్నగిదితనెంది పిబిదటు
లగో । దనముముపుగనియవుఁడొకి ॥ యనుపుచాఁదివిలికె నాత్మ
జుతోడ ॥ గీ ॥ అన్నచ్చెలరితెనమున నడనివచెగు । లాసుమా టకీపిగ
తయడలెదేల । తెలియకాడిరొమెవసగ్రియను దీర । వాలడగిసకిగి
మమెల్ల నేరువఱతు ॥ సీ ॥ మీయక్కభిగొరఁబ మీభావమల్లయ్య
వారలయునికిశ్రీ సర్వతమున । నతిదూరమిచటికి వైశ్వాస పత్రిగల
వారుబంధువగఁములుహిమవ । దారులుసుతులుగణాధిపస్రిముఖులం
సకలలోకాధ్యయై జరుఁగన్నతి । లేమిచేచిలుమట లేదెన్న వటువారి
శ్రీదుఁడుమీభావ చెలికాఁడు । పర్జిఁడఁ బరింపఁగల సర్వజ్ఞమూర్తి ।
యరియనాయల్లుఁడంతెచ్చిరమట్ల మెదియఁగఁగలేఁ జేపిన హీనవిప్రి
భాలకులకన్న నంతోప భూషుఁడైనచు । ఉ ॥ బాలకుఁడిట్లువల్కుఁ
దె పండువుడాయఁగపచ్చిఁదల్లిసి । వేలఁదినూజఁగానిహ్యాద యేశ్వరుఁ
ల్వఁగబఁపట్టలం । బోలుసెకిదిటంబిలువఁ బోవమియోకడుతప్పెంపు
నఁ । లీలగకేనువారి నరలించుకఁవచ్చెదఁ సెల్వెరంబుగానే ॥ గీ ॥
వసుమతినియల్లుఁడోగ్గని వచ్చినట్టి । పండుగపుభాస్పదంబు పర
గునెము । నట్లనేయాకమన్నహీ యానుచునగిరె । ఎలుచఁగాఁజూచిమ
ససాటి బంధుకోటి ॥ చ ॥ ఆసవ్యఁగుతల్లియిట్లనియె నన్నకుమారకని
న్నగాందినీ । జనకుఁడుచన్నపిన్నాటవి చారమచేనితరంబుదోచకా । వ్య
నివటుఁబంపలేదతఁడు వచ్చుటలేదు తొలఁగిన్నఁబా । మ్మనియెటు
సైతుస్త్రీలుజను చట్టివిగావుగదాపరావనల్ సీ ॥ అదిగాకిమీభావ
కతులితసంపదల్ గలఁతడిటకేలఁ గదలివచ్చు । నొకవేళఁవచ్చెనా
యెంటిరాఁడతనితో పరివారమటుదెంచుఁ బహుళముగను । యందఱి
కిరి విందునేయఁగఁగల మిప్పాటుగుదుమట కింటలేదు । సాటికిచెపు

లుబెం చఁగఁవచ్చుగానికన్నులు బెంచఁగలరెభూ వలయమందు ।గీ। పూని
ము న్నూటయిరువది వుట్లలేండు । లములువానికిఁదగువ్యంజనములుగూ
ర్చి । పాకమొనరించిపెట్టిమీ భావచేతఁ । మెప్పఁగనెఁగరికాలుండు
మిగులఁదొల్లి ॥ గీ ॥ కానభాగ్యవంతులైన వారలతోడ । నెట్లుసాటివ
త్తు మీవుపెద్ద । వాడవైగణించఁ వచ్చినప్పుడువారిఁ । దోడితెత్తుగాని
కూడదిపుడు । వ ॥ అనివల్కిన జననిపల్కులు వెడవెడయూగొనిత
న్నుఁ గేలిఁజేసిన విప్రికుమారుల మాటలు మనంబున నాటుటయు నేగ
తినైన భగినీభావుకులఁ దోడితెచ్చి పండువుఁ జేయుదుం గాక యనితలం
చి యొకతీరున నద్దినంబుఁ గడపి మఱునాఁడరుగుదయంబున లేచి యె
వ్వరితోడంజెప్పక మరులెత్తిన కైవడి పురంబు వెలువడి । చ ॥ కరిచ
మరీతిరక్తు వృకగండకభల్లుక వుండరీక కే । సరికిటిభూమాయుశశ శల్య
వలీముఖ కృష్ణసారికా । సరశరభాఖుభుగ్గవయ శాక్వరరౌహిణ రామ
ఋశ్యశిం । బరముఖసర్వదష్టమృగ బంధురకాననభూమిఁధీరుఁడై ।
క । ఒక్కరుఁడదరక బెదరక । నెక్కుడుపైనములుజనుచునెంతటిదవ్వా।
యిక్కడికిశ్రీనగంబని । యక్కడినక్కడిజనాళి నమగుచుఁజనియెఁ ।
మ । చనికాంచెఁధరణీసురాత్మజుఁడు భాస్వద్భక్తిశ్రీశైలమున్ । ఘ
నపాపాటవికీలమున్వరదివో కఃకామినీకేలము । న్మునిగేయాఖలతీర్థజాల
ముఁ సదామోక్షోన్నికావాలమున్ । జనికాభీష్టదకల్పసాలము మనో
జాకారిపు న్మ్రొలమున్ ! గీ ॥ కాంచిసంతోషపులకిత గాత్రుఁడగుచు
। నమ్మహీధరశిఖరాగ్ర మధిగమించి । యెచటనుండునోమాభావ
యిపుజవెడకి । వెంటఁగొనిపోదుఁగాకమా యింటికనుచు । సీ । రా
జతశిఖరేశ్వ రంబందువీక్షించి హాలకేశ్వరునిగేహంబుగాంచి । గణపతి
స్థానంబుఁ గలయంగఁదిలకించి పంచమతీర్థంబుల పజ్జవెదకి । కలితపాకాశ
గం గాపతీరముఁజూచి కుండికానివహంబు దండనమకి । కోటిలింగా
కార కుంభినిఁగనుగొని చందిగుప్పనగంబు చాయనరసి । రమ్యతరశం
ఖచక్రివరాహబిందు । వారసింహసరస్వతీ నామతీర్థ । రాజిబరికించి
కాంచన రత్నసాల । గోపురంబులుగుమ్మ్రి పాఁడంత ॥ వ ॥ మతి
యఁదిపురాంతకాలంపుకీ ఖాలబ్రహ్మేశ్వర సిద్ధరూపేశ్వర వీరే

శ్వర స్కందసోమేశ్వర పరిసూనాచల పంగిమేశ్వరంబులను చనుర్దాస్
రోవ ద్వారమధ్వంబున గిలతీర్థంబులం బరమర్షించి పశ్చిమాంబుధి
దరియంబొచ్చి యంతటం గిలయుందిరిగి మల్లికార్జునం గొల్చిన నున్న
వాడని కనుబమజనంబుల నడిగి వారివలన నిక్కు వంబాడెపిసి తదీ
యాలయంబుం జేరంబోయి యచ్చట లింగాకారంబు గాంచి యాస్మగ్భా
వుకాగాగిం బిడియని చెప్పి రిచ్చట లేడిడ్మొదలు, చింతించి దూర
పథశ్రమంబు నొంది వాడుగావున నొక్క యెడంగు నిమండి యుద్దేవు
నుద్దేశించి ॥ ఉ ॥ నింజినపేడ్క దివ్వెలకు నిగ్గనిపోవగబద్ధిబట్టి నే ।
నెండకుం నకుం దాక వచ్చటనిల్వక లోడుగూడా । దండనిసించుబా
లురికుం దివ్వయితెల్లినిన్నటగసీయా । కొండకువచ్చినాప్లసలు బిమ్మ
రిక్ నినుగాంచువాంఛచెక్ । ఉ ॥ పొర్గిన్ దుద్దిబుగ్వదిని ప్రుస్తు
ముల్ వడకొంటజూటుగా । మిద్దియమీదడాచికని మ్మికేగక నొక్క
రుండనే । నిన్నసకేనుదించితి రకేమియాబల్కకయప్పివున । మ్మద్దోన
రించిరండిపుర్ది మోదము లోడుతెం మల్లికార్జునా । ఉ ॥ మనసిదివా
రుదివ్వెలయ మానసకున్నల్లుర నాడబిడ్డల । న్వాసియెసంగదోకొనుమం
చచ్చుచునుండి గానసీవ్రను । ల్లాసముతోడనిమ్మనది లజిలోసంగుట
సీవురాకిన । న్వాసియొనర్పబోకుకిసు గందనిచూడుకుమల్లికార్జునా ॥
ఉ । తారువసించునట్టి పురిదిండకుదూరివు చుట్టమైనరా । వారలదోడి
తెచ్చి కుడువంగనెచ్చిబహూకరింతురే । వ్వారలుగట్లుగాదవ్రియ
బంధుడనింటికివచ్చినాడన్ । గూరిమిగాంచివల్క పీట గూడునొశ్రీగిరి
వల్లికార్జునా ॥ క । ఇన్నాళ్లనుండిపిలువక । నన్నిప్పుడుపిలువవచ్చినా
డనినాపై । కన్నెట్లుజేసినాడవో । కున్నలపైకినుకరేయ గూడునె
భావా । క ॥ మాతల్లికితుమట్లని । యే తెఱంగుగుర్రజూతుమనుమ నె
ప్పుడుగడువాం । ఘాతత్పరమైయున్నది । ప్రీతియెలర్పంగిరమ్ము వేగ
ముభావా ॥ వ । ప్రియమెగణింతుగానినిను పేదలటంచుం దలంచలోకు
ల । సీదచరుసదమస వస్తుప్రులు లక్కువగావుమా దాలయంబునన్ ।
రయముసరసమ్ముసివలకు రాకకిరీరదటంటపనిని । శ్చయముగదిన్ను నేన
ట్ల । గుబ్బేరి పెక్కు । గులు ॥ ఉ ॥ భూసురవర్యచంద్రుడు

బుద్ధికిదోడనియప్పుపల్క-ది । గ్వాసుడుగానరామికిది గాల్పడిదిక్కు-
లు చూచిభావనా । వాసియెరుగడాయె తనవాసముజేరినఁ జూడఁడా
యెనీ । శేసినసేరమేమియని చింతిలియంబఁ దలంచియిట్లనున్ ॥
ఉ । తల్లినిసన్నబంధులఁదండ్రి బుఁజూడఁగవచ్చుకొల్కినీ । యుల్ల
ములోనినంపదెపయిఁ గొమ్ములఁబట్టినవృత్తియఁగాఁ । జెల్లునాయత్తవారిగృ
హాసీమలసంపదలెన్నిగల్గినన్ ॥ ఫుల్లసరోరుహాక్షులకు పుట్టినయిండుల
కానఁజెంపరే ॥ క । సీదుమ్మిసేవ్యభవయుఁ । భాయకనాతోడదివెల
సంమనకిటుగా । మ్మాయనుచుఁబెక్కుభంగులఁ । వాయోడకపిలిచిపిని
చివారలుఁడుకుఁ ॥ క ॥ పొడిచూపకనుడీయా । బుడుతఁడునేనిం
టికెటులఁబోదమనుచు । వొడిలోనియేగకనన సం । డుములనునుఁగేలిఁజే
సిపక్కపక్కనగఁగాఁ ॥ క । వరివాసుతెర్పుగనుగొని । పరిహాసముఁజే
యువారిపల్కులు వుడుఁ ॥ । ధరణీపతికియుఁడుకంటె । న్నరణంబేమేలటం
చుమదినిశ్చలుఁడై ॥ చ ॥ అలశత్రాగమెక్కితెరయప్పనుభావనునెమ్మ
నంబుగో । నిలిపినహాయబంధుసిగ్గుపొట్టణవాంఛలేమియుం ।
దలఁకనిచ్చియొక్కటెడి దుర్వుచరిబరికించిచూచిని । శ్చలమతిదాని
లోనురుకఁ శంకరుఁడు బయనంతలోపల ॥ క । ఇరుగెడలనిలిచిదండలు ।
కరములఁబట్టుటయుఁదిరిగికిమన్నఁముఖ । పురుషులనిరువురఁగనుగొని ।
పరమాశ్చర్యంబునొంది బాలకుఁడనియో ॥ ఉ । ఎక్కడనుండివచ్చితిరి
యెవ్వరుమీరిలనన్ను బట్టఁగా । యక్కటియీభావమేకరుణ నాత్మఁద
లంచినవారుగారుపెం । పెక్కినకార్మికాకుజని యింపఁబనేమివిచుం
దురుప్రాణముల్ । దక్కఁగొనంగఁజూచెదనె తప్పకనేనవనవ్వివానితో ।
నీ ॥ పరమాదరంబునఁ గిరిజయిట్లనిపల్కె- మామున్దుతమ్ముఁడ మేము
సీకు । పరులుమానీయక్కఁ భ్రమరాంబనేనుమీ భావయాతండిదే
శావుమాకు । పృథివినీపుజనించుపిదపఁదివ్వెన్నడుఁ జూడలేదటుగానఁ నే
డుగనుతు । తెలియంగఁజాలమై తిమిసోనుయాజిపు త్రుఁయంభీమావతి
నుండివచ్చి । నాఁడునేఁజనవినిచిన్న వాఁడభ్రమనుఁ । యెంటినెక్కఁడిరుఁ
గుచనున్న వాఁడు । యనుమానీకొఱకింద దనరికొనుమఁ । నచ్చినఁగొం
టిమిచ్చటవున్నాఁడన్ ॥ చ । అనఁదీ । తెలొ[illegible] దా బుద్ధి

కేలికురూఢుఁడంబపై । ద్వనజయుగిఁబుమోదిందం ఫాలమునోకిఁగ్రవా
లనవ్వుచు । న్నెనరునఁగ్రుచ్చియెత్తిధర శ్రీవరగఁదనిసిరుభావకు । స్వ
నతియొనర్పుతంబియన నిలగిళింగసిజాగ్రమొక్కినఁ ॥ ఉ । నన్నుచుఁ
గాఁగలించికరు ణారసముప్పతిలంగఁగూకటిం। దివ్వుచుఁశిక్కుఁగీటుచుఁ
గు త్తూహాలమొప్పఁగబల్కిఁకున్నమా । యప్పకుఁదెల్పవచ్చితివో యీ
పైనెఱుంగఁగనీకవచ్చితో । యెవ్వరుఁదోడులేకిపరి గెల్వఁదొ ఁపురా
గఁజెల్లునె ॥ ఉ । పచ్చితిమేలు జేసితివి హారెకినుంగొనుమ చిల్లురా।
వచ్చుచునున్న వారుగణ పాలకముఖ్యులువిరిండల । న్నిచ్చెమహాశ
పాదిమది వర్గముమత్రియకోటివుమి । మ్మిచ్చదలిర్చఁజూచితిం దీమది
లోనిగొఁతతీరఁగాఁ ॥ క ॥ దుర్గమకింటశేఖరా । మా స్నిగ్ధమదీఁగని
ల్వుసుఁమత్తుతనం। గర్గుఁడుపైయిచ్చటనుఖి। వగిఁబుఁజెందికొన్ని
వాసరములనఁ ॥ చ ॥ చిరుతెఁడుపల్కు నిచ్చటవ నఁ ఁదవచ్చిప
య్యనిమ్మునం।డఱుమదిఁవేడ్కఁబ డువదిఁబుఁ ఖంగొపోనఁవచ్చిఁ
గుఱుచఁగనన్నుఁగన్నెనక రిగాఁమనీవ్రఁనూజులాప్తులీ । తి ఁజెం
నంబుగఁబ్రేమ దంబునమాఁకరాజధానికిఁ ॥ క ॥ మాఁదాయాదు
లుబంధువు । లాదివ్వెలకాత్మసుతుల నల్లు ఁడనన । మ్మాఁదముఁదో
డితెత్తురు । కాదనకటుమీఁరుఁబు గ్రక్కు నసనఁ ॥ క ॥ ఎక్కలేకుది
వెలనఁమనె । నిదుచున్నీపురముఁజేరఁ గాలేదిమాయే । డుగుమువ
చ్చెదుఁబండువ । కొఁపకసలకేగుదెంతు మిందఱమనిసఁ ॥ చ ॥ వినిబె
గడాఁదిబాలకుఁడువీరలదోడ్తొనివత్తునంచునేఁ । బనిగొనివచ్చిరామనిన
ఒంపువులెల్లనుగేలిసేయఁగా । జనుటుచితెంబెయంమ హాగినాయకుపా
దములందు వాలిమి । మ్మొనటులనైనఁదోడిఁకొని పోవకిఁమానసటన్న
నవ్వుచఁ ॥ గ ॥ అట్టులెఱఁగమహా ద్వాంఛయూరక । చెఱుపనేల
రమ్మి చిరున్నభమధి । నమితిమత్కుమార సముదయమేనును । వత్తు
మనియొగరుణ పరలనిచట । చ ॥ తనసుతులొగిటస్వాదికి తల్లిదిగుల్కొ
నిపల్లెకూటమం । దునఁదిలకించిబాలకుల తోఁజనియాడుచు నుండెనే
మొకాఁ । డనిచనివాడవాడలఁభయాకులదైన కనుగొన్నవారినా ।
లినయనిగాసరేయనుచుఁ దప్పకవేడుచు గానకాతఁ దై ॥ చ ॥ కను

గవనశర్కిబింబపుఁజు గిర్కొన్నఁగఁబాదయుగంబుదొట్రిలం । దనుపున్నఁజె
ప్పుబుర్వాశముఁ బాలిమిదూలఁగవాల్చిలేచినా । ఘనధనరాశిపుత్రచనఁ
గారణమేమనఁబిల్చిబిల్చినా । నినిదనయింటికేగి మదినిండినదుఃఖముతో
డనెంతయిన్ ॥ వ ॥ అన్నపానంబులు విసర్జించి దినదినం బొకయు
గంబుగాఁ గడుపుమరుండి యొక్కనాఁడు తనమనంబున శ్రీగిరీశ్వరుం ద
లంచి ॥ ఉ ॥ పోరుమపంగనేఁబట్టుకు బూటకమెల్లనిబద్ధిఁజేసి । యేదా
దినిభోయెనోనుతుఁడు శాఁదగవాకటనెంతిపోలెనో । ఘోరవనిన్నగాళీ
గనికన్నఁబనెమ్మది నెంతిజాకెనో । నేరకఁమోసపోతిఁగరుణింపుముశ్రీ
గిరిమల్లికాజిన ॥ చ ॥ నినుతనబాహఁగాఁదలఁచి నేస్తులతోఁగడుపం
తిసించినా । తనయుఁడమానపంబునకు దనుతులబ్బునాఁడోడితెత్తునం ।
చనుకొనివచ్చెనేమొ కరుణాకర శ్రీగిరినాథ వాఁడెనే । యనుగుమఱంది
వానికీదయామతితో బొడఁజూపవే పెనన్ గీ । ప్రియునిఁ బాసిచాలఁబే
దనికింబుగఁ । దగిలిసేఁజెప్పెన్ని ధ్యానమనుచుఁ । సంతసించియుంటి సకల
దుఃఖంబులు । మఱచినేఁడుజెతల మధుగఁబలసె ॥ ఉ ॥ దీనశరణ్యనా
రుకుల దీపకుఁగిర్కొన్నగానుపించినా । మానసశోకవేదనలు మానుప
వేయునికన్ను మోడ్చిలో । ధ్యానము జేయఁబత్పుదతి కత్తరిన్వప్ప మువో
లెభ్రాంతికి । మానినితోడఁగూడి గిరిమందిరుఁడుద్ధృత జంగమాకృతిఁ ॥
క ॥ సాహాత్కరించిసతిసి విశ్వేపయిమాన్పుకొరకువిచ్చేసితినే। దక్షమఖశి
క్షకుఁడనీ । బుష్పేశ్వరవదన భ్రాంతు రీరమణిసుమా ॥ చ ॥ పాలతుకని
పువుతుల్చినకు పూగ్నముఁజెప్పిన రీతినప్పుడా । వలమనియేముగన్పడిన
వారమువానికినేతెదాకృతి । న్వలనుగవానితోనిటకు వత్తుము రేపెయు
టంచుఁబల్క–గ । న్గలువలువిచ్చివారినట గానకవిస్మయ మందియాత్మ
లోఁ ॥ ఉ ॥ యెంతకృతాధఁనైతిఁ బరమేశ్వరదర్శన మబ్బెనేఁటనా ।
చింతలుదీరెనింక శశిశేఖరుఁడెప్పుఁడు వచ్చునంచుఁద । ద్భాంతినినుం
డెనచ్చటఁ ధరాధరచాపుఁడు బాలుఁగాంచియ । త్యంతకుతూహలంబున
దయాయుతిగుల్కఁగఁజూచిచెచ్చెరఁ ॥ కి । మీదగుపట్టణమునకిదె । వా
దమనుచుఁబలికిపోయిధ ఫుంగినసుతభా । ర్యాచలతోనప్పుడకా । ర్
దరభూషణుఁడు సత్కృపోన్నతయితియై ॥ గీ । మాయనియ్యకొలిసి మ

దిలోనసంశయం । బొదవసీకవాని యూగుఁజేరి । కన్నుదెలిపివీర లున్నకావిదెకదా । యన్నసిదియెనావుఁడభవ్వుఁడలరి ॥ క ॥ పడపడ ముందరనిచే । వదలినమేనుసనిగి భాలకుఁబా । పదయుగమున భారగినన । మ్మదవతీయాశ్చర్యసొంద మానసయగుచున్ ॥ చ ॥ కను గొనిగుర్చిచ్చియెత్తి కనుఁగొండవునాకుల దీపనచ్చితే । యనునుషిలోనఁజూ డుమదె యవ్వయిభావయు వచ్చిరంనుబ । ల్కినమునుకూటకిఁబాయ లగీల్కొనునంతెనెమేనుబొంగగ నే । గనుకలకిక్కమయ్యోనరికరుఁ జూచెదనంచుజెచ్చెరఁ ॥ చ ॥ ఎగురుఁగనేగినెంకర గిరీంద్రసుతాకుల గాంచిభక్తిపెం । పొదవఁగనాస్మమొగిక్కి విసయోర్వులెలర్వఁదోడి తెచ్చిత । న్నదనులదృష్టిలబ్ధమున పంపదలచ్చెగువంగదేయువ । న్మద వతినైజభర్త్రవణి నందిరమందొక చక్కివాక్కువన్ ॥ వీ ॥ అం దర నుచితావ నాసీనుఁజేసి యర్ఘ్యపాద్యములిచ్చి యంచికేళ్వ। రానుల కతిభక్తి నభ్యంజనమొనర్చి నలుగుబునలిపించి జలకమాచ్చి । ధౌతన స్త్రంబులా దటఁగట్టఁగానిచ్చి రాజవరుపచార రాజిబూచ్చి । పంచధ ప్యంబులఁ భాయసాన్నదికిం బుంపడగిబోపితి మునిమధర్మ్య । పా లెత్తిములనించియారగింపఁగనెనర్చి । గంధకర్పూరతాంబూల కనకర త్న । భూషణాంబరములివస్తు పుంజమొసఁగి । సంతసంబంగుచుండు నా సమయమందు ॥ వ ॥ తొల్లికానవంబున రామునిం గోల్పోజేసిన వి ప్రిబాలకుల వ్వేళయుతెంపింటి కరుదెంచుటఁ గిర్ణాక్ష్మిగా వినీ వేడు పండువకు మీయక్కల భావలఁ దోడితెచ్చితి వేయిసి యందలించెనుని యుం డఁటు గుమిగూడి వారియింటికరుదెంచి కనుసీయ కనకరత్నమయ సౌ ధతోరణ వితర్దికాముల నవలోకించి తోపల నసేక జనకలకలం బాకర్ణిం చి బహిర్ద్వారకవాటంబులు మూసియుంట నవ్వలికరుగ నుపాయంబు లేక తిరుగఁజనుదెంచి తద్వృత్తాంతంబంతయు సిఁపిత్తి బంధుసఖాసు ల కెరింగించిన వారచ్చటికివచ్చి నిజంబుగాఁగని యిది యేమి కతంబో కేవలదరిద్రుల కిట్టిభాగ్యంబబ్బెనని సందేహంబు నొందుచుండు నవస రంబున శ్రీకాలవేది యగునొక్క యోగిపుంగవుం డారాయుయ్య వా లుఱతో నంతెగించి భర్తరా బొ మల్లికాజుకనులనప్ప బావలనితోడి

చెన్చి పింగుఁబెట్టుటయు పశ్చిమదిసుతాదులతో నప్పుడువారియింట నీ శ్వరుఁడుండులయుంజెప్పిన సభ్యాశ్చర్య పరిమోదమానస్సులై యయ్యు మా మా వేశ్యలకు ధ్యానపుర్వకంబుగా నమస్కరించి నిజనివా సంబులకుం జనిరి తెదనంతరంబ ॥ ఉ ॥ అత్తరలాక్షీగాఢపుల కాంకుర సమ్మదభాస్వదేలర్తియై । చిత్తజసైరిపాదపర సీజములంబ్రణమిల్లియా లస్యలో । జొల్లుఖిన్నిచ్చేస్యమవ చూగరిమంబమరంగఁబల్కెలో । కోల్పరివాసుదేరశిన యోగినృపాలయ మల్లికార్జునా ॥ చ । పుర హరయోతథక్షసుల భుజవ్రబాలుఁడు గోరునంతనా । కరయుగనేడు సీనమును బల్లున్నవెతివిలోకమాతభారి । మదివరపుత్రియయ్యెఁదర మా ణిక్యమత్తున్కృతంబులెన్నఁగా । సుగలగుసైనసిల్లుపాడ చూపులచో ల్వముగాదెనింకరా ॥ న । అడిసనుతింపుమన్న కమలాంకశిఖామణి యాసలేంతయా । వనజాక్షుఁజేర్చుభక్తగణ వశ్యుఁడుమైధునరామనామముఁ । జనమతిశీలసంపదలు జన్మిజమక్కి జయించిచూడనీ । తనువులతోడరండు సుధితాయకరాజతి శైలధారికిన్ ॥ కి । జాగింకసేలపుస్పక । మాగ తమ్మయియన్న చెక్కుడిపుంటిన్వే । వేగఁగొనిచనియెదనపురి । కాగమవే ద్యాంపజమగ లచ్చెపుఁగంకి । గీ ॥ పిక్కటిలెంబగుమైధున రాముచరి త । మెలమిఁబడిసిపుమిన హరులకమ్మల్లి । కాజనన్యాయికరుణాక టాక్షకిలస । వైభోగాయుస్స్థిరకళంబు లందఁగలును । గీ । అనుచుమైధునరాముని మధ్యసింపు । చిరకాఁజెప్పఁగవిందుము సకలమనుజ । రాజతోకంపుసిద్ధ రామాఁడిపుము । మల్లికార్జునకవిదేగంట ముల్లమల ర । వ ॥ అని యతినిపరిభావంబుఁ గొనినూత్తి ముద్దయ్యచేత ననుజ్ఞా తుఁడై భక్తపుంగవులు నిజనివాసంబుల కరిగిరి గావున సిద్ధరామయ్య మహాత్ముండిట్టిదని చెప్పఁబసవేశ్వరుండు జెప్పినఁ దత్సభాసము లత్యంత సంతోషాబ్ధిఁదేలుచుండి రయ్యవసరంబున రామయ్య నిజదేశిక పాదపద్మంబులకు కిన్నారఁజాగిమొక్కి- దేవా యిట్లలంగ పరిభావం బానతీ వలయునని వేసిన యచ్చటి శరణుల యనుమతింగాంచి శిష్యునకు నా గమాంబాన్నజూ డిట్లను చెప్పఁదొడంగె ॥

—(*) సుడివాలు మాచయ్యకథ (*)—

సీ ॥ భూరమణీశ్వరో భూషణంబన ఖ్యాతి బరఁగుహరోప్పరిగెయు
న్నపరవరంబు । తెమ్మువరంబునఁగళా ధరిజూటమందలగ్న మా
నసుండతులు ప న్నాగేశ్వర్ని । యారూఢపీఠథ దార్వతాసుండయో నిజఁపిండ్రియు
వ్రజ నిగ్రహుండు । భవిజనదూరుండు పండితసుతథక్ని మహితుండుమ
డివాలు మాచిదేవుఁ । డతులలింగధారణాచార్యుకొఁ । కల్లినాథుఁ
డనెడు ఘనుఁనిఁజేరి । భక్తిఁ బోఁడమొక్కి ఏనయుఁ న్నమ్మగ్గును । స్వామి
దీక్షనేయ వలయినాకు ॥ గీ ॥ అనిననతనిభక్తి కలరఁదేశికవర్యుఁ । డ
ట్లుసేయుఁగాక యనినమొక్కి । స్వామిస్థూలమైన భాంభవలింగంబు ।
నిమ్మునావుడతేఁ సమ్మతించి ॥ ఉ ॥ ఒక్కొ-కలింగమూర్తినిదియో
గ్యమెక్కని చూపనాతెఱఁ । దొక్కటిరెండొఁదాలుచుట కొప్పకయుండిన
వేసరిల్లిపెం । పెక్కు-ఘనాట్లమొక్కటి నుహించనులక్కఁజ మందజూ
యీ । యక్కఁజమైనలింగము ప్రియంబనుఁగొన నీకునావుఁడ ॥ క ॥
కర్మస్మరమొక్కి-చుఁగనుఁడన । యిమ్మహాసీయమనులింగ మిస్టంబగుం
మీ । రిమ్మనినఁడవ్వేడో । క్ష్మస్థలిల్లింగమపుము భక్తియించుట
యుఁ ॥ చ ॥ పరికటితభక్త్యగ్రైకోని యుపమ్మనఁదాల్చినమస్తభక్త్య
రా । ణ్ణికరపదాంబుజాతనులు నెన్నుదురఁటఁగమొక్కి-పిల్చికా యు
క్తమొకటేనుగోతి మహాత్ములసన్నిధి నెల్లరఁగణా । ధికులమీనుసాం
బరతతిఁ బరికుద్ధిఁ జెందఁజేయుఁగానఁ ॥ క ॥ అనిపల్కి-భక్తసన్మతిఁ
దనగురుచేసపుఁభస్మ ధారణమైపుం । చినపీఠభక్త్యదత్పురి । మునఁ
గొన్నిదినంబులుండి ముదమునసంతఁ ॥ మ ॥ బసవాధీశ్వరుఁజూ
చువేళ్ల-మదిలోఁ బర్వంగనీతెంచిథ । క్ష్మసమూహంబునకర్చలిచ్చుచున
మాత్య శ్రేష్ఠుఁడ్చించుని । త్యసమారాధనఁగాంచుచుఁశరణజాతంబెన్న
గళ్యాణమంచదసమాస్థాపితకసన్నిధుండతులచర్యాస్థుర్ని వర్తింపుచున్
ఉ ॥ వేవకమున్నమేలుకని వేరొకశేవునకేగిభక్త్యవ । స్త్రావలిగుంజ
చోనతని కానెదరాపిపీయుంచునొక్కిఁడం । చేవునినుంచిసూత్రమెడ్రతె
వ్యకయుండధరించిపూర్ణస ; ద్భావుఁడుతత్ర్క-యాంతమనఁ దాలు
చుఁబోమ్మనపేశుక్రమ్మట ॥ చ ॥ అటుపరియించియాఁవస నా వ
భులన్నియుఁజేర్చికూర్చొయి। క్ట-టఁబలుమాటఁగట్టికుది గైకొనిమూవు

నఁదాల్చివచ్చుఁబో । కటుకపుపిడుగులంబుభవి కాండముచుట్టినఁద్రుంతు సంచును। తెట్టుగుఁగుంటనేయుచున కంపన్నుఁడైమతమేగియచ్చటఁగీ ॥ శీలనుడుగులుగట్టించువేళ్లజంగఁ । మంబులడిగినసిష్టాంబరంబులిచ్చు। నెడపకావస్త్రములఁవారలడుగువారి । బట్టలర్పించులింగసంపదదలిర్చు ॥ నీ ॥ అటులుండియొకనాఁడు హరభక్తవస్త్రములఁగొనితెచ్చుచోభవి మనుజుఁడొక్క । డంటినసురేగుమ్మి యాకసంబునకేగఁ బమ్మినసవ్యాతేఁ త్రీతిలేశ్వ। రుఁడువినికోపంబు వ్రేడమవానివధింపుడపిమావతులబంప నగ్గనుత్త । కిరీడ్కొలుపఁదాని ఖండించియాధారణుఁజంపఁభీతిబి జ్జలుఁడుబసవ। సచివ్ప్రపేకేవణంబునశరణమొందఁ । గనిభవిమావతుల్బహుకంగ కేసి'చాలదృష్టాంతములుదెల్పిసచివవర్యు। విమలమానసయతురిగావించియంత ॥ గీ ॥ అనఘుఁడొకనాఁడుతొల్లిటియట్లనేగి । లింగమెప్పటిపాదమంచిలీఁగాయ । కంబుసేయుచునుండఁగఁబ్లకన్న । చిత్తములోకకొండఱుడిచూచిచెలఁగినగుచు ॥ చ ॥ తిరుగటిరాయిప్రాణమగు జీవ్నటంబుభరించిమోవఁగా । బరువనివేఱెయుంచిసరి బత్తులుగాఁచిరయేనియెగ్గునే । తురనుచుఁశాడుగట్టినది దుస్సినసేమనుకొక్కాకాయి । వ్రుసనసనంనుహేళనపుఁబల్కులువల్కుదురాత్మ్నాలశ్రీకా ॥ చ ॥ పాపుగుగుంజపుంజముల మాటుసదాగిస్వకార్యమోహమునుం । డొంగుగకనుండనూత్రమున్నయేతర్లతెగఁగోయనెత్తురు । ల్వరిపలువారినాళిణ వల్లభుఁడప్పుడచాకిబండపై । నెరిగితానుఁడయ్యేశివ యోజ్ఞతిమానసుఁడాటలీలచేన । ॥ ఉ । అట్లగుటందురాత్మ్నులభయాకులులైవెసఁబారనప్పుడా । చుట్టుననాలమేపుపడు చుల్గనియచ్చభీతమందియిచ్చటం । బుట్టనివింతబుట్టినని భోరునఁగేగి వృషేశునన్నిధిం । గట్టలుగాఁగనిల్చియను కంపజనింపఁవచించిరీగతిన్ ॥ గీ ॥ అయ్యమడివాలుమాచిదేవయ్యయిపుడు । బట్టలుతుచున్నచోభామొగామొ । తెవులోయేమాయయోమదితెలియదహహా । యేమిసోకెను జీవంబు నెడలి పడియె । చ । అనివినుపింప బిట్టులికి మామడివాలమహాప్రతాపస । జ్ఞనుతభక్తిసంసరణ సంగయదేవభవత్పదార్చకు । న్ననువిడనాఁనీకుఁదగు నాకరకంఠమునిజెందనంచులో । చనమల

భాప్పముల్ దొరుగఁ జాలవగన్వీలపించుచున్నవిడిన్ । ఉ । అచ్చటఁ భా
సిభక్తనివ హంబులుదుఃఖమునొందితోడరా । జెచ్చెరనేగుదెంచిగత
జీవితుఁడైమడివాలుగాంచియీ । సచ్చరితాధ్యుడిట్లుగత సంజ్ఞవహిం
పఁగనేమిహేతువో । యిచ్చదలంపరాదనుచు నీవలనావలఁజూడనొక్క
చో॒ ॥ గీ ॥ తెగినసూత్రంబుఁబొదఁలింగదేవువరద । వారురక్తప్రవా
హంబుఁదోరిచూచి । యద్భుతంబందియచటనున్నభక్త । వరులతోని
ట్లులనియె నబ్బసవవిభుఁడు ॥ ఉ । జీవములింగమందుతను చేర్చలుభ
క్తసపర్యలందుసం । భావనఁజేసియంశుకిస మాజముధావనమాచరింప।
తద్ధావనమందరొమ్మునకు దాకఁగనొచ్చునొయంచుభీతిచే । దేవుని
మంచిగుల్మవసతిఁ సవరించిదృఢాంతిరంగుఁడై ॥ క । గాత్రమునకు
లింగమునకు। సూత్రముదగిలించియున్నచోఁబుఁదెవ్వం । డోత్రెవ్వ
నడచెఁదచ్చివ । సూత్రంబటుగాననితఁడసువులకుఁబాసెఁ ॥ క ॥ దేహ
ములింగముసూత్రం । బూహింపఁగనొటియగుట యుర్వీతెవ్వుట
యుఁ । దేహముభారక్తంబుప । వాహంబుగవెడలెఁదాటివలన
భయదమై ॥ గీ ॥ ఇట్లులుండవలదెఁబొట్టలింగానుసం । ధానమనుము
మరలఁదద్గుణంబు । గిలయఁబెనిచిమదనఘస్మరభక్తాంఘ్రి । జలము
భూతిపైనజల్లునంతి । క ॥ బిట్టుల్కినిదురితెప్పిరి । నట్టులవడిలేచియె
దటిహారగణములలోఁ । దట్టినముదముఁగనుగొని । చట్టనమాచయ్య
నతులుసలుపుమదనలో ॥ క ॥ దివమునసెన్నఁడునిద్దురఁ । దవులుటనే
నెఱుఁగనిట్టితరిస్మృతిచెడి । యిబ్బువినొరుఁగఁదేమిహేతువో । శివశివ
యనితలఁచివారిఁజేరివచించె ॥ క ॥ మీరందతిచ్చటికిరా । గార
ణమేమెచటికైసగమనోన్మఖులై । కారుణ్యంబునఁనునుఁగున । నీశేవున
కిపుడుబూనియేతెంచితిరో ॥ సీ ॥ అనవుఁడుబసవేశు డాదియోసద్భక్త
లేకవాక్యంబుగా నిట్టులనిరి । మాచయ్యఖిలులునీ మహిమఁగానకఁ
లింగ సూత్రంబుగోసిన ధాతినీవు । ద్రెవ్వట్టనినివచ్చి ధీరభక్తులఁగృ
పఁ గ్రమ్మరబ్రతుకుని ర్లంటిపుణ్యము । నీకుసేవనిగాకలోకంబున మా
బోటిభక్తుల మహిమయెంత । యనుచుఁబెక్కువిధులఁగొనియాడియ
వసత। వదనుఁడైనమాచవరుఁడాదారు। సకలసంభ్రమములఁనదనంబుల

లకువచ్చి' యుక్తభక్తిరక్తినుండిరెలమి ॥ క ॥ మడివాలుమాచిదేవుని। నడిసన్నచరిత్రవినినఁజదివినవారల్ । జడజాతసంభవాదులు । బడయంగారానిముక్తిఁబడయుచురెలమిన్ ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ మ । అ

—(*) హరిక మరన్న కథ (*)—

కలంబోజ్వలఁజగమాచ్చి సరసుండఁహరోవిదూరుండుశ । ర్వకథాసార నిమగ్నచిత్తుఁడుచ లేంద్రాతీత్తధైర్యుండుస । ర్వకళాపారగుఁడాత్మలిం గ గురుచర్యాయుక్తుఁడార్యుండువా । లికమారన్నయనంగభక్తహిత సల్లీలాధ్యుఁడొప్పుఁరహిన్ ॥ శా ॥ ఆనిష్ఠానిధిభక్తిమూర్ధరతిఁగళ్యా ణంబునంమంజిలి। గానందంబుగఁదండనాథ కృపికధ్యక్షత్వముంబూనిన । న్యాసీకంబుఫలింపఁజేయు చొకనాఁడంభోజబంధూదయం । బానన్వేళఁబొలంబుఁజేరిచతు రాళాన్వేషియైయత్తరిఁ ॥ గీ ॥ నడిమిమం చెనెక్కిగొబ్బిసెలరాల్గొని। చుట్టిప్రవాలుసట్టిపట్టగనుల । పసరివేయఁబాహువిన్వస్తలింగంబు । వస్త్రయుతముగాఁగవదలిపడియె ॥ క ॥ శివలిం గముస్ఫరదొరఁగిన। భవదూరుండుతెడుమున్నెప్రాణంబులుత। ద్భవునందెచేర్చెఁగావున । పవహతగిరివోలెమా దిపైఁబడెనంతన్ ॥ చ ॥ తనప తిరాఁజగయిగ్రదత్రిమదామణిచింతచేశివా । ర్చనసమయంబువచ్చెఁ బతిజాడకసఁబడదయ్యెనంచువే। చనిపాలమేరచేసినదు చక్కఁవసించినమంచెపైగతా । సునిపతిఁగాంచియప్పుడెవ సుంధరఁబ్రొద్దెవిహీనజీవయ్యె। వ ॥ అంత। ఉ ॥ అచ్చటచేనికాపరుల యిందొకఁడంతయుగాంచిచెచ్చెర । వచ్చివిలాసగోష్ఠిఁగణ వర్యులతోఁగొలువిచ్చియున్నభా । స్వచ్చరితుంగృతజ్ఞుఁబస వప్రభుఁగాంచినమున్నకించివా । క్రుచ్చఁగలేకఁగొంతవడిఁ గొంకుచుగొంకుచునెట్టకేలకున్ । ఉ ॥ ఇట్టులఁబల్కెఁజేవ ఱన వేశ్వరమారనఁనేటిప్రొద్దునన్ । బిట్టులఁదోలఁమంచెపయి నిల్చిన నిల్వునఁబ్రొద్దిచచ్చెన । ప్పట్టునఁవానియాలటకు వచ్చినుంగొనిధాత్రి గూలెనే । నిట్టిమహాద్భుతంబెచట నెన్నఁడుఁజూడఁగలేదునావుఁడున్ ॥ చ ॥ వినిబనవేశ్వరుండుకిరు విస్వాలతఁసఖనున్నభక్తులం । గనుగొనియెన్నఁడిట్టిగతిఁ గంటిమెవింటిమెయంచువారితోఁ । జనిపడియున్నవం పతుల చందమఁగాంచిమిడింగలుగిలో । చనముల బాష్పసూత్రధారగ

సంగయదేవునిఁసంస్మరింపుచుఁ ॥ క ॥ తనతోడఁజనుదెంచిన । ఘన
భక్తులయాననములుగనివీరలుతి । ట్టినబహుచాడ్పునమృతిజెం । దినకతమేమొకొయటన్న డెలియకవరల్ । క । గామడఁచలేమిపాపవ్యఁ ।
భామంచెనుకామిఁకాదుపటుయోగగుణం । బీమాట్కిఁజంపెనని యెడు ।
సాములఁగనియపుమిండసంగయయనియెఁ ॥ క ॥ ఈనుహితలింగదే
వులఁ । గామాటుచెదుట్టసన్నగముమారొక్కనుచే । యామయముఁ
జెందనేర్చునె । యేమియుగాదింకనొక్కఁశేర్పడవినుఁ ॥ సీ ॥ అనఘుఁ
డీతండుప్రాణావలీలింగంబు నందుఁగూరిచిశివా నందలీల । గాయకం
బీతీఁగల్పించుకొనియొఁడె నిప్పుడుతనిలింగ మెడ్డలబోలఁ । దానితో
ప్రాణములు దలఁగెతత్పతిత జీవంబుబ్రియునందెఁ జేర్చిపడియె ।
నింతయునిజమని యేర్పడినంగయ్య పలికెఁ జచ్చుటి భక్తుఁడొకఁడు । గ
దియనేతెంచిమాన్నకరమ్ముదు । లింగమూర్తికనిగానకబ్బంగిభక్త ।
వరులతోఁజెప్పితానునువాఁడుమంచె । చుట్టఁవెదకినసందొక్కచోటసం
త । సీ ॥ మడినదలువస్త్రముఁలింగమూర్తిఁగాంచి। బసవదండేశము
ఖులుసమ్మదముదొలుకఁ । దెచ్చిమారన్నగారినందితినిగట్ట । నంతతో
నిద్రతెప్పిరినట్లలేచె ॥ క ॥ తోనెఁశిలేచెలేచిగ । నానికమఁగాంచియు
రువురద్భుతమతులై । యీనెలవునకందఱునిట । రానీమునితలఁచిబన
వరాజుగకంతఁ ॥ ఉ । మారనఁగ్రమొక్కియిట్టలను మాయెడ్డఁగూర్
మిఁజేనుఁజూడఁగా । మీరిటవచ్చుటస్మదికి మిక్కిలిసంతసమయ్యెసామి
నా । వేరిచినట్లుగాచితివ సేమ్యగచోరపతంగబాధలం । జేరకనీకసన్నఁ
బ్రభా సించియమాత్యవరేణ్యుఁడిట్లనున్ ॥ చ । వరతెరపుణ్యాయిచ్చటి
కి వచ్చుటచేనరయంగఁగాదని । తెరుణియుసీవ్రుబిట్టరు విధంబిపుఁడేవిని
వచ్చిచూచియీ । శ్వరు రశీవ్రుడీతఁడని సంగయదెల్పినఁజాతిపడ్డశం ।
కరునిభవచ్ఛరీరమునఁ గట్టఁగజీవ్రుడవైతివంతటన్ ॥ సీ ॥ ఇన్నిదినము
లుసీసత్వమెఱుగనైతి । శరణసంతతిలోవన్నెఁబరఁగితౌర । యనుచు
నినుతించియఖలభక్తాలిఁగాంచి । బసవనామాత్యచంద్రుఁడుప్రమదమొ
సఁగ । మ । పలికెఁ బాపురెమారయాఖ్యుని మహాభక్తత్వమీశుం
దఁ । దొలఁగఁజీవముతోనెవీడె మరలనూన్నొక్కల్పజీవించెభూ ।

తలమాడెవ్వట్రగిల్లనేయిట్టులఁ దత్త్వావతంసంబుని । శ్చలభక్తానుగచ
ర్మంబులె క్రీడఁగాఁజేస్తింబెవాఁడ్డాఁకిన్ । సీ । అనవుఁబుమాదిరా జయ్య
ఇష్టసఖుఁడనే వాధవలింపఁబు నంగుభాణ । ములుడేర్పుటఖిల భక్తుల
కుఁనైబలెపోని చామినీచర్మంబే ప్పనగఁగాక । విగతజీవుండైన మగని
గాంచినపుణ్యస్త్రి సిగ్రయోరోగమో కాద్రవేయ । దంశమోయవిమదిఁ
దాని ముకే యు సంశయింపక సను సమితి విభుని । యంగసంగ చిహ్నమ్మునఁ జెందెఁబాహా । యిట్టిపరమపవిత్రియింకెం
దుఁగలుఁ । నన్నఁబనవన్నయూరవూరిన్నయింతి । నెన్నఁనీకన్నమ
హిమ ధ్యులన్నవారె । గీ ॥ అనినవర్ణాటఖండ సంగయ్యగారు ।
వినిబసవరాజఁగనియిట్టులనియెమాది । రాజువల్కనపల్కుల యోజ
ధిరఁబ । తివ్రితాధర్మమిందు సాడియములేమి ॥ క ॥ ఇమ్మాగఁమిష్ట
లింగములు । కిమ్మునురెటులన్నమారి గణవర్యుండి । స్టమ్మునకైపా
ణమునిడె । నిమ్మానినియేలఁజెప్పె సిష్టముగలుగఁ । గీ । అనినఁబస
వయ్యవిస్మయం బందిధర్మ । సూక్ష్మముఁదెల్పసంగనీ సామ్మయయ్యో!
నాగురుస్వామిసంగయ్య వేగణి ఎ । సిన్నఁగొనియాడనేజాడ నేర్చువాఁ
డ । క ॥ అనియాతనిఁనుతింప । వినిమాచయభక్తవరుల వీక్షింపు
చుఁనూ । తనమేయీతనిచరిత్రం । బుశేముబసవేశుఁడెఱుఁగ డాయెనె
మునుతా ॥ గీ ॥ గా ప్రథందొకిశిరంబుఁడు దేవసంగ । మయ్యచరిత
మదెట్టిది యాసతీయ । బలఁచూఁచప్పుడుతద్భక్త వరునిగాంచి । చితి
ముగఁమాచిదేవయ్య జొప్పుకొనఁగె ॥ ఉ ॥ శ్రీకుహినాదిజారమణ నీ
వకపాదసమర్చనారతుం । డిగఁబయోవ్రాసంబున మహోగ్రమహేశ్వర
భక్తిసల్పుచుఁ । భూతలమాకుభక్తి పరిపోషణమొప్పఁగఁజేయబుట్టి
వి । ఖ్యాతినసంగనట్టి బసవాధపుఁబుణ్యమునాంఛఁజొందినఁ । గీ । అ
నఘకల్యాణపురిఁజేరి నరుగునంత । నిగమేశ్వరునుమనాసంగమేశు ।
రాఁబసవేశ్వరుండు దర్శనమొసర్చి । యెఱుగుగాఁజనియిఁకుల కెరఁ
గిథక్తి ॥ ఉ ॥ ఇంతకిదోషమెన్నిమది హేమమయాసనమానునించి
ము । క్కంటినిబోలెఁబూన్చి సుమకాయ్మునసహాతుల్యనేమని । వం
టిమహాత్ముడిచ్చటికి వచ్చుటచేతుభమ్ములిల్లనే । మంటినలంచుఁబు

ల్కవిని మానసమందు ముదంబెలర్పఁగాఁ ॥ గీ ॥ ఖ్యాతియో లేకభక్తి
నమేతుఁడోప । రీతినేయఁగవలెనని వృషభమూర్తిఁ । గాంచిదరహసి
తానన కమలుఁడగుచు । నందిఱునుపినమింద సంగయ్యయనియె ॥ చ ।
బసవమహాప్రధానశివ భక్తినిధానకళావధానసం । తసమునవారకుం
దరద నాసురతానుభవాప్తిగోరెమా । నసమటనిష్టలింగభజ నంబొన
రింపుచునున్నఁబొద్దులే । దెసకముమీరఁగోనటి యింపఁగఁజూకటు
గానఁజెచ్చెరఁ ॥ శా ॥ నాలింగంబిపుడీవు జేకొని మహా నందంబుమీ
రంగమ । ట్కాలంబర్చనలిచ్చియేమరకఁ బెంటందత్పిసాదంబుతి ।
క్కాలాతీతముగాకనుండసతి సౌఖ్యంబొప్పుచూకిన్నవే । పోలోమీపర
ముఖ్యదేవనుత చిద్వ్యాపారపారంగతా ॥ చ ॥ అనిశములింగమూర్తి
తను వందుధరించుటగాకపీడగా । జనునెయటంచునీమదిని సంశయ
ముంచకుమేడనున్నవా । మనసుమదీశుకేమరకు మర్కటమెంచునటిం
పుచుండినఁ । దనుగనుపట్టివిడనివి ధిఁబునానాశ్రితలోకపాలకా ॥ గీ ।
కనుఁగొనఁగనిందియములకు కారణంబు । మానసంబిందియములెట్టు
మలయనేమి । మనసులింగమునందుఁజెందినసహజ్ఞ । యోటభాండం
బులోవారియోజఁగాదె । చ ॥ అనబసవంచుమ్రొక్కినయంబునఁ
ధీనిధిమీయభీష్టమే । యనుపునునుడునట్లయగు నన్నగిళస్థలింగ
మూర్తినా । తనిగళమందునుంచి పరినుదంబునసంగయ యేగునంతదా ।
దినమతఁడాజ్ఞయిచ్చి నగతిశివలింగముఁ బూజఁజేయుచుఁ ॥ గీ ॥ త
త్పిసాదంబువెలకొమ్మఁ దగిలియున్న । భక్తవర్యునకితిథికిఁ బంపు
చుండి । నంతనొకనాఁడుశివరహస్యార్థగోష్టి । మహితగణవర్యులనుభ
వ మంటపమున ॥ క ॥ వసియించినవారిలతో । బసవఁడుగూర్చుండివి
నెడు పట్టునమధ్యా । హ్నసమయమునుఁడాచరలిం । గసపర్యలొనర్పఁలే
చి గ్రిక్కునఁజనియెఁ ॥ చ ॥ చనికడువేడ్కఁదత్క్రియము సర్వముదీరి
చివేగవచ్చియా । ఘనులకుమ్రొక్కినల్వఁగఁ కాండముగన్గొనినెమ్మ
నఁబువం । గినుకవహింపనిట్టితిరి నీవెటుబోయితివన్నగొంకుచు । న్వీన
యమువీరనిట్లనియె వేదహయాపరమూర్తివరితోఁ ॥ ఉ ॥ సంగ
యదేవుఁడైపరఁగు సంగయదేవునిలింగమూర్తికిఁ । సంగతిఁబూజనా

విధులొసగఁగఁబోయితిననునంబిశా । సంగగణాళిహాసము లెసంగ
గఁజాలవెలయాలిగూడునా । సంగమనించువారికి పొసంగగనేర్చునె లిం
గలీనతిల్ ॥ ఏ ॥ హరుఁగొనిమాదవశంబున నైననపుఁడు । వానెనేనియుఁ
భాగ్యములు వదలవలయు । ననుచుశుక్రాగమంబుల వినుచుఁభాగ్య
లింగములవేరుసేయుట లెస్సయగునె ॥ క ॥ అనియాతనినిరసించుట ।
వినిబసవాఖ్యుఁడు విహ్వలభావం । బునఁజేయుననఁజేరక । మ
నమునమెచ్చుకొనెవారి మాఁబలకంతఁ ॥ సీ ॥ భరకరుండపరిది గ్గిఁజేరు
తరిభక్తకథితతత్త్వపరిసం గంబువినుము । నుడియమాత్యుండు మిం
డసంగయలింగ పూజావసగమయ్యె పోఁదవలయుఁ । మున్నేగుటకు
కోప మునఁనుండుభక్తాజ్ఞ మీరుటభక్తికి మెచ్చుచొద । దనుమగొంతవి
చారమొనరించియాయయ్యదృష్టభక్తిపేరికిఁ దెలియఁగాక । యనితలఁచి
యొక్కపరిచారునపుఁబిలిచి । పొసఁగదివ్వఁడలి గంబుఁబూజజేయ । పంచ
భక్ష్యాన్నములువేగకొంచుఁబోయి । యిట్లుదెల్పకసంగయ్యకిచ్చిరమ్ము ॥ క ॥
అనియచటిభక్తవర్యులు । ఘనబల్లిసనతెఁపునగుచువేగమెదోరచె । ప్పినగతి
ననిపిశాన్నము । గొనిచనినంగయ్యతెమటగొంకకనిలుఁ ॥ చ ॥ కనితల
యూఁచిరాఁతఁడు మొగంబటుతిప్పియనిపిశాన్నముం । దినుమనిపం
చెనేబసవ ధీనుఁడియంచువచించితోనెమే । దినిగతజీవుఁడైపడము దిన్వోర
గంచుమువేగగిన్నరం । జనిబరిచారుఁడాకనిమముఁ స్వామమాత్యుని
తోడఁదెల్పినఁ ॥ శా । అమాటల్వినిమున్నతద్భనునినిం దాలాపముల్
వలఁకవా । రేమాయింతటిమాటబుట్టెనమచిఁ హృద్వీధులన్విస్మ
యో । ద్గామపిండలుగిన్మశీబసవరా డ్డిండాధిపుంగాంచి । క్తా
ర్యాగమసంగమేశ్వరుని మాహాత్మ్యంబువింతయ్యెడిఁ ॥ క ॥ కాలము
దప్పఁగనియ్యక । నీలగళుపసాదమూను నియమముగాన । న్యాలెది
నకరుఁడునియమం । బాలరియఁగనోయటంచునసుపులఁబాసెఁ ॥ చ ॥
ఇంతమహాత్ముఁడొట మునుపెన్నఁడొఱుంగమిఁ జేసియిందియు । భ్రాంతు
డటంచునింద్యముగఁ బల్కితివీకలుపంబువాయదా । వంతయునైన
నేమిగతియా నిఁకమాకనిమొర్కిఁగంగమా । కాంతుఁడువల్కెఁదద్ద
ణని కాయముతోవినయుంబెలర్చగాఁ ॥ చ ॥ అలఘుక్షపాత్రులార

[illegible]డాతనిభావము లేటలెల్లగాఁ । దెలిసియుననున్నువంచనకు దెచ్చుట
[illegible]యిటులంటిరైనని । ప్పలుకులకేమియిప్పుడల భక్తునిలింగముఁబూ
స్పకాలమ । గ్గలమురుగంగనీకరకఁతుపరిసాదముఁగొంచుభక్తిచే ।
ఉ ॥ అందఅమాత్యుడున్న వెలయాలిగృహంబునకేగివేడినం । బొండిని
పాణిముల్మ్రొక్కు భోగ్యతిరంబుగఁదత్పరిసాదమిం । పందగిహించినం
మ శరణాఘముఁసమ్మతినొందఁజేసియూ । చందమునన్నభక్తుఁడయి సం
గయలింగముఁ బూన్చిచెచ్చెరఁ । గీ ॥ తత్పరిసాదఁబుఁభర్మ పాత్రిమున
గొంచు । భక్తసంఘంబుదానును బసవవర్యుఁ । డరిగిగతజీవుఁడైన సం
గయ్యఁగాంచి । విస్మయానందములుమది వెలయుచుండ ॥ శా । ఓ
రాయెంతమహాత్ముఁడీతఁడని డాయంబోయికేల్మోడ్చిచే । వారిఁబ్రీం
పుమసంగమేశ్వరకృపా వర్ధిష్ణుభావంబుచే । నేరంబుల్ సయిరింపుమంచు
వినుదా నిందించుకొంచున్నధో । దారంబైనవుఁపరిసాదముగొ
ధ్యాహ్నార్చనేతత్పరిఁ । ఉ । ఆతనియంకమందునుచు నంతనెదెప్పరిలేచి
భక్తరాఁ డ్డాతముఁగాంచియుచ్చెరువు సంభ్రమమొప్పనమస్కరించి
కా । లాతిగమంబుగాకమును పెంపుపరిసాదసుఖంబునొందివా । క్పా
తుఁడబత్తెఁదత్కసుమ సాయకిసంహారభక్తరాజతోఁ । చ ॥ అన
భుతరాత్మలారవెల యాలిగృహమ్మున కిట్లుమిమ్మోబో । లినఘనులేగు
దెంచుటిది లెస్సగునేమముబోటిదాత్మ్యభా । జనులకుగాకయంచునొక
పక్షములాడినఁలజ్జనొందిభ । క్తనిచయమెల్లనొక్కనుడిగాబలికెఁగు
రుభక్తియుక్తమై । ఉ । సంగదయాంతరంగవిల సద్గురుపాదపయోజ
భృంగకూ । తంగసిశాటసాహితము తక్కినువధ్నచంగసత్పరిసా । దాం
గసుఖానుమంగసమదారివిభంగసమస్తభక్తరా ।
మ్మంగయశోవినిజితవిధుత్రిదశాగభుజంగపుంగవా ।
శ్రీ । శైత్రికాలికవిజ్ఞప్తియూ । ప్రాకటలింగానుయోగపద్ధతిగణని । ష్ఠాక
లనయొందిచూడఁగ । మీకేతగుమింకసంగన్యాయగుణసంగా । ఉ । ని
మేషావధుల్ దెలియ నేరకనీరుగొలందిఁబల్కుమా ।। శ్రామస్థా
నుల్ వయిది దాపునఁజేర్చిశృపాబ్ధిఁదేల్చవే । కానుఁకారహరయని
నన్నేఁబ్రతిఁచఁదగ్గణ । స్తోమముఁగాంచిభక్తిమదిఁ దొల్కఁ

సంగయవలెఁ మెలుఁగవన్ ॥ ఉ ॥ పావనులారమీచరణ భక్తునివన్నె
కెప్పుడఁ జేసిమీ । రీవిధిఁబల్కఁగాదగునె యెందున భృత్యుతివ్వుడో
క్తిఁనం । గోవిదులైనవారలిది కూఁడనిత్రోవనిశిక్షఁజేసిత । ద్భావమఁ
భక్తికిఁజొనిపి దాపుగదీయటధర్మమేఁగదా ॥ వ ॥ కావున భవదీయ
పాదసేవకుండనైన నన్ను కరుణాకటాక్ష వీక్షణంబులంగాంచి కృతా
ర్థుండేయుండని నమస్కారపూర్వకంబుగా విభూతి శాంబూలంబు లొ
సఁగి బసవేశ్వరుని భక్తినిష్టలకలరి యతనిం బెక్కుభంగులం గొని
యాడి యందరఁవీడ్కొల్పి తొల్లిటియట్ల సనుపమవిలాసంబున నుండెఁ
గావున మిండసంగయ్య మహిమం బిట్టిదని మాచిదేవుండు వినుపించు
టయు నచ్చటనున్న శరణపుంగవు లత్యంతసంతోషిత స్వాంతులై య
తనిఁబేరొక్కొనియగ్గింపుచు మారన్న చే ననుజ్ఞాతులై బసవేశ్వరసహితం
బుగా నిజనివాసంబు లకరిగి యప్పటియట్ల సుఖంబుండిరి ॥ క ॥ హాలి
కమారనచరిత్రతి । కాలముపఠియించునట్టిమనుఁడుదహానద్య । గ్ధాలు
నిక్కపఁగనికాలం । గాలునిరూపమునబొమ్మగట్టుధరిత్రిన్ ॥ వ ॥ అది

—(*) కమలవ్యకథ. (*)—

యునుంగాక । సీ ॥ కడునెప్పుసీపుఁ గమలవ్యయనలింగస న్నిహిత
ప్రాణ సదయహృదయ । భవిపరాఙ్ముఖభక్త పాదార్చనాసక్త సద
యనిర్మలశీల సరపవచన । వేశ్యాకుశోద్భవ విజ్ఞాననిధిరూప లావణ్య
సీమయం । మాంబావిరామ । యనుచువన్నియకెక్కియ ననిశంబుబసవేశ్వ
రాదులతోఁబసా దామృతాబ్ధిఁ దేలుచునుత త్వగోష్ఠిఁప్రార్థించివినుచు
త్రివిధలింగార్చనాసక్తిఁ జేజరిలుచు । సతతమంగవికారదూరతవెలి
యుచు । యుక్తవర్తనఁజరియించుచుండెనంత ॥ గీ ॥ ఆర్యనుతయైన
యాయింతిచర్యలెల్ల । నరసికొండెదమాచయ్యయవనినాథుఁ । జేరివిజ్ఞ
లభూపాలచిత్తగింపు । మనుచునేకాంతమునఁదెలియంగఁబలికె ॥ మ ॥
ఒకవేశ్యాంగనభక్తిసత్తుగొని యీయూరందులింగాంగియై । యీక
మీఁదందనకెవ్వరీడనుచు దండేశాదిభక్తాళితో । నొక్కొయున్న దినద్దా
భళులు జాత్యూనంబునావంతయెం । చకయబ్బాలికతోఁబం క్తిని
[illegible]

లైనలింగసహితులేని । కలయోయరవనిఁగనుందకోడరు । తా మె
ఘనులమనుచుఁదలఁతురెవుడు । చ ॥ అనిపొలుపన్విభుండుకుపి తాత్మ
కుఁడైబవవేళుఁబిల్వనం । బినఁజనియాత్మయోగ్యమణి పీరివసించినఁ
గాంచిబిజ్జలుం । డనెఁగనులెత్తి జేసినది వాగ్రణితావకభక్తిపోక్షముల్ ।
ఘనముగనిండెమిమ్మనఁగాఁబని లేదిఁకమాటిమాటికిన్ । చ । కులము
బలంబులంగలిపి కూడినసద్యశమెల్లదూరమై । తొలఁగఁగలజ్జఁగోవిడి
చి తోరవునిందలకాలయంబవై । నలుగురునవ్వనొక్కవెల నాతికి
లింగముఁగట్టిదానితోఁ । గలిసిభుజించిమీకుసరి గాబహుమానముసే
యఁబాడియే । సీ । ఎడపకయాపుపా లెంగఁబోసిననైన విసుచునేసర్పం
బు విసమొకింత । పుల్లతేలియయెంత వోసినూరినవేప నారికుతియ్యద
నంబుగలదె । తేటసీరుననెన్ని తెఱఁగులనుదికిన నెఱఁగుచర్మమునకు
దెలుపుగలఁదె । లోతుజలంబుల లోపలనానిన పలుగురాతికిమెత్త బ
డుటగలఁదె । యరయలింగదేహియైనంతవెలనతి । పూతభావమెల్లు
బొందనేర్చు । తెలసియుండియిట్లుద్రిమ్మరఁగూడునే । యనినబసవడా
గ్రహంబునొందె। చ। ధరశితలేంద్రయిష్టులసధర్మమై నైనయనాప్రవర్తక
నం । బరయకవాధిఁజొచ్చు నదులబ్ధియుపేరయియాఁటగల్లునే ।
గురుకరజాతులౌనరుల గోత్రికులంబులనెంచఁగూడునే। హరమతము త్ర
మంబుసమయంబులకన్నిటికంచెయౌఁగదే ॥ గీ ॥ శూలిభక్తిలేనిసోమ
యాజియుహీన । జనుఁడుగానిచూడఘనుఁడుగాడు । శూలిభక్తిగల్లు
మాలవాఁడైనను । శూలిసముఁడుగానిమాలగాఁడు ॥ చ ॥ హరపద
భక్తియుక్తకమ లవ్వప్రభావమెఱుఁగలేకయి । ప్పరుసునదూష్యభావ
మునఁ బల్కఁగఁగూడునెతన్మహత్వమీ । వరయఁగఁగోరితేనివెస నా
రయుమెవ్విధినైననన్నయా । ధరణిపుఁడట్లకాకయని తామసమించుక
మానియత్తరిఁ ॥ చ ॥ బసవనిబోవఁగాబనిచి పార్థివవల్లభుఁడొక్క
యుక్తిమా । నసమునసంచితస్ఫటిక సంబులఁబిల్వఁగఁబంచిపల్కెఁడు ।
ర్వ్యసనముమీరమీరుకమ లవ్వగృహంబుసకేగితిచ్చిర్వు । వెసఁగొ
నితెంపుపొండనుచు వీడియముల్దయఁజేసిక్రమ్మఁజన్ । గీ ॥ ఎప్పగిది
నైనభ్రమయించియింతిలింగ । మూర్తిఁగొనితెమ్మనుమీకుతిముదమొన

ర్తు ।ననినఁజోవారులొనరించియవనిభర్త । యాజ్ఞఁగైకొనితస్కరులరిగి
రంతి । క ॥ హారభక్తులమావాత్స్యం । బరతకదుమ్మృతమొనర్చి
నవనివుడికనీ । దురితాత్మ్యంబొడఁగాదని । యరిగినగతినినుఁడుపశ్చిమా
ద్రినిజేరెన్ । క ॥ శైవమతజ్వేషుండగు । భూవల్లభుభూరకలుషపుం
జమ్రబహ్మం । డావళినిండినగతిధ్యాం । తావృతమైతనరెదశదిశాంత
రమంతెఁ ॥ వ ॥ ఆసమయంబున । ఉ ॥ కత్తియుసీలిచీరెయును కం
కటిరజ్జువున రసంబుమల్ । గుత్తియువాటురాలినుము గొంకియునక్షత
లొల్కిబూదియుం । గత్తెరకావికప్పడముఁ గాటుకయున్నెలగోలచీర
యుం । గుత్తపుటట్టనంబువులు కుక్కలకట్టినపిండిబల్పుఁ ॥ క ॥
మొదలగుసాధనములుగొని । మదిగొఁకక్రగాఢవ్రతు ఁబునచోరుల్ ।
గుదినొనికనులవ్యసనఁ । బదనముఁజేరంగనఁగిసైగలపంతెఁ ॥ ఉ । క
న్నమాత్రవిక్రోవినిడి గైకొనినచ్చినబొక్కపుఁగల్ । మున్నగదీప
మార్చియొక త్రుంచ్చుఁద బుఁ బమున్ననాచియా । కన్నమఁజొచ్చియొ
య్యఁదన గారమాలోఁలికేగతెల్వినగాఁ । నన్నలఁసర్వవస్తువులు గన్ప
డుకాటుఁబూనియుత్తఱిఁ ॥ గీ । నకమయసూత్రపేటికాకలితలింగ।
మూతిఁదివ్రుసఖట్వాంగమునఁదగిల్చి । యోగనిద్రాసము నక్తినొడ
లునుఱుచి । పవ్వళించియాకనులవ్వఁగాంచి । సీ । దరికేగినిల్చియా
తెరవలింగమునఁగొనఁ జేతులాడకొంతి నేపునిలిచి । నరపతియాజ్ఞను
నర్పకాపని యప్పుమజ్యోతి ర్మయంపులింగ । మూతియున్నట్టిత
ట్కాంస్యరివుపేటిఁ గొనిశానుఁదతనరు మూపిపోయి । పృథివీశు
చేతిలో నిడితారుదెచ్చిన గతియెల్లఁదెలుపఁ దృతమునొంది । దొంగ
లనువీడుకొలిపియాలింగమూర్తిఁ । జలనముగఁడాచియంతెబిజ్జలుడుదీ
న । నేమిబుట్టునోయనిభీతహృదయుఁడగుమఁ । గడపెనారాత్రినిద్దుర
గానలేక । వ ॥ అంత । క ॥ వారిపూజాకుసుమంబుల । కరిగెసుభ
క్తులకుకాలమనుభృత్యుఁడువాఁ । గరమునబట్టినదీపిక । కరణినపుడు
వేగుచుక్కగానఁగనయ్యెఁ ॥ క । కమలవ్యథక్తిగతిలో । కములఁబ్ర
కాశంబునొందుక్రమమునసాళా । సముదయమునసెల్లెడలఁ । గ్రమము
నస్వచ్ఛతదనర్చెరాజిల్లెఁ ॥ గీ ॥ ఆత్మసఖ్యభిధానరాజాటయెంత । జే

సెనని నిట్లనమునమోము వెవుర్పింప । వచ్చెనో యనఁగోహిరవణా యుక్తుఁ
డగుచునుదయించెనుఁదుపూర్వాద్రియందు । ఉ ॥ అంతకమున్న బిజ్జ
లుఁడ హార్ముళకృత్యములెల్లదీర్చియ । భ్యంతరసీమవెల్వడిని జాప్రుల
తోసభఁజేరఁబోవఁగా । నంతటిలోనఁజారుఁడొకఁ డయ్యెడకల్లనచేరు
దెంచిభూ । కాంతునిఁగాంచిపల్కెఁగట కంబునబుట్టినవాతఁ డగ్రముఁ డై।
చ ॥ అవనిపయొక్క వేశ్యకిమ లవ్వయుఁగలదిప్పుఁబునన్ । శివుఁదభ క్తి
యుక్తయల చేఁడియలింగముదొంగబట్టుతి । ద్భవనముఁగన్న మేసికురి
తంబునకోడకఁగొంచుఁబోవతో । నెవెడలెజీవముల్ సుదతిఁగన్నటిరేయిను
హత్వమేర్పడఁ ॥ ఉ ॥ ఇంతనహత్నురాలికిటు లెగ్గొనరించినదట్టుడై
వ్వఁడో । యంతకుఁజూచువేగమని యంతటనంతట్రబోలిలోజనం। బం
తయునాడుచుండెనిది యభ్భళకార్యమటంచుదెల్పినన్ । స్వాంతెముచం
చలింపఁజన వల్ల భుఁడెమియఁగోచకత్తరిఁ ॥ చ । ఘనుఁడగమంత్రి
వర్యునెక కంచుకుచేఁబిలిచిపంచిపల్కెఁనో । యనఁగమహాత్మయైనక
మ లవ్వదిటంబరయంగఁగోరినే। ననియతిచోరులంబనిచి యాసతిలింగము
దెమ్మనన్నవా । రునటులఁజేయబిట్టపుడె ప్రుంకెలతాంగియుఁకేమినేయు
దున్ ॥ గీ ॥ కుడిచికూర్చుండియుపుట్టెబెడదదెచ్చి । కొంటిశీహత్య
యును జనకోటివలన ; నిందయును రాజ్యదూరతనొందవలనె । నింతవచ్చుట
మున్ననేనెఱుఁగనైతి ॥ గీ ॥ ఇంతకాలంబుఁగాపాడి తిపుడనన్ను పాప
మొందకనుండనప్పుడ్మగంధిఁ । జీవసంగతఁజేసి రక్షింపవయ్య । యనినన్నృపుతోడబసవేశుఁ
డనియెనిట్లు ॥ ఉ ॥ అక్కటయిట్లుసేయఁదగు నయ్యయనహా తరపరి
యోజనం । బక్కమలవ్వదర్శిలమ హత్వముమున్నెఱుఁగంగఁజెప్పినం।
దెక్కలిచాడిమాటలె మదంబదిలంబుగ సవ్మితిచే । జిక్కితివేమినే
యఁదగుఁ జొందినకుడఁక మాన్పవచ్చునే । గీ ॥ చోళరాయుండునేగి
వసుంధరాని । భుఁజునుదయోశుఁడాదియా భూమిపతులు । కొండఱీశ్వ
రభక్తులఁ గొదువచేసి । తారిచెడుటయెఱుఁగవే ధరణినాథ ॥ క । నీ
వెఱుఁగఁగమిాజైనులు । శైవులకపకారులగుమ సమసిరికాదే । కావు
వనెంతదిగులొక్కనఁ । గాదలచినకార్యమెల్లఁ గాకతొలఁగునే ॥ చ ।

అనవుఁబిజ్జలుండు బసవాధిపనేనిను నమ్మియుంటఁ బా । వనునిగఁజేసిక
ల్మషముఁ బాపియశంబొనఁగూర్చిసద్గతిం । గనుపడఁజేయువాఁడవని కా
దెదయానిధియట్లుగాననీ। యనునునమందబుద్ధి నగునట్టిననుఁ బుధ్ధ మా
న్యఁజేయవే సీ ॥ అనుచుఁదీనతదోప నాడినబసవండు మోమునఁజిరున
వ్వు మొలకలెత్త । నాలింగమూర్తిఁదె మ్మనికేలనిడికొని భక్తులా
దానునుఁ బొగ్గివుండు । కమలవ్యగారిగే హమునకుఁజనిగత జీవమైప
డియున్న చెలియఁగాంచి । యచ్చెరువందిపూ ర్వాచార్యుచేభక్త పుం
గవాజ్ఞఁదీయ లింగమూర్తిఁ । నపుడుధరియింపగాఁజేయు నంతలోనఁ।
నిద్రితెప్పిరినటులేచి నిఖలభక్త । సమితిఁగనిమ్రొక్కినిలచిన సచివుఁడు
విద । పాదపద్మములకుమ్రొక్కి బ్రస్తుతించె ॥ క ॥ బిజ్జలుఁడంతటసా
ధ్వస । లజ్జభయభక్తిమాఁగ లంపటుఁడగుచుఁ । దజ్జలదాలకపద
ము ల । పజ్జంఘరఁజాకిమ్రొక్కి బడివినుతించెఁ ॥ క ॥ శ్రీకమలవ్యనీదు
విలస । త్కమలాంకకలాపభక్తి గతియిజ్జగతిఁ । కమలాధవకమలో
ద్భవ । కమలాధిపముఖులకైనఁ గానఁగవశమే ॥ క ॥ నేనజ్ఞానమన
స్కుఁడ । నైనీకెగ్గించినాడ నటుగావుననా । హీనగుణంబులుసీమది ।
నూనకుమని వేఁడుకొనె నృపోత్తముఁడంతన్ ॥ క ॥ హృత్కమలకర్ణి
కాస్థితి । సత్కాంతకళావతంస చరణాంబుజయా। తత్కాంతకరుణఁగని
సం । పత్కమనీయాత్మగృహముఁ బటుగతిఁజేరెఁ ॥ క ॥ తద్భక్తత
తియుబసవఁడు । హృద్భరితానందులగుచు నేగిరినిజభా । స్వద్భవనము
లకువేశ్యయు । నద్భుతసద్భక్తిఁదొంటి యట్లువసించెఁ ॥

—(*) ఘటూరి మాచయ్యగారి కథ (*)—

వ ॥ అదియుఁగాక । గీ । మరియటంగుటూరి మాచయ్య
నానొక । భక్తపుంగవుఁడు పరిదాహి । రాజరాజరాజ రాజేష్టస
త్కృధా । రాజదమలకీర్తి రాజితుండు ॥ శా ॥ అద్వంద్వాంబురుహద్వి
పచ్ఛకలభా పార్శ్వసమాసక్తుఁడు । ద్యద్వాణీపముఖాదిదేయనికురం
బాలభ్యముక్త్యంగనా । హృద్వాంఛాపరిపూర్తికృద్గణకటా హ్లోత్సవ
శాంగుండుకృ । ష్ణద్వైపాయనముఖ్యయోగినుత నిష్ఠాశాలియొప్పు
భువిన్ ॥ క । అలింగభక్తవర్యుం । డాలియునుతయుగముఁదాను నగ

చావగఁగా । ర్చాలిన్నిర్వంచకగతిఁ । జాలఁగనెనరింపుచునుర సాస్థలివె
లసెన్ ॥ వ । అంత నొక్కనాడు ॥ చ । చిరుతకుమారుఁడాటలమిచే
దనయాడగు వారిఁగూడిమే । నెఱుఁగకనాఁడుచుండఁగఁ మహీస్థలిలింగ
ముజారిపడ్డయ । త్తఁడగనిబాలుఁడొక్కఁడది శాఁబదిలంబుగఁడాచివాని
ముం । దరకరుదెంచినీగళము నక్కశివుఁడీయటంచుఁబల్కినన్ ॥ చ ॥
కరమునరొమ్ముఁబుక్కిశివుఁ గానకతోనెగతాసుఁడెధరం । దొఱఁగిన
గాంచిభీతిలుచుఁ దోడికుమారకు లెల్లనొండొరుల్ । పరులెవరైనమీ
దఁబడి పట్టుటకొట్టుటఁగానమారకే । మరణముఁజెందినీతఁడు పరిమా
దముఁదెచ్చెను మాకకంతకున్ ॥ మ ॥ తలిదండ్రులిచ్చినియీఁడనున్న మ
నపైఁ దప్పించిభూమీశుతోఁ దెలియంజెప్పకిపోరుచెప్పినపుడే తెప్పిం
చిచూపంగఁగొ । ట్టులవేయించకపోవఁడిందటని కేతోర్వంచునాఁడఁగ
వా । రలతోలింగముఁడాచువాఁడు వెఱపూర్ణబల్కొ ప్పట్టినన్ ॥
మ । వినుఁడిబాలకులారయాటతమిచే వీడుంచుచోలింగము । ల్వనిజా
రంగనియేనుడాచితెలుప స్వీతాసుఁడైనిలాతెగా । భసతల్లింగముఁగొన్న
రందనువునం బొందింపఁబాణిఁబువ। చ్చునెయుంచి దరుచోద్యమొంద
నపుఁడీశునావినసంధించినన్ ॥ ఉ ॥ తోడనెమేసఁబాణిమలు దొట్టితి
యట్లనచేరఁగాంచితో । గూడివసించుబాలకులు తోయసియార్చుచునెం
తవింతరా । చూడుడటంచునిందరిని జుట్టినగండముఁ దప్పెసంఁజె ।
ల్లాడుచునాతనింగదిసి యక్కునఁజేర్చుచు నుండునత్తఱిన్ ॥ గీ ॥ అతని
యగ్రిజుడరుదెంచి యచటివారి । వలనఁదద్వృత్తమరసిశైవపరివృఢ ।
నంబెరుంగునేవీడులింగంబుజారు । సంతనేపాణిములుపీడఁడాయెఁగాన।
చ । శరణులవిన్ననీగతికి సైతురెయంచుఁగృధాత్మునైనిజా । వరజ
నిచాలఁగాఁబదరి పాపదయంచుఁజనంగబోవున । ప్పరుసునగాంచిబాలకు
లుబాపురెయీగతిఁబల్కుఁపీనిపెం। పరయుదమంచునొక్కమొగి నందరు
పైఁబడి వానిలింగమున్ ॥ క ॥ బలిమినదెంచినఁబాణిము । దలఁగు
డువెరగందిమగుడఁ దల్లింగముమై । నిలుపుటయుఁదోనబ్రిదికిన । శైల
శేఖికుమారకులును చేష్టితులగుచున్ ॥ గీ ॥ పెక్కువరుసలలింగంబు
పెరిగఁదీయు । చునురయంబునగ్రిమ్మఁ దనువునంపు । నొండజీవు

చుఁబాణివి యోగయోగ । కలనకద్భుతమంకువఁ గాంచియంత ॥ క ॥ చిఱుతలముమీమహత్వం । బెఱుఁగకయిటుచేసినార మీపనిదయ చే । మఱువదగుసాఖియనున । త్తరిఁదద్దురుఁడైనమాచ ధన్యుఁడువ చ్చెన్ ॥ ఉ ॥ వచ్చినమా రులంగనిశి వాధవభక్తిపదంబెఱుంగఁగా । వ చ్చెశివుండుదేహమెడ బాయుటగల్గునెభక్తకోటికిన్ । యొచ్చెముసల్పవ చ్చునె యయోయినిచింతనెఱఁగుచున్నభా । స్వచ్చరితాఢ్యుఁగన్గొని హాసన్మఖులైగుమిగూడిబాలకుల్ ॥ గీ అంగరుంచుఁబాయ దటవీ నిలింగంబు । చోద్యమిప్పుడిదియు మాతమరుచు । దొంటిపగిదిగదిసి దూసిగ్రద్దల్లిగ । మెడబెనంగియంటి వగలకున్న ॥ చ ॥ కనుఁగొని బాలుఁడిట్టిగతిఁ గంటిమెవింటిమె యెందునైనసే । యనఘులుశంకరాంశ జుల టంచునుఁదించుచుఁమొక్కుచున్నసం । తనగరవానభక్తతతి తన్మహిమస్వినివఁజూచుకే । డ్కనరుగఁగాఁచియాన్మజ యుగంబునుదాను నమస్కరింప్రమ ॥ క ॥ ఉన్నెడమాచయఁగనుఁగొని । యన్నాగకలాపభాకు లచ్చుతగుత్తులై । యెన్నగలవారిఁదోసడి । సన్నమహామహులుపీరె జగతీనయాకే ॥ గీ ॥ చెడనిభక్తియుక్తి గొడగూచితిరునాల్లి । పోనివయోయసుయునుపావకాక్షు । లన్భవాసులైరి గానియిగతిలింగ । మంగమందవిడనియవనిఁగలదె ॥ క ॥ అనివినుతించినవందొక, యఘుండిట్లనియెఁదొల్లియనిమిషుఁడన్న । ట్లునతనిచరితముదెల్పెద । వినుమనితెలుపంగఁదొడఁగెవిస్పష్టముగాన్ ॥ సీ ॥ అతివేడ్కచిన్న

—(*) అనిమిషునికథ (*)—

వ యసునాఁడశ్రీశైల కేళుచోనాతఁడొక్కఁ డస్వలింగ । మవనిపైఁబ డితన కగపడకున్నంత చచ్చోటనిలిచిదే హంబుదొరఁగఁ । గమకించు నెడదయా కలితాత్ముఁడైనంది కేశ్వరుఁడైతించి యిటులజీవ । మెడసేయఁగారణం బేమనన్రమ్ముడై యిట్లనునాలింగ మెచటగాన । రాకయుండెఁగానప్రాణంబువీఁడనే । సనసు జేయవలసెనసినంది । నగవుతోడనదియెఁదెరువచేసీగతి । దారుణంబునేతధరణిగలదె ॥ ఉ ॥ ఊరకజీవములివ్వఁదువనొప్పనెయెవ్వరిచేతఁజిక్కినో । యారయుమెచ్చటంబడెను యాతటసంతటఁజూడుప్రాతరా । ర్యారమనార్చనంబెచట న

యొనొయచ్చటగాంచఁబంపుమా । దారివిమర్శసేయుటకు తప్పకలింగ
ముగాననయ్యెడి । వ । అనిన తద్భక్తవరుండిట్లను నయ్య శేషకడ
నొక్క సరోవరతీరంబున ప్రాతఃకాల శివార్చనం బొనరించి పయనం
బుదరలి యొండుచోట నిలువక వచ్చివచ్చి యిచ్చట మదీయాంగంబు
న నీశ్వరుండు లేమిగంటి గావున యిచ్చటమల్లింగంబుదొరకవలయుఁగా
క యిచ్చోటువదలి వేఱెయొక్క చక్కి వెనుకంబోవ నిదినానియమం బు
నియమవర్తనులైన వారల నీశ్వరుండు కరుణించి కృతార్థులం గా
వించు నదియెట్లనిన వినుండు । క ॥ అండజనాయకవాహన । కాండా

-- (*) పగల్తాండారి కథ (*)--

లయితాత్మహృదయకమలజుఁడపుడే దండహరివసుమతిపగల। త్తాండా
టియనంగనొక్క-ఘన్యుఁడువెలయుఁ । గీ ॥ విశ్వసన్నుతుఁడతఁడగ స్వే
శ్వరునకు । ప్రతిదినంబునుశతఘటపరిమళోద । కంబులభిషేకమొనఁ
రించికానికుడువ । ననుచువ్రతమూనియట్లుసేయంగనంత । సీ । విశ్వ
దిగంతరా వృతరజఃపటలంబు దవపావితాశనదగ్ధ తరుచయంబు । ద్వా
దశాత్మకరాభి తప్తావనితలంబు వారిసరోన్మేషి వనమృగంబు। ఛా
యాప్రదేశవాం ఛాస స్తపథికంబు పానీయవారికా బంధురంబు । శై
త్యగంధవహార్ద్ర సంచరద్భుజగంబు సలిలస్మరీచికా సముదయంబు ।
నిర్జలతటాకవాపికానిర్ఝరంబు । జనభయంకరపశ్చిమస్పర్శనంబు ।
శాల్మలీతూలకీర్ణనిర్జరపథంబు । నగుచుగనుఁగొననయ్యెగ్రీష్మాగమం
బు । వ । ఆసమయంబున ॥ చ । తనపురినీరులేమివసు ధారధుమజ్జ
నమంతరించునో । యనిపరిచారవర్గముల నన్యపురంబులకన్పి వారిదే ।
బనిచిదినంబుచేమపెఱ బాయకసల్పుచునుండినొక్కనాఁ । డసఘుఁడు
లోంటియట్లగిరి జాధ్వముజ్జసమాచరింపగాన్ । క । చేదప్పినూఁటవఘు
టము । మేదినిఁబడిభిన్న మగుఁడమృగధరథక్తుం డీదివస్రవ్రతసాంగము ।
గాదయ్యెనిఁకేమిసేతుగారీమణా । క । చేరువనీరముట్టదు । దూ
రముబొపుటకునెడముదోపదిపుడున్నే। నేరీతివ్రతముఁగడుపఁగ । నేరుతు
ననిమూర్ఛ చేమునింగినయంతఁ ॥ చ ॥ సరసిజవైరిజూటుఁడొక జంగ
మరూపముఁదాల్చివచ్చియా । శరణవరేణ్యుకిచ్చెదుట స్వర్ణఘటంబు

జలాభియుక్తమున్ । దిరముగనిల్పినీవ్రతముఁ దీర్పుముసాంగముగాఁగ
నంచుఁదె । ల్పిరయుముమీరనేగుటయు లేచిదిశల్ బరికించియెచ్చటఁ॥
చ ॥ ఘటమునుజంగమంబుఁబొడ గానకచింతిలియాత్మనక్కటా । యి
టుకలగంటిగాకనిజ మేనికసుంగవకబ్బకుండునే । యెటులధరింతునాని
యము మేగతిసాంగముఁదెంచునంచును । త్కటపరితాపవేదనలు గ్రిమ్మగ
నన్నులుమూపితావెసన్ ॥ ఉ ॥ తొల్లిటిపైడికుండనిజ కుందమునందు
నఁగాఁచిశూలినా । యుల్లముఁజూడగోరిజల యుక్కలశంబుమదీయగ
ర్భముం । దల్లనసల్పెమేలిభ యుండడనేలకరారధారనే । నెల్లరుజూడ
గిచ్చిగతి హేమఘటంబుఁ బెకిల్చువిత్తరిఁ ॥ క ॥ అనివాడిసురియఁజే
కొని । తనయుదిరముఁజించఁదలఁపఁ దక్షిణమునహ్వా । ద్వనజముసద
యదలిర్పఁగ । మనసిడహారుఁడిటులఁనలదు మానమటంచున్ ॥ గీ ॥ క
ల్పెమటనిల్చియాతని కరమువట్టి । మేలుగణవర్యనీచర్య మెచ్చువచ్చె।
రమ్మికైలాసమునకుశీఘ్రమ్మగాఁగ । ననినశివునకుమ్రొక్కియిట్ల
నినుతించె । పంచచామరము ॥ అంబుజాక్షసాయకాయ జాండభాండనా
యకా । శంబరారిమారశాని పాదవేషధారకా । కంబువర్ణవిగ్రహా
వికారికాలనిగ్రహా । శంబరాంకభూషణాని శాచరాళిశోషణా ॥ గీ ॥
అనుచుసన్నుతి చియార్యామనోనాథ । పూనువ్రతముసాంగ మైనపిద
ప । రాకయొప్పఁగాక లేకున్ననిచ్చటఁ । వదలివచ్చుటుచిత వతఁనం
బె ॥ వ॥ అనినశర్వుండిట్లనియె॥ గీ ॥ అంజనఖనిత్రధూపదీ పాదికము
లు । ధరణిసేవధిదొరకునంతకును కాదె । తద్ధనంబబ్బుపిదపఁసా ధ
నచయంబు । లెన్నియేనియుఁబనిగొను నేతలంప ॥ ఉ ॥ కానమదీయ
దర్శనము గల్గెమునంతకు గాదెసీవిటుల్ । పూనియొనర్చునట్టివ్రతవ్రుం
జముభక్తగణంబులోనబెం । పూనితివింకసంశయము నొందకుసీనియ
మంబునిండెనీ । నూనవిమానమెక్కుపద శోభనరాష్ట్ర ధరంబుఁజేర
గా ॥ సీ ॥ అనఁబగల్తాండారి యనియెఁగ్రమ్మఱ్రొక్కి స్వామిమీ
రనుమాట యేమనిమ్మ । మగుగానివ్రతలోప మగుటకుసమ్మతిం వదు
మనియాపెల్తఁ బాపఁవలయు । నావుడుకరుణించి యావారికుంభమా
తనిచేతిలోనఁగఁ మోదంబునొంది । హరమజ్జనమొనర్చి యయ్యయ్యో

లింగాల యములతోనమునీపుత్రమునుఁజేర్చు ।మనినవానాత్మునొరిన యటులనిజని । వానియుసఁకేర్చినపుత్రుద్రి వానుష్టట్లు । లగుటపట్టినినియమంబు దిగువదగునె । యనినుతి మునిపుంగవనియె నయ్యనిమిషుండు ॥ మ । అతిభక్తింనయెత్తుగుర్గులను నిత్యంబిక్షుభక్ష్యాసహా । స్రితముం జేయఁగఁగాళికాళలది దుర్వాత్మాత్మలైకొక్కటా । వతనిం దానఁగనీకఁ డాచఁడిజ దేహంబ్గోగుగుర్గులా । యితనిం దొయ్యమునిర్వమోహశవరుం డీశానుమెప్పించఁడే ॥ చ । జడసంకాయాబాహుమూ ప్రవలితమున్వి యిదీపములెల్లాం । గిమచఁబదార్మెల్లనిది చీఁకుబ్రాహ్యమూ మొం దధీకుండై । జడమునిపిచ్చిదీమల చందమునాస్వాఁదితోఁక । కడమలనంబికాసు కాదుమఁజేసి బొంకిలోఁబాఁ ॥ గీ ॥ ఎడ వెన్నెలతనువంట నీవ్రతమూఁ । బూనినయీవిధంబుపుట్టి ఎఱుఁగుఁ త్మ । గాతిమువొన్నానిన్ గనికంటి । యీగుడిమఁగజేయొల్లి సుకేశమునుమ ॥ గీ ॥ చనిరాఁగమిబాఁబు చెలి శ్వాసంబాతీఁ । కిమ్మి వ్రతమూనినిజనివ మెల్లనినుఁడు । క్రియ్యనిగుమువాఁబి శ్రీపనినుఁ । వలనయణుమూతీఁక్రీఁడు వానిగాఁడు ॥ గీ ॥ వాతిమిఁ । గనుఁగుర్గుల మూచిదేవ్రఁ । దాదిమునుధక్ష్మవ్యాలు వాఁనిమునుఁ । బిలుచేఁగా దెవివక్కవ గాఁదిమ్మట్లు । లనుబ్రహ్మాబిలుబిమ్మ బిలుమమునుఁ ॥ వ ॥ అనిన నందికేశ్వరుండనియిట్లు సిద్ధాన్నభక్ష్యాఁ । బిచ్చినఁగాని చుఁ దినఁబోఁడితాఁ । యించెఁ । బుచ్చి తల్లిఁ । బాలిచేఁబోనంగి లింగాంగైక్యమఁగిఁ । దీంచి చేలంగోలె నిమూతీఁ నిజేమాఁబు వనంటు వదలకుండుఁనని యుగ్రహించి దండప్రణామయిముండను నతనిఁ హితవాక్యములఁ గాంచి ప్రమథాధ్యక్షుఁడు నిశ్చయంబునియె నాటంగోలె నయ్యనిమిషుండు నిజపరిలక్ష్యస్థలింగిలీవ దీక్షాతత్పరత్వం బున నిరంతరంబుఁ దన్నుఁజాలి చిదాఁనందాబ్ధి నోలలాడుచుండునని తొల్లిటిభక్తవర్యుల చర్యలవించుము నేమిమ్మహాత్ములఁ గన్నులఁ గంటిమని సన్నుతించు । వనిపాలుబడ వమ్మాచిదేవు భాగ్యమే చెంది యచ్చటిభక్తులకుమ్రొక్కి నిజపరిమతులం గనుంగొని గూఢతరయగు మన భక్తి నేటిరచ్చకొక్కి నాకు మ్మ్యాబలాలు రంమ పోదమని కుమా

రులనియుపురం బంకలనిశిరొని పాణిగ్రహ్యం మూపుపై నెక్కించుకొని
సకలజనంబులు భేయనరజయుపెల్ల వైహాళిక సమనంబున గైలాస
కుధరంబునకరిగెనంతి పవ్వటిధర్మబు సత్యాస్థైర్యంబు నొందితమలోన।
సీ । విలసితచతురంగ బలమేయుడ్డు చేయుహారపీడ జీకనరిగె ।
సకలతాత్రియుదాను శివవాఁ బ్రీ కేయుమూకపాలకుమా ర్జరుమజ
నియె । తొమ్మిదిపుములు తోరణాకారప్రో చాయంగనేగెనా లా
యుషుండు । గుంచక్రొనాన్ని కులమెల్లగానార పృథ్వీధరముజేరె
బిళ్లమాఖ్యం । బదవనిరుమూర్తోరులు యుంగాదాల్లె । కంటిమి
త్తదికన్నుల కనువృద్ధి । జెరుమాంతోవచ్చిలాలు జేశమనకు । ధా
రుణీజనులఁమన వీరిసనంగ । సీ । ఒరిగిపోయినమ నస్తులనెకొ । క
వనిలోనసవ్వ లైరనలొ । చనినమిక్కిలి మహర్షిసమూహ మెల్ల । ని
వనెతొంటిభక్త భనంగా ।

—(*)—

శా ॥ కామాగ్నిప్రమదాజనోత్పలిల సద్గీతాస్వనాడింభికా
స్తోమోద్దామవిహారమాండు వివిధాశాఖాలతాస్తుండమై । నా
మార్ధ్యశ్రీతిజంబుగాంచిన వనాభోజిత్వాద్భుత । స్థేమాత్మాండవనర్చి
వ్యసునుతి సీసము ఘుంటలయ్యనాఁ । ఉ ॥ ఆయుఃపూతాస్థాభవ్య విను
లాంగియనంగనింగావరిధిని । పాత్రియుభాగిరావమిత పాకజపతిభి
లసేత్రిస్వ । ర్నాయకనిత్య వేణియును రాజితభానఫజ్ఞాకుంభికుం ।
భాయాతిసన్నియోధరి వ్యాగాధివమధ్య తనమ్ము చెనయుఁ । సీ । ఆ
యింతిపతిమువ్వ భాయుసిత్యంబు కేవలధర్మ్మ గ్లానివోలె । నుచిత్రో
పచారంబు లొనరఁజేయుచుమన్మ భాయుత్తమానసన్ మైవిటాలి ।
గూడిచరింపనక్కోవిదుఁడొగిమి లెక్కసేయుఁలింగ లీలధరణి । వి
రుగుమఁభక్తమం దివము లక్కేగిలి దంగిణాజము పాపంగనూక్షి । తె
చ్చిదియొక్కభాండమొనరించి మొచ్చిపుచ్చి । భక్తులకొసంగినాల్లది బహుళ
జంగ । బూర్చిలోనపుడుమనంతి రాజవంజ । వథిపుతీతమా
గుఁడై వలుచుండె । వ । అంత నొక్కనాఁడు । వ । శరణులు
గొందరాశ్రమమున సర్వజ్ఞుఁజేయగనీవానిచే । బరిపూజనావిధులు

శ్రీకొనియున్న తదంగనాగణం । బరయాటచేస్వాము నసమ లంగుగ
హ్యాత దోఁగిక్కా । పారిగణులెల్లనిట్లనిరి యాతనితోడుత కేవా
క్యాలై । గీ । జ్ఞానవైరాగ్యనిష్ఠల హ్యాతలేమున । వచ్చెకిఁ బయో
భక్త వర్యనీము । తపసిగొరిగానిదిన్మాట దిమ్మనిఁజూచ్చెఁ । జక్కఁగాదీ
ర్చుమనుటయు జాగిమొక్కిఁ ॥ క । తనకాంతఁలదియాఫ । క్తని
కాయమునీవుచక్కఁ గాదిరుగిగిలే । దనియొఁటుగానిపిల । కనుగవ
కెచ్చెమటమెచ్చ గాఁదిగిన్మనుమా ॥గీ ॥ అంగఁబతిమ టుడవదాట కజ్జ
లాట । నాఁమిడ్డనులఘనిమోవి యుప్పుముంచ । కాఁచిగిబుదిరి
గెడు తీరుదోఁప । తిరుగిఁగనిధిక్కులిటుల బిక్కిపాసి చి । గీ । మే
లుమేల్మగిచెర్చి మెచ్చువచ్చెఁ । దిరుగటలువాఁటుగాను తెలియ
వినుము । కాంతెసడవిడిచిక్కి గాదలన్న । వశివ్వెకోఁగిరి యిట్ల
నియెనతఁడు । క । నీచక్కిచ్చ్ కఁగాదిట । యీనాఁకిలాఁభక్తు లెల్ల
నుమెచ్చఁ । బూఁజయుఁజనిరయుగ్గజ । యీనడిలాఁనుగిఁగాఁనియ
టులవడిచినఁ ॥ క । కనుతర్చుకొనికాయము । వినుమఘట్టాలయ్య
యెంత పెట్టిమేమా । దినమూలఁదెలిరునోవు । ఘనకచనేతలుపాస
గు గానివనుటయుఁ । క । కొఁఁగానిసేతలదియా । తెరవయనుమ
నాకునెపుము తెలియదుశని । స్తోఁగునశ్చిసనట్టల । నదినీయ
కఁజేయనిట్టు లాడందునే । చ । అనుడిగిఁదొరఁదెల్పఁ దెలియండని
యందొకభక్తుఁగవుం । దినియెరహస్యవృత్తిఁ బదయు న్మొకపిరియ
కామచారియై । తనుకులశీలవర్తనలు తిప్పిచనంగదుమిగడీలతో । నెన
నివరించునీటుల నేటికియారకచూచుమఁడగాఁ । వ ॥ అనిన దర
హాసితాననుండై ఘటాలయ్య యిట్లనియె ॥ చ । పారిగణవర్యమీరి
టుల నాపటధర్మమెయన్యనిందచే । దురితమువచ్చునంచుమది దోఁచ
దెపామరవృత్తిఁజెందినఁ । గిరికుఁచువాఁనిశ్రీగొనుని కేవలభక్తిపదానువ
ర్తులౌ । శరణులుసిత్తరేయెరుఁగఁ జాలరమాయలఁబ్రిక్కువారలఁ ॥
చ । ధరణివరార్యనాయకుల తజ్ఞానకుంజసకోటినిందకుఁ । బరము
నఁగాలుచేఁబడెదు బాధలపఁ భయమందిరోందరా । స్మరజవికారవ
తీనలు మానివసింతురు గొందరిచ్చమై । బరగుమురంగినాపాణులు వా

రలఁబేరొక్కఁ జేలమాటికిఁ ॥ క ॥ ఒకయేటిసీమవాడరె । సకలమ
హీజనములొక్కఁ సరిసిసడువరే । పరికటముగఁదొక్కమానవు । లో
కకొక్కఁడిసొమ్మటంట యోగ్యంబగునే । గీ ॥ సకలఫలములలోబీజ స
మితియట్లు । మునిగియుండుసంసార ముక్తుఁగొండ్రు । రాజవంజవము
నగొంద ఱంటిమంట । రవయఫల్లాతికీబీజ మట్లధరణి । వ । కావున
నెవ్వరెవ్వరి పరిపూతి విశేషంబు చెల్లెట్ల వారలు జరియింతురు తిర్గు
ణంబులు చొక్కఁడగు జనియేమి సమస్త ధర్మాభీష్టల రగు మిము బోటి
మహాత్ములన్యగుణదోష విరూపణా బాపద్భుల కర్హాశ్చర్యం బయ్యె
నొకఁడు జన్మిలోపఁ బోరాఁడని చనునే సకల జగబులకు భక్తియొ
ర్వఁటిదై యుండు తెప్పకియర్థులు గొందలు స్వశోకరంబులతో క్ర
లాసంబుకొంచెదను మరకొందను దనుస్మర్తులై చనియెదరు గొంద
ఱార్తులంగని లీన్యాంబు నుంచెద రవియెల్ల నాశాస్పదంబులైన మా
గఁబులే యాసిన తెప్పక్రమము లొండొమల యాననంబులా లోకంపు
మ నితెఁ దాత్మ బియానుపస్థ్రై మనల నెడంబఱుప నిట్లాడుటయో
లేక యితని మాగఁబిట్టిదియో యదియునుంగాక యీశ్వరుఁగల
యు లెంగులుగొన్ని యుగ్గడించి యివియెల్ల నాశాస్పదంబు లనియె
నిమ్మాగఁబులుదప్ప నిలించెప్పగిది నంచితాత్మను గలయినో యెఱుఁగ
వలయునని ఘటాలయ్యనుద్దేశించి యాఁపను నేకకంఠంబుగా నిట్లనిరి ॥
ఉ ॥ లోకములోనభక్తులు బిరిలోచనుఁగూడిమునట్టిమాగఁములో ।
శోకనికాడిపెటులఁ జెందెదమోపద మేమఁచెల్లుమా । మాకివుడన్నత
ద్దగన మాజవదన్నివ రానుమీరుఁదై । యీకరుణాకరుండువిన యుం
బునవిల్లనివిత్తఁ బొమ్మిక్కమఁ ॥ వ । అనఘనరాత్మలార జగదంతర
వర్తి న చెల్లనెమ్మిఁ । మనుగొనఁబాలుఁడైనగుణ గణ్యులనామది మీ
రెరుంగరే ; ఘనవయఁలోకపద్ధతుని నాగినమఁటగాకనావయిన్ ।
గినియుటగాదయారె ధరణిన్నెనబిట్టల నుండఁజెల్లదే ॥ వ । అయినమీ
బిట్లానతిచ్చినపుడే మారకుండుట జనదస్మద్వర్తనంబు దెల్పెదఁ వి
నుండని యిట్లనియె ॥ క ॥ కాయంబిదిదగ్ధనట । న్యాయంబుగఁజాంద్రిధ
రుని యందునగూతుఁ । న్యాయినపల్కఁటలెద్దఁ । జేయుటయొక్కొ-

క్క-నాడు చెల్లునెలలఁక- । క । అనియంతఁబోకతద్భ । క్తనికాయం
బునకు మొగిక్కి- కదువడిపెఁగ్గా । పనమునన సీనుండై । ధనదాప్తుగ
లయదలఁచి తమ్మణమాత్రిం- । సీ । తెనగునాధారపద్మము మెట్టిదగ
నాడి కనుదృష్టియిష్టలిం గమ్ము-ర్చి । తెలవంపుతమ్ములూ ద్ధిముఖం
బులుగఁజేసి వెసఁజీవవల్లికి వేరువెట్టికి । తాదళాంబిలబ ధితుఁబూతగాద
న్ని తగుపుచభూతిపస ద్మములుమూసి । విలసిఁగాఁగ్నిజ్యోతి వెలిగించి
తనువెల్లఁగలముఁగోఁగాల్చివి ర్-ళివెలిఁగి । బిగ్మాఁగంధర్విబుధేంద్రపూ
బ్రిణవనాద। మెల్లగిక్కు-లఁగమఁబిక్కు-ల్లిపకల । మమబుమూక్క-లుమి
రుమిల్లు గొనఁగఁజేసి తత్ప్ర ణంబుఁజేర్చిం ధామఁగిలయ ॥ఉ॥ ధా
రుణిదిర్దిరందిరిక్కా దారిలుమెల్లెవ భంబుఁగాలెఁది । గ్వాముకుర్చిగొఁగ
ప్రకుల పర్వతముల్ చలనంబునొందెఁజా । దాగిణకాంతులింకపళ
లాధిపవగి ముకొంకినాధ్వ । దామబొబ్బలుంచె నడిదంబుతన్నిం
ణ వారివంబునఁ ॥ వ । తెఁగెంగెరులు ॥ శ ॥ కుసుంబువ్వలపోన
లు । మొసార్ సురిమంనిమిలతి ముదిమునిరాశా । దనుగాణులాడిం
చల్లని । మరుదంకురపుక్తిపెచె మాంగిళ్యమునాఁ ॥ ఉ । లట్టిమహా
మృతంబుగని యచ్చటిశా భవులెల్లలేదిమ । మిళివిగాగ్రిమవ్వసుని నె
న్నడుజాడఁగ లేదటంచులో । గొట్టినమోవిసఁ బగ రుతిల్పచాఁదియి
తంమూఁకిగా । గిట్టలనీయఁబుడుటు గాదియెడ్డ్యా సిట్ల సేయఁగ ।
ఉ ॥ ఎంతమహాత్ముఁడై తమునుఁ జొగరిపోవన చక్రివర్తిఁనే । మొత
కృతాధుఁడింగగుఁ బొగసనన్యసమానవతఁనా । మొతివిరక్తుఁడ్రం
చు వచియింపుచుఁడ్రస్తి లెగ్గా, వుఁ । స్వాంగములఁ బ్రిమోదమొవ
వంగనుమన్నతరిఁ మొంబునఁ ॥ ఉ ॥ అందాభర్తుఁడితని కిరూపరి
పూతిఁ యొనస్వపంచమా । లీనకీటభావుఁగయి హెచ్చినయాత
నిపాలఁబట్టిక । బూ కుగభూతిపుఁడ్రిమిడఁ బోవఁదదంగముభస్మమైన
యా । చఁదిమువ్వళేవ్యగిణ పాతదీగస్మొని యగ్నిహాత్ములై ॥ శీ ।
ఒండొరుల మీఁతీయేమియు నుండనఁ । నవ్వీభూతినిజా గము లనుమన
లఁది । కొనుమాఁపుఁ జేళొంటి మనుచుఁడనిగి । సంతసమునంమచు
నుఁ నవమములకు । గ ॥ బొ వలికనఁగవ । దీవ్రనుటాలయ్య

గలసె ధృతిచిత్తమీ । ర్ష్యావళియగ్భుశమొందను । మావల్లభుటంగ
టూ మాచయగలసెగా ॥ వ । అని తెల్పిన జగమవర్యు వాక్యమ్ము
లకు పరిమోదమానసచేతస్కులై సమస్త భక్తజనులు యధేచ్ఛం జనిరి ।
గీ । ధీరుఁడైనట్టిశీలంగుటూరిసూ చ । యాఖ్యుఁడితఁబుఁజదివిననధీ
విసి । నాయు గాలోగ్యపుత్రహ్మ్ణాభిపృద్ధిఁ । జెందితుడమోక్షసా
మ్రాజ్యమొందునరుఁడు ॥ వ ॥ అని చెప్పి సిద్ధరామునితో చెన్నబస
వేశ్వరుండు మతియు నిట్లనియెం దొడంగె । క । శంబరభవజాతశచీ ।
కుంబుగీవాధవాదిభిఁదకాశ్రితపా । దాంబుధవకీర్తాత్మాం । డంబిక
చొడియ్యయనమహమహావాఁడొప్పున్ ॥ సీ । అక్షయభక్తాకళ మానస

—(*) అంబికాచొడిమ్మకథ (*)—

భక్తీభా యశమాంకాం కా యకిముబూరి । ఁ ఁపుమఁడల్లధీ జాగ
మార్చినములా నమ్ముమనిరుపమా నరకీల । స్టలి గాచ్చిన నేప్రా
ద్దుఁ జేయుము నిష్టలిఁ బలమైత్రి యేదఁబుపు ము । స్టెలిఁగాధిక్య మిలఁ
బ్రతిష్ఠిఁపుము నిష్టపూజాఁ ము లెఱుఁగనట్టి । ఁ మిలనెమ్మదిమెచ్చకతిమ
గుచు ము । ఁ లెక్కకిఁగాఁ ఁ ఁ

తనగీ కారవముగల్గ దళరవక్రుతిచింతే దవులనేల । సతీయం బైనపం
చాక్షరియుండంగ మత్స్యకచింతిస శ్రమమదేల । సారమా త్రివిధప్ర సా
దామృతముగిల్గ సమృతకుంభేశునా యాసమేల । కలితసద్భక్తియని
యెముక్యకలుగ్గ । కాకకన్నియ మేల్కొల్పు కాధమేల । సులభముగ
ముక్తిగాంచెము చొప్పగిలుగ్గ । జాలవెనిందకోటికోరణతతికి ॥ క ।
అనియిటులనతిమవల్కిన । వినయందొకొరిండునియెవెలుపలిపూజల్ ।
తనువలయనెన్నజేసిన । ఘనమాయనపూజలోన గలవేయొందున్ ।
గీ ॥ మహితచిద్బ్రహ్మమునందిమానసంబు । లీనమగుదాక జనుదిష్ట
లింగపూజ । సలుపనారూఢుడైనచోసాధనములు । వలనబడియేమిగ
లుగుభూతలమునందు ॥ క ॥ వేదాంతవేద్యనాగిమ । గాదనగా
నీకుదగునకిలితాత్పర్యజ్ఞా । నాదినలగుబుద్ధిస్థులు । మోదంబునదొల్లి
నిత్యముక్తింగనరే । ఉ । ధాన్యనిస్సారదేవుండు ధన్యుడోకొండుత్రి

—(*) అన్నదేవుని (*)—

కాలమంచికా । ధానునిమనసార్చిల మునుంబూజలొనర్పుమగొంతిగాల
మీ । తీరుగబుద్ధిచాపులును తిన్నగనేదానికవాడునూలిక । దూ
రముపోయితోడిదివిజ తోవనిగోయుమనుష్యమత్రగా ॥ చ । జలదస
ఘంబుమింటినడు చక్కిలికాంగనిశ్చలపూజకల్ । సలుపగవేళయయ్యో
నని సయ్యనవచ్చుటగూరుచుండిరి । గలుపలొకింతమూసిదెలి గన్గో
నబోకలిదీసిపోవ్ । యులిరితోడికూలిదను లాలినదండమొగాం
చినవ్యక్తుడు । కూలికిచ్చియాక్షణ మోయుమంగనూపురుజెందవచ్చి
నే । మాలుగుబోతుపేరిక్షను మాయమువీడి చేసిపెట్టబో । తోలుడి
యాదినంబుమన తోపరిగాడిమొట్టగాకుపే । యేలనమండువీరిపని
కెవ్వరుచెల్వనుమీఱుమాయినీ । ఉ । కూటికిలేకయాఁకటను కూలియొ
వర్చిగడించిరాసులే । చాటుగ్రహించుడాదిగల జాలకయోరుతువంగగ
ట్టలే । కాటికిపోవుడక్షణ [illegible]నెరిగిన్ । ప్యాటొన
రింపుదుంగునుకు పాటుపడి చెమటనిద్రజాలది । వ । అని కేరుచు ।
క ॥ ఘనమయాసదేమిలేదా । యాదివ్యలతోనొక్కడాదెనిశ్చక్రం। ద
వ్యవేలఁజూపవబట్టగఁ । దనుప్రల్కఁగ లేదివాఁడారొక్కనియలుకన్ ।

క । శీతీమూర్ధ్వ రాత్మక । గాతీశునకర్పితంబు గాఁ జేయునెడ్డ । దో
రంబబుంగిభాండం । బేరాపడ్డదోచితించు హెచ్చినకీనుక్క । క । చే
తిగొడవటగొంక । భూతలమువానిశిరమపుడనేయుఁగనే । భీతిఁగో
సితోడి వివాం । ద్రాతతిఁదుపులెత్తిపృపునకంతయుఁదెలుపన్ ॥ మ ।
పినిగోఁబున నమ్మహాత్ము నపుడేపిల్పించి యారామను । మ్యునిని
ప్రాఁణమేలఁజనవి తివిసేచుగాఁ సేకీతిని । ప్పనిగావించు నెనిన్ను గొట్టు
నఁడిగా భాల్లాట్లఁగిఁ బ్రాఁ । వునియన్నట్లనిజాబ్ధి బల్కమనిస
న్యాభిధ్యోట్లకుఁ ॥ క ॥ వుడమిదానన్నమిత్తం । బుమవఁగనే
వెట్టనయ్యయాచంబ్బుడా । యెడఁబడచిరాఁబడువడియే । ర్పడదెల్పెదవి
నుమటాచుఁబలికెనభయుఁడై । క । జీవేళాస్థితిదప్పుట । దీవించకుఁ
బాఁగ్రోయఁజాలితీమీ । రీవిధముఁదెలియకూక । నావలనం
దప్పలెన్న న్యామెయ్యపా । వ । అనినమ్మహాత్ముని నేరంబు దెల్పిన
వారిలదిక్కు మొగిం బై వృపవరుండు । క ॥ ఊరకఁజంపనితండని ।
మీరింటించ ద్రధరసమీపదగ్ధుటం । బారయకఁద్రోలఁగఁద్రోయఁ
నఁ । గారణమేమనుచుఁవారిగద్దించుటయ్ । శీ । ఈతఁడనెనుమూ
టలెల్లఁబూటకములు । కూలిసేయుచుండికున్కఁజెందె । నింతెకాని
పూజలేదియుమేమట । గానలేమి దైవమానయవిన । చ । వినివృ
పవర్యుఁడాగడును వేకరిదాత్రిముదాల్చిలంగిమో । మునుమిడిగోయు
నట్టివరి మోపులుపూజనెనర్పింగోరి తె । చ్చినకుసుమాదివస్తువులా
చెంగటిదాహపునీలమంతిక । మ్మనిదధిభాండమో లెలుపు మావినవేదు
కయయ్యెనిన్నిఁ । ఉ ॥ నాప్రియమ్మహాత్ముఁడను నాహృదయాంత
రవాసియామహా । దేవునిమానసార్చనవిధిం భక్తియించితీగానిబాహ్య
పూ । జావిధానముం బెనిమము లల్పగిఁగూడదటన్ననవ్యము । న్యావ
రుఁడారపాంకముగ బొంకితివిట్టులనేరి రెవ్వరున్ । శీ । కోలఁబాతిభూ
మిఁగొలిచికొండిదెనడు । మనెనుమాటఁతొలెనహాసీదు । వలుకుమా
గ్రమెంచఁబ్రాధుఁడవిమ్మాట । వలనసీకునిందదొలఁగఁబోము ॥ వ ।
అనినర్భూపతికిక్కుగాంది జనవర్యాసీదుచిత్తంబులో । నెనుమానంబు
లఁజాడు నాహృదయమధ్యస్థాద్రిజాలేశ్వరా । స్వనెలంచుఁగొడవ

టివారని జవమొంబప్పుడివీల్చియొ । య్యనహస్తంబులఁదొడు పాయ
లుగఁజేయందోఁచెనాలోపల । భా । శ్రీరమ్యంబగురత్నపీఠమునయిం
కెల్వొందుజ్యోతిర్మయా । కారంబౌశివలింగమాశివునకై కావింప
పూజావధుల్ । భూరిభ్రాజితభాజనాంతరములఁ బొల్పారు నైవేద్య
ములొ । సారంబాదిభాండమాపెరుఁగు పెల్చంజిందితీర్చెన్ । మ॥
కనుపట్టఁ బథవారలున్నను మహీకాంతుండుపేక్షించిహా । ద్వనజాతం
బులభీతిసమ్మదము చిత్తంబుద్రవింపఁ బథ్యోభా । వనఁగొక్కుఁ న్మనిఁగోప
మగ్నే ల్గమిశిరోభాగంబులందాల్చిని । ల్చినమోలిఁగళాయుతే యనుము
హుల్చిన్మోక్కిటిల్లందఱుఁ ॥ ఉ । క్రొమ్మొక్కిన్మనోజాతవేశ్యాప్రవి
మోదమునొందితివిన్మనోహరున్మనొ । మెక్కిన మనసొందుఁ గీలిత్రిలోకా
మాటలాడితిం । కొక్కిన్మత్తమేటిబసు కొ[illegible] । కోర్కటపాథఁడవశి వాదు రి భా తుల్ల సన్ల భో చెదో ।
గీ । కొడవలనెమకుంచె కోలచేపట్టి । వాటమిప్పుఁ బెరుచి వామదే
వు । గర్భశేహామంచు గాఁగఁ జిచి । కొంయెలినమనుచ వాల్మీకివ ।
చ । అని వినుతించుచున్నను యంబుజసంభవుఁ డొప్పుఁగొనెలో । మును
పటిరీతిఁవహింపఁగుటు మూసుకపోయెఁ దావగుమువే । పిఁడనచేమృతుం
డయిన డింభకుఁగొన్నుఁజీవయుక్తుగా । నొనరించియాత్మజీవ్యఁడు మ
హాత్మునొందెఁ బ్రియంబొప్పఁ జేసెన్ । వ । అదియునుంగాక । కి ।
తొలియట్టులఁబ్రాణదయంబునఁ । బలపారుబూజించిముక్తి మార్గ
మునొనఁబూ । పలనయ్యనఁటుగావున । నిలమాననపూజనాటి యేది
యనగునే । చ । అనఘప్రమాణనాదిని మహాత్మ్యమొక్కటిలుంమీ
బల్మరుఁ । వినుతియొనర్పఁ లెక్కకు విన్నయున్నతిఁజెప్పలింగపూ । జన
లొనరించువారిఘన సన్మానవరణఁ గనీయఁ దక్కమే । వనజభవాదిభి
న్నాళిను పల్వలిన్నటన్ను నుల్లిలె ॥ ఉ । గన్నమఁజించిశూలిఁబొడ
గాఁగఁజేసిగణాగ్రపూజయొ । యర్భకుఁగన్నిమ్మరంబుకిను గట్లొనరిం
చిబుధుల్మతిఁపగా । స్వర్ణజగాలయావనుల సారయశోవిభవంబుని
చ్చెనా । పర్వతకుగ్రపైయతిడు వేఁడిపట్టులఁజేయనిమ్మనె । క ।
నావుంచోడియుఁ వ్యమ । కోడిపరులాకన్నిగోళమువలెఁగా । దీని

శ్వావృతభుసమా । యావన్ప్రముఁజిందిమింటఁ హారుఁబూఁపింతున్ ॥ శీ ।
అనుచుఁ మొలనున్నద్వీచే సంబరంబుఁ । జిమ్మునంతనొకోటి రాజీవమి
తి । శేజయుఁనఁదోఁచెఁదిన్నభా స్థిరసమస్త । జనులకన్నులుమిరిమిట్లు గొ
నఁగనపుఁ ॥ భా । కైలాసాంబునుదానిమీఁదఁగనకా గారంబునందొ
ప్పారి । తాఁనీభోన్నతిపీఠమునుఁయిసము ద్యజ్యోతిరాకారుఁడా । బా
లాబ్జాహితుమాళియూపిపురరి న్భాసిల్లుసీతాపిరా । డ్బాలారత్నముఁద
లిభంబ్రియుధ తెండ్రిఁబాదజేయావఘుల్ । వ । మతీయును । మ ॥
మాసిస్తోత్రివిచోవిలాసములు సంభాన్యసంరంభముల్ । నానాగా
యకగానములంటహ సీశాపిణిఛేకీముఖ । ధ్వానంబుల్వరవందిమాగధు
లతై వరాబులుఁవేఁగిరా । స్థానానారభటులుఁనమస్తజన హృద్యా
భైదిశల్విడగాన్ । భా । పుంటుంబోచిఁదత్పభాజనులు పేర్మిఁగాం
చివీలిచి । ట్లుబ్బాలమలంచుఁబల్వినతి వాలాజీవమూడామణీ । కుం
టిగఁగతిపుఁడ్రీయు తి మఁబుఁగోమ్చీగోరియా । వెంటంగన్నపితీ
వుపరాసుపైగ యుద్వాకిప్పఁడగమే ॥ క । అనిసన్నుతించుసమయుం
బునచోడాచాన్యనిభుఁడు పూర్ణప్రుతిక । ఘనయాయాంబుమాచ్ఛా
దిఁ మొరిపించుటయుఁదగి స్థానస్థుఁడుగా । వ । అంచన్న యశేమవిశే
షంబులు నడిఁగంబ । వ । లోలుప్రునన్న వాలకి గోచుమైచనచోడ
రాయఁ । ద్దలదయిఁగిజోమనఁ జాలివందన మాచరించివా । రలు
వినుతించిప్లనుమ వాచుళాళాళ్ళ వ్యాపి । వలనమదాత్మిసంజనిత
వాఁభవనేఁపఁగి చెలుఁదిమిగా । సీ । వ్యాపియములుఁపావ నేవ్య
లిగాఁగ్రాఁ । మహిమలెమ్మలీ మనుమతుల । స్థానమున్మొశివుని
యాకృతిఁజూపించి । మనిదితీర్చుఁ । బ్రజలఁజెరఁగొనంగ । వ । అని యతని
గొనియాడి తెద్భక్తులఁబు తెలుతమ నివాఁ బులకొగి రమ్మహాత్ముం
డు లోఁటిచానంబున గుఛేచ్ఛవిహారప్రముఁజొ గావున నిట్టలింగధా
రుల మహాత్మ్యంబిట్టిని యూహించి । చెన్నబసవేశ్వరుని యనుగుల
కొగి సిద్ధరామవర్యుఁడు జీవా భయదీయకనిసాటాటు వీడినమ్మి వ
లనఁ గృతార్థుఁడనై తినని పెక్కు భంగులఁ గొనియాడి యద్దేశికసా
ర్వభామను జ్ఞాతుఁజై ఁ బ్రాఁబున కిగి నిఁటి కేట్లలింగార్చనం

బొనరింపుము నిర్వంచకంబుగా జంగమారాధనం బొనరింపుచు సుఖం
బున విహరింపుచుండె ॥ క ॥ ఈసిద్ధరాముచరితము। భాసురముగఁజ
నులువినినఁ బఠియించఁగుభృ । ద్వాసునికృపఫూరాఘని । రాసంహా
రంచిముక్తి రమగాంతురొగి ॥ వ ॥ అని యిట్లావతిచ్చిన రేణుకు
నితో లోపాముద్రావరుండు తదనంతర వృత్తాంతం బెట్లయ్యె నని యు
డిగిన ॥ మ ॥ ఘనకీర్తిద్యుతినిర్జితాహిపమరు త్కాండాంబుభూభూజ
భూ । జననేతోత్పలరాజరాజవర పూజాయుక్తదాంభోజభో । జనరాధీ
శసమానకావ్యరచనా సంతోషితాత్యంతపా । వనశాస్త్రజ్ఞసమాజమా
జనక భాస్వత్తూణభక్తావనా ॥ క ॥ సత్యజితిహారిశ్చంద్రా । సత్యాలల
నాశతదృక పాత్రికగుణనా । సత్యజయంతాకారా । సత్యాస్మేశ్వరత
నూజ సమశౌర్యనిధీ ॥ ఉత్సాహ ॥ ఘండకీకృతాఖండ భూపభక్తపో
షణా । కాండసంచయపరిపూరి కాచ్ఛకీర్తిభూషణా । మండలేశమం
త్రివర్య మానితోరుధామణా । భండనస్థలాళులారి పంక్తిచిత్తభీషణా ।

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జనస్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య పరిశీలితంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
తృతీయాశ్వాసము - సంపూర్ణము.

శ్రీగురభ్యోనమః

చెన్నబసవపురాణము.

చతుర్థాశ్వాసము.

—(*) కూకడమారయ్యకథ. (*)—

శ్రీలోలదృగ్వరాబ్జభ । వైలబిలసభార్క-చంద్రహరివాయ
ముఖని । క్కాలకసమాఖ్యవాగ్జిత । లేలీహనమాఖ్యయమృతలింగవ
మాఖ్యా ॥ క ॥ అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండు తరు
వాత నిగ్గులు చెప్పందొడంగె ॥ క ॥ ఒకనాడు చెన్నబసవం । డ
కలంకమానసుండై స్థానున । సుకశేష్టగోష్ఠిసలుపుచు । ప్రకటి
తగతిన [illegible] సలిమిన్ । మ । సుదతీరత్నముదానుచెన్నబ
సవేశ్వరుండు [illegible] । కదమారాఖ్యగణాధినాథుఁడరుదేకాక్ష
స్వభక్తు [illegible] ర్మొక్కమందోడితెచ్చి సభలోహేమాసనా
ర్ఘ్యమిచ్చి [illegible] నాంఘ్రిపూజనకృత్యములు సలిపినాగాంభాత్మజాండత్త
దీ । [illegible] వచ్చిరొకోసంపత్ప్రభుండెందెము । ద్ధామంభీష్మపితామహాంఘ్రి జలజాతద్వంద్వసంసర్గచే । నామోదంబు
వహించెనీకళల భాగ్యాకీర్తిలీలా । హామాభాగ్యవిశేషమింతయని
కర్ణంబొనివాక్కువ్యగ్ర । క । అనిసన్నుతించుచెన్న । య్యనుఁగ
న్గొనిమాదిరాజుపాదములతోని । ట్లనియెవినుమీమహాత్మని । యన
భుచరిత్రంబుదెలుపుదంతియువరుస । గీ । ఆత్మశృంగారకలవచేనలక
నలకఁ । జేసిశ్రీనాగులూరుప్రసిద్ధిగాంచె । నప్పురంబునకధిపతియైయితం
డు । పెంపుమీరఁగభూమిపాలింపుచుండి ॥ క ॥ అష్టోత్తరశతభార్యా ।
వ్యాప్తుండైతన్నుభక్తులేమెడిగినసం । తుష్టిగనుసఁగెడునియమము । క
ష్టతరంబనకనిత్యమ్మైకొనియుండె । వ । ఇట్లుండి । చ । ఎడనెడ
ఁగమీశాత్కరము లిమ్మనివేడిననూటయేమ్మరం। బతులనివ్వఁజెక్కి-

నెకళామినిదానినిగూడనిచ్చునొ। పుడమిమొగండటంచుహిత పుంజము రాజునెయింగనీకనె। లెడధరఁభూమిభితఁకిఁక యింతులులేనినించిరంత టఁ్। క। నారదుఁడుగానిళాస్త్రుని। ళారదుఁడుఁసమస్త బుగజాలశి ళాధృ। స్నీరదుఁడుదేహరుచిజిత। పారశుఁడొకనాఁడుశర్వభజనోత్సుకు డై ॥ళా ॥ కైలాసంబునకేగిపారిమద వాక్కాంతాచ్యుతాదిత్యది। క్పాలాంభోజహితామృతాంశ్రిఖ ళగరాట్టింపిస్వవిద్యాధరఁ। వ్యాళాధీశ్వరసిద్ధసాధ్యనిగ మ్రవాతంబుదన్లొల్వఁగా। ప్రాలేయాచలకవ్యకాస హితుఁడైభాసిల్లుసర్వేశ్వరుఁ॥ ఉ। చూచిసమస్కరించిభ్రుతి సూక్తులసన్నుతిఁజేయఁవానితో। బూచులకేడువత్తెముని పుంగవలోక ములోనిచర్యలె। సైచనుచున్నవేభువన మారసివచ్చినివిప్పడన్నయో। మేచకకంధరయొక్కగతిఁ మేదినిఁగాంచితిచిత్తగింపవే ॥ ఉ। రాంతనాగు లూరినగ రంబుగకూకిదమారయూష్మగో। త్రాజపాలుఁడాత్మవి శాలికంబులనూటయేప్పార్ఁ। వ్యాజముశోభకపద హంబులకిచ్చి నఁజక్కినొక్కిఁయిం। భోజదళాక్షీవేడుగిఁ పూజపురాణునెనాఁకూ ర్చినో। క। అనియిట్లుదెలిపికలహం। శనుబాయొకొంతవడికిఁ బ్రార్థకిరీ। టునిపేరుకొనినిజెప్పం। జనియెందపరంతరముఁ సర్వసహాపై॥ సీ। కలకంఠములునోరు గాయకవడిఁగుయ్యా పద్మినులమోది లెన్మ దీయ। పరిమళసుమనల భరముచేతసొప్పఁ బెటుదాటులమ్రోత లెసలఁగప్ప। కుసుమాయుధుఁడుపుష్ప కోదండమునఁగొంప వలిగాపు వుప్పొడిఁ వసుధనింప। భారికాసుకహింస సంధాయులుమీరఁ బూదే నెసోనలు పొంగిజార। జాతికదుగుందఁపాఁపులుభీతిమ దఁ। జీర్ణపర్ణా శిరాలఁజేజగురుగ్రాల మంచమెనొప్పఁగా। నిహమాగోష్ఠఁ। జగతీ దగేగాంతవాసంతిసమయమంత। వ। అట్టిపుణుమా సదివసంబుల యం దొక్కనాఁడు। క ॥ అరాజాధ్వ్రిజాడఁగఁ। గోరిమహావృద్ధభ క్తకుంజరతనుఁడై। క్షీరమ్యంబగుతత్పురీ। కేంగనకేశాంచిరాజశేఖరుఁ డంతన్ ॥ సీ। చనియప్పుమ్మఁజొచ్చి తనముదిమేర్పఁ గొలచేనిఁగ బాని తూలిగొనుచుఁ। గోడనీక్షణఁజేరి కూర్చుండఁగోరిమ నకటమహా దేవ యనిపలుకుచుఁ। బారెచనినొసట బట్టలిక్కచేవంగి మొగాళ్ళపైగొ

లు మోపిగొనుము । పిరుదనవారెనఁ బిలిచికోయనినిల్చి బయలాలిం
చిని భ్రాంతిఁగొనుము । జుట్టుగొనినవ్యుచిఱుతలఁదిట్టుగొనుము । వెండక
డ్డగుగాఁదాళవృంతమిచ్చుము । బసకొలఁగుజీవితమునకుంవిసిగొనుచుఁ ।
నృపులిసనఁ జేసరిగితన్నికలమునను । చ । దలముగఁవేడియయార్పు
లెగఁ దట్టఁగఁజెన్నుటలూరిభూమిపై । నలసతఁగూరుచున్నశర ణాగ
తిఁగన్గొనిరాజమాళిచె । న్గిలిభయమందిలేదిచని కేవలభక్తినమస్కరిం
చియూ । యలఘుమహాలడన్సుగద హాయనినమ్మదినాతిఁగొందు
చుఁ ॥ సీ । అతిఁహరాకార్ధ మప్పడప్పటువిరా సముఁలేయఁబంచివెం
టనెసుమాంబు । వ్రుంచుపైనఁజల్కి ప్పరిమువీనులనూది మేలిచందనమె
ద మేఁకొనార । వృంగ్తంబుచేఁబూని విసరిజాబీరవా గరమిశ్రశక్రంబుఁ
హారిసఁబన్ని । ణముఁజేసియుంటంత నాలుకఁద్రవమూరఁ బట్టిసకొంతన
పఁకిసీద । జీవరమూతిఁకన్నులుదెఱచిచూడఁయ । భరితుండగురాజు
గినుగొనిభళిపాఱి । వేగ్రనీధ క్తివన్నియకెక్కుమమ్ము । బోలుబ
డుగులఁబోవంగఁబుట్టెనా ॥ సీ । కాపుశేమారవిమలసస్కృతిపూర
నిన్నుఁబోలంగఁగలకేయీస్థపతికైన । సరలవిగములుపిండెదావకస
మాళ్ళ । యనినఁగన్నతల్లిమొక్కియయ్యనవిభుఁడు ॥ చ ॥ చపలుఁ
శుఁదుస్టవతినుఁడుఁ శౌండ్యశాత్ముఁడుఁగుత్సితుఁడుఁ । కుపితుఁడుఁ
లోభమూపితుఁడుఁ గ్రూరుఁడుఁదఘుఁడుఁభక్తిహీనుఁడఁ । వ్యపగత
సత్యవాక్యుఁడుఁ దయారహితాత్ముఁడు నైనవన్ని నీ । విపుడిటుసన్నుతింప
నగు నేశ్వరశ్రీయమన్నవప్రియుఁ ॥ ఉ । కొంకకపిమ్మ మాత్మనుతి
గూడరుధిక్కులన్నకీచే । కిరిశిక్షించిచిత్తి డింతియొకానిభవత్స
మానుఁడే । లోకమునంగుజూచి లుంగనేర్చునెదనలోకిం । హా
కరవిన్నఁగాఁచితివా కృపణుసంతసనుండెనెంతయుఁ ॥ ఉ । మూర
వికోధిభక్తులకు మూలఁదావకనన్నసాక్షిగాఁ । గోవరింపుభామిను
లఁగొంకకకొమ్మనిమ్మనారీ । ధారుణిలేనినీక్రమదవనహాయి
టులుండఁజెల్లదే । సారవివేకధైర్యగుణ సాహసములశివభక్తకోటికిఁ ॥
ఉ । ఇంతలనిచ్చమూరఁడని మ్రొక్కరచేమును విన్నవాఁడనై । సంత
సమునివృద్ధదశి సంభవమైనదిగాననిట్టిచో । కొంతలఁనేవఁజేయులకు

చేడియయొక్క-తెయొప్పనంమనే । నెంతయుగోవచ్చితిట యింతులు
లేరనివింటినీకిక్ । క । వినయనుళక్తిగుణాధ్యుడ । వనినిఁగను
వాంఛనివటికరుదెంచితినా । కరుదమ్ములలరెనేనిఁక । జనియెదననియ
న్నఁజడిసిజనవిభుఁడనియో । ఏ । అనఘుజంగమవర్యమదాలయమున ।
కరుగుదెంచివిచార్చనమాచరింప । కొటులఁబోవచ్చునీవేళనిందునిలుఁ
డన్నిపనులువిచారింతమవలనని । క । భార్యారహితుఁడునీయ ।
పర్యానివహంబుగొనఁగవలదనిధరలో । నార్యులుబలుకఁగవినియును ।
మర్యాదయొప్పూజఁగొనఁగమాటనీచేఁ । వ । అనిన భూవరుం డిట్లని
యెం ॥ క । స్వామియాయన్నదియింకొక । కామినివిూదాసికరుణఁగాంచి
నపర్యా । స్తోమమ్ముగొనినమాయక । థామమఁబూతింబుసేయధన్యఁ
డనగుదున్ ॥ క । నావుడుమునుభక్తాళికి । నీవెలఁదులనెల్లనిచ్చి నెలఁ
తుకగలదం । చీవనినన్నునమ్ముము । భూవరవిఖ్యాతులాదఁబూసగునె
యనినఁ । ఉ । శరణవరేణ్యనాపలుక సత్యముగాదొకయింతిమా
త్రమే । యొరులదుగంగరాకునికి యన్నదికామినిలేనియట్టియా । పు
రుషుడునీయనట్టిచర పూజయునగ్నమటంచుచిత్తమం । దరియకరమ్ము
మాసుకన్య హాంతరసీమకుమేగనావ్రుక్ । ఉ ॥ పక్కునవవ్వియాకపట
భక్తకరుండనునీదుభక్తిపెం । పెక్కఁగఁబుమెచ్చఁదరి యించితివింతి
యొకానిలోపలం జిక్కినయాసపెంపువిడఁజేయఁగఁజాలవులోభవృత్తినీ
కొక్కడసంభవించెపర మేశ్వరుడీగతికిచ్చమెచ్చునే । ఏ । అసమలోని
దొకటియమ్మిడిదొక్కటి। యనినచందమయ్యెనవనినాథ। భార్యఁదాచి
యింకపడతులులేరని । ఁ ఁ ఁ ఁదిలొరిజగతియందు । క ॥ గురియిడి
పరుగెత్తుదువని । దరిశీరఁగఁవేలెడంతతక్కువయైనం । గొఁతరయొకా
జేయుండుక్ । ద రి ని ని య మా ఁ బు మో హ ద ం బ గు నెన్నపా ॥
క । భూమినిమున్నూటరువది । నోమలనొకరంకువలనినూనంబగు
నెం । పోమాన్వయదీపకసీ । భామణిపఁదెలిసెవేయఁ బలుకఁగనే
లా । వ । అనిన మానవేంద్రుండాదయ్యాతోయ్యలిం బాదియుంచిన
ని పెక్కుభంగులాపరిచ్ఛితి వాక్యంబుల స్మగ్బుద్ధి సంపాదనహేతుకం
బులుగాని నన్ను నిరాకరించుటగాదు భవత్సన్నిధానంబున నాగుణిం

పంబు లున్నట్లు విన్నవించెదఁ మన్నసచే నవధరింపఁదలయు నాకు
గిల లలనాజనంబులందఱు గుహేశ్వరాధీనులైర కతంబున నియ్యింతి
యుండు ఱుగ గర్భ లోకంబున జనంబులు రాజనకీర భార్యలు శేర
ను కొనరింతియె యని నిశాధీశ్వరులకుదెంచి చంచలాక్షీ వర్ధిచుటయు
నేను నాయెడ లేదని యనిచి పుచ్చుటయుఁ లేదిప్పుడు మీకేగుదెంచి
నాఁటి చిత్ర వృత్తి నిమ్మించిదఁ దానిఁగైకొని నన్నుఁ గృతార్థు
నిం జేయు మనిన నక్కొలనా నాగముం డిట్లనియె । సీ । అనువైన
తులెల్ల నిశ్చలాంగిగా కొనుమోలి చిక్కి కుటిలనతియె । మాట
ను జుమ్మిదో నోటిలయ్యాలియో యాచాపహస్తయో యలసురా
లో । నిను బయోజుంటి భావిసై డ్డయో వెంకిచెడకులదో చిట్టు
గొట్టా । తెప్పలుగొట్టా వైసు ఁ మీనిదో యెయోజమాలి బియో బీజ
గొట్టా । యెవ్వరికిని అకురాని యిగుఁబోడి । బోరమల్లన్న పా
లన్న పోలిమాకొ । పఁగడలఁచిశివోచాలు చాలుఁ । సంగమ
టులుండినిమ్ము నా । ఆ । నావుసానియీయవ గుణంబుల
లోనఁ కిల్బిషలేరుతి । ఁ దా ఁ మొ శిక్షిం ఁ గాశాభిరామదీ ।
నావ లిఁ బంచు దా ఁ జఁ ఁ విచ్చలాన్మదీ । వావలిక్కైఁదానిఁ
గొని యాడిపిఁ ఁ నాటంపిలి ఁ మశ । వ ॥ అనవ్రము । క ॥ జంగ
ముండిల్లరువతెకుఁ । క ॥ డిన్న ఁడికిఁ దయియిదియేపో । రంగై
నవస్తువన్న । ట్లగు ఁ ఁ ॥ క ॥ నెలతు
కయిల్గలచెలువల । తెల ఁ న్నదినిమన్నలలఁ దిలింపఁకినిరా । పలు
కులువలవలిపేణుల । కులమెఁ ఁ క్కియుఁదు కులయునాధా ॥ వ ॥
అనిన రాజట్లనియె ॥ ఉ । వీలనిఁ ఁ ఁ చెంచు రహీనగుణాకర యైనబా
లికా । మాళినివేమఁ ఁ జెలు మాన్యు ఁ కాన్మకిఁ ఁ ॥ వాలున
వల్చిపిసి చెలువఁ ఁ ఁ ఁ ఁ మాచ్చినచో । కాలగతస్వయోపసము
ఖఁబునఁటికిరాయథారములో । ఉ । నేనునీలయీనుచి నిబ్బమా
త్మఁగహించివిరాసన । న్నాఁమఁ ఁ జేసిమెచ్చెదను మన్నవనాతిసీమకే
రినా । తోనుదొడుటుచుఁ ఁ ఁ తోయజమాలిని నీతియిచ్చిరో ।
బూనినభక్తిదోడుకొని పోయెనురావరు డమ్మహాత్ముఁడు ॥ చ ॥ ఆటు

గొనిపోయియొక్కమనిహార్మ్యతలంబుపహీరిరత్నసం । ఘటితకుసు
ణాపీఠమునఁ గాయజపంపారుమూర్తిఁ నుఁవిహ్వా । తుటనినగ్నుకం
బువెలి బొంగిఁగవాత్మసతీలలాయని । వ్వాటఁపడి దివ్యవిన రాసికో
క్కఁ శేబంపెబంపినఁ ॥ క । అదియుముమ్మొదిరీ । వ్వాదయేసుపి
లుపుమనిన నేవచ్చితిన । వ్వుదను రఁకోవ్వా నిపోవఁగఁ । మదవతిర
మ్మనినసంభ్రి మంబిరుకొత్త కే । ఉ । ఱదెలుమోవ్వి నులేఁ । వ
చ్చుపువెన్నలగాయమోమమాల్ । చారుకుంకుమకీయిచ్చినాయ
దుల్లలోదఁ జేయమై । కొంఁ పుల్లోదఁ పొమ్మొరీ చాఁడఁకే
యయా । చనినఁ వచ్చినిచు చక్కఁబెబ్బియోమనిఁ ॥ ౮ । క॥
చనుదెంచివిభునిభావము । ఇనుసన్న దెలిసిపొణ క । ద్వజా
తములకువందన । మొ చిధయాధ్వర్యులను యిమ్మఁ చిక్ష ॥ ఉ ।
ఓమహితప్రిభావఁణ దోక్షియాదలగాశియోనుఁ । వ్వావియహాని
జేవలఁ సన్మతికీయఁగ నీయిష్టిఁ । కోమలపాఁవ్వులకుఁ
తభక్తిహుతింపఁగాదిరం । బేమమాఁగోటివాఁకని శ్రీఁవ్వుగాయనేతి
క్రిమ్మఁర్ । ఏ ॥ చీకువెలుఁబొక్క చెలుకుఁనలుఁచి । మోశబ్ది
పర ములుఁగ్రిహింప । లేదిఁపిడిదావ కోఁదాఁభేది । ధ్రి దెయు
నాకు శ్రీకలదె । చ । వినుబొఁవ్వాఁపోవ్వాగ్నిగనువ ఁ ఁదాఁఁగం
టెఁగిన్మ్మార్ । జగఁఁబుపీఁవ్వి పోఁ సాఁస ఁబుఁఁము క్రీ త్రిపఁటి
పా । వనతిపఁదా మాఁఁలి శ్రీపాఁపూణా తిఁఁపోవ్వాల్లిశ్రీ । పి చుపో
తంబులీయొక్కలఁ శ్రీకు ఁనంబిపొంఁపోఁ నెఁ । వ । అని జాగమ
పర్యం దిట్లనియె । ఉ ॥ పోయెనివాఁనస్త్రలఁబోఁఁనిధివిద్వేషు
డుదా । తీయనిమాటలొప్పఁమె దెన్నాఁడు యజ్ఞవిధిఁ । గా
యజనైధిభక్తునకుఁ కాయముచ్మయివచ్చిచెప్పులా । జేయఁగఁజాలు
భక్తిరస చిత్తకమంగాను ధాఁచుశీశకుఁ । చ । ఁ పసుడాస్మమో
హనివ శత్వమునాదుఁఁభార్యనింతిగా । భుఁఁగాఁఁకీఁ గాఁ మునుఁగిం
టివెంటిమె యిట్టిధైర్యవ । తఁ గలఁటంమె వియిమ తప్పముగాం
బదలంచివచ్చితిఁ । వనమహాపాఁపీవినయ విభుఁఁడాడఁఁగ నల్లిగన్న
దె । వ । అనిన నవ్వధూవరంసం బిట్లనియె । సీ ॥ వాది దినుచివిం

ట పైచువానిదెఱకా కలుగునేయమ్మున కలఘుశక్తి । నూటిగానాడిం
చు సూత్రిస్థారిదెఱకా జాత్రింబుసకునాల్య శక్తిగలదె । త్రిస్రోకులాలు
ని దేకాకదాగుద కిగ్రుసకుగలుగునే భిగ్రిమణశక్తి । గిరిదరిబల్కిప
ల్కించువారిదెకాకా గుహాలకుగల్గునే కూయఁగశక్తి । యముఁడావకక
రుణనా యందునిలచి । త్రిప్పివట్టివిధంబునఁ దిరుగుదానఁ । గానసద్భ
క్తినముచుమా గఁంబెరుంగ । పరమేశ్వరనాగిగణ్యమో గురువేల్యా
వ । అని మఱియును ॥ చ । కటకటయిట్టివేసవిని కాల్నడగంటకకా
ర్కరావృతో । త్కటషధమూరభూమిదిరు గంబనియంతటిదేమివచ్చె
మి । క్కటముగఁగానుపించెనర కాశ్చనుపొక్కులుపాదరక్షలే । మిటికి
దొడంగ్రతిని మీనవిలోచనబల్కెబల్కిసఁ ॥ చ । అలికులసీలవే
ణిధవి నంటనినేమము మూహభూమిలో । పలిపనుజాలమెల్లధవి వగఁ
ముగానఁదిదీయకృత్తిచే । మెలిచినయట్టిసంబువులు మ్రొట్టుమేసరణిఁ
శ్రీసుంబుమి । క్కలముగనెంతెదోచినను కాయనుఖంబునకంతమున్నదే । ఉ ।
చిక్కినవారికేవగిలఁ జెందుమనింతియెకానిమున్నుమా । కొ
క్కడనెవ్వరున్నగవ రెన్నఁడుచీవివుడాతిఁనెందిమా । పొక్కులుగాంది
పొక్కెదవు భూతదయారసమేమిచెప్పనో । చక్కెబొమ్మకీపలుకు చం
దముజెందముకుంమబాపెఁ ॥ ఏ ॥ పలికితివిచాలచల్లని భాషణము
లు । వింటినిప్పుడుచెవులకు విందులయ్యె । పలికినట్లనయుందునో భా
వశుద్ధి । కలనవేఁయియుందునో తెలియదయ్యె ॥ వ । అనిన నయ్యతి
వ యిట్లనియె । సీ । నిర్వించుస్థితి శర్వధ్యాతికి తెనుమనోభినములు
దాచఁబోక । నోసఁగుమసద్భక్తి నుండెడువాఁకి కీతెలకిమాలి జిక్కు
గాఁక । టక్కులువిద్దెలు దంబంబుపాపరి త్వమికామకపటవ తీన
ములోదవు । వాఁకిజక్కమ వాఙ్మనఃకాయక ర్మములువేఱుగఁజేసి
యన్మతపదముఁ బాయఁజాలుకువయ్యాయి ప్పట్టనందు । తెలిసియుం
డియునాశంగ వలసియిట్టు । లాడితినామదిఁబరీక్షిఁ జూడవలయు । న
నితిలందినఁజూడుఁడో యశ్వలుపాన్న । చ । అనవృక్షతందువల్కవని
శాఖనకూపముగాందియెంతలో । తనఁదగుదానిలోనఁదిగి యందలిమ
న్నెకముద్దైనదే । జనవరనుచూచి భక్తికవ చన్నుదాయుముఁజూ

పవత్పుంగా । వినకువళక్యమేయునిన నీరజలోదనధీరచిత్తమై । క ।
తనవతిగనియిూఘమనవ । ద్వసజాతిములకుమడీయ తనుచర్మముగా ।
బ్బువనెల్లిమచ్చిపాబుపు । లొనరిదియిమ్మనినసమ్మ దోన్నతిమతిమైూ ।
క । సాహసముమిూగసతిపై । మోహంబించుకయుఁలేక ముక్తిమున్నధి
ర్యో । శ్వాపాములుదోపిఖర్గము । బాహులపునసమర్పశరణ వల్లభుక
నియో । ఉ । మాకునకాకుదెమ్మనిన మాగిసియిపల్ దిగఁజాచిన
ట్లుగో । రందగఁబోదుదాపికిక రంభునగొడ్డలిగొన్నయట్లుసీ । వాదితికిత్తి
దెప్పలకు నైసతిజనదిలంచినాఁడనో । యొనసదిస్మాంఘలుమ
హీపతులన్న విసింబునన్నెడిఁ । గీ । ఇంతదోర్వీర్యములమైతిమే యింతి
జంప । బమయిఁబెల్లికిమాగుఁబు వరఁబోవ । గారికిర్మాణములుబా
దు కరిణీయయ్యె । మీమునుళమొఁదిలచుట మేదిసీళా ॥ చ । జనవ
రమూఁదెప్పలను సంగిమవాడవయేనియిూగిరి । ఘనముగిరద్దిగాని
యక్క గాబునిజాపగసికమమ్ములఁ । గనుఁగొనసీకిచాటుకుఁ గ్రిగొ
నిపోయితిదంగిక్రృత్తిమె । ల్లఁబలించివిల్చుమిక లఁతిమతింగొనితె
మ్మనూనెదేఁ । ము । అనిన భూంతిమొక్కిదేవభవదీయాధీమెట్ల
ట్లనే । నుఁబంశీయుసుయామమ తిగిరిట దిూనుంబుమనూసిద్ధమై ।
నినియట్లాఁ మించికా తియనుగా నన్యాతాపాసము । య్యనఁజీ
రంజనిహసఖిలితోలపా గాగ్రిబు స్తవనఁ ॥ క । అగ్గాంతిపుచ
ర్మము । గిరుక్కుయాగా గిమయ్యా ఁల్లికుసాపో । నుక్కింగెడిగిచి
వ్వల । పక్కిజముగఁగూర్చిపైకి వారివారిణముఁ ॥ క ॥ బతినముగ
మందిళిన్నన । హితతాఁబాలఁబుగానుమ నింతియుధిక్ర । గురిల
పతిమాంచినికియది । యరిరియనుఁదెచ్చిగుంచె నతిమోగటఁ ॥
ఉ । ఉందిఁగాంచియో నైకు గాన్నమాకినుమానమయ్యెనే । ని
జమనఁజేసఁగాంచెడీ బన్నగసమ్మనిమ్మగృహాం । బునినియున్న
వేయిమనసిబూఁ దిచెగాయలన్న భూ । జనములుమెత్తఁ బోనుము చె
వ్వలుసేనిబోయిచ్చాఁ ॥ ది । నాపుపభీనిఁబడి నాధుపవల్లూ
మహత్మనేడుసీ । నిఁకిందఁ బిచ్చనగఁ బోతుఁగాకియో నిమున్నమా
శావుమిూఁసంగటకుఁ దాఁదినవఁడనుగానుసీస్వామి । శావలిసా

తీనమ్మువిడ నాడకునన్నినాశ్రమ్రగ్గాడై । చ । పుడమిమగండనీనుడుపు
పొందయినన్నిజశాంతిచన్నమే । డాడెగనోసినాప్రియది గన్నెనెదండ
రునీలలానుయు । స్నెడకటురిమ్మపోడమని యెంతయుసత్వరవృత్తిబ
ల్కినం । దడయకనయ్యదోషిరో ధ్రజామూర్ధ్వమునుంగుకామినిగా ।
సీ । అనినిజాప్తులో యంగనదమూతీ యగుదొంచినాడులె మ్మనినంత । కి
నువిచ్చిన్నోరి కరములుమోశాళ్ళ పైనూనితనుభరమూనివెన్న । వెనుకకుపో
చియూ ఘనునిగాతీ ఓడనుసమునుపటికరణిచన్న । మలరిసాపెక్కుడే
యూమగ్గిలేదియూ శ్మాంఘులకెతగినయతివగాంచి । పాగ్రవ్ర
ోడనిమోపన్మంధ । మేనుగోసిజాడయేమియునుగాన । రాకయున్నదిపూ
టమాకుచెలిసా । న్నెనిష్ఠములన్నిజమేలమాను । క ॥ కోకిలతోనాయగుచే ।
శాకమునర్జంబుసాటిగనుసేకాచం । భాకశిధకనన్యా । సకముగోవ్యూలతుచెయుధి
పా । చ ॥ పొలతులమన్నసాగుణ పూర్ణయుటాచనుకీర్తిజెందియే । జల
జవళాతీసయ్యాగొ సంగతిదాచివాడవిన్నచె । ట్లలదదనూచర్ణ
ము కిటుక్కునగోసెవిలిమాగిమ । మైనువానిగాదలది తే
ననుచాలుమహీశనావ్రత । శ ॥ నాతినినాచినాడవా నాయెడకోర
ముబూన్పబోకుమీ । యీతెమిపూజచేసి యిచెదంజ్ఞనుగోసి
చెప్పుల । భూతిసస్వయాయుని బోటిపిన్నకృతియొల్వగా ।
జేతనిశాతహేతినతి క్రమముగాగొనంతగోలె । వ । అజగమయూ
పంబు విడనాడి మహాదవుము ॥ సీ । బికేలమొనాలు పికలోనమి
నుజాలు మొలగోలునెమ్మోం చేపుడాలు । చేకటిపాతుండు చెంప
జాబిలిచెండు చెలిబూమిలదాము సిరినెంయు । గుడిగొన్నమెడకప్ప
నుదుటవెల్లెడుసప్ప కనికరంబునకొప్ప కులమొప్ప । వలపునసామీ
న నలరెమగినుచాన పలుకుతేటియసాంచెలువున । చెండిగొండిబోలు
వెలిగిత్తపైనెక్కి । బానవాలుగిముంబుడిగొలువ । నాపాబుపుమి
నలమినవెలుగుచే । గానననయ్యెబేసికంటివేల్పు । గీ । ఇట్లుప్రత్యక్షమై
నసర్వేశ్వరునకు । పుడమిసాష్టాంగమొగియాభూమిధనం । ఫాలతిల
మునగొంగేలుగీలుకొల్పి । యధికసద్భక్తియుక్తినిట్లనుతించె । ద్విప

దగర్భనీసము ।సీ॥ శ్రీపార్వతీలోల శ్రితజనపాలపా పర్ధివతూలభ క్తా
నుకూల । వన్నగాభరణ పాపంబులేరిస న్నతసురవాజ నసవిదూర
వందీశకంఖాణ నాట్యఘోరాను దారుసంహారణవ నిష్ఠసూణ । భ
ర్మాద్రికోదండ పాశితాజాండని ర్మూలనాణకాండ నిర్భావఖండ । య
మునాయకవిలాపాన్వాసిగాత్ర । కేమీశానుగోత్రచిన్మోక్షసత్ర । మే
శసంభవభిదాపృస్వోశితార్థ । వాగమోదాంచ ద్భూతాన్వయార్థ ॥ వ॥
అని యిట్లు సన్నుతించు భూల్లను । గనుగొని దయాసభరి తాం
తరంగుడై యాలత వెకి తా గాక్షి పిల్లదియె ।ఁడు। రాజకులావ
తంసయవు నాదృష్టవిస్ఫురంబవీయెమ్మనగా । నిబిసుఁడు నీకిఁడి యెవ్వ
రునీరమణీలలామయుగా । నిజాజాధ్రిన్యగతి నేమనిచెప్పగవచ్చిమా
హాత్మ్యం । భోదమువెప్పనావనిరి భూవరశావకభక్తిశాతయ్యా । గీ॥
ఛిన్నుడొకమాట్లచెలిపెనేమిధరిం । కాంభోగానుభవములఁగా త
నీవు । చిన్నిగొన్నాళ్లుపతిఁంచిపినవనాగ । మాంబికాసుతుఁనుంమక
ళ్యాణమునకు ॥ మ । చనియాశైవపురీణుఁగాఁదిసక లాశాసంతతా
యాతథ । క్తనికాయాధివత్వస్థోస్థినుది నుత్సాహాంబుతోనెప్పుడు ।
న్వినుమందిద్వివలక్షసాదివచల నేమారునంబై ప్రిగాఁ । గొనుమం
గొండొకాలము పితుదిన స్థిండంగిరిమ్మనెనఁ ॥ సి । నామినీమణి
తోనూడిగామకిరి । నలుఁగానీకుగోఁదాలగిలదు । గానమీరిద్దరకు
తోంటికించెపూర్ణ । ఁ ఁ ఁ దిగు వియ్యిచ్చియుంతకోఁ ॥ కి ॥ నినుప
మళ్యానాఁపు । మరిభీఁకొన్నై ఁ ద్రి సాళ్యమువ । నిఁవాలంబును
గొమ్మనిఁ । ప్రిఁ ఁ ఁ ఁ ఁ శిల్పవిద్యమ్మలవియ్యెన్ ॥ శా॥ ఆకీర్తిర్గిరిజాధి
నాయకుఁడవ్ భ్యాకుఁ ఁ ఁ గొట్ట । నాఁటరత్నమతీదనద్భుత మ
నోనాఁ ఁ ఁ ఁ ఁ । ఁ ఁ ఁ ఁ

సహోనాథుఁడం । గసయుందానునమస్కరింది కమువేడ్కంబ్రేమోదో
ద్రిచ్చియొ । య్యనరతోన్నతపీఠిపైనునిచి యర్ఘ్యాదిప్రపూజావిధుల్ ।
దవరంశేయుచున్నాతిం బు । ముత్సాహంబుతోసిద్ధుఁడ్ । ఉ । దే
వమహానుభావభవదీయవరాంగ మెట్లో । భాగ్యవైభవవృద్ధతర
భక్తవరాకృతీదాల్చివచ్చి । రట్లు శ్రీశైలపరిసరమాతోదనపూ
పుజూపిసా । ఖ్యావహాభావనఁబ్ర మ దితశుద్ధమునిచ్చమెచ్చు
గా ॥ గీ ॥ ఇచ్చివిం [illegible] । దవియేగుసార్వభౌమ
యీవంద్రవరం । ద్ధిం [illegible] । దర్శనంబయ్యో
నేమనాతపనిం ॥ ఉ ॥ ల ప్రబంధగుఁడనుదిపొక । ఘనమాధ
కుఁలకుశిష్యకుఁనుం [illegible] । మనకుమ్మ్ [illegible] । తనరూ
పముఁజూపివయసదమ [illegible] ॥ క ॥ మానినిధైర్యముఁబెద్దగఁ ।
బూనివచించెవిభోపొలఁతులలోనీ । చూ [illegible] । దా
సంబునకనినిజ [illegible] ॥ క ॥ ఎట్టిగకనిటుగొనియాడితి । తె
అవనునాతిప్ [illegible] । దివినావనుత [illegible] । జ
రిపినవిధమూనఁగ్ [illegible] । ఉ । అనఁ దెద్దోక శ్రేష్ఠుండిట్లు
నియె । ఉ । శ [illegible] । లంబ
నికాంతికల్మషక [illegible] । చ్ఛంబసమస్త
లోకనుత [illegible] । గాం [illegible] । ద్ధ్యాయసనాగినోక్తసతి యం
చితవత్సలీ [illegible] । ఆ [illegible] । ఖ్యాతిజనిం [illegible] ॥ చ । ఇడివతమూనిస

—(*) [illegible] (*)—

ల్పునర లేఁగ భావవివేచనాస్థిమి । నాదివరిష్ఠయోమగువ మందిరసీ
మకుజంగమ [illegible] । నిడిపినఁగాంచి మొక్కఁగుతు కింబుసఁబూజలొన
ర్చివద్రిసా । స్పదమగుభోజనంబిడిన నాతిసమొన్నగుఁజాచియుంతటఁ ॥
చ । పడితిరొనిత్యమిట్లనగు భక్తులకున్న మొసంగికావే । యవవుసీగృ
హంబునను గుయ్యిలుగాదెలు లేవుగోడం । గొడుకులులేమి తెచ్చియిచ్చఁ

మంచిదియొనర్చినసీదుపాట్లకే । గమచుమటదుర్లభంబుదిన కాయకమెట్టిదో
మాకుదెల్పుమా । వ । అనిన యాసతి యిట్లనియె ॥ చ । కలియుకాల
రణంబుబలు గాదెలుగుమ్ములుగావుసీమపై జ్ఞానమహాభక్తిగానియది చా
లఁగఁగల్గినఁగల్గినేనిచో । బలిలెపులేమిజూడిటిగ భంగురమైనమేటి
భాగ్యముం । దలుతుకొదొడ్డిగాఁజుఁడీ దావకభక్తులయందు నమ్రబు
ద్ధిలన్ । వ । అనిపతియును । చ ॥ అనఘమునీంద్రసన్నుతుని యాసతిభక్తగ
ణార్చనార్థమై । ఘనతరభక్తిపీఠకరుకాయమిమ్మిటిబూనిదానిచే
వనరుదినవాస్మదీయనియమాచరణాబలనేఁగూడఁజేతునో । యనఘమతిరా
త్మయంచుపనియుంబునఁబ్రీతనాఁడిట్లనున్ ॥ ౫ । కాయకముదలఁ
పఁగొంచెము । వాయకపిసియుచున్నభక్తాన్నాలకా । దాయముచాల
దుదినగతి । యేయది ప్రాణసంగమునకర్హమటంచుతలోన । చ । ఉరుతర
పుణ్యమీరొజిఁగి యుపమీయబల్కుటచోద్యమయ్యెము । స్మరణులుకొ
ద్దికాయకము నన్నవాఁడ । నమఘుఁడనల్పుఁడ । ఏనిఁజూటమ్ము ఎగిదీదప్ప
కఁజేసినవాఁడవెవ్వఁడో । తెలుపివచింపుమఁచు వఁడిగ్రమ్మఁగాగ్రహికాపె

—(*) చక్రేశ్వరాదేవ్యాది (*)—

యిట్లనున్ ॥ ళా । మున్నెఁ బాపఁడయోజన్మబలిన్నుళ్యామరాధీ
కను । తొన్నాళ్యాగియపాదవద్మనిగమోత్తంస మిమ్మామవి । చ్చి
న్నామఘుఁడుసమస్తలోక జగతాసిన్న మునోచకీఁబుఁ । చన్నాళ్యాం
తుగలందుజగమ్ము లెన్నఁగ్రస్తుడిగాఁ । ॥ ఉ । అటమహాభక్తిగ్ర
ముగ శాలయసీమలకోగన్నతి । చతముడ ప్రోక్షిడిఁ జాసవియ్య
ముఁ జేకొఁజోసఁ । ప్రీతిబలిన్నఁదెచ్చినఁ బ్రియంబిడిచినయాపె నిన్నపై
భూతివిచల్లియొక్కబలి పుట్టిలోనిపియాముణాబఁడఁ ॥ ళ । అను
కృపచేసియమ్మ । పరగినవియ్యమువడిభవభక్తము । గ్రక్కమునకు
వన్నెయొసఁగుచు । పరితిరికళ్యాణపురివాసులుపంతి । చ । బవఁడుత
త్కాలమంబెఱిఁగి భక్తులనాదఱఁజేయ్వఁబంచిమా । బసలకువచ్చియొక్క
శివ భక్తుఁడులూఁతలమున్న భూస్థలి । న్నుపలక్షిణాస్యకిణ ముల్గొని
పోవుతరమురాకము । న్నెనకిలమంచిస్థలుల నిపుపెదంపెనుచోట
లియ్యములే । ఉ । ఆపెనుపేదభక్తునకు సందటనుంగిలభంగినీగ

తిం । బ్రాపానరంపమేలనుచుఁ బల్కినవారలుసమ్మదించిత । ద్రూవి
తనుట్లసేయుభవ దూరుఁగుమాచఁగుతొంటికీతినా । సేపకడంచిశానఁజ
ని శ్రీదభుగొస్తగదంగణంబుల్ । క । మెండుగనుండినసన్నపు । తం
దులనులుగాంచిబసవదఁడాధీశా । ఖండకృపామతినేఁటిటు । పండువు
గాఁబొరికెనుమ భూపంబలర్ । గీ ॥ అచటను న్నజాతియాతండు
లంబులు । మోయుకొలఁదిపెద్ద మూటఁగట్టి । మాచితెచ్చియింటి
ముంగిటనిలచిని । జాంబుజాక్షీబిలువ నతిమయము । చ ॥ ఎదురుగ
వచ్చిబోటిస్వాద యోస్వరూపుమూపుఁ మూటగాఁచిరో । నాదవినభీతిమై
ననియె దోసఁగణభూఁ ణనిగ్వచ్చుఁశే । వదలితిపేలఁజూచిగణ వఁగ
ముసవ్వరెబియ్యఁ ట్లనే । మాకఁగఁబ్రా ఁగొను ట్స్వనెతప్పని
తోచదాయనే । క । జీవమ్మశీలమురెండను । కావటిలోకుండలట్లు
గావువవర్పై । శ్రీవముగిలుగ. శీలము । బోవిమతురెయింతయాస
బొందుటమేలే ॥ వ । అనఁ సతిపుల్లియె ॥ ఉ । కామినినిత్యమైపర
ను కాయకిల్ధియెకానివారికే । నేయియువేఁడిచెచ్చుటొక యింతయు
లేమిపుఁడెఱుంగునా । నేనముకోళ్లమట్టికిను నిఁకుగనుండఁగఁబాలితం
దుల । స్తోమముదండనాఘుకృప దొస్లుటగాయనిజంగమార్చకై ॥ క ॥
కొనితెచ్చినాదననవుము । వనితామణివలికెవారి వసతులలోన । న్మను
పెన్నఁటిట్లుచిలికెన । యనికొనఁగావలదెబియ్య మధికముగనిన్ । వ ।
చిఱుతలుదండఁగోళ్లకడఁ జండనెచూపఁడిదేమివిఁతు । త్రోఁగునను
ల్కఁబోసిఁగ దేయనితల్లులఁబిల్చివారితో । నెనుఁగఁగఁజెప్పెఁగావలదె
యేటికిదెచ్చితివిట్టిసేతకున్ । గరమెప్పవేల్పునాకరుణఁ గాంచునుకాంచ
నొనివయెంచుమా । మ ॥ అనవుడుసేమియుంబలుక కాతముకిమ్మురవే
గనగిలా । మునుగొనితెచ్చుచోటులఁ సమూలముగానవిజల్లితోంటి
లా । గనతనచారెడేకొని గొబ్బునదేనవిగాంచిమెచ్చియే । కొనిసతి
వండిభక్తవర కోటికిఁబెట్టెమనోహరాన్నముల్ । వ । అంత । క ।
చారునివలవన్నాచయ । ధీరుఁనఁడిల్కఁబసవ ధీధివినే । నేనిపనిఁ
జేసితిన । డీతిగవారిమహిమ మెనుఁగకినకటా । చ । అనిమిత్తిలోన
నెంచిరయ మారగఁగావలితోడమాచయా । ధ్యునిగృహసీమకోగిలతో

న్నతివాచయగాంచి మొక్కినం । తెనతఱిభీతుడై సతియుఁ దానునజా
గిలిమొక్కివేనవే । ల్వరుఁలొనర్పఁభక్తిసము చేతుఁ బ్రీబసవేశుఁడి
ట్లనెక్ ॥ చ ॥ అనుపమమైనవిూప్రీతమహత్వమొరుంగకపేదలంచుజే।
సినయపరాధి మొక్కటివ చించెదభక్తుల యిండ్లరోల్లనా । పునమును
పంటికంఁబటి పూతిఁగిబియ్యము లబ్బునట్లుగా నొనరిచినాడవీకరు
ణ కొయ్యనఁబాతుగినిజేసికావరే॥ చ ॥ అనియిటువల్క-యున్నబస వా
ధిపువాక్యము గాలకించిమా । టనిసవిన్నవించెఁబ్రీభు నాముదయామతి
మీరునుమ్మనా । కనెనరుబుట్ట చేసితిరి గానితలంపఁగనట్లుమీ యుజే ।
కొనుటకుఁజాలువారిమె యకుంఠితమున్నియమంబుదక్క- గాక ॥ గీ ॥
సద్గతిప్రదాతనుద్గఁడిచ్చిన । నియుమవృత్తిగప్పఁగాఁచాల । దొరికె
నంచుఁగొనినధూర్జటిమెచ్చునే । పగిడేగిరాశిబట్టజరునె ॥ క ॥ మీ
రెఱుఁగనిజేమున్నది । నారకమూహృదయదెవసంగనఁనసే । శారా
ధ్యయనినతుఁడై । వానినుఁగిఁబసవడాత్మవాసముఁజేరెక్ ॥ క ॥ ఎ
ప్పటియట్టులమాచఁదు । గవ్వరిగంధియునుదానుగాయకవృత్తిం । దప్ప
కజంగనుపూజన । లొప్పుగఁగావిం చియుండెనొడయులుమెచ్చఁక ॥వ॥ అ
దిగావునఁ గాయకంబు లధికంబులని వల్పంబని యెన్నంబనిలేదు స
ద్గురుకటాక్షంబునఁ గొంచెంబైన నధికంబవునని దగాహితవదనుండై
యతండవ్వా నీచరుండిచ్చిన కదురు గనుంగొన వీఁడయ్యెనుది యె
ట్టిదియో చూతము తెమ్మనుటయు నల్లగాకయని యూ సంగమాంబ
సత్వరంబునంజని రాట్నంబున దాఁమాధారంబుగానున్న కదురు ది
వియునంతరాన పెళక్కున నడిపుకి రెండు తునకలై యుండినంగని
గుండియ ఝల్లురని బెండుపడి మూర్ఛమునింగి కొంతసేపటికి తెలిసి త
ఖ్ఖండంబులు హస్తతలంబున నిడికొని శోకవ్యాకులితచిత్తయై బాష్ప
జలంబు లురు నిట్లని విలపించె ॥ గీ ॥ ఎదురులేనిభక్తిచిదుగులుగా
నీక । నదరుబెదరుమదినిగుదురనీక । ముదురుకరుణనన్నుచగురుగాఁ
బెనిచెదు । గదురమ్రద్వతంబుగాచుకుదురి ॥ డి ॥ హాసగుణాఢ్యదేశి
కవ రాంచితహస్తపద్మోద్భవత్తయా । హాసతతాంబికావరప దార్చ
కబృంగసనుర్చనకిరా । హాసుతమిత్రబాంధవధ రాధిపదాతృజనోప

మేశుయుం । హాసురభూజకల్పవృధ యైతివియేనికఁజేమిసేయుదుఁ ॥
క ॥ అనివగిలమిగులఁబొగిలెడు । వనితామశిగాంచికపటభక్తుండను
నో । విను తాద్యుతశీలానీ । ఘనమోహాభాంతినేఁగాననయ్యెఁ ॥
చ ॥ మునుకొనిపెక్కుగానినుప ముక్కుడువెక్కుచునేచ్చవారినెం ।
దునగనమిట్టిభూమికము త్రోవయెథక్తికినమాలిచే । సిగపూజఁ
బాలశశిశేఖరుఁడొంతయుమెచ్చఁగాకయీ । యినువునన జవంజవము
హోఁపమస్నతఁజెందవచ్చునే ॥ గీ ॥ కరుమిఁడనిశతకాఁటనీకుండిన ।
తెరవరవెంటమూఁడుదెచ్చియిత్తు । నగవకుంఠమని నవనితయాత
నిఁగాంచి । యెలుగుమంగమొఁదనిట్టలనియె ॥ చ । శరణవరేణ్యనా
ప్రియుఁడు శర్వుఁడంబు జెంగుపిచ్చాట । కరుణదలిర్పఁగాగ్రుడఁ ఖం
డితవంగమవస్థపూఁజనూ । తిక్కనములొనర్పువిూకిమరు కాయకలబ్ధి
నట్లాచనిచ్చెనా । కరుగుగఁదీసిభక్తినది యాదిగతత్క్రయమెప్పుజర్పి
తిఁ ॥ గీ ॥ ఇపు ఁనాజీవను ఎనడియిట్టులయ్యె । నయ్యనావ్రతమీఁడే
రనానతిండు । గురుపదంబునఁజెందెదఁగొమవపడక । ననినదరహాసవ
దనుఁడైయుతిఁడువలికె ॥ ఉ॥ కాయముసీముదోడురు కాడకుగామదినా
సపడఁగాఁ । జేయవుబాపుఁజేయినుప సీలకుసౌధముగాల్పఁగూడునే ।
మాయలఁదెల్లియంతపెను వక్కువగల్గినవెండిపైడిలం । శీయఁగబం
చియిచ్చెదము జేకొనుమీకడుఁగల్గినిచోఁ ॥ క ॥ యానద్వీపోపాధి
కి । నేవెరవ్యగింతుకొమ్మునెలతకవర్కె । చావకుమనితనజోలెం ।
దేవిసిఁడిపాలియొకటిదగిచిరయామునఁ ॥ క ॥ ముందరవైచిననతియ
ది । యందకనమదిగ్రహింపదయ్యయొమాయం । జెందఁజేయఁదగ
వే । కందర్పారాతిమూర్తికరుణింపుమిఁకఁ ॥ గీ ॥ ఇంకనిమ్మాట్కి
బలికితివేఁజేవ । నీకుసీమ నసెలపమ్మునీలగళుని । నూడనఁగొదనినము
దిగొంకులీక । తతశివార్చనవేదికాస్థలమునందు ॥ క ॥ భావంబలరఁగ
యెక్రగుమా । గావింపఁగఁబాచికసురుఖండంబుతోఁ । నావిపరముఁజో
రబోవఁగఁ । భావజవారుఁడంతమెచ్చిప్రమథులతోడఁ ॥ క ॥ ప్రభ
తుఁబైనిలిచిన । సత్యంతకుతూహలమునసయ్యంగనస । న్నత్యభిన
లొనరించిన । కాత్యయనివిభుఁడుకరుణగడలుకొనంగఁ ॥ గీ ॥

నీమణ్మైకొనికమలసంభ । వామరాధిపనుతిపాత్రమైనరౌప్య । ధారు
ణీధరరాజంబుఁజేర్చ్రమభ । కాండలీలావినోద్యుడైయుండెనంత ॥ వ ॥
అదియునుంగాక ॥ క ॥ అజనరథనిబలశరద । వ్రజగిరిదురుసింహసమధ
రానురనరిపో । రుజశూద్రకరిరథాశ్వభ । టజనలయమొప్పబరిపు
డమిజంబురన్ ॥వ ॥ అప్పురంబునందు । ఉ ॥ చొక్కపునూన్యశో

—(*) రౌద్రదత్తకథ (*)—

క్తిపుర సూదనపాదపయోజభక్తిపెం । పెక్కుగుణానుషక్తిగిరి శేత
రనామవిరక్తిసేవక । ప్రాక్కరినాఘసంచయవి పాటనశక్తివహించిరౌ
ద్రద । త్తక్కధరాతలంబునమ హామహిమాయతినెప్పునాతయున్ ।
ఉ ॥ పంచశలీముఖారిపద భక్తులకెప్పుడుసర్గుణాఢ్యని । ర్వంచకవృత్తి
పూజలను రాగముతోనొనరింపుచుండగం । బెంచకనన్యదైవముల
నెప్పుడుబల్కకమోలనెవ్వరం । కించివచించనన్వినని కేవలనిష్ఠజరిం
చుచుండఁగన్ ॥ క ॥ తరుణిదృఢభక్తిధైర్యము । లరయఁగఁధరకెల్లఁ
దెలుపఁహరుఁడొకచర్మడై । యరుదెంచితద్గృహాంగణ । పరిసరమున
నిల్చిమింటవాయించివెనక్ ॥ క ॥ భిక్షాందేహియనఁగవిని । యాఁడుణ
మునఁదద్వివేఁడియన్నముఁగొనియా । ప్రక్షాళితకల్మషచని । భిక్షకు
వకుఒట్టపనుచుబెట్టంబోవన్ ॥ క ॥ మెతుకొకటిక్రిందజాఱిన । యతఁ
డక్కటికంబునెందిసారిహరియనదా । నితఁడెటిజంగమనిసతి । యతికు
పితమనస్కయగుచునడఁచెందద్వి ॥ చ । అడచినభీతినొందియతఁడ
ట్లులసీరమునించితూలుచుం । బుడమినిద్రాలికోలఁబిగఁ బూనిహరీయ
నిలేవఁబోవనీ । నుడివిక్రమానుమంచుమది నూల్కొనునగ్రహావృత్తిఁ
బ్రగ్మ్మరం । బెడతలవ్రేయఁసొమ్మసిలి పెక్కుగదుఃఖముపిక్కటిల్లగాన్
చ । తగిలినదిక్కుఁజేనదిమి తామసిరక్కసిదోసకారిన । న్నగపడనీక
మ్రింగుతఱి మైననిలందగదీడ్చనన్నఁగా । వగనిఁకనెవ్వరోగరుడ వాహన
యంచుఁజనంగఁవెంబడిం । దెగఁబరుగెత్తిచేకొలఁదిదెడ్డుసవెన్నదరంటమో
సన్ । చ ॥ వెరుఁదెసఁజూడఁబోకతల వీడఁగటిచ్చుగమూడఁగంటమే ।
బడిద్రవ్యమోముకళ దియ్యసిడూర్పులుమీరిబొంతజా । రనధర
శైట్టుగను రమ్మనజెమ్మటనిండనొక్కప । ర్వనఁజనెతత్పురీశరణ

పుంగవకోటిపసించుచక్కి-కిక్ ॥ చ ॥ చనిగణకోటిగాంచిమది సాధ్వనే
మొందగనిల్చివారితో । నసియెసహాత్ములారయొక యంగనయిప్పరి
దుర్మదాంధవ । తకనబాసిత్తి జగమని దారణశీలయలంచుమున్నే
వినినికతంబునన్మదివి వేకవిహీనాభిక్-కేగిన్ ॥ గీ ॥ వేగిదేహియన్న
నింతిబిల్తిఁగూచె । తెడ్డుతోడుకూడు దెచ్చిపెట్టి । చానితోనవిపుఁ దా
టలెత్తగమోడె । నన్నలారమిన్న కనుమూపి ॥ గీ ॥ దిక్కులేనివా
డు తిరిపెమెత్తెడువాఁడు । వీఁకఁబంచుఁజారవిడుపరాక । పాడినెరపవ
లయు భక్తాభిమానమ్మలై । కావఁగాయసన్ను కరుణాతోడ ॥ క ॥ పాడివి
చారించియెము । నోచెఁధరానాథుఁడాచ్ఛనూనసిరు సుపుల్ । దూడకక
యిదొలఁగఁజేయఁడై । వేడుకఁను వాకిమంబు విరిఁగొందగన్ ॥

—(*) చోడరాజుకథ (*)—

చ ॥ వసుమతిసింగరాగర వల్లభుఁడైచలుకోఁగన్నభూ । పసమి
తినెంచుచుఁ హితుల బాలనసేయుచుఁ వీరశైలగో । ష్ఠిసఁపుర్ శివాధ
వుని సేవయొనర్చువసత్ఫసంధుడై । దెసల రుశంఁబుల్పజగతీతలమేలు
చునుండనంతటన్ ॥ ఉత్సాహము ॥ ఆసాధిబ్బ్ పూనుఁ డంతనొ
క్కనాఁడుర । శ్మారమైతనచ్చిస్యంద నాధిరాఁబమెక్కి-స । ద్వేదికాహా
రవాళి పెంపుసొంపునిఁపద । త్పోరవిధికేగుచుఁడి ద్వైవయోగవశ
మునన్ ॥ చ ॥ గురుగృహాధేనుతఁక్కము గొబ్బ్ర డ్డువచ్చిభీతిచే।
నరుగఁగలేకతదర్శనప మాయతచక్కినిఘట్టనఁబున । స్మరణమునొందఁ
గాంచినృప నందనఁడెంతయుజాతనెందిహా । హారిహారిఁయనేగెనగ
రాంతికపుష్పవనీధరిశ్రికిన్ ॥ సీ ॥ అంతట్టగద్దేను ఎలుచెస్థలంబున చెల
గిమీయుఁ చుఁబాలు చేపువచ్చి । వత్సంబుపలచియుం పూరవంబులతోడ
రయమునఁజనుదెంచి రభ్యఁజచ్చి । వడియున్నపృథుకంబు బొడగాంచి
మాముమో మనవవ్వచునుచను మొనలుమూతి । పైనంటజీయుచు
మేనునాకుచుఁజుట్టు దిరుగుచున్నీరుఁ దెచ్చుకొనుచుఁ । దోకనిగలువి
నగుచు దుమ్మునోరఁ । గరచిమెత్తిచువిలచిన లడ్డలుఁనుగుఁ । బండి
కాఁబ్లనిదల్చుచు బంచితంబు । నెయ్యనెయ్యనవిడుచుఁ నుప్పురను
చు ॥ ఉ ॥ పట్టగరానిదుఃఖమున భద్రజనంబులువిస్మయాత్ములై । చు

ట్టునురాగనేగి మొర సుద్దివినఁ నృపతోరణంబునం । గట్టిసగంటకొ
మ్మునను ఖగజిమ్మిన ఁ కించియూ । బెట్టుగునాదమేయనుము బృథ్వి
వరుండురుచెంచియ చ్చటఁ ॥ చ ॥ కన్నులనీరుజారమును గ్రిమ్మినతోర
నుచొంగలూరవా । లజ్జలఁబాలుగారమొగ నాలరివంబొనరించునై
చికీ । సన్నదఁబుదోపఁ వీఁతిఁగ్గరిచూచి యేటికో । సన్నయొన
ర్చికూయిఁట శంకరయుఁమవిచాఁమన్నుడై ॥ క ॥ ఉన్నయొ నాత్మ
తనయుఁడు । చెన్నుగరిధమొక్కపుని శిఖినేఁగఁగనా । సన్నమయిగురు
నివత్సం । బున్నతఁబచ్చిని ఁతి నొఁగుటతనతోఁ ॥ చ ॥ పు జను
లెల్లజెప్పవిని పుత్రిశశిక్రీతిజూచి । త్వరమునఁజంపగావలయు ఁద
ణఁకసూదనుసంచుఁబో పా । మరగదుఁబంధుచిత్రిబుధ మంత్రిసమా
జముగాంచిధైర్యవి । స్ఫురణబలెక్కఁబల్కెనృప పుంగవుఁడత్తరిబుధ్యవ
తిఁయై ॥ క ॥ తనయోలుఁ మిఁగో పలి । జనములుగావించుపాప సంచ
యమెల్లం । దనుజెం గునఁగఁగనయిఁ । ఁగొనరించినపాపఫలము లొం
దకచనునే ॥ క ॥ కొంచ ఁగాదిదియెంచఁగ । వంచమహాపాతకముల
పాటియఘమునే । వంచనచేసుతమోహం । బుంచినపిండాఘఫలము
లొందకచనునే ॥ క ॥ నాఁగఁదోచినచందం । బీమెయిమీశిష్యులఁదో
చు నేర్పడజెపుడి । యోమహిఁతులారయ పుం । డామాటలకేమిదోష
కందరునొకఁటై ॥ ఉ ॥ సన్నుతకీఁర్తిసంభరిత సర్వదిగంతరసత్యసంధ
లో । కోన్నతధర్మశాస్త్రనిధు లొప్పఁగమీరెనచించినారుమీ । మెన్నె
డిదేమియల్లిపర మేశ్వరుఁడుగతిఁదెచ్చెనిఁమీ, కన్నదిగానుపంచుతము
గ్రిమ్మినమ ఖమునాఁగపల్కినఁ ॥ క ॥ విసృపుఁడిదియేవారల । య
నుమతిగానిచ్చియించి యూవత్సరమె । తపతినయినిఁబొగవేర్చియుం ఁడ
నితలవరిజనులతోఁడ నజ్ఞాపించెఁ ॥ వ ॥ ఁటట్లాజ్ఞ యొనరించిన ॥ ఉ ॥
అంతకమున్నెవచ్చిభవ నాంతరమంఁగసించి యయ్య యోయూ । యెంత
టికర్మినైతిపర మేశ్వరదోహము సంభవించెయూ । చింతదొలంగుమా
గఁమిక్కఁ జెందదుమేలొకీర్తినాస్మఁజే । హంతయిదప్పనంచువివ శాకృతి
నున్న నృపాలనందనఁ ॥ చ ॥ కనితలవర్లు మొగ్గిక్కలిడి కన్నులనీరొలు
కంగదీనమీ । జనకుఁడునాహసించినిమఁ జంప్రమటంచుననుజ్ఞయిచ్చెన!

ప్పనిమెయినచ్చివారమని పల్కినసంతసమందియూరనా । తనపుత్రకృతా
ధ్వతందనరేం దప్పెనుహోసుము లోకనిందయుఁ ॥ చ । జనకుశనుజ్ఞ
యిచ్చుగతి సల్పుఁగుమీనినిసత్కరంబయూ । ఘనుఁడుజలాభిషేచనము
గైకొనిచల్వలుగట్టపల్చగా । దనుపునభూకిఁబూసియరు తన్నిమురాకస
రంబులేసిరో । ద్విసజమ నందుజెకెక పదంబులునిల్పివిలాసఘుర్వ్యాడ్డి
క ॥ ఇలువెలిఁడ్డులగు । దిలవరులునుఁదాసునేగు తనుజన్మనిని ।
శ్చలధైర్యకలనవిసిభూ । తలనాథుఁడుమెచ్చిచూచు తలపుననంతఁ ॥
చ ॥ వరకివిబంధుమిత్రి ప్రవ వగఁబుమున్నగదత్సభాగృహం । తర
జనులెల్లఁదోనఁగా ర్చకులల్లి ఁడక్కి కేగి । బ్బరముగమున్నెవచ్చి
యట భాసిలుపుత్రుని ంగునంతన । వ్యరగణాలతండ్రికని వారిత
భక్తినిమొక్కిలిచ్చినఁ ॥ ఏ ॥ అయోఁడు బార నంబులత్తెరంగంత
యుం గనుంగొని యత్యంతి గుఁభాకాంక్షులై దొయ్యోరులతో న
క్కటాకటా యీభూపాలునిఁ బనుపమాన శౌర్యధైర్య గాంభీర్య చా
తుర్య సత్కీర్తిదర్శ సౌందర్య సౌమ్యార్యాది విశేషంబులు గో
నియాడఁదిగునీపోర్మిదాసపతు గూర్మకై తెగంజూడ దలంచెనే యను
వారును కట్టడితనంబున కోపిక కిడుపునఁ బుట్టినట్టి నొల్లుచేసె నింక
నీపట్టఁగంబున నెవ్వరి నొల్లనేరుఁడనువారును మోహంబులలో పుత్రి
మోహం ఒధికంబని యూహించక సాహ సంబున సుతుఁ దు
నుమంబంచె । నాహో యనివారును నొక్కఁడె సుతుడీక పెక్కులేర
ను యక్కటికంబులేక నిగ్గుమారుని దక్కించుకోలేక మీదట దుఃఖ
బునం దగ్గినను వారు యుగ్గడివిధిఁ దురంగంబులు శాతాంగంబు
నీడ్చికొనిపోవ వెంబడికి వచ్చి నగుఁబోవు గాల్లాగి యావత్సం బ
డంగెంగార యిక్కుఁగు రపుంగవుఁడు డేబేళ భూతియైనచ్చే యను
వారును నిత్యగోష్ఠస్తుత్యి ఁత్తిసంగుడు గావున నీభూవరుండు నా
వారు లాతివరనుట దక్కియిట్లుగాఁచి నించాత్మ లెడబాపి
కొని కీర్తిఁ మంతుఁడయ్యె నింత నాడే లోఁబున నైనఁగలఁడే యనువా
రును ధర్మంబుఁదప్పక నిర్మలాంఁ కరణుండై పుత్రుని శత్రునిగా వి
చారించినఁదైనం బాదుకొనవలదే యనువారును ప్రాణంబుమీదికి వ

చ్చిన నాత్మ తా రిణపరాయణుండై తొలఁగిపోవక జనకాజ్ఞోల్లఘనం
బు సేయకి నెప్పెయీతండ్రి త నుప్పుచుగిం డనువారును మా కుఁజూడ
విట్టిసాహసుల కిత్తరి నీశ్వఁయం మ పగిత్వక్షంబై భూశ్వతేశ్వర్యంబు లో
సంగి దయ జేయుక పోడని తోఁచుచున్న దను వారు నై గుంపులుగూడి
చూచుచున్న సమయంబున ॥ చ ॥ శరణు శరణ్యమొక్కిఁయతి సాహస
మాత్మనలఁకరింపభూ । వరదానయం మమేతితల వర్తనుగన్గొనిజాగుసూ
నిమ । ద్దురుడెటులానతిచ్చినటు గొ ట్టనసే యుఁడటన్న ఘ రుభీ । కిరగ
తినాతనిందునమఁ గత్తిఁవరన్వేడలించివెళ్ళియ ఁగా ॥ గీ ॥ వాలుపూ
మాలయెఱ్ఱ వగునిష్టి । యయతెనసిఁనలవరు లధికనిస్మ । యూ
త్నులై యేమిదోచక యూ ఁరప్పఁ । డాకసిమొగమొక్కఁడీక్షింపు చున్న
యంత ॥ చ ॥ నిరవమ్మైనగోపతిమ ణిల్లనిరావమొనర్పమేదినీ । వ
రునకుఁదత్కుఁమారు కు ళక్ష్మవరాళకిగాఢసమ్మదో । త్కరముదలిర్ప
చారిమద తండవిలాసయుబ్రీతిగూర్చన । త్వరగతివచ్చినిచ్చెవసు ధాధ
రచాపుడుమ సమేతుఁడై ॥ చ ॥ సిలిచినగాఁచియూధరణి నేతవినూతనకా
తుకంబునఁ । జలమఁరెనియల్లునకు జాగిలివందనమాచరించిచి । శ్చ
లనిరపాయనిసు ణి ధాకిరశేఖరులఁగరని । ర్దలితపలాశినిత్యశుభ
దాయకనీధితూఁనిర్మలా ॥ చ ॥ అనివినుతించురాజుఁగని యబ్జధరుండు
నునీదుసాహ సం । బునకుభవత్తనూజనియ పూర్వపుభక్తికిమెచ్చువచ్చె
నే । డనితరలభ్యమోపపద మాందఁగరండనివానిఁదగ్గురుం । దనయుని
ధేనువత్సకులఁ దారసగోదిమఁజేర్చెఁగావునఁ ॥ ఉ ॥ నామొరయూ
లకించికరు ణామతిచోళనృపాలుకీర్తిన । న్నోనుతుతంఘ్రిలారవినియూ
రకనుండకురయ్యయస్మనా । సాముఁ బెప్పిరా నెలది శాంతిదయూరసభ
క్తులిట్టివం । చేముగణింపజాలముఁరు హేశ్వరుఁడైనశివుండదక్కఁగా ॥
ఉ । ఇత్తరినన్నుమోడెసని యిం పువచించితిగానియూపెను । శ్చిత్తయ
టంచునెవ్వరును జెప్పగమున్వినలేకుఁగానని । యిత్తలపాటుజూచినమృ
ష్టోక్తులనంగనుఁరాగుఁగాసయ । య్యుత్తమకీఁబిల్వరులయున్నఁ గుచ్చు
టిక్కెల్లనారయఁ ॥ చ ॥ అనఘసిభిక్షకుండసిడె నక్కఁ గొక్కఁకోఁబి
ల్వఁగా । బనిచెదరాపెపేగుదల పన్నదిలల్లడిలంగఁజొచ్చెమీ । మన

మునననన్ను బట్టితెగ మోదఁగఁజూచెదువేడ్క-బుట్టినం । దనువునకాసఁ
జెందవిహీ తంబనితోచినఁబల్వనంపరే ॥ క ॥ నావుడుభిక్షుకయూరక ।
నీవేటికిబెదరెదిట్లునిలుమిచ్చటనిఁ । గావఁగమాభారంబని । పావనుతో
చాలనమ్మఁబలుకుచువారల్ ॥ చ । అనుపమభక్తిశీలయగు నంగననీ
డకుఁబిల్వబంపఁగాఁ । జనదుతదాలయంబునకు జాగకనందఱుమేగియి
మ్మహా । త్మునివచనంబులెల్లనిజ మోమ్మృపయోపరికించివత్తమం ।
చనఘుతరాత్మ్మలేగిరపు డయ్యనుదోడ్కొనియాపెయింటికిఁ ॥ మ ।
చనియమ్మానినిపూజలందియనిరో సాధ్వీవతంసంబనీ । ఘనసద్భక్తికినీ
యుదారతకునీ కారుణ్యసంశీలవ । తఁనకుంబాడియెభిక్షుకుండయిన
యేతద్భక్తునినోర్మదనీ । వినయంబెల్లనుగానుపించెశరణుల్విన్నఁభళీ
యందురే । వ ॥ అనిననయ్యంగన యిట్లనియె ॥ ఉ ॥ ఒప్పుననన్ను
మీరెటిఁగియుండియునిట్లువచింపనేలవా। తప్పులువల్కువారలకు దండన
దప్పునెనాదుమ్రోలనే । చొప్పునఁబల్కెనోయడిగి చూడుఁడుమున్నిట
నీతఁడన్నవా । రప్పుడుభిక్షుఁగాంచియని రందఱుమోములఁగన్నఁదోప
గాఁ ॥ గీ ॥ అడచెనిర్మిత్తమంగనయనిసభా । మధ్యమందుకల్లమా
టలాడఁ । దగునెమించనాడుతప్పనీయెడగల్గి । యెంతకైనఁదగుదువెన్న
ననిన ॥ క ॥ నారాయణనారాయణ । నేరంబేమియునులేదునెలఁతుక
నాపై । యూరకనాడెననంగా । నేరమణిమహాగ్రహంబునిగుడఁగనడ
చెఁ ॥ చ ॥ అడచినశ్రీహరీయనుచు నయ్యలదక్కుగనంగనంతలో ।
నడువకుమన్యశబ్దమని నూల్కొనిక్రమ్మఱమొత్తనాతఁడ । ప్పడతుక
మ్రోలనిలెంజర భావముమానివమ్మేంద్రవాహ్యాడై । సడలుకపాల
మాలికలు జంద్రకిరీటముశూలమొప్పగాఁ ॥ గీ । ఇట్లుసన్నిధిఁజేసిన
ర్వేశ్వరుండు । మెలఁతనీభక్తికెంతయుమెచ్చువచ్చె । రమ్మనుచుఁబు
ప్పమయవిమానమ్మునంపు । నునిచిరొనిపోయెనొగెలాసమునకునంత॥
ఉ ॥ అచ్చటనున్నభక్తవరు లందఱునెంతయువిస్మితాత్ములై । యెచ్చ
టనైనఁజూచితిమె యిట్టిమహత్వపుకాంతఁదర్విచే । చిచ్చులకంటిదేవ
రను చేలొలదింబ్రహరించిలోకముల్ । మెచ్చగఁజెందెదత్కృపను మే
శశుభాకరతారశైలమున్ ॥ క ॥ అనిపలుకుచున్నవారల । గనుగొని

యొకభక్తుఁడనియెఁ గమ్రాంకధరుం । దనుకలయుమోదికనినొక ।
యనఘుఁడతత్పదము దొల్లియదివెట్టిదన్ ॥ మ ॥ అనఘానోత్తరశై
వతత్వవిధి నిష్ఠాచారుఁడీశానభ । క్తిసమాశ్రమాహఁడనిత్యేభక్తగణతి
తీర్థప్రసాదోపభో । గిసనుస్తేంద్రియనిగ్రహాండుపిల సత్కీర్తిప్రభా
వుండుర । క్కిబ్రహ్మయ్యయనంగభక్త వరుఁడొక్కఁడొప్పనిద్ధారు

—(*) రక్కిబ్రహ్మయ్యకద (*)—

ణిన్ । సీ ॥ ఆలనిమహోత్సవము త్సంభృతంబెట్లన్న నింటికినరమూతుఁ
లేఁడదేర । నైదడిగినఁ గొంచి యఁపువరుండెడు మనినసెన్నఁడింటి
కఱుగనీను । సమ్మతించిచేని సగనాన్నపానముల్ గొనుమనుఁడుండని
యనుచుఁగొంతి । గాఁబుచనెనిజాలయపేక్షులై పోవంగఁదలఁచిన
బోవనీక । బ్రమిచెరఁబట్టియప్పటిఁగిదివారి । పూజసఁపుచుండుము
ప్పూటలిట్టి । లనఁడప్రసాదమూనిచరించుండనవనిజనుఁ । లంపరావిభుఁ
రసియుచటనచట ॥ గీ సంతతముపిరియిటికిడని నయంబి । కామనోహా
రభక్తలోకంబులోన । నయ్యలొకొందత్రేమొకోయాగృహంబు ।
వెడలిక్రమ్మరిపోవరీవిధమునఁదలఁపు ॥ గీ ॥ బొమ్మరక్కసియొక్కటిభూత
లమున । శరణతతిమింగభక్తవేషమునఁబేరు । తరుగఁగావించుకొనివాఁడి
నిచునుండ । బోలుగాఁకన్ననిట్టియచ్ఛతముగలదె । క ॥ అనిసంశ
యించుధరణీ । జనములయనుమ సమెల్లసడలించుటకై । మనిజసం
హారుఁడపుడు । తనపగసంతోషపూరితాత్ముండగుచున్ ॥ సీ ॥ జిలి
బిలిపోరుగ సిగపైమెరయుఁగట్టి భసితత్రిపుండ్రంబు నొసటిదిద్ది । పృ
థుసూత్రితతతింగ పేరిక్రక్కుద్రిప్పి చొంగజారహూరంగు చేఁగప్పి ।
నీలిచల్లాడంబు మేలికాసెబిగించి వలుమొన్నవాలు కేలనుంచి ।
సన్నపురుసురాక సరములమెడఁబూని గండపెండెరమొక కాలనూని ।
వఁకిమొలఁజెక్కిదంతపుపావలెక్కి । తమ్ములముపేసిమేసగందమ్మఁబూసి । విత
తయూపనసౌందర్యవిభమ బు । లలరనొకచరమూశిఁయైయు
ద్భుతముగ ॥ గీ । రక్కసిబ్రహ్మవమందిరమునకప్ప । డరుగుదేఁగాంచి
యతఁడుసాష్టాంగమెరఁగి । కలితరాజపదపచారకలనఁబూన్చి । వి
నయముననున్నబ్రహ్మయ్యఁగనియతండు ॥ మ ॥ భళిరారక్కసిబ్రహ్మ

యివ్వసుమతీ భాగస్థభక్తావళిం । గలయంజూచితిఁగాని నీదువిలసత్కా-
రుణ్యగాంభీర్యని । శ్చలభక్త్యాస్పశీల దానగుణముల్ చర్చింపలేదెందు
నే । డెలమించెండె మదీయమానసము నిన్నీక్షింపఁగావోత్తమా ।ఉ॥
ఎప్పుడునిన్ను గూడిచరి యింపగవేఁకుకబుల్లెమాఱునే । విప్పనికియ్యకొ
మ్మనిన నెంతయు తనసుందిదేవనే । నొప్పితినట్లుమీరిచట నుండుఁడు
వల్కినమాట్రక్మ్మారం । దప్పినఁబోవనీయనన దానికొడంబడినిశ్చయా
ర్థమై ।గీ ॥ తానతండిచ్ఛభూతిన స్తమునఁబట్టి । యతెనినుదుటధరిం
చిసీవనినయట్ల । నిలుతునుపల్కి మఱియొక్క నిమిషమునకు । మా
కుపనియువ్వడిక పోదుమాయాటన్న ।చ ॥ గడుసుతనంబొకోడిగమొ
కల్మియొబల్మియొనిస్వభావమో । గడెగడెకొక్కమాటఁబలుకందగవే
మునునీకునీవయి । క్కడనసియింపఁభూతిగొని క్రమ్మరఁబోయెదననన్ను ని
న్ననే । విడుతునెయోనీహృదయము విశ్వసింపమెచ్చునెగాసదప్పినన్ ॥
గీ ॥ ఇటకురానేదిపోనేదియింతవిరళ । గలుగునోలేమ్మపుడెనాకబలియ
నెము । సామితనిబ్బియుమ్మనిపాడఁజూడ । ననినదటహాసవదనుఁడెయ
తమువల్కె ॥ ఉ ॥ మా గుణముల్ దలంపఁబహుమార్గములెన్నఁగనే
లనీకుస్వే । చ్ఛాగతియైనజంగమముఁడు స్థావరమైయొకచోటనిల్చునే । సా
గిచనంగనీకఁజెర సాలనువన్నిడఁజూచినఁడవ్రా । నాగముబట్టలోని
ముడు నాయిదెపోయెదనడ్డగి పుమా ॥ చ । అనవుడతండువల్కెశర
ణాగ్రణిమీరలెరంగనట్టిశా । స్త్రంబిగమచోదితంబులగు ధర్మము లెం
దునానెనఁగల్గునే । మునుపొనరించుకార్యమును మున్విడియిచ్చటనుండి
నేఁడునా । తనువునఁబ్రాణములుల్లముగ తర్లఁగనిత్తునెనిమ్ము నావుడున్ ।
ఉ॥ ధారుణివేదచోదితవిధంబులభక్తసపర్యలల్పవా । రాయవారి
యిమ్మెయిటుల ట్టులొనర్చిగానియీక్రియం । గారితుఁబెట్టిబూన్చుటలు
గానముచాలికసీసపర్యయే । తీయునసీకునుంబటకు తీరకుపోయెదననున్ను
గ్రుడై ।క ॥ వలఁజిక్కి-లెక్కలార్చిన । పులుగెగసిచనంగఁగలదెపో
మ్మోటుబోవం । గలప్రాయనిబెట్టిరసుఁడ । బలికినచరమూర్తితీవ్రభా
యదాకృతియై ॥ ఉ ॥ బెబ్బులినాఁగునేచెవుల పిల్లిలఁబట్టిక్రవాసిము
న్ననీ । యబ్బకునీకునేమయిన నచ్చితిచేచనికిపట్టసీ । బొబ్బల కేమిపేరు

సరి పోనటియించితికాకతొల్లినీ । కబ్బినఁజోలెఁజంగముల యందరితో ననుసాటిఁచేసితే ॥ ఉ ॥ వచ్చినభక్తకోటిఁదల వాకిలివెల్లఁగనీకపట్టినీ । యిచ్చగఁబందినుంచుఫల మెల్లఁగనంబడఁజేతుననున్ననీ । విచ్చటనడ్డగిం చకీక నేటికిచూచెదురమ్ముపట్టుమం । చచ్చటఁబాసిపాఁగనతఁ డిడ్డమురా నదలించిచెచ్చెర ॥ క ॥ మొలసుకియదవియఁబోవఁగ । దొలఁగకిబ్ర హ్మయ్యయతనిఁదోచియటకుపో । గలవోపామ్మనిడిగ్గరి । కలయంబడిప ట్టిమోదకలకలనగుచుఁ ॥ ఉ ॥ పట్టినపట్టునవీడిన పొరుపుమానీకనె ట్లుపట్టెదో । పట్టునునీవటంచతఁడు బ్రెలగుడున్నదినేమిదోచక । ప్పట్టు నఁజింతనొఁదివ్రత పద్ధతిమానతవచ్చెనింకన । న్నెట్టులమెచ్చుశంకరు డి ష్టాయనిభక్తులునవ్వకుందురే ॥ క ॥ శీలముదోరగినపిమ్మట । నేలా కాయంబుదీనినెడసేయుటయే । మేలనిహృదయాబ్జంబున । కాలాంత కునిల్పిగండగత్తెఱఁగొనఁగా ॥ ఉ ॥ అంతటిలోననీశుఁడుద యామతి సన్నిధిఁచేసిబ్రహ్మనీ । యంతటిశీలవంతుఁడీక నారయఁగల్గునెపల్ల వించె మ । త్యాంతము నేఁడునీదయిన వాంఛితమిచ్చెదనన్ననాతఁడ । త్యంత కుతూహలంబునఁద దంఘ్రులకుఁ బ్రణమిల్లిపేఁకుక ॥ చతుర్విధకం దము॥ గౌరీశవరప్రసాదస । పూరాకామారిశేషభూషణసోమా । వారాశితూణసుజనా । ధారాహేమాద్రిచాపతారకనామా ॥ వ ॥ అని ఇట్లుసన్నుతించి దేవా భవదీయ దర్శనంబబ్బె ధన్యుండనైతి తమరినెక్కటివేఁడద మదీయ నికేతనస్థానేక భక్తసహితంబుగా నన్ను భవత్స దనంబుఁ జేర్చవలయునని విన్నవించిన నట్లకాకయని శంకరుం డఁడ రఁబుప్పా రూధులంగావించి నిడధామంబున కుంగొంపోయె నట్లుగా వున నిప్పడతియు నారక్కసి బ్రహ్మయ్య విధంబున నీశ్వరునకు దిరుగంబ డి తత్పదంబు గాంచెనని చెప్పిన నచ్చటి భక్తవరులందఱు నత్యాశ్చ ర్యంబునొంది రౌద్రసత్తక్కం బెక్కువిధంబులం గొనియాడి నిజనివా సంబులకుఁజని రదియునుంగాక ॥గీ॥ సంతతాత్మేశభక్తినిశాంతకుసు

—(*) శాంతసత్తక్కకథ (*)—

మ । కుంతమాయాపహరణవిక్రాంతశర్వ । చింతనామృతపూరితస్వాం తయగుచు । శాంతసత్తక్కవెలయునుసంతతంబు ॥ సీ ॥ ఆయింతియు

క్క-నాఁ డాత్మవల్లభువకుఁ దలయంటినలుగిడి జలకమార్చు। వేళదో
సెఁడునీరు వెలిఁజల్ల నాతఁడు గనియిదియేమిని ప్రాఁతణంబ। నీరుఁజ ల్లి
తివనఁ నెలఁతుకవినియును వినననట్లయుండిన విభుఁడుగినిసి। నామా
టనీచెవి నాటదోగర్వమో యననెమ్మొగమ్మున నల్లనల్ల। చిఱునగవు
త్రొంగలింపనోజీవితేశె। మీమదికిఁదోచియుండియునాముఖమున। వి
నఁగవేడుకయైనతద్విధముతాన। మూఁడుపిమ్మటఁదెలిపెదననిననతఁడు।
చ। అటులగునంచువేజలక మూడినుడుంగులుగట్టిభూతిపె। న్నిటల
ముఖాంగదేశముల నిల్పిశివాక్షమణుల్ధరించిభూ। ర్జటిభజనాంత
మందునఁ బ్రసాదముభక్తులతోడఁగూడియా। దటుభుజియించిలేచిప్ర
మ దంబెసఁగంగసుఖోపవిష్టుఁడై॥ మ। తనభార్యమణిఁదగ్గరంబిలి
చి కాంతానింగైకొనీరుచ। ల్లినవృత్తాంతముదెల్పుమాయనిన వల్లేయం
చుగేలోఁడ్చియి। ట్లనుమహాస్వరిశర్వునాత్మవశుఁ జేయఁదోగస త్త
క్క-నా। వనితామాళిమహాటవిందపము దుర్వారంబుగాఁ జేయఁగాఁ
గీ॥ తత్తపోగ్ని వెడలిధరణిఁగ్రమ్మచునిటు। రాగఁగాంచిడాసిరాకనుం
డ। జలముఁజల్లిదానిమలఁగఁజేసితినన। నింతితోడనాథుడిట్లునియె॥
ఉ। ఎక్క-డిచెల్లెలేటితప మెక్క-డికాననమేటినుంటలే। దిక్క-నఁబుట్టి
నీవెటుల దెల్సితివేగతినార్చితింతయున్। బుక్కిటఁబట్టినావెనన బో
డిరొబొంకులుచాలనన్నఁబెం। పెక్కినభక్తితోననియె నింకునిభానన
తాల్మిమీఱఁగన్॥ గీ। ఎచటనోనున్నదానినివెటులఁగాంచి। తనఁగనేటి
కిభూతలమందునెంచు। దెలియదూర్శ్రవణదూరదృష్టులీశ్వ। రార్చ
నులకబ్బుటరుదెయెట్లనినవినుము। క॥ శ్రీదసఖపాదభక్తుఁడు। వేదా
గమకథితనియమఃశ్రుతుఁడఘవి। చ్ఛేదుఁడుకళ్యాణమున। స్నోదరకే
తాఖ్యుఁడొక్క-మేదరియొప్పఁ॥ ఉ॥ ఆతఁడుసంతతంబుగహ నాంత

—(*) కేతయ్యకథ (*)—

రసీమలకేగివేణుసం। పాతమొనర్చితెచ్చినిజ పత్నియుఁదానునుజీరివా
నిచేఁ। జేతికొలందిజల్లెడలు సిబ్బులుచేటలుచూచువారికిం। బ్రీతిజనిం
పనల్లిపుర వీథులనమ్మితదీయలబ్ధిచేఁ॥ చ॥ శరణవరేణ్యపూజనలు
సల్పుచుదానొకనాఁడువేకువం। బురహరుబూన్చికత్తిఁగొని భూరికురం

టకకోవిదారకే । సరపిచుమందచూతఘన సారగపిత్థశిరీషశింశపా । గ
రుముఖభూజరాజగల కాననసీమలకేగియచ్చటన్ ॥ చ ॥ అతిమురివం
శగుల్మముల నారసియాదొకగట్టిబాగులే । నటుకుమనుండఁగాఁబమ
థ నాథుఁడుకేతనసన్నిధిబుధా । నెటుఁగనువర్ణబీజతతి నేర్పడదాన
ఘటింపఁగాంచిరో । తెఱపినిపుప్పిపుట్టెనిది తెంచినసేమవిరోసియవ్వ
ల్ ॥ క ॥ మఱియొక్కఁడాత్మీకమ్మర । నతికినసరీతినేకసంబడఁగానే।
నెఱుఁగకవచ్చితినిటకని । పెఱచోటికిపోయియొక్కపృథుగుల్మమునన్ ॥
చ ॥ చొరబఱియొక్కగట్టిపెను సోగిఁగనుంగొనివాడికత్తిచే । ధరఁబ
డదానివేయనడి దంబుకిరిబునుజారియగ్గలచే । బరఁగినకంజమధ్యము
న భవ్యతపంబొనరించుతాపసిం । ధరణుగదాకియొక్కబరి ప్రయ్యఁ
గఁజేసిననంతలోపలన్ ॥ గీ ॥ హానమశ్మివాయ యనుచునాతఁడుగూ
ల । కేతఁడదరియ తనికేలఁబట్టి । తెచ్చిబైటనుఁదితెగనవాదముఁబఠీ ।
ఱించిశోకతపచిత్తుఁడగుచు ॥ ఉ ॥ అక్కటయోతిపపుచన కాస్పద
మైతిప్రభాతవేళనే । నిక్కుఁకేలవచ్చితిఁబు సీశ్వేగుఁడీపాదనుంటగానకే
మొక్కలమైనకృత్యమున మోసముఁజెందితినెట్లు బాయునీ । మిక్కుటమై
నహత్యఘన మేచకకంధరయాచనుండఁగన్ । ఉ ॥ అచ్చటకేతనార్యు
సతి యత్తరిభక్తగణార్చనాలయం । బిచ్చలఁగాంచి పగిసము నీశ్వరుగా
తఁరవంబుపీనులం । జొచ్చెనవేశకప్రవర శుద్ధనయం బెనుపొందిజ్ఞప్తి
చే । నెచ్చటిపల్కులైనదన కర్పడఁదెల్లమియాచనుండులన్ ॥ చ ॥
అటువినిమౌనిజమ్మటయు నతిదుఃఖపడుచుమొగంబు । పటు
తిగాంచినుండిరక వాలసుతాశ్రమమువైచిచెచ్చెరం । జటులభుజంగపక్షి
మృగ శైలములన్వరింపి తిలేకయ ॥ ఱిక్కటిలవినీలకుంతలయ కుంఠితధై
ర్యమువెంటదోడుగాన ॥ చ ॥ వివినముఁజొచ్చియొక్కయెడ విచ్యుతజీ
వితుఁడైనమౌనికై । విపులవిషాదవేదనల ప్రేగెసుధునిగాంచిమొ
క్కినన । వ్యపగతశుభ్రుఁడైయత డహోయిటకేగతివచ్చితొంటినీ । వి
పుషిటఁరాఁబనేమిమది కెంతయనమ్మశానమయ్యెనానీ । ఉ ॥ కానుగ
చెట్లవంటిపలు గాకులునిన్నెరులెవ్వరేనియే । మైనమించనాడిరొగ
డార్చనకాలము దప్పనంచునో । కానకనేయనాడయిన కర్మము దెల్పి

రొయెవ్వరైనయో । మానినిపేరురాకకను మానముఁజెందెదుమాకు దెల్పుమా । చ ॥ అనవుడుకేలుమోడ్చిన యంబుననిట్లనుమించమీర లి । వ్వనితలు మంనుశోకమున నంకరుచుండఁగసిన్నఁబాసినే । ననుచి తమింటనుండుటని యూరకువచ్చిరిగానియొండులే । దనినలతాంగినా దయిన యాపదనెట్టిదో చెదెల్పుఁగూ । ఉ ॥ నావుడుమీయనుగ్ర మ మునాయెఁగల్లుఁబ్రమాయిల్లుచో। వావిరిబల్కపల్కినవచ్చిన నెమ్మదిగాంచి యిట్లనూ। దైవముతెప్పజూచెనని తాలిమివీడఁగ బుచ్చియే మియు । నాభనగుసంగు దోచకవి పన్నతవచ్చితి నిన్నుజూడగాఁ । వ ॥ అనిపల్కినసిజపేర్చి యసిదూరశిక్షణ జ్ఞానంబుల కత్యాశ్చర్యం బునెంది సర్వగుకర్తాతు పాత్రంబగు నిప్పయోజానన బుద్ధివలన మె లంగుట యిహపర సాధనంబని తలంచి యూపైనో నిట్లనియె ॥ చ ॥ కమలదళాక్షియీయాయెన్నఁడుగానకనేనొనరించుహత్యయే । కర్మమున భాయఁదైవతఫ రాధరచాపు ఖమెచ్చునెట్లుగో । కమునసడీరునెప్పగిది గర్మక్షనమెక్కయుపాయమో చిన । స్వమునినిఁజేయుమీయనిన నీలప యోధరవేణియిట్లనఁ । గీ ॥ ఇలబ్రిఁగాదవశంబున నెనయుహత్య । లరయఁజేహాంతముఖవిసు లంనుబాయు । నమచున ర్ములచేవు వినుచునుండి । నన్నుఁబగినేలయనిన గోన్నయనియె ॥ ము । మునిసంస్తుత్య తపోధనండగు మహాత్ముఁడజపిపేర్కొంతీ । రునఁదత్పాపనివృత్తిఁజేసి కొననారూఢంబుగాఁబ్రధినూ । ర్కొనగప్పట్టుననియ్యతిపనివనుతోగూ డన్మదీయాసువుల్ చనఁగాఁజేసెదనంతగాలముకుం జానుండజీవింతు నే ॥ గీ ॥ అనినపతివృత్తనిశ్చయం బాన్మనెతిగి । పోయతనికన్నము న్నుగా జనఁగవలయు । నమచుముసిమిత్తి ే గొనిగళంబు । దుంచికొనపోవసంత గో నంచిముగ ॥ సీ ॥ ఉంచి ఁజెదేవ్వు డుర్వీధ రాధీశ్వ రాత్మజనధఁజేసాంబు నంగు మించి నవేల్పు పంచభూ తాదిత్య చంద్రాత్మమూర్తిఁయై బగిముటగాము । లర్చించి కాఁజేస్వామి తోయజాసనవర పరిబల్ధఁదైతేయపు రతిర్యంబు । కాంచినాఁడేదైవ మంచితిసాదరే తీణమునన త్మభక్తివర్జింబు । నించినాఁజేయుహత్యుం డు కాంచనోద । రాడభాండంబాలెల్లగర్భాతముస । గట్టిపరమేశ్వ

యిండుక ల్యాణమూర్తి । యమరమునిపంక్తి గొలువఁబ్రిత్యక్షమయ్యె ।
క ॥ ఆరీతినెసుటనిలిచిన । గారీశ్వరుఁమోదమలర గన్గొనికేతం । డా
రూఢభక్తితత్పర । సారసములకెరఁగియిటుల పన్నుఁజేసెఁ ॥ సీ ।
ప్రాలేయశైలేంద్రి బాలికాధీశాయ మదనాంతకాయ నమశ్శివాయ ।
శారదసీరద చారుజీమూయశ మనసారణాయ నమశ్శివాయ । ద్వాదశా
త్మాస్మిను ధాధామనేత్రీయ మలవిదూరాయ నమశ్శివాయ । గంగా
తరంగసం గతజటాభాగాయ హ్యాశాంగాయ నమశ్శివాయ । యం
బుజాతాసనత్రిద శాధినా థ । ముఖ్యదైతేయవిద్విట్స మూహ మకుట ।
ఘటితకాంచననవరత్న కాంతిపూర । మహితపాదాయతుభ్యం నమశ్శి
వాయ ॥ వ ॥ అని యిట్లు పన్నుతించు కేతనుఁడ్యంగనుంగొని మం
దస్మితాననుండగుచు సర్వేశ్వరుండు భక్తవర మీ దృఢభక్తిజ్ఞానంబుల
కు మెచ్చువచ్చె రండని వరినిరువుర పుష్పకారూఢులం గావించి త
త్తపస్వింబున రీజితుఁగావించి యాతనితో వారల నిజధామంబునకు గొ
నిపోయెం గావున దూరశ్రవణంబు గలయంగనల మహిమం బిట్టిదంక
దూరదృష్టి గలవారి దెల్పెదనని శాంతసత్తక్క నిజనాథునితో నిట్ల
నియె ॥ సీ ॥ కలఁడొకభక్తుండు కళ్యాణపురమున నాదరబ్రహ్మ

—(*) నాదంబ్రహ్మయ్యకథ (*)—

య్య నామకుండు । నలజయంతవసం తనలకూబరాకారు డతులితశైవ
రహస్యవేది । సంగీతసాహిత్య సరసకళానూర్తి సత్కవిపితుఁడుగణా
ర్చనవినోది । యుల్లసిల్లుకాయకం బభ్రతంబెట్లన్న తెనసోయగంబుగ న్గొ
నినజార । కామసీతలకులురతి గలయుగోరి । పిలిచిరఁసువర్ణాటంకమే
నెలతయొసఁగు । దానితోఁగూడయాస్థలితపరిభావ । మునసెవాంఛితమీ
జేర్చు మోదమంది ॥ క ॥ ఈసరణిఁదెచ్చుదివ్యము । వాసుకీయజ్ఞోపవీ
త భక్తార్చలకై । కాసైనయమరునాటికి । మూసియిచ్చకవ్యయమొసర్చు
మోదంబలరఁ ॥ వ ॥ అట్లండి యొక్కనాఁడు ॥ సీ ॥ బొట్టకస్తురినీటు
పట్టుమేల్వలెవాటు మెట్టుగండపుగాటు మించివెలుఁగఁ । గోరిమీసముతీ
రు నూరపీడపుకారు నోరచూపులసారు నొరపుదనర । సిక్కశాయతల
కాంతి యొకకేఁబూబంతి నికటపాదశ్యాంతి నీటుమెరయ । నగవువెన్న

లజాలు మొగరాలపిడివాలు సొగసుసొమ్ములడాలు సొలపువెలయ । నేలఁబాడుచునందంద నీలలిడుచు । నంగమెగదిగఁజూచియు ప్పొంగికొనుచు । నింపుబింబాస్యలచ్చెరు వందికిసగ । రాజవీథినసేగెనా రసికవరుఁడు ॥ ఉ । అత్తరినొక్కభర్మహణి హార్మ్యతలంబునఁగీడ్డసల్పుచుం। చిత్తరియోతుఁ బల్గనికు పేర్మియసిసోరణగండ్లవెంటత । చ్చిత్తజసన్నిభుం గనివి చేష్టితమైతమకంబుబర్వఁము । న్నెత్తినరెప్పవాల్పకఁద దేకమతిం దలపోసెనాత్మలో ॥ ఉ ॥ ఈనవమోహనాంగుడిపు డిచ్చటికెచ్చట నుండివచ్చెనో । సూనశరాసనాబ్జబల సూదనపుత్రివ సంతయఁ జూరా । ట్నూనులగేరునీఘనుని సోయగముంగనిదేవతాపురీ । మానినులైనది త్తముల మాటికినువ్విళులూరఁజేతగఁ ॥ సీ ॥ చికిలిపుల్దిండిరా లకుమె ప్పుసికకప్పు తొగచేనినగనొప్పు మొగముచొప్పు । తియ్యవిల్కానిగ ద్దియనెంపుసెదపెంపు జడమెకంబదలింపు నడుముసొంపు । చిందమం దముగేరు జీకంరముతీరు తొవలనుమీరుకం దోయిసారు । యేను గకేల్పస నెలయించుఁదొడసంచు తలిరుఁనొంచుపా దములమించు । నోరయీమనోహ రాకారరేఖయీ । కాయసౌకుమార్య మీయొ యార । మెందునైనగలదె యితనితోరతికేళి । నెనయుసుదతిభాగ్య మెన్నదరమె ॥ చ ॥ ఎదుటగనుంగొనందడవ నీరసికాగ్రణియందుజిక్కి నా । మది యిక్కనెట్టులోతుఁ ననుమన్ననతఁడుగాంచుటెట్లులోఁ । బొదలినమోహతాపశిఖి పొంగికనేగతినారునక్కటా । చెదరనిచింతలంజివుకఁ జేసెగదావిధియేమినేయుదున్ ॥ ఉ ॥ గిక్కునసేగియాసొ గసు కానికినావెతలెల్లదెల్సియీ । చక్కికిదోడితెచ్చిమది సంతసముందఁ గఁగూర్చువారునా । కిక్కడనెవ్వరిప్పగిది నిక్షుశరాసనసాయకవ్యధం । జిక్కికయుండుదాననని చేషియుచింతఁగనుంగియుండఁగఁ ॥ ఉ ॥ ఆతరుణీలలామసఖి యత్తరినచ్చటికేగుదెంచిమో । హాతికృశాంగియై నజల జాననఁగన్గొనిడాయనేగియో । భీతకురంగనేత్రయిటు బెగ్గిలినెమ్మదిలోననింతయే। లాతపియింపసీదగుత లంపెరిగింపుముదాఁచకంతయుఁ క ॥ చెప్పినచెప్పనియేనియు । నిప్పుడుసమకూతుఁ చెలిమికెయ్యెడలనున్న। దప్పమరెవ్వరునమ్మిన । కప్పురగంధులిక నీకుకమలదలాక్షీ ॥ చ । అ

నవుసుదత్నతీతిలక మాత్మాముదంబునుజెందిసిగ్గు ఇం । పునదనవాంఛితం
బువెలిఁబుచ్చుఁగలేకయొకింతనేపురు । ప్రానిజముభూబ్దయెయిత్తర మానినుల
చ్చటలేకయుండుటల్ । గనుఁగొనియెట్ట కేలుమొగంబొకయించుకయెత్తి
యత్తరిక ।ఉ। నెచ్చెలిఁజూచిపల్కెఁదరుణీవినవమ్మమనోహరాకృతిం ।
బచ్చనివింటిజోదుగెలు వంగలయొక్కవయోవిలాసుఁగ । న్నిచ్చగరాజ
వీధిఁజరి యింపఁగగాంచితినంతనుండిలో । గచ్చుగనంగఁజొచ్చెదమ
కంబికనేగతీఁదాళియుండుదుఁ । ఉ ॥ ఎక్కడఁబోవ్వసైపకిక నేమి
యుఁదోఁచకమోహవాధిలోఁ । జిక్కినదానికిట్టిగతిఁ జేడియనీవొకతె
ప్పకైవడిఁ । గిక్కునగానుపించితివి గావునసాతనిదోడితెచ్చినా ।
మక్కువఁదీర్చుమంచుఁబతి మాలినయ సఖనవ్వియిట్లనుఁ । ఉ । ఈ
తరినీకుగాసిగుణ మెట్లిదినెమ్మదిసంభవించెఁబ్రి । ఖ్యాతిగఁబొట్లుగట్టువి
భు కంఠెవిటాకృతీఁజూడగంటికిఁ । బ్రీతివహించెనేనసను నిల్పుగలేక
పరానుకూలవై । పాతకమేలచేసెదవు బంధుజనంబులువిన్న మెత్తురే॥
ఉ । ఉత్తమమైనవంశమున నుద్భవమందితివింతదాకస । ద్వృత్తయ
నంగనొప్పితివి దేకతయిత్తరినన్యపూరుషా । యత్తమనోంబుజాతవగు
టహా మెనీసరికామినీమణుల్ । బొత్తువహింతురేసుగతిఁ బొందఁగనే
తుఁ వెవారిజాననా ॥ ఉ ॥ అత్తగయూళిమామకవ టాత్ముఁడుచెంతస
పత్నినీపయిం । గుత్తుకబంటిబావఁతి కూఁడినాథుఁడుకోపధారిని ।
న్నత్తినతోడికోడలుమ హాశనియోపిటనెంచిమూచినం । కత్తులబోనుకా
పురము కామినినీతఁబోప్పడియ్యెడఁ । ము ॥ లలినంజత్తములోనభీతి
లి వయస్యానీవునాతోడఁజె । ప్పినసాసాఁకర్మమాతయు నిజంబేకాని
నాదేహమా । తనితోఁగూడనిల్వఁబట్టలయినం బాటిల్యభావంబువం
జనితోడ్తెమ్మిటమీసత్వరగతిం జాతుర్యకేపరిక ॥ క ॥ వ్యామో
హానుదిసుది । నేమైనులెస్సయి కేమియునగో । కామినిసను
బ్రిదికింపుము । కాముమసపెడట చూరయులమోహ్వఁ ॥ చ । చెలి
గనియింతయేలవగఁ బెదరెదు గోకముపాడియెంచి యే । చెలిపితిగానినీకి
టులఁ దెప్పగమాటలనేసహింతునే । వెలఁదియనుజ్ఞయిమ్ముచని వేగము
తోడ్కొనివానినిప్పుము । స్థలపెదనన్న మోదమునఁ గొంగిటఁజేర్చిలతాం

గియత్తరిక్ ॥ ఈ ॥ వీధిమెలగుచున్నవిటశిఖామణినేర్పిలి । సన్నజాలక
మునసతికిఁజూపి । వానిదెచ్చినాదువనటదీర్పుమువేగ । పడతియనుచు
బంపెబంపుటయును । సీ । ఆయళికచరన్న హార్న్మావతీర్ణయై బుర
వీధికేగతిఁ బోదుననుచు । ద్వారబంధపుదిడ్డిఁ వాకిటనిల్చినఁ దైవయో
గంబున నావిలాసి । యచటికిఁగాఁగని యూఁబోయినతీర్థ మెరుఁగైనగతి
యితఁడేగుదెంచె । యిచ్చటికనిచేరనే గిరహస్యసం గతిఁదదంభోజా
క్షీ క్రమముఁదెలుప । వినియుతండాదిబూనినతన వ్రతంబు । దెలిపినసు
వర్ణటంకమేదెచ్చియిత్తు । సంశయింపకరమ్మనిజవసులెవ్వ । రెట్టిగ
గారానియొకదారినేఁబిలుచుర ॥ చ ॥ కొనివనినందకాంతమసి కుడ్య
సువర్ణకవాటమేసుమా । హనుమచ్ఛిలాపట్టికప్రకటి తాంబుజకాంతిబద్ధ
వేదికా । ఘనతరహాక్తికస్థబక కాంతపతానని లింప కామినీ । జన
సమసాలభంజికల సంగతినొప్పుమేర్పుగోపలక్ । చ । శిల్పకళాభ్యనిర్మితపు చిత్రత కాస్తరణోపరిప్రభా । నల్పసుగంధ
బంధురల తాంతిముభాసురరత్నకాంచనో । త్కల్పితకాయమానరుచి
కాంతము నైతగుసంసూలికా । తల్పమునందునాతనిమి దంబుననుం
చిలతాంగియంతటక్ ॥ ఉ ॥ నచ్చినకూర్మిపెంపెసఁగ నాయికయున్నె
డకేగిలేమనే । దెచ్చితిఁదద్రవ్యంబుపగి దింపనమొప్పివిలాసినావుడుం ।
బొచ్చెములేనికూర్మిగల బోటివినీవయటంచుఁదత్సఖి । న్మెచ్చినసోరుహా
ననయు మేయముదాప్తినెసంగియుత్తరిక్ ॥ చ ॥ నమముచలింపవేణిజ
ఘనంబుపయిన్నటియింపఁగావిపా । వడపదిజాళువాజలుగు వన్నియచీర
పయింజనింపసాం । పడరినరత్నహారనివ హంబుగుచంబులజోకళింపన ।
ప్పుడతుకవచ్చెఁబ్రాణసఖ పావునసాదరబహ్మ్మపాలికక్ ॥క ॥ చనుదెం
చిచెలియజెప్పిన । యనువునబదియారుమాడలాతనిమెయటం । గనకపు
పాత్రంబుననుం । చినఁగైకొనిహర్షభరితచిత్తుఁగుయిక్ ॥ చ ॥ తరుణి
కరంబువట్టిసుమ తల్పముమీఁదికిఁజోదీయుయిక్ । సరసిజనేత్రవాకిలి
దె సంగనుభావమెతి లిచేదిస । త్వరమునతన్మణీగృహాక వాటముగొ
ల్లెయువెట్టినుల్లస్ । సురుచిరపుందహాసమున సుందరిమోమరవాంచి
నిల్చెన్ ॥ ఉ ॥ కామినిడాసినిండుబిగి కొగిటబట్టిలతాతశయ్యపై ।

ప్రేమదలిర్పఁజేర్చితమి పెంపునఁగామునిభంగిఁదద్విట । గ్రామణికేళిదే
లునెడఁ గ్రక్కునదానిసపత్నియొక్కభా । మామణిదెల్పఁదక్కిను
ము మాటుగఁదావినిక్రోధచిత్తయై । చ । ప్రమదమెలర్పతిద్దుహాక వా
టముడగ్గరిచూచిపైటగొ । ల్లెముదవిలించియాత్మలవ లేశముగొంకక
ప్రాణభర్తకిఁ । క్రమమెఱిఁగించిచూపిదుదుఁ గాకనితోల్లిట్లిక్రోధవృత్తిపెం
పమరఁగఁగాపువెట్టెనట నాదరబ్రహ్మయదేవియంతటన్ । చ । తనపతి
రాకజాగయిన తత్క్రమమంతయుజ్ఞానదృష్టిచేఁ । గనుఁగొనిచింతలేక
మిహి కాకరమాళికృపాకటాక్షమీ । యనువునమండెళాంభవగణా
ర్చనమానుటగూడదెట్టులా ఘనవ్రతమార్గమేనిపుడు గైకొని యీదినచ
ర్యదీర్చెదన్ । వ । అనివిచారించి । చ ॥ కులుకుమిటారిగబ్బిచను గు
బ్బలపైనరజారుపైఁటచె । న్నలరెముజారుకొప్పతెల నాకులుడాపలికేల
లీలగా । వలపలికేలమొల్లవిరి బాతిఁటాళివశీకరైరిదృ । గ్వలనముగ
ల్గినిల్చెఁదల వాఁకిలిచెంతవిటీవిధంబునన్ । ఉ । అగతినిల్చినఁబురజ
నావళితత్పతిఁగాంచియిమ్మహా । భాగయిదేమొయోయితర పద్ధతి నేఁడు
వహించియుండెఁదా । నేగతినుండఁగాకమన కేమిటికీమెగుణంబు లెంచ
రా । ప్యాగనివాసుడేయెఱుఁగు నంచుఁబదానతులొచ్చునేఁగఁగాన్ ॥మ॥
జలజాతాయతనేత్రభావమరయం జంద్రార్ధకోటీకుఁడ । య్యెడభాస్వద్వి
లవేషియైయెయొరపుగా నేతెంచియెయ్యారమే । ర్పడఁగానిచ్చినదానిగాం
చిదరిఁ జేరంబోయియోకాంతయె । క్కడనేగన్లెనలేమసీవిలసదా కా
రాభిలీలాగతుల్ ॥ చ । అలికులవేణినిన్గనిన యప్పటినుండిమదీయచి
త్తమ । గ్గలముగనిన్నుఁజెందెనది గావునినిత్తరినీకుతగ్గగో । వెలయిఁడలే
నుగానికల విత్తముదాచకయిత్తుగొమ్మమా । డలుపదియాఁటన్నమ
గు డంబలిక్కసతిసమ్మతాత్మయై ॥ చ ॥ అనఘుతరాత్మనేఁగొనుప దార్థ
ముదంతియకానియెక్కుఁడో । ధనమునకాసఁజేయఁబ్రమ దంబునలోపలి
కేగుదెంచితిం । దినభవదీయవాంఛితము దీర్చికొనంచగుసత్వరంబుగా
ననినఁదరస్మితాంచితము ఖాంబురుహంబునఁనాతడిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ ఒ
క్కెఁడమాకుచాలపని యున్నదిమేమటపోయిక్రమ్మరిం । గ్రక్కునఁదవ
త్తుమీముడుపుగైకొనుమంచునెసంగఁబోఁదుమీ । యక్కటిదీర్చుపిమ్మ

టప దార్థముఁ జేకొనఁజెల్లుఁగాకమున్ । దక్కెఁసటంచుఁబుచ్చికొన ధర్మ
మెయంచులఁ దాంగివల్కనన్ ॥ ఉ । ఇచ్చినముల్లెగైకొనుట కేటికిగొంకె
దవిప్పఁడైనన । న్నచ్చుగనేలునట్టితుద నైననెనెంగెదువాఁడనై నయే ।
వెచ్చనుకిందనైననివి వీడునుపిమ్మటఁదెమ్మటన్న నే । నిచ్చునదేమిగాన
కొనుమించునిభానన యన్న నిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ మాయలమాటలేమిటికి
మన్నియమంబు వినుండుదెల్పెదన్ । బాయకయీగతిందివస నాధుఁడు
గ్రుంకినదాకయుండిత । త్కాయకలబ్ధిరాత్రిగణ కాండసమర్చలొన
ర్చువారము । త్కాయతనిష్ఠభానుడప రాంబుధిఁజేరుచునుండెగావునన్ ॥
గీ । సమ్మతించితేని యమ్ములెయ్యి సఁగినీ । కోర్కెయిపుడెతీర్చి కొనఁ
గవలయు । కానియెడ్డలధనము గైకొనఁమాటల । ప్రొద్దుగడువఁవలదు
ము బోవుననిన ॥ ఉ ॥ కామినియిట్లపోయితిరు గంజనుదెంతునటన్న
మాత్రనీ । నేమముబోవునే తెలియ నేరనిదానవుగాననింతికిం । గాము
కుడధఁమిచ్చితిన కార్యముఁదీరిచి కోకపోవడిం । కేమిటికింతజేర్చుకొ
ను మిచ్చెదఁదివ్యముపేగవచ్చెదన్ ॥ చ ॥ అనిబహుభంగులన్జలరు
హాక్షికినమ్మికబుట్టబల్కియొ । య్యనమెడబాటొనర్చిపది యాఱువ
రాల్సతిచేతికిచ్చియా । ఘనుడటఁబాసిపోయెఁగల కంఠరియొకించుకసేపు
చూచియా । తనిపునరాగమక్రియము దప్పినసంతవిచారచిత్తయై ॥ చ ॥
కటకటమోసపోతిఁదిన కాయఁగమేగతిఁదీతుఁబద్మనీ । వితుడపరాధిజే
రె యలవేడుకకాఁటి రాకయుండెన । క్కుటిలునిమాటదబ్బరను కోక
ధనంబపుడేఁగొంటినే । డెటువలెదొంటికైవడి గజేశ్వరపూజలు జెల్లు
దైవమా ॥ ఉ ॥ కాయకలబ్ధికెయరిగి కాంతుఁడుబందిని జిక్కెదత్క్రి
మం । బీయెడనేవహించిదిన కృత్యముదీర్తునటంచుఁబూనినన్ । మా
యవిటుండువచ్చిననుమాటలనభ్రియుయించిపోయి రా । డాయెధనవ్య
యంబు కొరయూనెతదీప్సిత సిద్ధిగాకమున్ । ఉ ॥ ఇంతటికేమిమన్నియ
మ మిద్దివసంబుసగానియట్లుగా । స్వాంతమునందుదోచెనిక వంచనయే
టికించితదక్కిదే । హాంతమొనర్తునంచునిశి తాసియురంబునఁ బూనినం
తలో । గంతువిరోధిమోలిబొడ కట్టెనహీనావలదంచుఁజెచ్చెరన్ ॥
గీ ॥ అటులఁసన్నిధిజేయ నాయంబుజాక్షి । విస్మయానందములునుది

పెల్లిగొనఁగ । మొగిక్కినిల్చినశర్వుఁడో ముదితయడుగు । మిత్తువరము నిపల్కిననెలమిమీరి । క ॥ గిరిజేశమీరొసంగిన । వరముగొనన్నాకు దగునె వల్లభుఁడొకచో । వెరవరియింక్షగనాతని । కరుణంబిలిపించి యిండు కామితఫలముల్ । గీ ॥ అనినదరహాసవదనుఁడై యదిగిసంభ్ర వాధినాయకుఁడట్లయూ ననుచుననఘు । భావుఁడైనట్టినాదర బ్రహ్మగా త్మ । ముదమునదలంచెనంతక మున్నయచట ॥ సీ । అలధనికునిపిన్న యాలుసపత్నికా పరిభవవీక్షణవాంఛదవిలి । రమణుండురాజకార్యపు తమి నంతఃపురమునకు సరగునరాకయున్న । నెప్పుడువచ్చుదల్పెప్పుడు తీసిచూపుమనంచుఘోరిక నెదురుచూచు । చుండెనాలోబ్రహ్మడొక్కిం తసేపుండి మగుడరానేగక మానసమున ॥ గీ ॥ వ్రతము జరుపుటకైవ చ్చి బందిఁబడితి । పొగ్గిద్దగుంకుచునున్నది పోవరాదు । నేడుగణపూ జసాగదెన్నటగణింప । తనుపరిత్యాగమర్హూచూ ననుచునుండి ॥ క ॥ త నువించుకపరవశమై । కనుదెరచినయంతలోన కటకంరుక్మపం । దన మందిరమునలిచ్చిన । గనితత్కముదాత్మీమోద కమలధిదేలెఁ । ఉ ॥ అత్తరినాఘనుండుహృద యంబునవిస్మయమావహిల్లయ । త్రైత్తిగణేశ సర్వదిగ ధీశవృషేశమునీశయుక్తుఁడా । చిత్తజవైరిగాంచికల దెందితి నోయదిగాకనిక్కమో । యిత్తెరగాటకేమికత మియ్యెడనంచు దలంచు చుండగఁ ॥ ఉ ॥ బాలశశాంకశేఖరుడు భక్తవరాయిటురమ్మనీదుజం। బాలరుహాక్షినీవచటఁ బందినిజక్కఁభవద్ధితంబుఁదా। నాలరిగాగనీకవె లయాలివిధంబువహించెసోయగం । శాలలితామరాంగనల హాయని మానసమంద్రమెచ్చుగఁ ॥ చ ॥ అటులవహించిద్వారముల కంతట నింతెలుసంచరించని । కట్టకజనంబులెల్లనెడ గాజనసేనెకపల్లవుండనై యిటకరుదెంచిబ్రహ్మము పిచ్చిదెవచ్చెదనంచునేగినం । తటమరికొంత సేపుగని తన్విశిరంబువీడజూడఁగాఁ ॥ గీ ॥ అంతలోనేనుపత్యక్ష మై వరంబు । వేడుమనవుడునిన్ను రప్పించియొసఁగు । మనియెగావునినిటకు రా బనిచినాడ । నడుగువాంఛితమనిన బ్రహ్మయ్యదెలసి । క ॥ పరము దమదనాపహాకుశళు । పరమధేశ్వరుదివ్యపాద పద్మంబులకుం । పరమ దాత్మముతానును । పరమశంబునమొగిక్కియిట్టలఁ బ్రస్తుతిజేసెఁ ॥

సీ ॥ దరసముదీహమం దరధరాధర గేహా పన్నగభూషయా పన్నపో
మ । కాగాధిమూణపి కాండకేళవబాణ రాడకిరీ గో రాజఘోట ।
సురనుతిపాత్రిభా సురతమోహారనేత్రి నతసుమిజాలదీ నతతిపాల । క
రధృతశూలీ శ్రీ కరపార్వతీలోల నవకృతి వాసదా నవనిరాస । వనజ
మృదుపాదసేవకా వనవినోద । కల్పవిధిరక్షయాశ్రిత కల్పవృక్ష । ప
రభయదవేఘనదయా పరమపోష । కాలముఖశాస్తశాతకం కాళహా
స్త ॥ చ ॥ అనియిటుసన్నుతించిపరిమ థాధిపతావకమూర్తిదర్శనం ।
బొనగుటకంటెవేరెమటి యున్నదివాంఛితమైనవేడెద । న్ననురతిగూడి
నట్టిలల నావరిమోడుతనన్నునీపదం । బునఁదయజేర్పవేయనిన భోగివి
భూషణుఁడాదరంబునన ॥ గీ ॥ అట్లయూగాకయనుచు బ్రహ్మాయ్యనత
ని । కామినీమణినాతని గలసినట్టి । మందయానలబుమ్మవి మానపంక్తి ।
గూర్చికొనిపోయెగైలాస కుధరమునకు ॥ వ । అంత తద్ధనికాంగన
యు బ్రహ్మాయ్య సాంగత్య విశేషంబున తేజోమయ స్వరూపయై కై
లాసంబున కేగుచు నస్థానంబున నున్న నిజనాథునకు తనమోక్షపద
ప్రాప్తి విధం బెరిగించి యతండు జూడనంతధాత్రంబు నొందిన నచ్చె
రువంది వేగంబ కాభ్యంతర మందిరంబునకుం జనిన యాతని పిన్నయా
లెదురువచ్చి సవతి నేరంబెంచుచు నతనిం గొనిచని యదెచూడుమని
తలుపు గొళ్ళెంబుదీయ తద్గృహంబు శూన్యంబైయున్న యాసుదతి లజ్జ
నొందియుండె నతండొక్కింతసేపు చింతాక్రాంతుడై నిజసతీలలామ
భాగ్యంబగ్గించుచుఁ దనవారికత్తెయంగు నెటింగింపుచు నంజలినూనియె
ప్పటియట్ల పతిలే గావున దూరదృష్టిగల సతీవతిసంబుల మాహా
త్మ్యం బిట్టిదని నిజనాథునితో గన్నుల దద్వృత్తాంతంబు సత్వరంబుగా
జెప్పందలంచి శాంతసత్తక్క యిట్లనియె ॥ ఉ ॥ అత్తరినచ్చటంగలగ
ణాధిపులెల్లను విస్మయాత్ములై । యిత్తెరగొచనుంగలదె యింతియుభ
క్తియు నేకచిత్తులై । బత్తియొసర్చిరంచుబహు భంగులసన్నుతి సేయ
వంచులో । నుత్తముకొక్కసుండనియె నక్తిసుధారసముప్పతిల్లగన్ ॥
సీ ॥ శ్రీకాళహస్తిపురీస్థలినైనసు డనునొక్కభక్తుండగసయుదాను ।
నయ్యలేకసిగిన నసుగిడకిమ్చుచు నుండంగవారల యుల్లములర । కట్టు

బట్టయతప్ప గడులేమిబుట్టించి శర్వుడుభక్తుడై చలినివచ్చి । బట్టవేడిన వాని వడతికట్టినదియ్య కొనకనేగినమెంటి కోకతనకు । చాలదంచేగనో యని నైనరాఖ్యుఁ । డాత్మనస్త్రీమొసంగబోనంతలోన । నచటఁబ్రీత్యుడైతస్మ హాత్ముఁడెలమి । వారిగొనిపోయెనాత్మని వాసమునకు ॥

—(*) ఘ్రాణద బ్రహ్మాయ్యకథ (*)—

వ ॥ మరియును । గీ । ఘ్రాణదబ్రహ్మాయాఖ్యుఁడు గలఁడొకం డు । జంగమారాధనవినోది సత్యవది । యఖిలవేదాంతవేదిని శ్వా నమోది । యమృతసంపాదిపరివిజి తాన్యవాది ॥ ఉ । ఘ్రాణవిరోధిఘా ణపద భక్తుఁడతండుమహిష్ఠభక్తిఁగ । ఘ్రాణము నస్వసించియన యం బునుగాలము గోలజాలెయుం । ఘ్రాణితలంబునందిడి పరిఘ్రాతము నందుగభీ రవాహినీ । వేణులకేగియందుమది వేడుకమీనులఁబట్టివానిలో । గీ । తొలుతదగులుచేప తుహినాంశుధరునకు నవలదగులుమీన మదిరిసుత కు । మతియుదగులునట్టి మత్స్యంబుగుడునికై । తొలగవిడచిపిదపదొ రుకువాని ॥ ఉ । బుంగనమార్కతెచ్చినది బొంగఁగవేఁగమ తత్క్రియాభ్యా హా । నంగడివీధిలోనవి యన్నియునమ్మితదీయులబ్ధిచే । జంగమకోటి కర్చనలు సల్పుచునుండఁగ నొక్కఁ డుహృ । త్సంగతిహాఁయైయుత ని తామరసాయతనేత్రినమ్రితఁ ॥ చ ॥ వరునకుమొక్కిఁయిట్లనియె వల్లభశీర్బసవప్రధానుమం । దిరమునఁనేడునాడనకఁ దృప్తిఁగలఁతయు దొంబదారువే । ల్పురణలుపడ్డిసాన్నము మొసంగుదురాగణ కోటికొక్కఁనా । డరయఁగమార్గ్యహాంబున సపర్చనజేయరిదేమిచెల్వుమా ॥ ఉ॥ పొందుగవారిబిల్చుటకు బుద్ధిజనింపదొశక్తిచాలదో । యెందులకేగకుం డఁబస వేశ్వరుడందరనడ్డగించెనో । యిందులకేలరారుమది కెంతయు గోరికపుట్టనిప్పుడా । నందముగాఁదదీయభుజ నంబొనరింపఁగనన్న బ్రీతుఁ డై ॥ ము ॥ బాలాసీకిబువంటివాంఛితెము లో బాటిల్లెమీలయ్యెనే । నేలీ లంజనిమొక్కివేడికొనిసి యిష్టంబుఁజేకూరెత । శ్చాలాఁకొంఘిసరోజ భక్తతిలక వ్రాతంబుదోడ్తెచ్చినే । జేలింగార్చనసల్పఁజేయుదుఁజుమీ డెందంబునందింపగ ॥ క ॥ అనిపలికియుతిరయన్మున । బనివినియాశ రణవరుఁడు బసనేఁదనికే । తనునకొయ్యోఁజనియిట । ననుభవమంట

పతినంచనచ్ఛలీలన్ ॥ సీ ॥ ఘనపురాతనభక్తగణాధ్యులగువారు శీలమార్గవిమర్శఁ జేయువారు। కర్మఫలత్యాగధర్మమెన్నెడువారు నపవర్గమిట్టిది యనెడువారు । శైవాగమప్రగంభసంధానులగువారు వేదాంతసూక్తులఁ దెలియువారు । మంత్రమంత్రార్థము ల్మఱుగఁజెప్పెడువారు త్రివిధార్చనోన్నతిఁ దెలుపువారు । నగుచుయొడ్డోలగంబున్న యబ్జమాళి । భక్తతతిఁజేరిసాష్టాంగ వందనంబు । సలిపిపిమ్మటఁబుభూతిదత్తన్నిధాన । మందునిడిభక్తిదొలుకఁబ్రహ్మయ్యయిటు ॥ చ । సదమల చిత్తులారతమ సన్నిధినేనొకవిన్నపంబుఁ జే । సెదఁదయాచిత్తమందునిది నేవకునింటశివార్చనంబుమే। ల్గదురనొనర్వఁగావలయుఁ గన్నడనేయకమీరలన్న నె । మ్మదివెఱగందివారనిరి మందదరస్మితవక్త్రపద్ములై ॥ ఉ ॥ ఎన్నఁడునిన్నెఱుంగమునిఁ గెక్కఁడనెయ్యదిపేరులింగసం । పన్నుఁడనంబ్రసిద్ధిగను బండరికేదగుగాకభూమిపై । నెన్నఁగఁజాలుఁగాకుండుగల డే మమునందఱేబిల్చిపెట్టనీ । వన్నసనుక్తికట్టులన నాయితుగాదననాతఁడిట్లనున్ ॥ సీ ॥ ఘనగుణాఢ్యులార భ్రూణదబ్రహ్మయ్య । నామమిప్పరంబుననవసింతు । మీకృపాసమృద్ధినేకొఱతయుగల్గ । దరుగుదెండుసంశయంబుమాని ॥ చ ॥ అనవినిసమ్మతించిశరణావళిభూతిఁగ్రహింపఁ బొంగియు । య్యనఘుఁడువేగనేగిప్రియకంతయుఁదప్పకఁజెప్పితొంటిలా । గునఁదనకాయకంబుకొఅ కుంజనిచాలగలుంగుమీల్మగై । కొనివనియొక్కవీథివెల కుందగనమ్ముచునున్నయత్తఱి । క ॥ ఒకభక్తుఁడుగనిచనిగణ । నికరమునకుఁదద్విధంబునిజముగఁదెలుపఁ । నికమోమృషయొయనివే । ల్లొకసిననుపనేగియాతఁడుల్లముజెదరఁ ॥ చ ॥ కనుగొనివేగవచ్చిగణ కాండముగన్గొనిస్వాములారనే । బనివినిగాంచివచ్చితల వాఁడొకయంగడిహేయమెంచక । మ్మునుమునుమొక్కమీనమిడి మూగినయాగలఁజేతిరెమ్మనో । జొనుపుచుదీనిగొండువెల సొమ్మనియమ్ముచునున్నవాఁడనన్ ॥ మ ॥ వినివాఁడందఱమోసపుచ్చెనిఁకనే వెంటంజనన్వచ్చునే। మనివైసారిణవానవాన్వితకుటీరాభ్యంతరాన్నంబుగై । కొనవచ్చుఁససిదిప్పినీదినము కక్కఁ[illegible]ంబడంజెల్లది । ప్పనిగైయాతఁడురావెసంగదిమి పంపంజెల్లునంచాఘనుల్ ॥ క । ఒక్కమ

తినున్నబ్రహ్మం । డక్కడమిాలమ్మితెచ్చునర్థముచేబెం । పెక్కుమ
తిపాకయత్నం । బక్కజముగఁజేయఁబనిచెనతయలీలన్ ॥ వ ॥ తద
నంతరంబ యతండు ॥ చ ॥ అరిగిగణాళిఁగాంచిశర ణాధిశివార్చనవే
ళయయ్యెస త్వాగముగరండుమిారలనఁ దద్గణవుంజముల్లోనధూ ర్తులా,
శరణులుకొందరొరమెక సక్కెములాడఁగవచ్చినఁడవ్రో । విరసులగాఁ
గనెంచితివె వీరలనందఱనీమనంబునన్ ॥ చ ॥ అసమసుగంధబంధుర
ము లైచెలువొండెమునుద్రడసాన్నము ల్ । బసననియిాటనిత్యము నపా ర
ముగాభుజియింపుచుండునీ । కుసుమశరారిభక్తులను గూరిచిపెట్టఁద
లంచినాఁడవ్రో । మసలెడిమత్స్యమాంసమును మానములేకభివర్ధ్యహిం
బునన్ ॥ ఉ ॥ ఇచ్చటనుండగూడదిక నేగుమునీవనసాములారమిా ।
యిచ్చికొలంది చేకురెడు హీనపువస్తులనేలనెన్నన । న్మచ్చికగాంచిర
మ్మనెడు మాత్రనెపైఁబడిమొత్తితోఁచిన । న్మచ్చముసింగివచ్చితన
ముద్దియకంతయుఁజెప్పెఁజెప్పినన్ ॥ చ ॥ తనమదిలోనకొంతవడి తామ
రసేతుణచింతనెందియే । జనివినయంబునన్శరణ సంతతికింబ్రణమిల్లి
వేగదో । డొక్కినియిటువత్తునంచుగణ కూటముఁజేరఁగనేగిమొక్కి
యో । యనఘుతిరాత్మలారపద రయ్యశివార్చనవేళమించెడిన్ ॥ మ॥
అనినన్మిాగృహాసీమభోజనమునేయన్ సమ్మతింజెందరీ । యనఘూ
త్మల్ చనుమింకనిప్పలుకు మారాడంగనూహించితే । నినిజాధీనుఁనకా
పరాభవముతన్వి నిన్నఁజెందుంజుమిా । యనఘన్నాననయైవెసఁజనియె
నాత్మావాసముఁజేరఁగన్ ॥ మ ॥ చనిప్రాణేశ్వరుతోడతద్గతసవి స్తారం
బుగాఁదెల్పి యిా । యనఘాత్మశరణాళికైసఁపునీయత్నంబయోవ్య
ర్థమై । చనునట్లుండెనిఁకేమియిాశ్వర కటాక్షంబెట్లుగానున్నదో । యు
నియాతండునుదానుఁనెంతయును చింతాక్రాంతుఁలైరిచ్చటన్ ॥ గీ ॥
అంతవృత్తాంతమునఘుణివోడినలన । వినియమాత్యాగ్రగణ్యుండు విస్మి
తాంత । రంగుఁడైవేగగణనికరంబుఁదరియ । నరిగిసాష్టాంగమెరగియిట్ల
నియెనిపుడు ॥ సీ ॥ ఘనులారయారాకే ఘ్రాణదబ్రహ్మయ్య గారిగా
రియఁబెట్టఁ గార్యమేమి । ధాంసాపరుండని యెంచితిరేనిజో మ్మయ్యాది
భక్తుల ఖ్యాతిఁనరె । యతినీచకాయకం బనిగణించితిరేని యడిభక్త

కాయకం బటియెకాదె । కులమెముఖ్యంబని తలఁచితిరేనిక క్కయ్య మున్న గుశర శ్రాళిగవరె । కర్ణుయినతమ్మికాష్టంబులోనగ్ని । పలల మంసుపాలుశిలలపసిడి । గలిగి వెలుగునట్లు ఘనులెట్టులుండిన । కొఱఁత గనమిమీరలెఱుఁగరయ్య ॥ మ ॥ జలధిప్రాతపరీతభూతలమునఁ సా ర్వౌన్నత్యగవ్యాఢ్యరు । ప్రదముగాఁజేసునుఁజామహాత్ముఁడ తనిందూషిం పఁగాఁబాడియే । మృగుభక్తావళిభూతినందిపిడుట ల్మేలందురే కావునఁ గడవేడ్కఁజనియారగింపవలయుం గాకన్న వారందఱుఁ ॥ ఉ ॥ దిగ్గున లేచియోబసవ ధీమశినీమదిఁదోచుమార్గమే । మొగ్గగుగానపోదమని ముందఱివానినిబంపవారలం । డగ్గరఁజేసిమూఁడ్రెగుటఁక ధరజాగిలి మ్రొక్కఁగాంచివే । యగ్గలమైనప్రేమదొలు కాడఁగ లేవఁగనెత్తియిద్ద ఱుఁ ॥ క ॥ ఓయన్యాయేమువచ్చితి । వీయెడకనియు ఎగనాతఁడిదెబ సవనితో । మీయాలయమునమాధవ । సాయకళత్రాళిగుడువ జనుదెం చెనఁక ॥ చ ॥ అమృతమునీనులంజిలుకు నట్లుగఁదద్వచనానుభూతిఁ మోఁ । దముమదిఁబొంగిపర్వని తఁజ్రిదయాపరమాతిశోకవా । ర్ధి మునిఁగియున్నమాకడకు తెప్పవిధంబునవచ్చినాఁడవిం । కమరుతుమ య్యయుష్మగుప కారమటంచునుతించుచుండఁగాఁ ॥ చ ॥ గొడుగులు నాలవట్టములు గుంచెలుఁజామరతాళవృంతముల్ । పడగలుశోభిలంగ పద పాయుఁడ హాయనికంచుక్రవ్రజం । బెడనెడనెచ్చరింపబస వేశపు రస్సురులై ముదంబునం । బుడమిచెలింపవచ్చిగణ పు జముత్తర్పహసేమ కత్తఁ ॥ సీ ॥ ఎసుఁకేగిముదమున ముదితయుదానుసా ష్టాంగంబు ర్మ్రొక్కిపా ద్యాదులిచ్చి । తోడ్రెచ్చినిర్మల తోయశుజ్రవములు గా వించిమడుగులు గట్టనిచ్చి । వరుసఁదీర్చినరంగ వల్లులమెఱుఁబడి బంతు లుసాగించి పత్రపుష్ప । గంధాక్షతాదిలిం గనుపూర్చనద్రవ్య ములుగూ ర్చితత్క్రిల్ జరుపునంత । భాసురాచ్ఛిద్రకదలికాపత్రభోజ । నములు మెల్లనప్రశ్నళనంబొనర్చి । తానెకొనివచ్చివరిందఱికిఁవైచి । స్వర్ణ రజతవుచ్ఛపకము ల్సరసనునిచె ॥ క ॥ అంతటఁగర్దజాయిని । సంతో షమెలర్పభక్తసంఘంబునకుం । స్వాంతములుపల్లవింపఁగ । వింతగవ డ్డింపఁదొడఁగెఁ భునాజ్ఞమెయిఁ ॥ చ ॥ కలమవ్రవాటకంబిగురు గాయలుఁ

గూరలుఁగందిపప్పున । ప్పళిములుచారులావయిడు పచ్చడులామ్రరసం
బుదేనెయ । ప్పళములుబాళ్లుమూలములుఁ బాయసము ల్పులఖండ
మూరగా । యలువరుగుల్ ఫలంబులొడి యంబులుగమ్మనినెయ్యి వెన్న
యల్ ॥ గీ ॥ గారెలరిసెలుబొబ్బట్లుగరిదెకాయ । లట్లుబూరెలుజంది
కెచుట్లమణుగు । బూలువెన్నప్పములుజిటిబూరెలిడ్డె । నలుమనోహర
ములువంటచలిమిడియును ॥ గీ । పరఁగనమృతఁబుతోసరిపాలుపాలు ।
కరడుమంచునునిరసించి పెరుఁగుపెరుఁగు । చాలవెన్నెలరుచివెదజల్లు
చల్ల । మేటిరుచిజూలమునబలుతేట తేట ॥ క ॥ ఎవ్వరికెవ్విధియిష్టం ।
బవ్విధివడ్డింపశివుని కర్పించిరుచుల్ । నివ్వటిలభక్తులండఱు । నవ్వుచు
నారోగణంబొనర్చిరితమిచే ॥ గీ ॥ అంతిగర్పూరతాంబూలమర్పణం
బు । జేసియొకయెడనందఱాసీనులైన । యవసరంబునసెనుబ్రహ్మ
య్యకేలు । మొగిచినిలిచినబసవండుముదమెలర్ప ॥ చ ॥ అతనిప్రభావ
మెల్లశరణావళికింగనుపింపఁబూనియో । యతులగుణాఢ్యనీవహరహం
బొనరించెదువేటఁయెట్టిదో । కుతుకమతోఁగనుంగొనఁగ గోరిభక్తు
గానవీరియీ । పితమొనఁగూర్పుమా యనిన వేగమబ్రహ్మయసంత
బున ॥ మ । సకలార్యావరభక్తకోటికడు మెచ్చంజెంతితన్మజ్జనో ।
దకకుండాంతికమందునిల్చికరయుగ్దండంబునంజుట్టుజా । లెకబంధాంత
రమందువైచితివియ్య లేఖాళిబ్రహ్మచ్యుతేం । ద్రకకుప్పలకరుద్ర
గోపగిరిజా తాశర్వమూర్తుల్వడిన్ ॥ క । అమ్మొనగొక్కపరిగా । ల
మ్మునశరణులదిచెలంగుచుఁగనిచి । త్తమ్ములగడువిస్మయమో । ద
మ్ములుబెనఁగొనఁగలేచిధరణిరథునకున్ ॥ క । సాష్టాంగమెరగిశంకర ।
దుష్టగజాసురవిదూరతోయోద్భవనే । శ్రేష్టఫణినాయకాంగద । య
ష్టాపదశైలచాపహరత్రిపురారీ । చ ॥ అనివినుతించుచున్నసమ యం
బునధూర్జటిబ్రహ్మవర్యుఁడ । ద్వనరుహనేత్రగాంచిచెలు వంబగుతావ
కభక్తికాత్మమై । చ్చానరెపదండుపోదమని యుజ్జ్వలపుస్పవిమానమె
క్కఁగా । బనిచినిజాలయంబునకు వారలఁదోడ్కొనిపోయెనత్తరిన్ ।
చ ॥ బసవఁడుమున్నుగాఁగలుగు భక్తులపాయిటులెన్నఁడెవ్వరి ।
వ్వసుమతిగానరారిత్రఁడు వట్టినకాయకమెంతయిప్పుడీ । యసదృశజంగ

మార్చనమహో మహిమంబదియంతభాపురే । ప్రసవశరారిమెచ్చుగను భక్తుఁడితెండెముదిందలంచఁగాఁ ॥ క ॥ అనియిటుతిద్దంపతులను । గొనియాడుచుభోజనమునకున్మెచ్చుచుథ । క్తనిశాయమ్మునైజనికే । తనములకుంజనియెమంత్రితనయిలుజేరెఁ ॥ వ ॥ అనిచెప్పి యాజంగమపర్యుండింతి యెదుటనున్న వారలెల్లనేక మనక్కులై యాపత్సమయంబున నైనను భక్తిఎదలక నీశ్వరు కరుణవడసిన శరణులు గలరు తత్క్రమం బెట్టిననిన వినుండని ఇట్లనియె । ఉ ॥ శంకరపాదభక్తుఁడమృశాసనుఁడాంతరవైరివర్గగా । శంకరుఁడార్యసన్నుతుఁడు శాశ్వతకీర్తియుతుండుఖండితా । హంకరణుండుపావనగు ణాఢ్యుఁడుమారటశంభుమూర్తిని । శ్శంకసమ హ్వాయుండుగణ సత్తముఁడొప్పుధరాతలంబునఁ ॥ —(*) మారటశంభుమూర్తియను నిశ్శంకునికథ (*) .. ఉ ॥ అతఁడుగురూపదేశమున హాలికుఁడాచుఁదదీయులబ్ధిచే । సతతము జంగమార్చనము సల్పుచునుండఁగనొక్కనాఁడుత । న్మతిఁబొకింపశర్వుఁమో కుమారుఁడునాతఁడుచేనుదున్నఁగా । ధృతిగతినొక్కఘోరవిష కృముభుజంగముఁబంపెఁబంపినఁ ॥ శా ॥ తత్కాంతినసమాత్మదంతగర ళోద్యత్పావకజ్వాలికా । ధూత్కారంబులుబర్వనాతని నుతుఁబొల్పారమూర్కొన్నచో । హృత్కంపంబునుబొందడక్తుల జలంబేతేరినీడిప్పుఁడా । పత్కాలంబుదొంచెనంచువడిఁ జెప్పుండేకిరందద్వ్యధన్ ॥ క ॥ జననీజనకులఁదలఁపఁడు । వనితామణిఁనుడువడాప్తవగఁముఁబిలువం । డనుమానపడఁగుమాంత్రిక । జనముంబేరొక్కనఁడుకాలు జాడింపఁడొగిఁ ॥ క ॥ చెడుపురువనినెమ్మదిలో । దడువఁడునిజకాయకంబుదప్పఁడుఁపెదవుల్ । దడపఁడుదైవమదూరఁడు । బుడుతనిధైర్యముగణింపఁబోలునెజగతిఁ ॥ క ॥ అటులుండకొంతవడిక । క్కుటిలోరగవిషమురోమకూపంబులమి । క్కటమైపర్వుచుఁదలకై । కుటయాంగతజీవుఁడగుచుఁగూలెన్నేలఁ ॥ క ॥ అక్కరణిఁబడినసుతుఁగని । యొక్కింతయువగవాతఁడూరకవానిం । గ్రక్కునసీడిచితనదగు । దుక్కిపనుల్ సేయుచున్నథూజఁటియంతఁ ॥ గీ ॥ అప్పటప్పటికప్పరికరిగిభీతి । గొనుచుఁదమునందరినిమున్నుగురులెఱుంగు । శరణుకైవడినొక్కవే

మంబుదాల్చి । యలసితనచేని చెంగటనిలచియున్న । గీ । జంగమా
కృతిగాంచినిశ్శంకుఁడేరు । నిలిపివందనమొసరింపనిటలమందు । భూతి
ధరియించియోపుణ్యపురుషయింత । వంటకముఁబెట్టుమాఁకొన్న వా
రమనిన । చ । గగళగళాభయొక్కఘటి కాద్వయమీఁడనిలుంచుతె
త్తురో । గిరములమీకుయోగ్యముగఁ గీల్కొనునాఁకటనంతదాఁకనో
ర్వరయితిరేనిమీమకని వాసముఁజేరిభుజింపుఁడోనుస । త్వరమునవ
త్తేఁగానియట వచ్చిననిన్చటఁగాయకంబుగా ॥ చ । ఇదియునుమీవి
ధించుపని యేఁజూటుగావునపొండువేగమ । ల్లదెతెరువన్నమల్లికర్జు
గ్రణిబోవఁగ చెంతఁగాలఁబెఁ । గుడిగొనుకాలసర్పముఁగ గూలినయ
ర్భకుగాఁచిబిట్టుగా । నదరివడుంకుచుందిరిగి యక్కులుమూయుచ భీతుఁకె
వడిఁ । క ॥ తనప్రేఁబడినిశ్శంకుఁడు । వెనుచేతులఁజఱచియింతవెరు
వఁగనేలాయనతొడిట్టులనుమీ । తనయండ్లనికిఁగనియుఁదలకవ్వుది
లోఁ ॥ సీ ॥ పాపనివధియించే భూపప్రభువని దానిఁజంపవదేమి
దలఁచినావు । పరులయాపదకైన బరితపింతురుబుధుల్గొడుకునకడ
లమి పుడమిఁగలదె । యింతనిర్మోహిని యెందఁజూడఁగలేదు నీయంతకరి
నుని నిన్నెకాని । పుత్రలాభంబెంతి పుణ్యవంతునకబ్బు గతిఁ జేర్పనేరి
కిఁ సుతుఁడుగాఁడె । యనిననిశ్శంకుఁడనియెఁబు ణ్యానుబంధ । మునను
సముకూఁపుగురుసతీ తనయముఖ్యు । లవనినదిదీర్ఘభోవ్యదురంతమాత్ర
మునకువగఁజెందనోటికోయనఘమూర్తి ॥ గీ ॥ పాండుసుతుఁడర్జునుం
డంతపరితపించి । మరలజేనూపెనేయభిమన్యుఁదొల్లి । యెచటితలి
దండ్రులుయ్యోయెచటిసుతులు । చిక్కనేమాయనీపదసేవకుండు ।
సీ । అనినంతఁబాజంగ మార్యుంపుగినిసినీ విపరీతవైరాగ్య మివుడు
మాని । ధర్మంబుకొతిగింపు బ్రతికింతురీతని నెట్లన్ననొక్కమ హీతలేశు ।
బెలిదేవిపేమయ్య ప్రీతిచేఁబ్రదికించె మునుపిల్లనైనారు మనిచిబెలమ ।
నటుగానవేఁగ క్రాలకీగతిఁబెల్వ బగసినికుఁజేజత పడుమనిప్ప । డనినని
శ్శంకుఁడనియెనోయయ్యసకల । మెఱిఁగియుండియుమీరిటులేలఁబ
ల్క । నిక్కమాదన్నయాశ్వముఁజొరుపిధము । బెలిపెనాభక్తులకువా
నితోఁబోణి ॥ క ॥ చావుననినిత్యతనవుల । కైవఁడెందంఁజెల్లునాయ

నమదిత । ద్దేవుండచ్చెరువందుము । నావలికరుగంగవానియన్నము
నుమునక ॥ క ॥ కనపిండినవాసికిత । మ్మొగతివినుపింపనవ్వమో
మొనననెనో । యనఘూహ్మిమారలెఱుగవి । ఘనతిరసద్భక్తిపథముగల
దేజగతిక ॥ శా ॥ సారుంగాలు మనంబుపట్టులు ధరాజాతంబునందన్ని
యిం । ద్రోయుంబెవసివుంచివేగవిడి యెంగుంబోవకొండొంటితో ।
భాయాజాలకగల్చుచేయటులో భవ్యాత్మ్మవాసోదర । న్యాయంబట్టి
జీవాన్నికెవిగవఁ గానహాంబెఁకిత్తరిక ॥ చ ॥ అనవ్రుమనీవపోజగతి
నందటికంబెవిరాగివిన్నము । న్నిఁకులుఁడైనరామధర ణీశుఁడుతమ్ము
నిపాటఁగాంచిలో । నివిఁనానాఁవిధావతులఁ బ్రమ్మఁజీవమునిల్పకొంటి
గా । చనిపనిచేసెనోయెఱుక చాలుమొయాతనికిన్విధంబుక ॥ గీ ॥ భ
క్తివిజ్ఞానములుల్గుఫలము భ్రాన్తి । మోహమెఱ్ఱాయటయెచాలుఁగూ
పాకఁబు । లెన్నఁజన్మములకుఁగల్గులిట్లిత్తమ్ము । ష్ణక్కటాయెంతకతినుఁ
డనయ్యనీవు ॥ వ ॥ అనిన నాఁకిట్లనియె ॥ గీ ॥ జననిదేశికవరకరస్థ
ీజనకుఁడు । జాగముడువాదిసద్భక్తిలింగమూర్తిక । సోదరుడపత్య
మఁగీలుకు రుకి । కెఁగణియటుగాకవేఱెబ్రాంధవులుగలరె ॥ క ॥
అనవ్రుమనాఁనిక ॥ త్తినగానకయావఁడజనుచుఁదర్వీకరిద । ష్టునివ
దినెఁగాంచితవ్రతి । ఏనుపించినబులఁబల్కెవెలఁదియతనితోక ॥ గీ ॥
సంతకొకిచోటఁగూడినజనుఁ । పులుదీరినతుదివిడిచనరెమకుడ।
ఎగచిరేయొరొక్కరువ రట్లు । కాదెయూబధకఁబలిగడచిచఁగ ॥
ఉ ॥ అచ్చెరు ందిశోచిను చవ్వలనాతినిభార్యఁగాంచియా । ముచ్చట
లెల్లదెల్పినిమోమునఁబీనతలేకఁబల్కెనో । సచ్చరితాగ్రగణ్యజనసం
తతిధారుశిఖండిబుట్టఁబల్ । మచ్చట బుబ్బరంబెసువి చారులుమెచ్చ
నినూటలేటికిక ॥ చ ॥ అతుఁసతీప్రవాహమున నాడదియాడదిరెండు
కాష్టముల్ । జతఁడికొంతిదవ్వరిగి లంకతట్టాలువడ్డమెనయా । జత
విడియొక్కలేఁపనలు సాగకయొక్కటినిబ్బుగాపుప । స్వాతఁగుడువఁగ
నేలనను వీఁడెవతండ్రనినెన్నుననుఁ ॥ క ॥ నావ్రుమగుహనాశ్రణుం।
డావెఁదకతోడనసనియెఁబలూదిరఁగి । భావంబువంటికరినపు । భావం బె
య్యఁడఁగానఁబడఁబెట్టులన్నక ॥ క ॥ పెనిమిటికర్థాగ్రంబగు । వనజేక్ష

ణయు నెడునుడిలవంబునునీయం । దునఁగానమర్ధ దేహం । గనునింజెం
దంగనెట్లుగాంచంగిలవో । మ । పతిదైవంబుగుగుండుప్రాణమనుచుం
భావంబులోనిల్పియం । చితథ క్తిరంజరియించియాతఁడు మృతిఁజెందంగఁ
గేవార్థమా । తృతనూజన్మపితృప్రియాప్రముఖు లంచేభ్రాంతియుఁ లేక
యూ । జితబుద్ధి సహాయానలొసతులు జర్చింపంగనజ్ఞానులే । చ ।
అనఁవినియాలతాంగివిన యంబునినిట్లనుజీవన థుతో । ననుగమనంబు
చేడియల కహాఁమెకానితలంపఁబీర్ణశై । వనికరమాగఁకమందదిద్రు
వంబుగఁజెల్లదుమీరెఱుఁగరే । యనుపమవేదశాస్త్రనివ హంబులఁదె
ల్పెడు,రీతులన్నియుఁ । క । కావునతనలింగంబే । దైవంబుగుగుండు
తల్లిదండ్రియుఁబతియుం । జీవంబుగతియుమతియును । భావింపఁగవేఱె
కలదెభక్తాధీనా । చ । అనవ్రుడునేమియుఁబలుక కవ్వలనేగితెదీయమూ
తతో । తనయునివాతఁడెల్పువని ప మణినెగ్మొదిఁగొంకులేకయి । ట్ల
నెనుసమస్తయోనివివ రాగితసీచఘటాలిభిన్నమై । చనుటయె కాకనిల్చు
నెర సాస్థలినోబుధవర్యతెల్పుమా । క । తనయుండనతల్లియనఁ । ఘ
ననాట్యపుఁబొమ్మలిం తెకాకసతము లా । ధనదాప్తుమాయజివురం ।
టినఁబడుదురుజనులుకడువడినిపక్షిగతిక । క । అనినమృషాశరణుఁడ
హా । వనితాతిలకంబసర్వవనుధాస్థలినే । గనుగొంటిగానీతో । నెన
యుగుకతినాత్మజుఁడనెచ్చటనైన ॥ గీ । తల్లిఁబోలినదైవంబుదయిత
సాటిఁ । బంధువాత్మజమోహంబువంటిమోహా । మవనిలేదనియనఁగనీ
విట్టితనయుఁ । డట్టులెయున్నకన్నులనైనఁగనవు ॥ ఉ॥ ఆమయజేహివె
ట్టివిక లాంగకుఁడైననుతల్లిసూనుపై । ప్రేమవిడంగిఁజాలదుధ రిత్రిప
యింగణియింపరోగిగా । డోబుటవెట్టిగాఁడురుచి శేతరగాత్రుఁడుగాఁడు
నీసుత । గ్రామణియిట్టివాఁడదటు గాఁబడఁజాలెలేదునీమదిఁ । ఉ ।
ఇంతటకేమినీతనయు నిట్టిపదంబునుజెందఁజేసెనా । కంతుమదాపహారి
కల కాలమునేనరఁబోకనెమ్మిదిం । భ్రాంతివహించియాత్మపద పద్మ
మునమ్మినఁజాల్వెయింతెపె । న్వంతఘటించెమే లైలిసె న సతియాశివు
గొల్చుభాగ్యముల్ ॥ చ । అనవినియాలతాంగిశర ణాగ్రగణినన్నిటులే
నిభ్రాంతిజొ । న్సినఫల మేమియాశ్వరుని నిందయొనర్వఁగనేలజిహ్వముల్

వనరుహబుద్బుదంబులటు వంటివిసిత్యములంచువెల్లుల్లె । చనుదురెశా
వకీనపద సారసభక్తులుధారుణీస్థలిక్ ॥ క ॥ చల్లనిగంధవహాశన । మొ
ల్లకఫణిమన్నుదినఁగనోపునెమీఁప । త్పల్లవదాస్యంబేమతి ॥ యెల్లెడభ
క్తుండుమోహామెదలోనిడునే ॥ చ ॥ అనఁవినిచెచ్చెరన్మరిలి యచ్చట
శూలధరుండువారిదా । సినిగనిత్రక్కమంబెఱుఁగఁ జేసిననిట్లనుఁదండ్రి
యమ్మఱా । పినజనయిత్రిపెన్విసముఁ బెట్టిననీశుఁడుజంపఁజూచినం । జ
నదనిమాన్పనెవ్వరికి శక్యముఁదుర్భములేలనావుడుక్ ॥ సీ ॥ట్టిఅటుబా
సిపడియున్న యక్కుమారునిదెస కేతెంచిసర్పంబు నెడవివ్వెచి । చె
విదండమంత్రింది చేమెయినిమిరిభ స్మముఁజల్లిలెమ్మను మాత్రనతఁడు
కనుతెప్పలెత్తిని ట్లనసీల్గియూరుపు లావిర్భవింపఁగా నాపులించి । పర
మేశ్వరాయని పల్కుచులేచిచెం గటనిల్చియుత్నత స్థాంచిమ్రొక్క । నా
తఁడోరికుమారనిన్నహిఁవధింప । నించుకేనియుగనికరముంచబ్రోక । నూ
రకున్నారుమీవారలారయంత । కరినులోయిట్టిజనులనుగానమె
చట ॥ క ॥ మందనరుమంత్రమనరీ । చందముగలజనకమాత్రుఁజా
యాగ్రజులం । డెందమునవిశ్వసించుట । యందంబనిమాకుదోచదది
యెట్లన్న ॥ గీ । చీమసైతముతన్నంటచిట్టివ్రేడమి । దంశమొనరించు
నిప్పుడు దానిపాటి । కినుకయునులేదునీయెడఁ
గనికరంబు । లేకచరియించువారిపైలేశమైన ॥
సీ ॥ స్వామినాపైవారు జాలినొందరటంచు వచియింపమీవంటి వారి
కగునె । యుర్విపైబొరలుట లుత్తమాంగోదర తాడనములుబొబ్బ లే
డుపులును । మేనెఱుఁగకయున్కి కానిసాపెనలుడు గనితలపోఁతలు త
నువిరక్తి । యివిమొదలగుచేష్ట లవనిసాంసారిక భ్రాంతులేయూగాక
భవదుదార । పత్నియోరుహాచింతనా పరులకెందు । గలుగనేర్చునె
యాప్తవర్గంబులెల్ల । సర్వసాధనములుగల్గిసర్వనిహతి । కాపరీక్షిన్న
హారాజనాగికొనిరె ॥ క ॥ అనవినివారలయందఱి । ఘననిశ్చలశీల
భక్తికలనకుమదినె । క్కొనుసమ్మదమునమునిగణ । వనజోదరశక్ర
ముఖసుపర్వులుగొలువఁ ॥ ఉ ॥ శంకటుఁడతఁడయుండవుడు సన్నిధిజేసి
నగాంచియంతని । శ్శంకుఁడుదుక్కినిల్పియతి సత్వరుఁడైచనుదెంచి

యాశప । త్పంకరుపాద్వయంబుతన ఫాలముసోకనమస్కరించిస ।
ర్వంకమగాంగిభంగరవ వైఖరినమ్ముతీజేసెనీగతిన్ ॥ సీ । శ్రీవికచోత్ప
లా క్షీమకోమారభాణ భాణవందితపాద పంకజాత । జాతరూపధరాధ
రాతతకోదండ దండధరోన్మద దళనదక్ష । దక్షకృతోరువి తానన శన
కర కరతలన్యస్తభా సురకురంగ । రంగదుత్తుంగత రంగగంగాధర ధర
జామనస్సర స్థాయిహంస । హంసకైరవమిత్రహవ్యాశనాక్ష । య
క్షజిన్మోనివినుతమహాప్రభావ । భావసంభవదర్మదభావహరణ । రణ
నిహతసింధురాసురప్రముఖదైత్య ॥ వ ॥ అని సన్ను తించుచున్న ని
శ్శంకుని శంకరుండు నిజకరుణాకటాక్ష వీక్షణామృతధారా పరిషిక్తాం
గుండజేసి భక్తవరాతావకీన చర్యావిశేషంబులకు మెచ్చువచ్చె భవదీపి
తం బొసంగెద వేడుమనిన నతండుపున పునఃప్రణామంబు లొనరించి
దేవా భవద్దర్శనంబుకంటె వాంఛితం బొండెద్దియుని నిరుపమానందంబు
ననున్న నతనితత్పుత్రమ్ముషా పరిచారికాసమేతునింగా కైలాసంబున
కుం గొనిపోయె ననిచెప్పిన తత్సభాసమ్ములైన భక్తులాశరణ పుంగవుం
గాంచి మీరానతిచ్చిన మహాత్ముల చరితంబులు వినుటంజేసి కృతా
ర్థులమైతిమని యతనింగొనియాడి యందఱు నిజనివాసంబుల కరిగిరట్లు
గావునఁ బ్రాణేశ్వరా బక్తప్రభావం బిట్టిదని వర్ణింపనసీయ బ్రహ్మాదు
లకశక్యంబే నెంతదాననని శాంతసత్తక్క పలికిన తన్మహోహారుం డాశ్చ
ర్యంబునొంది యిట్లనియె భవత్సేవ రీతపోనివాసం బెచ్చట నమ్మహా
భాగం గనుంగొన వేడుకబుట్టెనన దత్సతీవతంసంబు భవదభిప్రాయంబె
ట్లట్లరమ్మని యతనిం దోడ్కొని ॥ ఉ ॥ శైలములుత్తరించిఘన సాల
వనంబులలంఘించివాహినీ । జాలములెల్లదాటిమృగ సర్వవిహాయసయా
మినీచరా । భీలవిహారదేశమయి పెంపగుశైలదరింగజాసుహృ । న్మౌ
ళిపదావలగ్నసజ మానసర్దమెవసఁగించుసోదరిన్ ॥ గీ ॥ పతికిజాపినన
తెఱువిచ్చి యంతఁడగుచు । సంతతమొనరించెమునీతికేల । హారుఁడుబ
త్యక్షమైనఁ వ్యర్థఫలమొనగిన । పినయమునశాంతసత్తక్కయనియెనిటులు ॥
మ ॥ వరుఁడవగ్రాడొకలింగమిచ్చి యిదిపూనిపూజాత్వాజనా । చరణం
బనంబంపసుమ్మనిన నాచార్యుల స్థుంచిసుం । దదియోగంబెఘనంబ

టుఁ మ నెపుడుందన్నిమ్మచేనుఁ జెఱ్ఱా । నరసాస్యందను డాచరంబున బ్రస
న్నంబొలలేదీపెకుఁ । వ ॥ అనిన నతండాచార్యాజ్ఞ మీఱినకతం
బునఁగాదె యెంతయోగంబైనను వనిగొనదయ్యెనీక దీనింగృతార్థుఁజే
యువలయునని తలంచి నిజపత్నింగనుంగొని యిట్లనియె । ఉ । సజ్జను
లెంతయుంబరవి పాదముగాంచిసహించరన్నచో । నిజ్జలజాక్షినీకుగణి
యింపఁగసోదరియీగతిన్మహా । పజ్జలరాసిమున్నతగ వాకినియుందరిఁజేర్పఁ
కుంటయో । పిజ్జనతావతి సదయుఁ డేకొనదీనిఁగృతార్థుఁజేయవే ॥ గీ ॥
అనినమునుమందిపతికిజోహారుసల్పి । కలితపద్మాసనస్థయైకరతలమున ।
లింగమూర్తినినిల్పిసల్లీలదృష్టి । నొండుభావమెఱుఁగకయుండునంత ॥
గీ ॥ హస్తమునజ్యోతిరాకారుఁడైనలింగ । మూర్తియవయవసహితుఁ
డై మనోహితమెమట । నన్నిధిలొనర్చుగాంచిశాన్తధ్వినయ । భరితయై
బ్రమొక్కియిట్టులఁబస్తుతించె ॥ ఉ ॥ శాన్తాహము ॥ శారహారహీరతుల్య
ధాళధళ్యవిగ్రహా । హారిమారమారణారిసూదనావిహాదనా । సార
ధీరవారవద్యసర్వమంగళాధిపా । పారభూరధారమేశబాణబాణపోష
ణా । చ ॥ అనివినుతింపశంభుఁడుద యాసుతీవేడుమువాంఛితంబనఁ
ఘనకచమాకుమువ్వరకుఁ గల్గఁగఁజేయుముదేవనీపదం । బనవుడునట్లు
గాకయని యప్పుడివ్యవిమానపంక్తిచే । గొనిచనెరొయ్యశైలమున
కుఁ సురలద్భుతమందిచూడఁగాఁ ॥ ఎ ॥ కావున పావనసతీవతంస
మాహాత్మ్యంబట్టిదని నిజేచ్ఛాత్రుండైన యీ కూకదమారనితోఁ దెల్ప
నితండు విస్మయలజ్జాన్వితుండై పున పునఃప్రణామంబు లొనరించి
వధూసహితంబుగా కిరికమలంబులు మొగిచి నిలిచినఁ గరుణార్ద్రదృ
ష్టిం గనుంగొని చెన్నబసశ్వరుసన్నిధికిఁ బొమ్మని యనుజ్ఞయిచ్చి ని
జేచ్ఛఁజనినగొం గాపున విరిలమాహాత్మ్యం బిట్టిదని మ దిరాజయ్యదె
ల్పిన సభాసములలో చెన్నబసశ్వరుండాస్థాన ప్రమోదంబునొంది య
తని నిరంతర రాత్రవదుపచారంబులఁ బూజ పుచుండి । క ॥ కూ
కదమా రనిచరితము । ప్రాకటసశ్చక్తిఘనబరియించినద । స్వీకరభూష
ణుకృపను । స్తోకభావళులబరఁగుచునరులెపుడు । వ । అనిచెప్పి
న నగస్త్యుండు తియ్యని వృత్తాంతంబేమని యడిగిన । శా । ఏట్లా-

లాబ్జధరార్చనానియమ భాస్వచ్చిత్తకంజాతిగో । రాట్కంసారికుబే
రపుత్ర సుకుమారశ్రీసద్గోపీతగో । రాట్కంఠీరవశారదాబ్ద శశభృ
ద్రాజద్యశఃఖ్యాతవి । ద్విట్కాండాద్భుతబాహుశౌర్య జితకుంతీపుత్ర్యా
మగంగాసుతా । క । శరజాతజనకమృదుపద । శరజాతవిలగ్నహృద
యషట్పదకవితా । శరణసమాగతజేశిక । శరణసపర్యావిధానసంతుష్ట
మతీ । మాలిని । సరసగుణనివాసా శంభుపూజావిలాసా । నిరుపమ
శుభమూర్తీ నిర్మలాచారవతీ । దురితతిమిరనూరా తోషితాప్తార్య
వారా । పరహృదయవిభేదీ బంధులోకప్రమోదీ.

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జనస్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య పరిశీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
చతుర్థాశ్వాసము - సంపూర్ణము.

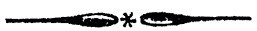

శ్రీశుభమస్తు

చెన్నబసవ పురాణము.

పంచమాశ్వాసము

—(*) మల్లబ్రహ్మయ్యకథ.)*)—

శ్రీవిబుధాపనకృత్యా । కేవలతరనియమముదిత గిరివరభృత్యా । పావనజననస్తుత్యా । జ్ఞానధితనిత్యసత్య యమృతామాత్యా ॥ వ ॥ అవధరింపుము కుంభ సంభవునకు రేణుకుం డవ్వలికథ యిట్లని చెప్పందొడంగె । గీ ॥ అంతనొకనాడుమల్లబ్రహ్మయ్యనాఁగ। భక్తులిరుప్రక్కలఁ చెన్నబసవమంత్రి । పట్టవింతగదివిటీలుబట్టువిధము । దెలిసి నిర్మించియొక్కుబిజ్జలుని జేరి । చ । నరవరవింటవేబసవ నాథు నియల్లుఁడన్నిధానమం । దిరుపురుపూరుమోక్షముల హీనబలాఢ్యులు దివ్విటీలనా । రరుగుగనున్న వారలుమ హోద్భుతమయ్యెడువారిచర్య గో । చరమొనరింపనెట్లనిన సర్వముదెల్పెదచిత్తగింపుమా । గీ । వారు చేబట్టుదివిటీలువహ్నిఁగూర్చి । కయిరవుల్కొనుతైలసంగతముగాక। యేవెలుఁగుతేజమెడలక నెపుడుమీఁకా । గానఁబుణ్యసంతదివ్వసాగంధ్య మొసఁగు । చ । అనవినిరాజు చెన్నబస వాధిపునప్పుడెపిల్వఁబంచియో। యనఘుభవత్సమీపగతు లైతగుదివ్వెలవారినిద్దఱిం । ననుగొలువంగ బంపుమని నంబరమేశ్వరుఁడెంతదెచ్చెనా । ఘనులదురాగతుంగొలువ గానెటుబంపుదునేఁబుసేయుగుఁ ॥ ఉ ॥ పసఁగ రాగుసారినట పంపక యుండినమామమీఁదనే । లెంపువహించునోయితఁడు దెప్పరమయ్యెన టంచుచింతద । న్మ్రుంపనొకింతసేపుతన మోమరవాలిచియుండియెట్టు లన్ । బంపకఁదీరదవ్వలఁగ నంబుపినికితన్మహత్వముల్ ॥ చ ॥ అని మదినిశ్చయించిఘణి హారిముఖంబునవారిఁబిల్వఁగాఁ । బనిచిమహీతలేశ్వరుని భావముదెల్పఁగఁబూనిజంకన । ప్రమనిజముఖాంబుజాతుఁడయి మానమ దాల్చినఁదన్మనోగతం । బనఘులుగాంచిమమ్మతని కప్పనజే

యుముగొంకనేటికిన్ ॥ క ॥ నావుడువారలయనుమతి । భూవరునకుఁ
గానుపించిపోయెదననిస్వీ । యావాసముచింతాకులఁ । భావమునఁజెం
దెచెన్న బసవండంతఁ ॥ క ॥ బండారుబసవధీమణి । మండలపతినడచిన
ట్టిమార్గముఁవినియా। తండింతెకెత్తుకొనెనిక। నెండిగతిసంభవించునో
యనియుండెఁ ॥ చ ॥ మనుజవరుండుదుర్మతిని మల్లయబ్రహ్మయగా
రినిద్దఱిఁ । దనయెడదివ్విటీలిడఁగఁ దఱుణము సమయుంబునంగురాఁ ।
బనిచినతేటగాతమప్ర భావముఁజూపుగుమించుసెగియు । య్యనఘుము
వానికొట్టెమట నందిఱుఁజూడఁగనిల్చిచెచ్చెఱఁ ॥ గీ ॥ పయిడిపెడిదివ్విటీ
లుచేఁబట్టిరవులు । కొలుపునఁతటలోననకోటిదివ్వి । టీలుగూడినమా
డ్కికడిఁదిమంటఁ । లాత్మితనుతాఁపమొనరింపనవనిభుఁడు ॥ ఉ ॥ తా
ళఁగలేకతాల్మిచెఱి తల్లడమందుచులేచినేలపై । వ్రాలుచఁబొలుఁచుఁ
విహిత వర్మముఁజీరుమఁబెద్దదిఁడుఁపై । సోలుచునల్లఁగొ బెగడి చూచు
చుగ్రమ్మఱఁకన్నుమూయుచుఁ। కేలెదఁజేర్చుచుఁజలుప క్రేవలకేఁచు
నీరుద్రావుచుఁ ॥ క ॥ వాయెత్తియరచుచుంగఁగ నాయెడసహేశుఁడ
నియెనవనీశ్వరునీ । కాయపరితపవేదన । బాయుఁగంబొకటిదోఁచెప
రితింపంగన్ ॥ చ ॥ అదియెఱులన్నచూ ధనశ రాంబరమిూతులశాంభ
వేతరాం । బుపవనుల్ మహోత్సాలని బుద్ధిఁదలంపఁగఁగ్లబోఁకనీ । మ
దినిడిదివ్విటీలిడఁగ మల్లయబ్రహ్మయగారినిత్తరి । న్మదమునఁబాము
హేతువున మంటలునిడదయించెనిందుగెఁ ॥ క ॥ కావునసప్పనియెడ
నిపు । డావీరులమా న్పనీకునారోగ్యమగుఁ । నావుడుపతితోఁచనిమతి ।
చేవిసరెఁబొమ్మటంచుఁజెప్పినమాఁడ్కిఁ ॥ సీ ॥ ఆసెగగనితెలియక
భూవరునకుఁగో పముఁబచ్చినముచిత్తములవరు । వారలఁగదసియ
వ్వలకేగుమనిచెట్టు గిడిమనదిరుసవ్వ గదురనిండ్లి । దరికేగిరిచ్చుట ధర
ణీశుతాపబు మ క్రించినట్టల చూనుటయును । బసవనిగనియతండ
సమాత్తులుల్పకతనచేటికి బతి కిరినటంచు । వెయివిధములగొని
యాడవీఁడుకొల్పి । చిచ్చిపెట్టినయట్లసంతసిలును । కొలువుజాలించి
నగరిలోపలికరిగె । రాజమంత్రియునిజమందిరమునకరిగె ॥ సీ ॥ ఆ
మహనాఁడుర నృపవర్యుండు నేమములేక మెసరిపరాధు । లైనమల్ల

యనాథు పయ్యలభక్తులఁ బిలిపించికన్నుల బెరుకఁజేయ । వినిబస
వఁడుగోప వివశుఁడైబిజ్జలుం డకటాచెడఁజూచె నమువారి । నచటి
కిరప్పించి యాథులెప్పటియట్ల బడసిభక్తాళిక ప్పట్టఁగనున । నింకనుం
డుటనిప్పనేఁడిట్టులయ్యె । నిన్ననుల యొయ్యనితినయున్నకడకు । వేగజగ
దేకనుంభ్రిణుపంచియతని । కెల్లభక్తులబవినుఁడంపవిట్టులనియె॥సీ॥ జగదీ

—(*) మల్లయ్యనుధుపయ్యలకథ (*)—

శనీవుముఁ జంగమేతరకృత్యమొనరించివారల కినుకకోర్వఁ । జాలకవేగ
త చ్చిరిణంబునొందినఁ బిదబలిశివద్రోహి మింకగొంత । కాలంబునకుఁబు
ట్ట గలదుతద్రోహిఁగీ టణమున్నదీవి కదియెతగిన । యట్టిప్రాయ
శ్చిత్త మనిరిగావునసిపుఁ డవనీశుఁడిట్టిద్రో హంబొనర్చె । అట్టులగుట
జంగమాజ్ఞదప్పకనేఁడె । భువనినావించబట్టిబిలుకుమూర్చి । సకలభక్తని
తతినమ్మఁతిఁగసుము । కాయ్మ్ఞాపహారికరుణగకుము ॥ క ॥ అనితె
లిపియతెసిఁబోవం । బనిచియమా ట్యేశ్వరుండుభగిపీతనుజ । న్మునికెటు
గజేసియాతని । యపుణుతిపుఁ బెడ్డలఁదలచియాత్మనమాత్ర ॥ సీ ॥
మడివాలుమాచయ్య మాసణయ్యమాదిరా జయ్యమొకాంతరా మయ్య
మిండ । నాగయ్యవనిపుఁ శంకరదేవయ్య యల్లయ్యమధుపయ్య యనిమి
షయ్య । కలికేతబ్రహ్మయ్య కక్కయ్యతెలుగుఁజో మ్మాయ్యబల్లేశుమల్ల
య్యవీర । బ్రహ్మాయ్యకన్నఁడ । బ్రహ్మాయ్యకిన్నర బ్రహ్మాయ్య పేరుల
బబ్బతెయ్య । యాత్మజేవయ్యనురితుచోడయ్యభార్య । రయ్యకొట్టసు
బాచిదేవయ్యహిల్ల । హుళిబ్రహ్మాయ్యనుసిడిచోజయ్యనాగ । మయ్య
పదనురుసయ్యశూలాయుధయ్య ॥ చ ॥ మొదలగుభక్తరాజికము మో
దముతోఁజనుదేరయచ్చటఁ । గదిలిసమస్తశైవశుభ కారణకప్పడిసం
గమేశ్వరం । బదెయుదెయంచునేగిబస వాధిపుఁడచ్చటదేశికాగభి ।
త్సదనముఁజెంది యాతనిప్ర సన్నుఁడఁజేయుగణాలిజూడఁగ ॥ చ ॥ గు
రుఁడుదరంబువిచ్చికడు గ్రుచ్చియుకొంగిటఁజేర్చుచాటున । న్వారగుణధు
ర్యుఁడైనబస వప్రభుగోపలఁ జేసుకొంచువే । నరిగెగృహాంబుగోపలికి
యంతటఁ మాసెసుపర్వసుందుభుల్ । గురిసెలతాంతవృష్టిసుర కోమ
లులాడిమింటజంట లై ॥ గీ ॥ అంతయునుగాంచియటిభక్తాళియాత్మ।

భారతచింతలశ్రీపాల్కురికి సోమనవిభుని । గారవిమోహనమంత్రపుటుల్యోగాన
నింక । భారకుండపునీవెమోపాలికనిన ॥ క ॥ నీనెంతవాడమీరలు ।
పూనినడుపుమనినయట్లుబోయెనని । నూనినభక్తిందచ్చర । ణాన
తుడై యపుడెవారియందతిహోడ ॥ గీ ॥ అచటఁబాసివచ్చియతిరహ్య
మగునొక్క। వనమఁజేరిబసనవస్త్రచర్మ। లుగ్గడించుకొనుచునుండిరచ్చ
టబస । వంపువెడ్డలనడపపట్టనమున । నే ॥ ధరణివణఁకెమో తగమద
ములించె తారలురాలెసో ధములుగూలె । వనతతులెండెస ర్పముల
తోకలుమండె వరిడులుగూసెది క్పాళిమూసె । రవియుగ్గముదయిం
చె రాజంతకునిగాంచెపిడుగులువడియెరా గుడులుబడియె । నస్యముల్
మూడెశీర్షములకాకములాడె కిండలుగురిసెచీ కటులుబెరసె । కవణ
ముల్ పుచ్చెమృత్యుపుగానవచ్చె । యగ్గిచల్లారెయిండ్లనయ్యములు జే
రె । ధూళిమినుగిప్పెవడిసుడిగాలిలోపై । ప్రజలకళలెల్లదప్పెనప్పట్లు
నంచు ॥ వ ॥ మతియు నీదృశంబులగు ననేక దుర్నిమిత్తంబులు పుట్టి
న ॥ చ ॥ అటుజనియించుకీఱగని యందఱుభీతిలిచింతనొందిరం । త
టజగదీశమంత్రితఘణ దాశివపూజనెనర్చివేగని । కటకపతింవధింపఁజ
న గావలెనంచునిజాలతోంబుఁజే । రుటగనితల్లితత్రమము రూఢిగ
మున్వినియుండుటక్కృపన్ ॥ మ । శరణద్రోహమువిన్నయంతటనె
యాచండాలుమదిం౦కిం । వరుచేరంజనునేగణాగ్రజుగొని నీవాలస్యము
జేతువే । హరుఁడిబ్బంగిని మెచ్చునేపిరికిపందా చెందెబల్మిదయే । కర
ణింబాయునటంచుఁ బెక్కుగతులం గర్జించితర్జించినన్ ॥ చ ॥ శి
రమరవంచితెప్పిలము జెందెఁగాయని లజ్జనొందిస । త్వరమునసీశుఁ
బూన్చితన తెల్లియొసంగినభంగిసేగమో । గిరముభుజించుచుండఁ గనకి
ల్బిషచిత్తులుమల్లబహ్మగా । రిరువురువచ్చికూడిభుజ యించిరియాత
నితోడవేఁడుకన్ ॥ ఉ ॥ ఆగతినారగించిపర మాద్భుతవీరరసాతిరేకసం ।
యోగమనస్కులైమనుచు రునుద్వీపుగూల్పఁగనిశ్చయించిర । క్తాగరు
చందనాంబరసు మాదులుదాల్చియుమాత్యమాతళుం । జాగిలియాపెదీ
వన లాసంగినఁ గైకొనిలేచిచెచ్చెఱక్ ॥ చ ॥ కరములమండలాగ్రము
లు క్రాలఁగసేహమునిగఁమించిభూ । వరుసభఁజేరఁగానరిగి వాంఛిక

వైణికనర్తకాదిబం । ధురతరలీలలెంచుచుకు తూహలియైకరదీపికాస
ము । త్కరరుచిబర్వమానికపు గద్దియపైఁగొలువున్నభిజ్జలుఁ ॥ చ ॥
తటుకునఁగాంచికన్గనల దారుణవహ్నికణంబులొల్కఁను । ధ్వటతరసిం
హనాదముల తారలుమేరలుమీరిధారుణిం । తొటతొటరాలపర్వడు
లుఁ ద్రొక్కుచునందతమీరియొక్కటఁ ॥ బటపటపండ్లుగీటుచున భా
జనముల్ వెఱగందిచూడఁగాన్ ॥ ము ॥ ప్రళయాభీలకపాలిపోలికల త
ద్రాజాధమ్ము జేరి । శ్చల్ములెయేసిరిమువ్వురొక్క మొగిచంచచ్ఛాత
ఖడ్గంబులం । బలవత్సింహకిశోరమర్దిత మహానాగంబుచందంబుగా ।
నిలపైగూలెనతండుభెగ్గిలి జనంబెల్లన్వడింభారఁగఁ ॥ వ ॥ ఇట్లు బిజ్జ
లుంబరిమార్చి మువ్వురు రాజమందిరంబు వెడలిరప్పుడు జగదీశుండు
మల్లయ్య బ్రహ్మయ్యగారల తత్సమయ సముచితాలాపంబుల వీడ్కొ
లిపి నిజసదనంబునకుం జని నమస్కార పూర్వకంబుగా నంత వృత్తాం
తంబు తల్లి కెటింగించి తదనుగ్రహంబు వడసి రాజుశైవాపరాధం బొన
రించుటఁ విన్న యంతనె వానింజంపక జాగుఁజేసిన తప్పున కాత్మతను
త్యాగంబే ప్రాయశ్చిత్తంబని గండకత్తెఱ గళంబున దవిలించు కొను
నంతలోన సకలేశ్వరుం డగుపార్వతీశ్వరుండు ప్రత్యక్షంబై యతని
తన్మాతృపుత్రమిత్ర కళత్రాదులను స్వశరీరంబుతో కైలాసంబునకుఁ
గొనిపోయె మల్లయ్యబ్రహ్మయ్య లవుడే కళ్యాణపురంబు వెడలి చెన్నబ
సవేశ్వరనివాసం బరయుచుంజని యతనింగాంచి గతప్రకారం బంతయుం
దెల్పి వారు నచ్చటనేయుండిరంత నిచ్చట సూర్యోదయం బగుటయు ప
ట్టణంబున ॥ చ ॥ ధరణిపుచావు లెల్లముగఁ దత్ప్రియబాంధవులెల్లగాం
చిహ్మా । ద్ధరితవిషాదవేదనల తల్లడమందుచువానికగ్నిసం । స్కరణ
మొనర్చియింతబలు గాతపనుల్ బసవండొనర్చెగా । కొరులకుశక్యమే
మనల కొప్పదుపీనిమపేక్షఁ జేయఁగఁ ॥ గీ ॥ ఇంతపనికొప్పగొనుబస
వేశ్వరునిత । డాప్తులనువానియల్లునినవనివిభుని । తోటివారిగఁ జేయు
టేసూటియనుచు । నందశ్రాలోచనలొనర్చిరంతమీద ॥ వ ॥ కొన్ని
దినంబులు చన్నపిదప ॥ చ ॥ అరిబలభంగచంగచతు రంగబలంబులతో
డనాచమూ । వరులనుబంచితన్మపతి బంధువులాప్తులుభేరికాహళా ।

దిరవములొక్కపెట్టదివి దీటుకొనగ సమరానుకూలభా । స్వరతరవేషు లై పురమ వార్యబలోద్ధతినిర్గమింపఁగఁ ॥ సీ ॥ స్యందనధ్వజపటాం చలజాతవాతములో తోయదపంక్తుల దూలఁజేయ । పటుతరసింధుర పదఘట్టనంబుల ధరమోయు శేషాహి శిరమువంచ । తురగరింఖోద్ధూ త ధరణీపరాగంబు సారసబాంధవ సరణిఁగప్ప । భటసింహనిస్వనా ర్భ టులుమడావహ దిగ్గజంబులనిల మొగ్గఁజేయ । నడచెనత్తరిబలవితానం బుబాణ । మంక్షలాగ్రపరశ్వధభిండివాల । పట్టసకుంతాగముద్గరప్రాస ముఖ్య । సాధనవ్రాతలక్షలదిక్సమితివెలుఁగ ॥ వ ॥ మతియు నవ్యాహిని వాహినియుంబోలె బహుళల హరీవిరాజ మానంబై పుష్పితోద్యానం బునుంబోలె మదభ్రమత్సారంగ విలసితంబై ధరాధర గహ్వారంబునుం బోలె నుద్భటసింహ నాదంబై వైకుంఠంబునుంబోలె నక్రిసంచారస్థానం బై సత్యలోకంబునుంబోలె లోకేశ్వర భాసావిశేషో ల్లాసాసహితం బై కైలాసంబునుంబోలె సభంగిధర్మవాహంబై భారతంబునుంబోలె సింహబలూరికణ శల్యోట్టహాసంబై భాగవతంబునుంబోలె నసమా స్త్రనిరుద్ధంబై రామాయణం బునుంబోలె విశ్వామిత్ర వితానశాసనం బై యూథాశంబు నుంబోలె రాజహంస విలాస భాసురంబై ప్రావృ ట్కాలంబుచుందోలె శరధారాప్రకృష్టంబై ఘోరకాంతారంబునుంబో లె ఖడ్గాచ్ఛభల్ల పుండరీకాధిష్ఠితంబై పెంపుమిగిలి నడతెంచు సమ యంబున నవ్వీంబున నున్న । శరణపుంగవుల కోలాహలం శాలిం చి సమున్నత వృషకోహులై తమమోద దాడిఁబెట్టవచ్చిరని సము ద్దీప్తి కోపాటోపంబున ॥ సీ ॥ గట్టుతున్కలుసేయుఁ బెట్టిదదేవయ్య మనకరి విదళించు మాచవిభుఁడు । గిరిజేశు లెల్కించు కిన్నరబ్రహ్మయ్య భవునిఁబోవులబూన్చు ప్రబ్బతయ్య । విశ్వబౌద్ధులనెంచు వేమనారా ధ్యుండు నాఁకలీశునకిచ్చు నాగవరుడు । గిలకపుత్తడిరాల్చు కలకేత బ్రహ్మయ్య మహిం చిరంజీవియా మాదిరాజు । పీరుమొదలేడువేలయె ణ్ణూరువీరు । లవలప్రబలవ్రతస్థులునవసహస్ర । మట్టియనోకలతోం బదియాఱువేల । చరులుపండ్రెండువేల్మండజంగమములు ॥ క ॥ మఱి యు సంఖ్యాతములగు । కుంకరపాబ్జభక్తగణసింహంబుల్ । దరిలే

నిశ్శౌర్యకలనం । బిరుతివియక్కశత్రుసైన్యభీకరతనులై । చ ॥ నడుము లుగట్టుగాబెలుచఁ నవ్వుచుఁబంపులుగీటుచుంబొమ । ల్ముడుచుచుఁ మడలాగ్రచయ ముల్ జళిపించుచుఁగూఢవర్ష్మము ల్ । దొడుగుచుఁగోరవిమాఁములు కువ్వుచుబాపాపులప్పళింపుచుఁ । గడువడిమిన్నుఁదాఁకుచున కంపితశ్మశ్రీఁజెలంగియార్వఁగన్ ॥ గీ ॥ అట్టిక్రోలాహలంబస్పష్టరసిచన్న । బసరఁడగుదెంచితద్భక్తపత్పయోజ । ములకుసాష్టాంగమెఱఁగికేల్మోడ్చిపలచి । వినతిపూర్వకముగనిట్లువిన్నవించె । మ । తగునేమీరఁకోపగించఁగాన శాంతంబారడింబుచ్చియీ । పగిదిం శైవమహత్వముల్ దీరఁదలంపంబోకవతిఁచుము । స్టగుణుల్లామెనశింతురెట్లనినఁ భస్మస్వర్గగేహారిప । న్నగహారున్మడియింపఁబొల్పడిత నంతందానకీడొందఁడే ॥ గీ ॥ అరిమిదేభమ్ములకుసింహమహితకాన । నమునకగ్నియవిద్రవిమేఘమూలకపల । సఖమురిపుశైలములకుఁబ్రళయంబుమీఁదు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యనిష్ఠలుదలంప క ॥ అటుగానమీరలిత్తరి । కుటిలాత్ములకుమీఁదజపఁదఁగాఁడునిలువుం । డెటుచొనువారిరీతికమీ । దటనగుఫలమనిన నమ్మదంబునశరణుల్ ॥ ఉ ॥ వైరులమీఁదఁబోకనిలువంబఁనఁతెట్టిలోనఁగుష్టచే । ష్టాదిబలంబుగోనఁబి డాంగతమంబువిధిప్రయుక్తమై । ధారుశిమిన్నుమోసిబెడిదంబుగిబుట్టినవానతచ్చమూ వారమువిస్మయంబునువివర్ణతయొక్కొఁడోఁవనత్తఁ ॥ మ ॥ ప్రళయాంభోధరనిస్వనంబుగరిదిం బ్రహ్మాండభాండంబుభీ । తిలనెక్కుమ్మడిగార్చితమ్మొరులు మడిఁపంగనేతెంచున । ట్లులదోపందముదామెయొండొరులఁ బట్టుగాడేయుడంచుఁ భయాకులుల్లెసై బారుగ్రఖడ్గశరశక్తుల్ బూనిభీమాకృతిఁ ॥ ఇట్లు ॥ చ । భటసంకరంబుదెంచుచుఁద్విపప్రకరంబు ఁగూల్చుచుఁ హయ । చ్ఛలనడంచుచున్నారయు స్యందనవరగ్రముదుక్కుసేయుచుఁ । జటులధనుఃప్రకాండహతిఁ సల్పుచువర్మచయంబుఁజెందుచుం । బటుభవశాతపత్రతిమ ల్పెంక్తులుభూమిఁదొరంగిజేయుచుఁ । మాటియును ॥ సీ ॥ మణికేతనోద్దండ ఘృణిఁగొంతదవ్వేగి యనిబశచనలేక నడలుగధులు । ప్రమరముక్తాచ్ఛత్ర రుచికొంతవడిఁజేగి యనిఁగానఁబడి నొవులుకరులు । వజ్రఖచ్ఛిత్ర ప్రభలకొంత

యెడనేగి యదిజారనిలఁబడు నీట్టిహారులు । జలిపించుఖడ్గప్ర భలకొం
తఁదడవేగి యవిభోవనలుదిక్కు లరయుభటులు । నగుమున్నగ్గాఢతమ
మునసంతకంత । కగ్గలంబైనవీరరసాతిశేక । కలననందఱుయదువులక
రణిపోరుఁ । సలిపిసమసిరినిర్విశేషంబుగాఁగ ॥ క ॥ అంతటనగ్గాఢత
మం । బంతయువిరియంగ జెనులంచఱుహాత్తులై । రంతటవేడుకఁగను
గొని । యంతకహారుభ క్తవితతియూర్చిరిపెలుచఁ ॥ ఉ ॥ అత్తరిమొ
క్కిచెన్నబస వార్యుఁడువారలతోడనోశర । ణ్యోత్తములారమీదుమ
హి మోన్నతులేమునిచెప్పవచ్చుమై । మత్తిలిమిమ్మొఱుంగకస మస్తరి
పుప్రకరంబువచ్చిను । వ్వెత్తుఁగూలెపాపమతు లెయ్యెడలంజయమంద
నేతుఁ శే ॥ గీ ॥ శరధిఁజేయీతనిదుటజ్వలదరణ్య + పావకజ్వాలఁగరము
నఁబట్టుకొనుట । తూగిపారెమనదికేలనాఁగికొనుట । గాదెవిమ్ముజైను
లణపఁగఁగడఁగుఁబెల్ల ॥ చ ॥ అనిష్టుసన్నుతించికడు మామ్ముతోడు
తవారుదానునా । దినమటుపుచ్చిశేషకడ తేజమెలర్వఁగనందువాసికాం
చననవరత్న సంఘటిత సౌధవిరాజితమైతనర్చిపే । ర్చినహళికాఖ్యపట్ట
ణము జేరఁగదద్దరణీవ్రుడత్తరి ॥ క ॥ చారులముఖమునవినిఘన । భే
రీముఖరవములలరప్రియబంధుచమూ । వారముతోనెదురుగఁదని । పూ
రంబునభక్తసంతతులగాంచివెసఁ ॥ చ ॥ కరిదిగిపాదచారియయి
గ్రక్కునఁజేరఁగనేగినెన్నుసల్ । ధరపయిఁసోకజాగఁబడి లెద్దణకోటికి
మ్రొక్కునంతలో । వరగుణుఁడైనచెన్నబస వప్రభువర్యుఁడువచ్చియా
తనిం । గరములఁగ్రుచ్చివేగఁ బిగికౌగిటఁజేరిచిసమ్ముదంబునఁ ॥ ఉ ॥
చెప్పఁగవిందునిన్ననృప శేఖరభక్తవరేణ్యుఁడంచునే । నిప్పుడుగంటిమో
దమున హించెమదీయహృదంబుజంబునఁ । ముప్పిరిగొన్నభక్తికరి
ముల్మొకుళించియతండువల్కెనిన । ట్లొప్పనెనన్నుమీరొకగణోన్నతుఁడం
చుగణింపధీమణీ ॥ చ ॥ అనివచియించిక్రమ్మఱు మహావినయంబునఁబ
ల్కెవీరభ । ద్రనృపతియోమహాత్మశేఖర దంబునకుంభజగాశశంబరాం ।
కునకుచకోరమన్యమున కున్వలిజక్కవగాచియుండులా । గనభవదం
ఘ్రిదర్శనముఁ గోరివసించితినింతగాలముఁ ॥ క ॥ దీనుఁడుపెన్నిధిగను
గతి । నేనినుఁజూడంగగంటినేటికినాదా । నేనఁపటలమువిరిసెశు । భానూ

నఁచెందితింగృతాధుఁండనైతిన్ ॥ చ ॥ శ్రితజనపోషమవ్యవన సీమకు
మీరరుదేమదీయవాం । ఛితమొనగూఁనట్లుదయఁ జేయుఁడటంచత
నింగణేశసం । తతినొడబాటొనర్చిప్రమ దంబుననాత్మపురాధివానులు ।
ధృతమతులైకనుంగొనఁగఁ దోడ్కొనిపోయిమణీగృహంబునన్ ॥ గీ ॥
వారినందతినునిచియపారభక్తి । సేవలొసరించివేడ్కభుజింపఁజేసి । పి
దపనొక్కమనోహరసగనముందు । శివకథాగోష్ఠినున్నట్టియవసరము
న ॥ క ॥ చెన్నబసవేశుఁగనుగొని । సన్నుతగుణధుర్యుఁడగురసాతల
పతికిఁ । బున్నుదురుగదియుఁజేరిచి । విన్నపమొనరించెనిట్లువినయమె
లర్ప ॥ చ ॥ ధరణిపుసీతఁజేయుగిరి ధన్విసుతాంశముదాల్చినాగమో
దరమునద్వాదశాబ్దములు తావ్రెనరించిరసాతలేశకుం । జరుసభమాతృ
కణ్ణమున సంభవమైఖలజైనబౌద్ధసం । హరణమొనర్చిశైవసమ
యంబచటంబలంగఁజేయవే ॥ చ ॥ నినుఁగొనియాడవాగ్ధవ ఫణీప్ర
వరాదులకైనశక్తిలే । దనునుమొబోటికెట్టులగు నాశ్రమజంగమకల్ప
వృక్షం । జఃతదయాకటాక్షహత శైవవిపక్షవిశుద్ధభావస । జ్జనవరి
రక్షయించుఁదను నన్నుతిసేయుచునున్నభూవిభున్ ॥ గీ ॥ ఎలమిగని
చెన్నబసవేశుఁడిట్టులనియె । నధికముగస్తోత్రమునకహంకలయి నయి
మ్మ । హత్మలనుతింపఁదగుఁగాకనగునెవీరి । దాసుఁడగునన్నుఁగొని
యాడధరణినాథ ॥ సీ ॥ కమలభాంధవునితో కదలుమెర్వుడుపుర్వు
దేవతాకుజముతో తెల్లతుమ్మ । చామీకరాద్రితో చౌటఁబేరినదిబ్బ
సింహడింభకముతో చెవులపిల్లి । వాహినీనాథుతో వరిమళ్లకాలువ
వ్యాళనాయకునితో వానకొల్కి । వైనతేయభుగంబు తోనూరబిచ్చుక
రాజరత్నంబుతో గాజువూస । సాటిరానట్టిపగిదినీశరణుఁటి । తోటి
సరిరానినన్ను సంస్తుతులు జేయ । నగునెవీరిమహత్త్వమెట్లనినవినుము ।
పాధిపేశ్వరయనుమఁజెప్పెంగఁదొడఁగె ॥ క ॥ భావప్రోద్భవసంహా
ర । పావనతరపాదపద్మభజనామోద । ప్రావృతమతియాబెట్టిద । దేవ
రుసయమహిమ మొదలఁదెల్లదవినుమా । సీ ॥ ఒకనాఁడుబిజ్జలుం డొ
డ్డోలగంబుండి బసవయ్యఁగనుగొని పలికెనిటుల । మూఢభక్తులనుపమ
మహిమాధ్యులనియెప్ప డెప్పుడుబలుకుదు వీవునట్టి । బూటకంబులువి

నఁ బోలదునీమాట లంఘజికంటెవా రధికులెట్టు । లెక్క-డొక్క-డవార లేమేమి జేసివి ఖ్యాతిఁబొందిరిత్రిజ గంబుమెచ్చ । నరయనాల్గుయుగం బులబరఁగుమాన । రాధిపులనడువడులువిన్నట్టులయిన । నిట్టుబల్క-వుతద్విధమెట్టిదనిన । సావధానతవినుమమా త్యాగ్రగణ్య ॥ సీ ॥ మహి పులమయ్యేడు మాఱులువధియించి ధరఁగశ్యపునకిచ్చెఁ బరశురాముఁ । డబ్ధిబంధించిద శాస్యునిఖండించి ప్రబలెశ్రీదశరథ రామవిభుఁడు ॥ కఱి కంరుమెప్పించి కాలకేయాదుల మొక్కడుబిమార్చె నింద్రతనయు । డరులజెండాడిబే పంబుహరిగద్దె నుండఁజేవిక్రమా ర్కుండు మొన్న । నరయవీరలుగాకమహాప్రతాప । గరిమఁదగురాజులిప్పుడుగలరుధరణి । నిట్లుమీవారునడచిశేయెన్నఁడైన । ననియుపాలంభనముదోఁపనాడుట యును ॥ చ । వినిబసవేశ్వరుండుపృథి వీవరయెన్నటనుండినీమదిం । జ ననముగొందెనింతటివి చారుమహత్వవిదారుసత్క్రియా । ఘనతర దుఃఖమున్నవికుల ఘస్మరునస్థిరభోగభాగ్యునిఁ । వినుతియొనర్చితీవ్రగణ వీరమహత్వమెఱుంగకిట్టులన్ ॥ వ ॥ అనిపల్క జంగమప్రభావం బొక్క-టిదెల్పెద వినుమని చండనాయకుండు ॥ సీ ॥ మోదకాకాంత నా దరబ్రహ్మాయ్య ప్రథితకళాస్ఫూర్తి పండితఁశ్యా । గురుభక్తిబిల్లమ ధరణీతలేశ్వరుం డురుగానవిద్యచే నోడయనంబి । భూరిశౌర్యంబుచె చేరమభూభర్త యంగలింగజ్ఞత ననిమిషుండు । పటుతరసత్వసం పద్గయి ర్వదాండారి కలిమికిబల్లాణ గహ్వరీశుఁ । డిమ్మహీధక్కుడనిజనులెల్లఁ దన్ను । బ్రస్తుతింపంగనెగడెధరాతలమున । భవ్యజంగమసందోహపా దపద్మ । చంచరీకుండుశ్రీవీరసంగమయ్య ॥ చ ॥ అతనివదోవిలాసము

—(*) వీరసంగమయ్యకథ (*)—

మ మాకృతులంగనిపెద్దతండ్రియా । సుతునకుబెండ్లిజేయుదగు చోట రయఁవలెనంచుతత్పురో । హితగురుయుక్తుఁడైవెళలి హేమమణీమ యగోపురాంతరం । జితపటచిత్రితప్రకట సింహభయాకులవాసవేథ మై ॥ క ॥ తనరినయోంకారపురం । బునకేగితెందిరావిభూషణమై యొ । ప్పినతనమేనమఁదిగృహా । మునకరిగినవాఁడుగడుప్రమోదము తోడన్ ॥ చ । కనుగొనికాఁగిలించుకొని గద్దియలందగువారితోడనా

తనివసియింపఁ జేసియుచి తంబగుపూజలొనర్చి నేమముల్ । వినికుడువం
గఁబెట్టియటు పిమ్మటనిష్టవినోదలీలల । దనియుచుమీదురాకశుభ
దంబగుమాకనిపల్లెబపల్కి నన్ ॥ వ ॥ తద్గుశుభక్తాఖ్యుండు ॥ క ॥ నీ
పల్కినపల్కినిజ । మాపగిదినిశుభముజెందుననసవ్వొలయన్ । దాపగ
నేటికివచ్చిన । మీపనియెఱిఁగింపుభావమేలమచాలున్ ॥ గీ ॥ అనిన
మాపీరసంగయ్యకనఘునీదు । పట్టియగుచంద్రిణీజీవిపరిణయంబు । సలు
పనూహించిమీతోడఁదెలుపవచ్చి । నారమనవుగునాతఁడానందమొందిన్
క ॥ మీరుస్వతంత్రులుమీమది । గోరినపనియడ్డగించుకొనువారిటనే ।
వ్వారచ్చటికిచ్చటికిం । భారకులై మమ్మునగుగఁబనియేమిటిక్కి ॥ చ ॥
అనివచియింపఁదత్సభికు లందఱుసంతసమందిబాపురే । వననిధిమీఖలా
వలయ వాసిజనంబులయందుబంధుభా । వనదిలకింపవీరిసరి వారల
గాంచితిమేయటంచుపె । క్కొనుతులొనర్చిరత్తఱిన కుంఠితకాంతుక
మావహిల్లఁగన్ । క ॥ మున్నిగైనేసియుంచిన । కన్నియరప్పించితం
డ్రికాంచనమణిపీ । ఠిన్నిలిపినదీవెనలిడి । యెన్నికలగ్నంబునిశ్చయించి
చనిప్రభుల్ ॥ క ॥ అంతటతత్కన్యామణి । సంతపురంబునకుఁబనిచియా
గృహపతిదా । సంతోషంబునసంబరి । సంతతిగట్టంగనిచ్చిసమ్మతిన
నుపన్ । ఉ । వారముదంబుఁదిరిగి వచ్చిసుహృజ్జనకోటితోసవి ।
స్తారముగాఁగతిక్రమము సర్వముదెల్పివినాహదోహ్నసం । భారము
లెల్లగూర్చుచును బంధులకుంశుభలేఖలంపుచున్ । దోరపువేడ్కనూహ
డిరిమునుండగుసంగయకుత్సవంబునన్ ॥ వ ॥ అంతనచ్చట నోంకార
పురాధినాథుండగు భాస్కరావనీపాలుం డొక్కనాఁడు వాహ్యాళికె
డలు సమయంబున నత్యంత రూప విలాస భాసురియగు చంద్రిణీదే
విం గనుంగొని తెత్తెందర్యంబున కచ్చెరువంది మ రవికార పూరిత
మానసుండై తనలోన ॥ చ ॥ సురగరుడోరగప్రముఖ సుందరులంబ
కటింపవింటిని । ద్ధరణినసేకకోమలల తానిధగాత్రులఁగంటిఁగానియా
సరసిజనేత్రివంటినెర జవ్వనిఁజూచియెఱుంగఁదీనిసే । పరిణయమైనగాక
సుమ బాణునిబారికినోర్వశక్యమే ॥ గీ ॥ శైవలాండజవిద్రుమశంఖగిరి
త । రంగకుండలివులినగార్కచలోప । నాధరగళ స్తనవళిరోమాళిజ

ఘన । చరణయాయింతిసౌందర్యజలధిగాదె ॥ సీ । యువిదలమిన్న భ్రూ యుగ్మంబుగానడా పొడియగుచెరుకువి ల్లుబనేల । పడతుకనెరి వేణి పరికింపడావిడి పోవుతుమ్మెదనారీ బూననేల । నెలనాగవాలాల్చా పు లెఱుగడాధరగూలు పుష్పబాణంబులు బూననేల । కలకంఠిజంఘల చెలియాడాయడుగంటి నానునక్రాంకంబు బూననేల । తలపనఖలజగద్వ స్తుశారతమ్య । వేదియగుమాధవునకుద్భవించియెంత । తప్పపనియెన రించెకందర్పుడిట్టి । భేలగాకున్నశివునిచేనేలమడియు । సీ । కనకాం గినెరివేణీ గనుగొన్నయంతనే విరివైననాలజ్జ విరియజొచ్చె । విద్రు మాధరిమోము వీక్షించునంతనే తలపనాధైర్యంబు దరుగజొచ్చె । కామినినేత్రముల్ గాంచినయంతనే యెంచనామదిచంచ లించజొచ్చె । సుందరిజఘనంబు జూచినయంతనె యొప్పినబుద్ధి యురులజొచ్చె । నీవిచిత్రాంగములపాటినయవచ్చి । పోలజాలనివాఁకసీలమేఘ । శర్వరీనాథచంచలాసైకతముల । సరణినేనింకనేజాడసైచువాడ ॥ గీ । వీకసన్నిభఫాలద్విపేంద్రయాన । త్రివళిచతురాస్యపంచమశ్రీనినాద । మట్టుడాలకయగుదీనిసత్తపదము । లేనుద్రొక్కింపఁగలుగుటయెన్నజూ కొ ॥ సీ । శరదిందుముఖయాన గరిమమత్తేభంబు పీనపయోధరపి ఱుఁదుపృథ్వి । రంభోరుపీఱ్ఱణ రాజయుత్పలమాల శాతోదరీనాస చం పకంబు । శష్కులీకాంచిత శ్రవణమేనునుగంధి తరుణిపాదయుగంబు సరసిజంబు । రమణిమాధుర్యస్వ రమునుత్తకోకిల కార్ముకభ్రువునీల కచముకంద । మబలకాంతివిద్యున్మాలయబ్జసదృశ । కంతిరోమావివర భుజంగప్రయాత । మారయాయింతిశుభలక్షణాంగియాట । నిఖలసత్కవివరవర్ణనీయగాదె ॥ చ । అనినుదిలోనఁదన్నుఁగొని యాడుచుఁ బోవకనిల్చిభూపతిం । గనియిదియేమొకోయనుచుఁ గన్నియతత్తర మందిలోనికిం । జనధరణీశ్వరుండవల సాగిచనన్వలెనన్నయిచ్చలే । క నిజగృహంబుఁజేరియెడ గానియకేవిలిపించిమంత్రులన్ । చ ॥ తవతె ఱఁగెల్లఁజెప్పివని శామినికొనగూడినట్లత । జ్జనకునిమందలించియ టఁ జాగొనరింపకరండుపొడినం । బనివినివారలాతనికి పాఱ్ఱవువాంఛ సెఱుంగదెల్పిన । న్వినిమదిలోగలంగిగృహ సేతయుమాత్యులతోడనిట్ల

నుఁ ॥ గీ ॥ అంతభూభృతఁ జామాతయుగుటకంటె । మాకువేఱొకసం
తోషమరయఁగలదె । యైననాదొకవిన్నపంబవధరింపుఁ । డిట్టులన
మాటమించినఁదేమిసేతు ॥ గీ ॥ ఎన్నఁదగువీరసంగయ్యకీలకాంగి । ని
త్తుమనిమున్నెఱిబుధులయెదుటనిశ్చ । యించినారమువలువదికేమిపలు
క । ననినఁజనివారునృపునితోనట్లఁదెలుప ॥ చ । కువలయభర్త వారి
పలుకుల్ వినినంతనెకిన్కనెమ్మదిం । దవిలిననాఁగియాప్తవిబుధవ్రజ
ముందనుఁజేరఁదిల్చియా । ప్రవిమలగాత్రితండ్రినెడ భాటొనరించిమదీ
యభావసం । భవపరితాపవేదనలు బాపుకుపొండనినఁ రయంబునఁ ॥
ఉ ॥ వారరుదెంచితచ్చరిణ వల్లభుఁగన్గొనియోమహాత్మనీ । సారవివే
కదానగుణ సాహసకీర్తికళాప్రపూర్ణతల్ । వారిధిమేఖలావలయ
వాసజనప్రచయంబునందునె । వ్వారికిలేవునీమహిమ వర్ణనసేయఁ
గమాకుశిక్యమే ॥ మ । అనికొనియాడిరాజహృదయ స్పృహముఁ
సచివాననంబులఁ । వినిపరదేశవాసివలెవేఱొక భంగిగనాడవచ్చునే ।
జనపతిపేదమానవులసాటిగ నెంచకుతత్కృపారసం । బెనసినమేరువౌ
తృణమహీన బలుండతఁగొన్నిభంగులఁ । ఉ ॥ ఆడినమాటఁదప్పననుఁ
నాగ్రహముంచకుకన్నెయున్నచో । జూడరెవేఁడరేయెవరు శోభనవేళ
లతగ్గుమొగ్గుగా । జాడలెఱుంగఁగావలదె సారసనేత్రమణీమయంబులౌ ।
మేడలసంచరించుటకు మీమదికిఁ బ్రియమూనదయ్యెనే ॥ క । కావున
మామాటలునీ । భావంబునఁబాదుకొల్పిపాఱఁవునకుసా । ధ్యావహ
ముగనీకన్నియ । నీవలయినటన్ననాతఁడిట్లనిపలికెఁ ॥ ఉ । పావను
లారమీరనెడు పల్కులెసత్యముగానియింకనా । భావమువేఱెయొక్క
లఘుపద్ధతికింజొరదట్టులౌటధా । త్రీవరుతోడనేపగిదిఁ దెల్పఁగవచ్చు
నెతెల్పితిన్మనో । వ్యావృతవాంఛబుచ్చెశమి తాగ్రహముఁజేయుఁడువే
యునేటికిఁ ॥ క । తొల్లిహరిశ్చంద్రమహీ । వల్లభతల్లజుఁడుసత్య
వాక్యముధర్మై । కల్లింపఁబడినభాషలు । తెల్లమిగావినమెయెపుడుధీ
యుతులాగా ॥ క । అట్టులగుటదీనగుణల । మెట్టులైనను లెస్సమీ
రలెఱుగనివచమే । నిట్టిఁదు దెల్పఁగలనే । ఘటనాఘటనాధ్యులా
ర్యగణనుతచరితుల ॥ చ ॥ అనపినివారలందఱుఁద దానతిఁ గైకొనిస

త్యనిష్ఠయా । యనుప్రసన్నుండగావలదె యంచుమహాభక్తిమందిక్ర మ్మఱిం । జనితగుణేళభౌస్కర రసాతలనాథునిగాంచితామము । ప్ప నివినివారితోనని న పల్కులుసర్వము దెల్పుక్రమ్మఱి ॥ ఉ ॥ రాజకు లావతంసరివు రాజవితానతప్రసాగసమా । యోజనతాతడాత్మము ద మొందుచుమున్నగమాటమించుట । భాజనమయ్యెచింతలకు ప్రాజ్ఞులపద్ధతులిట్టివేకదా । యీజగమందెమీరలుగ్ర హింపనిధర్మము లెందుగల్గెడి ॥ క ॥ మీరేలెడురాజ్యంబున । నారయుటీసత్యనిష్ఠ సలుపుచునుండే । వారలుగలుగుటమీకే । తోరపుసత్కీర్తిగాదెదుష్ట విదూరా ॥ ఉ । కావలెనన్ననీవెలఁది కంఠెమునోజ్ఞవిలాసరూపరే । ఖావిమలాంగులైతెనరు కన్నియలెందఱులేరునిశ్చిత । శ్వావనశీలుమా టయెఱుం వంబుగఁజేయనన్నుగ్రహింపుపృ । థ్వీవరనేమమామనవీ ద్రిప్పుకనన్నదరస్మితాస్యుఁడై ॥ క ॥ మంచిదిపొండనివారలఁ । బంచిధ రావరుఁడుపంచబాణవశుండై । యించుకనిలువఁగఁజాలక । పంచానసమధ్యయున్న భవనంబునకుఁ ॥ క ॥ ఏకాంతతరానాతని । రాకనుతలిదండ్రులరసిప్రచలితతనులై । వ్యాకులమునొందఁగనుగొని । యాకన్నియధైర్యమూదియపుట్టినియెఁ ॥ ఉ ॥ ఏమిటికింతభీతిధర ణీశ్వరుచేనగునట్టిదేమియో । స్వామియనుగ్రహంబునవె సంజనివాఁకిగోరు వీక్షమ । ద్ధీమహితోక్తులన్మనసు ద్రిప్పిబిరాలనసాగఁబంపిమీ । కోమలపాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లఁగనేగుదెంచెదన్ ॥ చ ॥ అనియిటులూర డంబలికి యప్పగుచంద్రశిజీవిభూపతిఁ । గనుగొనిచెల్లెలింగనెమ కాంక్షమెయిఁ జనుదెంచినారొర । మ్మనిమణిపీఠమిచ్చినని జాస్యమున న్కళదప్పనాతఁడొ । య్యనవసియించియున్నకము లాయతలోచనబ లెక్రమ్మరిఁ ॥ గీ ॥ అన్నవాపైత్రిప్రమాచేనరుగుదెంచి । నారొమేల య్యెమీయంతపరుతోడ । బుట్టులౌటమదీయమా పుణ్యమహిమ । గాదెయేభాగ్యమునకైనకడమగలదె ॥ చ ॥ అనవిసియాతఁడిట్లనియె నం బురుహాయతనేత్రనీవయిఁ । ఘనతరవాంఛనేనిపుడు గన్గొనవచ్చినని ట్టులాడఁగా । జనునెకిరోరవాక్యములు సర్వము మున్నెయెఱింగిననున్న వం । చననొనరింపఁజూచుటకు చాలఁగనద్భుతమయ్యెనెమ్మదిఁ ॥ చ ॥

వనధరవేణీనాదయిన వైభవరూపవిలాసవైఖరు । ల్గనితముదారెవారి గుహ గంధులుకొందఱునన్వరించిరా । యనుపున్గాదుచేనెభవదా కృతికిఁ భ్రమఁజెందివేడ్కఁగ । నొనసనరుదేరనామనసు నెవ్వఁగనాడఁగఁదీ కున్యాయమే ॥ చ ॥ అలయికలేకనెంతపని యైనతలంచినమాత్రఁగూ ర్చుకో । గలుగుబలంబునాయెడల గల్గినయీమదినెచ్చునంచుని । ట్లు లనెకరుండవచ్చితిక డుంబ్రియమందఁగగారవించినా । పలుకుగ్రహించినన్నుమగు బారినిద్రోయకనేలుకోమలీ ॥ చ ॥ నిరుపమభోగభాగ్య ములు నీవశమానటునేయువాఁడనా । తరుణులసేవ్యుఁబంచునటు తప్పకజే యనొనర్చువాఁడభా । సురతరతావకీనకృప జొప్పడుగీతిమెలంగువాఁడన । న్నరిణయనైనసుఖంపుమని నెంజలజానవానికిట్లన్నఁ ॥ క ॥ పరిణయమొందినసతులం । గరిమంబెండ్లాడువారుగలశోభరమ । ద్గురులుననుమున్నెయొసఁగిరి । సరసాగ్రశియెనవీరిసంగయకెలమిఁ ॥ ఉ ॥ రాజవుసర్వధర్మపరి రక్షణదక్షుఁడనిట్టులన్ననీ । రేజదళేక్షణాతతివ రింపగనెమ్మదిఁగాంక్షఁజేయుటె । యోడదశాస్యకీచకము హూగ్రబలా ధికులిట్టిశోరిక । న్నేజముగ్రుంగికీర్తిఁజెడి నీఅయిపోవుటనీవెఱుంగవే ॥ గీ ॥ పరసతీసంగమంబునఁబరిభవిల్లు । సౌఖ్యమిలనణుమాత్రమైజరుగు చాన । నెదవుపాపంబుభూమిధరోపమాన । మైనిలచునేటికిట్టితుచ్ఛాను భవము ॥ క ॥ సరసాన్నపానములుమం । దిరమునగలిగియునుతిరియది విరెడుగతిభా । సురకులకామినులుండఁగ । ధరశ్వేశ్వరయన్యవాంఛదవులంజనునే ॥ వ ॥ అనిన నతఁడబ్బోటి మాటలు గీటునం బుచ్చుచుఁ గ్రమ్మర నిట్లనియె । సీ ॥ బాలసీ ఎఱుణ బాణములనామోఁగ భ్రాలిడే హంబుదూరకయమున్న । తరుణిసీమద్యకే పరివాసగోగహ నెనసి ప్రాణంబులు గొనకఱున్న । తరళాక్షిసీయొనం దంతినభ్రమోలమ ట్లాడిదాకాలరా యురయమున్న । ఒడలితిసినూగారు పామునాయెదుట గన్పట్టిప్రాణమ్ముగసిం పకయమున్న । ధరనహింసకుమిక్కి లిధర్మపథ ము । లేవనెమమాటనీమది బాదుకొల్పి । ప్రేమదొలుకాడస్మరతాపవీక్ష । ణన్నుదయనేలుకోగఁజేసన్నుఁ బొంగి ॥ వ ॥ అనిన తద్వధూవతంసం బిట్లనియె ॥ ఉ ॥ నా ఎరవంటి కైమె నంబుగఁజెడఁదపేమొమీఁదరో।

గాలినడంచిదేహమున కంచితసౌఖ్యమొసంగుమెక్కుచో । మేలగుమూ
ఢురింబరఁగు మీఁదటప్రాణమెడల్చునాభియా । పోలికతెల్లమాపిదప
పుణ్యముపాపముసేయువారికిఁ ॥ వ ॥ కావుఁ బ్రస్తుత సుఖంబు నభి
లషించి ఘోరదుఃఖంబు నొందకుమనిన తద్ధారుణినల్లభుండిట్లనియె ॥
సీ ॥ సుదతినీజంకెన చూపునఁబెదరించు సతిగందపొడిబూది జల్లుమేన ।
తెరవనీకొనగోళ్ల చురుకులంటగఁజేయు తరళాక్షి నెరివేణి శ్రీఁతుమోదు ।
చతురాస్యనీభాహు లతికలబంధించు సకిగళరివమంత్ర సరణినెరపు ।
కోమలివరకుచ కుంభములాన్పించు చెలియధరామృత సిద్ధినొసగు ।
నాతినీదేహవిద్యుత్తిజ్యోతినిలుపు । పడతివీవెనగాలిచేఁ బారఁజిమ్ము । పంక
జాననననుబట్టిబాధఁబెట్టు । గడునువలరాచభూతంబువిడుచుగాని ॥ క ॥
వేత్రయొకసరణినా మది । మీఁతిరతాపంబుచెడదుమీనేఁకణనం । దేతి
కృపంగనుగొనుమిక । మాత్రాడకుమనినకుపితమానసయగుచుఁ ॥ క ।
నోటికివచ్చినగతియిట్టు । మాటికిదుర్భాషలాడమనుజేశ్వరినీ । కేటికిధ
ర్మముచెడిమముఁ । బోటులకాసింపనీదుఁబోడిమిచెడదే ॥ చ ॥ అనవు
డుతోకద్రొక్కినమహాహివిధంబునకోలఁబెట్టుదా । కినపులిరీతిబిట్టదరి
కిన్కమనంబుననుప్పతిల్లలో । చనములనెత్తిదోఁపఁబెలు చందనుగన్గొను
రాజుగాంచిబ । ల్మినితనుబట్టునోయనుచు మీనవిలోచనజాశికెన్మ
ది ॥ క ॥ దుర్మార్గుఁడుశామాంధుఁడు । ధర్మవిహీనుండువీడుతలఁ
చినతలఁపుల్ । నిర్మూలముచేసికృపఁ । ధర్మాచలధన్వినన్ను బాలిం
పఁడొకో ॥ క ॥ పులిబారిఁజక్కిధేనువు । మెలగంగాలేనికరణిమీఁదె
ఱుఁగనియీ । పలుగాకిబారిఁజక్కితి । తొలఁగిచనంజాలనింక్రతోవె
య్యదియో । సీ ॥ వీనినెట్టులయిన విడజమ్మిపోయెద నంటినాయబల
ను న్యాయసహిత । ధర్మమార్గములఁబో ధయొనర్చితొలఁగెద నంటి
నాముున్నె నాడినట్టి । పలుకులన్నియునుని ష్ఫలములైచనెరద్దఁ జే
సియెవ్వరికైనఁ జెప్పికొందు । నంటినామతివీని కంకెనిక్కడనెక్కుఁ డ
గువాఁడులేఁడుకో పాగ్నిశిఖల । మడియఁజేయదునంటినాపుడమిరేని ।
గూల్చుటమహీస్థుపర్వనిగూల్చుశంకె । నెక్కుడగుపాపమనియందురె
ల్లబుధులు । గానయెద్దియుపాయంబుగానబడదు ॥ క ॥ అనిబింతనుం

దుసమక్షం । బునరొక్కయుపాయము రగభూషణకృపదోఁ । చినన బ్బాలారత్నము । జనపతికనుకూలమైనచందముదోఁపఁ ॥ గీ ॥ శాల యాంగనంబుగావించిభూపతి । సాగనంపితండ్రిసంధచప్ప । నీకనిలుపుదా ననేనంచుమదినిశ్చ । యించియత్తఁజోడసట్టులనియె । ఉ । ఎన్నివి ధంబులఁ బలవ లేమటికేతెగుకంబ న్నా । విన్నపమొక్కఁటైననృప వీనులఁజొన్పుసీకుఁగల్లే దా । నన్నుఁగృపాహృదంచెడిమ నంబునునీకెడబా పువారలీ। యిన్నిజనంబులోఁగలరె యిట్టిమయిక్కమునెన్న నేటికిఁ ॥ మ ॥ నన సంతోషమునొందఁజేసి బలయెమి న్నాయంచునూహించితే। నిన రాధీశ్వరయేడునాఁడులెఁడ మీమాయంగావలెఁనేటికిఁ । జనఁగాభూ ధరజాతపూజసలుపఁ న్యాయంబుమావంగిడం । బునసేనట్లయినర్వఁగా వలయుము ప్పూటలీవివాహార్థమై ॥ ఉ ॥ నావుడునన్మతించిజన నా యకుఁడింటికిఁబోయెఁబోవత । త్పావనశీలయంతతలి దండ్రులకాగతిఁ దెల్పఁవారుధా । త్రీవరకుండగంబునుద తీమణిపూనికనంత్రవాసిస । ద్భావ్యుఁమవీరసంగయకుఁ బంపినగాంచియతండునెమ్మదిఁ ॥ చ ॥ హర హారయెంతపాపమున శాస్పదవృత్తినహించెనేఁడుభా । స్కరధరణీతలే శ్వరుఁడు చంద్రిణినేక్రియవాంఛదీరనే । పరిణయమాదునాకుటిల భావు నినేక్రియదెప్పరింతునే । సరణిఘటించునోశరభ సాధువమూతికయు టంచునత్తరిఁ ॥ వ ॥ చింతాక్రాంతుండై యున్నతరి తజ్జనకాదు లతనియొద్ది కరుదెంచి తన్ముఖంబున నావృత్తాంతంబు విని బలవద్విరోధం బు జెంగుట భావ్యంబుగాదు కళ్యాణోత్సవంబు సమకూడదు రహా స్యంబుగాఁజని వివాహం బొనర్చుకొని వచ్చుటమేలని నిశ్చయించి యాస్థితి సంగయ్యతోఁ దెలిపి యతనినెడంబఱిచి పెండ్లికొడుకుం గా వించి యొక్కయుత్తమాశ్వంబుపై నెక్కంబనిచి యుచితపరి వారంబు తోనేగి ॥ గీ ॥ తారువేడుకఁవాడలియోంకారపురము । జేరఁబోవుచుఁ దమవార్తవారికెఱుక । పఱుపఁదగువారిముందటఁబంపితోనె । నాటి రాత్రియెయేగిరన్నగరమునకు ॥ చ ॥ సిరిదళుకొత్తనివ్వగిదిఁ జేరినిగూ ఢతవియ్యపిల్లుస । త్వరమునఁదొచ్చియప్పుడె వివాహమొనర్పఁజే సితద్వధూ । వరులహయంబుపైనునిచి బంధులుతోనరుదేరనప్పరం ।

బురువడినిర్ధుంధిదిమ మాహా తున్నకతంవిభవంబుమీఅగ్ర । ఉ । భూ
రిగుణాధ్యులిప్పగిదిఁ బోవుచునుండఁగనంతలోపల । చాకుఁడొకండువ
చ్చిధరఁ జాగిలిమొక్కిమహాశనిమదిఁ । గోరినచంద్రిణీమణిని గొంక
కనెక్కఁడుబెండ్లియాడిపెం । పొరిహినేగెదాననర సాధిపవర్యుఁడుద
గ్రకోపుఁడై ।మ। అవురాయెంతకువచ్చెనాసుదతి యూర్యన్గొల్చినిన్గాంతు
నే । డవనాఁడంచొకమాయబన్నినను వీక్షం జేసిలోలోపల । ధవునిం
బిల్వఁగబుచితోనఁ జనియెఁనమ్మంగరాదెయ్యెడ్డం । జివురుఁబోడులఁ
బేలనైవిడిచితిఁ జేజిక్కుకాంతామణిఁ । మ । భువిపులినోటికండ
గొను పోలికఁవేడుకఁనేవరింపఁగో । రువనజనేత్రినీనిశినెరుల్ గనకుం
డవివాహమైనభాం । ధవుఁడయియేగెనానిషటుదర్పమునఁ గీటణగించియి
ప్పుడా । యువిదమరల్చితెత్తుననియుగ్రద వానలతీతిమండుచుఁ । శా ।
సేనానాథులఁబిల్వఁగాఁబనిచి యక్ష్మీణోద్ధతిన్మీరిలా । హీన తున్నడి
యించిదత్తునదఁడిఁ దొడేగుండుమీవెంటనే । నేనుస్వచ్ఛదనఁచుఁబంపఁ
భటదంతిస్యందనాశ్వాదినే । నానికాభియుతంబుగా కదలిరుద్యద్బాహు
దర్పంబులఁ ॥ శా । ఆరీతిఁ జనివారలండఱు వివాహోత్సాతుర్తావ
ళిం । దూరంబేగఁగనీకఁజుట్టుకొన నిద్దోషాత్ముఁడావిరసు । గారా
ధ్యుండు హయంబునిల్పి రిపుసేనాళిన్వీలోకించియుం । కేరీతిఁ జనవ
చ్చుశత్రువులనే నెబ్బంగినిజ్జఁంచెదఁ ॥ చ । పటులెరిదర్పమొప్పఁబరి
పంథులఁగూల్పఁగశక్తిచాలదే । గటయిటతప్పరించిచన నాయితుగాదు
లతాంగిజోగినం । గుటిలమహీధవుండిటుల గొంకకనాపయిఁదాడిపెట్టెహా '। కటకటకాంతనిచ్చిచను కంటెశరీరముపీడఁమేలగున్ ॥ ఉ ॥ కా
లెనపంబుపెట్టినను కత్తులపాలుగఁజేయఁబూనినేఁ । డిలకుదెచ్చినాఁడు
హృద యేశ్వరుఁడాశిరభావతారుఁడా । వంతయునైనప్రాణమున కా
సయొనర్పఁదగునిలలామకై । చింతయొనర్తునేనగవిసెక వెరవెద్దియోతలంపఁగన్ । వ । అని యొక్కింతసేపు విచారించి యంతలోననే తె
లివొంది యీరా పాంచభౌతిక వికారంబున కెంతతలంపుబుట్టెఁ సకల
జగత్సంహారకారిణుండైన త్రిపురారింగొలుచువార కసాధ్యంబులుం
గలవే యని నిశ్చలచిత్తంబున నిమీలితనేత్రుండై యీశ్వరపద ధ్యా

నంబుసేయు నంతలోన ॥ శా ॥ కాళీదుర్గలుపఱుముల్ రవిశిఖ గ్లౌనేత్ర ముల్ తీవ్రదం । భోళిప్రాయనఖంబులమ్మ చరణంబుల్ వ్యాధిమృత్యూరు లు , శ్రీలజ్యోతిశిరోద్వయంబుతటి దుర్వజ్రిహ్వాలోకానల । జ్వాలా భైరవకుక్షిపఱుములు దీవ్యద్వ్యాఘ్రసాహస్రము ॥ చ । తనరఁగగా నుపించిమది తెల్లడమందకునత్సహారభం । బనఁదగుమూర్తిఁ నేనిటద యామతిఁదాపకవాంఛదీర్ప్పఁగా । ఒనిగొనిచ్చినాఁగనవ పద్మదళా యతనేత్రనేగఁజే । కొనిపరిపంథిసంతతులఁ గూల్పఁగజాలుదువంచుఁబ లుక్కుచున్ । గీ ॥ పావకాస్త్రస్వరూపమై యరగుమండి । లాగ్రమొకటి చ్చియాయు జ్వలాయుధంబు । శత్రువులఁబోదఁజలిపిపఁజ్వలనశిఖలు । దీనఁజని యించితచ్చమూహానిఁజేయు ॥ చ ॥ అనుచుఁదిరోహితుండయి న యంతటఁదెప్పిరియద్భుతంబుగా । తనకరముండుపాడియడి దంబుగ నుంగొనిమోదమందిసం । గనతనతల్లితండ్రులకు ఖడ్గముఁజూపిప్రస న్నఁడైవచిం । చినశిరభేశభూషితవి శేషముసర్వముఁదెల్పియంతటన్ ॥ గీ ॥ సంతసంబెసంగసకలబంధువులకు । జనుపువాపియపుడుపుడమివ డకఁ । గడలుఁవేలపిలయగర్జోపమానమై । సింహనాదమెలమిఁజేయుటయును ॥ వ ॥ అమ్మహోధ్వని వినునంతనే పరిపంథివరూథి నీస ముచ్చయంబెల్ల జెదరు గిదురడిల్లపడి చూచుచున్న సమయంబున వా రిపిఱుందనరుగుదెంచు మానవపతిదానును భయకంపిత తనుండై డా యనోడి తత్ప్రాంతోన్నతశైలాలోహణం బొనరించి కనుంగొనుచుండె నంతనబ్బలంబులు నిజసేనానాయకప్రేషితంబులై ధైర్యంబు నవలం బించి యసిముసలఋష్టర ప్రాసాది సాధనంబులతో సమరాభిముఖులై యొక్కపెట్టుగవిసిన నప్పీరసంగమేశ్వరుం డత్యంతశక్తి తాత్పర్యంబు న శరభసాళువ మూర్తిఁదలంచి పావకాస్త్రస్వరూపంబైన నిస్త్రిం శంబొఱవెడికి ప్రావృట్కాల చంచలోప మానంబుగా జలిపించిన తత్ఖ డ్గంబువలన సంవర్తసమయ తాండవభుకోణ త్రిపురహర ఫాలాంబకో ద్భూతతేజోమాలికాభీలంబై యొక్కయనలం బావిర్భవించి తద్వైరు లంజుట్టుముట్టిదహించి పంచత్వంబునొందించిన నందొక్కశరణుగోరు ప్రాణంబులు బ్రహ్మరంధ్రబుకువ్రచ్చుకొని తేజోరూపంబునదివంబున

కేగునవసరంబున తత్కళేబరంబాయోధన బహిఃప్రదేశంబునఁ బడిన వీరసంగయ గనుంగొని । ఉ ॥ అక్కటమోసమయ్యెశర ణాగ్రగణిజీవ ముగొంటినింకనా । కెక్కడిమోక్షమేడయశ మేడిదిభక్తియుదిట్టమూర్తి నే । డిక్కడభక్తహింసఘటి యింపనొసంగఁబోలుఖడ్గమే । నెక్కరణిన్సహింతుతన కీపగయెన్నటనుండియుండినో ॥ చ ॥ అనుచువిషా దమగ్నహృదయాంబుజుఁడైగణవర్యతోడఁదా । ననుమృతిజెందఁగాఁ దలఁచి నూల్కొనుధైర్యమునఁగటారిచే । కొనియసనూనునంతటనొ కోయనితచ్చరణుండులేచియో । యనఘుయిటేలచెసెదని హస్తముఁబట్టి మరల్చెనంతటన్ ॥ శా ॥ శైలాగ్రంబుననున్నరాజవరుఁడాచందంబు వీక్షించిన । చ్చీలుఁడతఁడశేర్వభక్తితతి వంచింపండునేగిప్పుడా । లీలం బోయిమదీయ పద్మినతొడై లేపంగఁబోవంతలో । గూలంజేయుదుమత్రపోహరమున సంకోచింపఁకాసంగయా ॥ వ ॥ అనితలంచి ॥ చ ॥ గళహృదయాంసశీర్ష తలకాండయుగళశశిహర నాయకో । జ్వలమాశాటకాంగాట చండిసచర్మలెడల్చిగొప్పలై । వెలయుశివాతుములగిరిచే వీటిగకావిపటంబులుజటా । వళిభసితంబుఁ బాల్చిగణ వర్యునిచ దమఁదోఁపనర్హఁ । క ॥ భవదీంచియెదుటని ల్చినజననాయకుఁగాంచివీరసంగయ్యముదం బునకేవలశరణాగ్రణి । యనియెదరుగనేగ్రమొక్కుఁనంక్షలోనఁ ॥ క ॥ కేసనన్నట్టిశితకర । వాలంబుననతనిశిరమువైఁగనదిపూ । మాలికయైకరంబునఁ । బ్రేలఁధరావల్లభుండుక్రీడించెఁజెఁ ॥ క ॥ అయ్యణమునగిరిజేశ్వరు । డుత్సేంద్రముసెక్కినిజరోత్కరయుతుఁడై । సాత్యంకరింపసంగయ । యక్షీణముదంబుతోడనతనికినతుఁడై । మాలిని । శమనమదవిభంగా చంద్రఖండోత్తమాంగా । కమలనిధినిషంగా కాళికాత్మాబ్జభృంగా । యమృతనిభనిజాంగా హస్తరంగత్కురంగా । దమినుతగుణసంగా దైవవేశ్యాభుజంగా । గీ ॥ అనుచువినుతించునాతని గనిశివుండు । వాంఛితంబెద్దివేడుమోవత్సయనిన । పెండ్లివారికిమాకునీపృథివిపతికి । తావకీనపదంబిమ్ముధర్మనాహ । వ ॥ అనిన శర్వుండిట్లనియె । క । శ్రీవీరసంగసంతత । కోవిదనుతనుగుణసంగకువలయఖేతిదు । ర్భావుడువీ

నికిమోక్షం ॥ బేవిధినివ్వంగవచ్చునెఱుఁగవెయనినన్ ॥ శా ॥ స్వామీ
యిట్టులనాతీయఁవగదీ సర్వంసహాభర్తచే । నేమిపాదముఁజూడగం
టిఁగడు వఱిఁపంగనీచిహ్నాములా । దామైదాలిచిమిమ్మోఁగన్గొనియె
నీతండెన్నిచందంబులన్ । సాహాస్యుండనియించఁబోకఁ దయఁమోక్షం
బిచ్చిరక్షింపవే ॥ చ ॥ అనినఁదరస్మితాంచితము ఖాంబుజాప్తపరమేశ్వ
రుండుత । జ్జనవరుఁబెండ్లివారలను సంగయనాతనియంగనామణిం గొ
నిచనెకాప్యశైలమున కుఁసురలచ్చెరువందనట్లుగా । పునశరణప్రభా
వముల పూర్వములాత్మగణింపఁభూవరా ॥ వ ॥ అనినఁబనవేశ్వరునితో

—(*) బెట్టిదదేవరసుకథ (*)—

బిజ్జలుండిట్లనియె ॥ ఉ ॥ తోల్లిటినట్టిముచ్చటలు దొడ్డుగఁజెప్పినవెట్లు
నమ్ముమా । కల్లయొనిక్కమోయిపుడు గన్గొనునారలలోనవేరికిం ।
జెల్లవుతత్ప్రభావములు జెప్పినయట్టులసీగణాలిలో । జెల్లముఁజేయుమా
యొకని దివ్యమహత్వముఁజూడనిత్తరిఁ ॥ క ॥ అనఁబనవేశ్వరుఁడిట్ల
ను । జననాయకయెవ్వఁడైనశరణావళిచే । కొనఁబ్రేలిగోరుబోలరు ।
మునుపేమిపుడేమితథ్యముగఁగనుమనుచున్ ॥ క ॥ కట్టెదుటఁనిల్వఁబడు
నీ । బెట్టిదదేవరసుగారిపృథువిక్రమమూ । పట్టణభక్తకుఁజూపఁగ ।
దొట్టినసంతోషమాత్మఁబొలుకఁగఁబలికెఁ ॥ క ॥ నృపుఁడన్నమాట
వింటివె । యపరిమితిమహాప్రభావయనునంతనెతా । కుపితాంతరంగుఁ
డైకా । శ్వపిగగనంబంటఁబెరిగెఁనభత్తల్లడిల్ల ॥ వ ॥ ఇట్లు పెరిగిబస
వేశ్వరు నుద్దేసించి । సీ ॥ సరసిజాప్తాబ్జన క్షత్రగ్రహంబులు బారనూ
దుదునప్రపన్నపోష । నలజాదిసురలఁబో మ్మలరీతికరములఁ బట్టియా
డింతునో భానుతేజ । యేడుసముద్రంబులి లవసంతంబుగా చల్లనాడు
దునోప్రసన్నహృదయ । యుర్వీధరంబులాం డొంటితోఁదాకించి ను
రుమునేతునెనుమ నోవతంసయేమియానతియనిబసవేశ్వరాఖ్యి । సంజ్ఞ
నొకగట్టఁబెకలించిశయకనిష్ఠి [illegible] । కాగరజిమ్మిననదిబంతిపగిదినెగ[illegible] ॥ ఆ[illegible]
పయింబడునొయనుచునెంతయు[illegible] బెరరికనుఁగొన ॥ భో
రుననదిపుఁమిదొరిగిపాడిపాడియయ్యెఁ ॥ ఉ ॥ అత్తరిఁలేచిబిజ్జలధరా

ధిపుఁ డంగముకంపమొందన । మృత్యుత్తముఁ డైనమహవరి ం నోయ్యనఁజే
రినమస్కరింపుచు । న్మత్తుఁడక్రోధచిత్తుఁడుఁ గూగుణహీనుఁడనైన
నాకునీ । వృత్తరిహరాగ్నిచేఁభయ మీయఁగదేశరణాగతావనా । నీ । భీ
రహితపురామ రారివిరాసీక మారకుండగునాగ హారురూపు । ఘో
రపరాక్రమ తారకదైత్యసం హారుఁ డైనట్టికు మారురూపు । పా
రమేశ్వరభక్తి దూరిదనుజవిరాశి కారుఁడౌవీరావ తారురూపు । నీరేజభ
వశిరో దారణుండగుకాల భైరవమూర్త్యాఖ్య శూరురూపుఁ । బో లునీ
రూపుశమియించిపూర్వసరణిఁ । దనరిజనుఁ చనానంద మొనరఁజేయు ।
మనినుతించినసెప్పటితనువుదాల్చెఁ । బసవముఖభక్తతతికి సంతసమెల
ర్ప ॥ క ॥ వరగుహుడగుబ్బెదడి । వరుసుచరిత్రంబువినినఁబరియించిన
యా । నరుఁడరితతిబారిగొనిసు । స్థిరతరశుభసంతతులను జేకొనుధర
ణిఁ ॥ క ॥ కావునమనమీబెట్టిద । దేవరుసయుఁయుహిమయిట్టితెఱఁగగు
మజీయఁ । భూవిదితంబొకచిత్రము । పావనగుణవీరభద్రపాధీవవిను
మా ॥ క ॥ కలిదుర్నీయాదరహితుఁడు । సలలితజంగమపదాంబుజాత
మిళించుం । డలఘుతరక్షీతీఁయుతుఁడీ । గిలకదమా రయ్యయితనికృత

—(*) గిలకదమారయ్యకథ (*)—

మెఱిగింతుఁ ॥ సీ ॥ తనువునభస్మలే పనమొప్పనొరించి గండపెండె
రమొక్క కాలిదాల్చి । కరకచల్లాడంబు కాసెతోబిగియించి పటికం
పుపోగులే ర్పడధరించి । గళమునపాలకా యలసంకుసరులేసి ఘనమై
నదోగవే గములుదొడిగి । ఫాలభాగమునందు ప్రాణలింగమునిల్పి
పసిమిమీరెడుశాల్వ పైనఁగప్పి । కన్నులనకజ్జలముఁదిద్దికావిబొట్టుఁలప
నమునఁబెట్టినాభితలమునఁఘంటయునిచియొకకేలఁగిలకయునొక్కకేల
బొమ్మయునుబట్టికళ్యాణపురమునందు ॥ ఉ ॥ వందనమింతలేకగణ వ
ర్యగృహంబులకేగిగిల్కువా । యిందమచుఁగోలిబొమ్మనటి యింపఁగఁజే
యఁగఁజూచివారుమ । న్నించియెసంగుకాంచన మణిప్రచయాంబరవ
స్తుజాలము । ల్గొంచరుదెంచిభక్తవర కోటిసమర్చలొనర్చుచున్నెడఁ ॥
గీ ॥ ఆవిధముఁజనులంతటనాడుకొనఁగ । వినిగణాచారిసంగయ్యయనె
డుభక్త । పుంగవుఁడతీవ్రకోపవిప్లుష్టతోడఁ । మాదయాఖ్యునిబిలి

పించి తూలిపలికె ॥ ఉ ॥ మాయ లబొమ్మబట్టిపలు మారునటింపఁగఁ
జేసిదాననా । దాయముఁగూర్చి శైవగణ తండసపర్చలొనర్పకున్నలే।
దాయనవేత్రయొక్కసన యంబగుకాయకిమ్లసేతమే । న్యాయము
మాయనూనఁదగు నాధరుఁస్థలిభక్తకోటికిక్ ॥ క ॥ మేదినిశరణులులింగ
వి । నోదంబరియుతరపుఁవినోదానుభవం । బేదిక్కనమెనరించిరి ।
నీదగుచరితంబు నలఁపనింద్యంబయ్యెక్ ॥ గీ ॥ దుండుచరపులకుమ్మరగుం
డవిభుఁడు । చప్పటుఁజేసిచెరమచ్చరలిక్ । హరుసినాడించిరాగతిన
వలఁబుద్ధి । మాయచేఁబట్టిచూడింపన్యాయమగునే । చ ॥ అనవుడతం
డుత్రొక్కివిన యంబుననిట్లనుసంగమేశని । యతుమతియెట్లులట్లునన
యంబుఁజరించెదఁబొమ్మనింకఁజే । కొనసవిపల్కఁగోహమున కుంజనియె
ప్పేటిరీతికాయకం । బునకయిదొక్కమేటిగణ పుంగవునింటికిఁబోయి
యచ్చటక్ ॥ చ ॥ అలరకరస్థలింగపుపు డాత్మకరంబునలివ్వినంతగా ।
గిలగిలనాగగిలక్కయొక కేలఁగదల్పఁగహస్తపద్మసం । కలితభవుండమ
ట్పదము శైవడిగంతులునెయ్యపుఁజెల్వి । చ్చలవిడిచూచువారుమదిస
తెసమందఁగనంతలోపలక్ ॥ ఉ ॥ శైవగళోత్తమాంగకర సారసకక్ష
ముఖాంగదేశయు । క్తావనలింగముల్ప్రథితకాంచనపీఠనియుక్తలింగ
ముల్ । స్థావరలింగముల్గదలి తాండవమాగతినాడఁజొచ్చినం । భా
వములందునద్భుతము బర్వఁగభక్తవరేణ్యులొండొరుల్ ॥ గి ॥ పేటిక
లలోనవస్త్రంపుమూటలందు । కరతలంబుననున్నలింగములుగంతు ।
లేయఁగాఁజొచ్చెయిదియేమిమాయయొక్కొ । యనుమనందఱుబస
వాలయమునకరిగి ॥ ఉ ॥ ఆతనిగాంచితెన్నటన మంతయుఁదెల్పస్వలిం
గమూర్తిము । న్నాతెఱుఁగొటఁజత్తమున నద్భుతమందఁగశంకరద్విజ
వ్రాతముపూర్వశైవనిక రంబు ప్రస్థావరపీరలింగసం । ఘాతమునాట్య
మట్లనెళ యంబెదనొందఁగవచ్చి చెప్పినక్ ॥ మ ॥ పరిశీలింపమటంచు
నున్నయెడ నొప్పుబట్టగోదంతముల్ । నిరతంబున్వినుపించుచారు డొ
కడోలిన్వచ్చిసేవించియో । వరమంత్రీశ్వరయిప్పరాంతరమున న్వా
క్రువ్వఁగారాసిచి । త్రరసబొక్కటిగాంచివచ్చితిని తథ్యంబెట్లనఁదె
ల్పెదక్ ॥ వ ॥ గిల్కద మారాఖ్యుం డొకఁడు భక్త సత్తముండు ॥ గీ ॥

బొమ్మనాడించితల్లిబిడ్డపూటపూట । నయ్యలనుబూన్పసంగయ్యయునిడి భక్తు । డీసరణిగూఁడినబొమ్మనెమకేల । లింగమూర్తినాడించెభక్తాంగణముల॥ గీ ॥మూఁడుతటిభక్తుఁడోమదనవైరి । తనకుదానాట్యమాడెనాతండుజెప్పి । నటులయీచిత్రమెచ్చట్టనైనఁగంటి । మేయనినఁదండనాథుండుమెచ్చియపుడు ॥ క ॥ వారందతితోసంగయు । గారిశుభాగారమునకుఁగ్రక్కునఁజనిజ్ఞో । హారులిడలింగనతఁన । కారణమునఁజోద్యమందుగణపదములకొఁ ॥ క ॥ జోహారుసేయనాతం । డాహాయిదియేమివింతయధికులుమీరి । ట్లూహింతురెయనిక్రమ్మర । నాహారభక్తార్యవితతియడుగులకెరఁగెఁ ॥ వ ॥ తదనంతరంబ ॥ చ ॥ బసవఁడుసంగమేశుఁగని పలెఁ–నుగిల్కఁదమారసూరికిఁ । బసదృశబోధఁదల్పిమము నందరినిత్తలింగమూర్తిఁ చే। పసచెడిమోఁదజేసితివి బాపురెయీతనిచర్యలెన్నఁగా। బిసరుహగర్భశేషగిరి భిద్గురుముఖ్యులకైనశక్యమే॥ ఉ ॥ మాయనుబొమ్మఁజేసిగణ మండలియిండ్లకుకోఁతికైవశ్ । బాయకత్రిప్పివారిపద పంకజముల్గొలువంగఁజేసెన । య్యాయతశౌర్యుఁడిట్టిగతి యహఁముగాదనిమానవఁటెల్లనే । ధీయుతయింకనైనతొలి తీరునవానిఁజరింపఁజేయవే ॥ చ ॥ అనవుసులజ్జనొందిఁస వాధిపనేరముఁజేసినాఁడనీ । యనుపమమర్మమేనెఱుగ నైతినటంచువచించివేగమూ । రనిబిలువంగఁబంచిగణ రత్నమతావదివ్యలింగమూ । తిఁనినటియించఁజేయకుము దేశికవర్యలయూజ్ఞసేవనఁ ॥ ఉ ॥ ఓగురులారతొంటిగతి యోగ్యముగాదనియంటిరిప్పుడి । లాగునఁగూడదంటిరిక భాధరభూషణభక్తపూజలే । లాగుననింకఁజేయుదుత లంపఁగకాలముమించఁజొచ్చెనా । కేగతియానతిచ్చెదరొ యిండనమారనిగాంచినవ్వుచుఁ ॥క॥ సంగయతోబసవసచివ । పుంగవుఁడననితనికొక్క–బుద్ధిదెలుపుఁడీ । జంగమగురులింగార్చన । భంగముగాకుండుననినభయకంపితుఁడై ॥ శా ॥ గిలకదమారతొంటిదగుకృత్యముఁ జేకొనిపొమ్మటన్నన । ప్పలుకుతలంధరించియట వారలకుంబ్రణమిల్లియప్పట । ట్లులబొమ్మగొనిపోయి [illegible]

మానుటయు బసవేశ్వరాద్యఖిల భక్తపుంగవు లీతని మాహాత్మ్యంబు
గొనియాడుచు నిజనివాసంబుల కరిగిరట్లుగావున ॥ క ॥ అలఘుతరభక్తి
యుతుఁడగు । గిలకదమారన్నమహిమకీర్తించినని । శ్చలమతివినిన

—(*) ఉరులింగపెద్దయ్య కథ (*)—

న్యాయం । దొలఁగుఁ సన్మరుకృపాయుతుఁడగునరుఁడిల ॥ వ ॥ అదియు
నుంగాక । ఉ ॥ ఈయురులింగపెద్దిపథ మీమనిచెప్పఁగనచ్చుదేశికేం|ద్రా
యతసత్కృపాగతశి వాధిపనుం|తకథారహస్యబో । ధాయతుఁడాశి
తావనవి ధానవిచక్షణుఁడిష్టలింగపూ । జాయనసంప్రవర్తి|సుకృ తా
త్ముఁడునూనృతవాక్కుఁడిమ్మహి ॥ ఉ ॥ ఈతఁడుమోగులూరఁజరి
యింపుచుఁదానొకనాఁడుపుష్కరో । ద్భూతమరందపానపటు తుందిల
పట్పదమేచకప్రభా । కైతవకందదర్శనవి కస్వరహృచ్ఛిఖభాసితీరభూ
జాతకుసుంగవాసరసి సైకతదేశమునందునొక్కచో ॥ గీ ॥ కలితపద్మా
సననష్టడొకనులుమూసి । జపమొనర్చెడిజంగమసార్వభౌముఁ । ధీరను
రులింగమనియెడుదివ్యపురుషుఁ । గాంచియల్లంతనుండిజాగఁబడ్రెమొ
క్కి ॥ చ ॥ నిలచినకొంతసేపటికి నీలగళాపరమూర్తి యైనయ । య్యా
నఘుఁడుమానవవృత్తివిడి యత్నులువిప్పికనంగనంతలో । పలఁదిరుగంగ
ప్రొక్కవెలి వాఁడమనుష్యుఁడెపెద్దయాఖ్యుఁడ ॥ । ఖలుఁడనునన్నుశిష్యు
నిగఁ గైకొనివేఁగ్గశాధుఁడవేయవే ॥ క ॥ జననియుఁబ్రనకుఁడుదాతయుఁ|
ఘనుఁడైవముగరుఁడునీవగతియుననీవే । యనినమ్మినిన్నుఁజేరితి । ననుఁ
గరుణాదృష్టిఁగనుమునతజనపాలా ॥ చ ॥ అనవుడతండొనర్చిన 'యం
బునకెంతయుబ్రీతిఁబూనిహీ । ననుకటులియ్యనాఁదగుమ నుప్రభులింగ
మునన్నగొంకులోఁ । బెఁడగొనకొంతసేపతనిఁ బోర్కొనకూరకయుండి
వానితో । నినుమునుపెన్నఁడెనెఱుఁగ నీగుణమెట్టిదొయేఁడనుందువో ॥
వ ॥ అనినతండిట్లనియె ॥ క ॥ ఇప్పరినెప్పుడునుంగుదు । చెప్పంబని
యేమికరుణఁజేపట్టినమీ । కప్పుడెనుగుణమగుపడు । నప్పాయనిజాగి
ప్రొక్కనతఁడిట్లనియె ॥ క ॥ గురుశుశ్రూషయొనర్పఁగ । చిరకా
లంబునకుఁగాకఁజేకూ[illegible]ంచయనినఁమితినే । ర్చఅచిన
నపినేయువాఁడపావనచరితా । గీ ॥ అనఁదాదశవపఁబులధిక

భక్తిఁ । భూతిరుద్రాక్షధారివైభూతనాథ । భక్తులెడ నొరెన్నఁ మొక్కుచు
ఫలిచరింపు । మనినవుగాకయనిపోయియనుదినంబు ॥ క ॥ ఉరులింగ
ముభోధించిన । కరణిఁ గ్రమ్మరుచువాఁటకట్టియలొకమో । పనుదన
వారలగేహా । మరణములోఁబయలనుండివెచుచునుండెఁ ॥ఉ ॥ ఈగతి
మూడునాలుగుల యేఁటులబుచ్చియుతండువేడ్కఁ చే । నాగపవర్యభ
వ్యకరు ణాగతినేఁపఫలించునంచుపే । వేగ్రప్రభాతవేళనిలు వెల్వడినా
టినంబునంగన । ర్వాగమవేదిమూగురుని ఁరుంగణమందుచరించు
చుండఁగన్ । ఉ ॥ నిగ్గుగలేచియాఘనుఁడు నీలగిరిస్థలిఁ చుంచువేళ
నా । పెద్దయసంచరించుసడి పీనులసోకినవావుదూడయో । యెద్దొయ
టంచువాఁకియని యేఁడ్రొముమ్మరుబొబ్బనతఁడి । ప్రొద్దటికిబ్బెనాకుఁ
గురు బోధితమంత్రపటుఁమినాత్మఁ ॥ గీ ॥ కంటిభాగ్యంబుభక్తినిఁ
గంటికీతిఁ । గంటిఁపెన్నిధిగంటిమోక్షంబుగంటి। కంటిజ్ఞానంబునింక
నేకడమలేక । నుంటివిత్తఁసిగురుమహిమవలన । చ ॥ అనియిటులన్ను
తించుసను యంబునతఁడ్గురుఁజేగుదేరనా । తనికతిభక్తిఁమొక్కియమ్మ
తప్రదమంత్రరాజమస్యమబ్బెమీ । ఘనకృపనంచుబల్కినఁమొ గంబున
నివ్వెఱదోఁపవాశియం । చనిమునుసేసదల్చుమహి తాత్మరమల్మనువ
య్యెవీసికిఁ ॥ చ ॥ పలుమరుఁబల్కుమంత్రమయి పాటిలెనారతసత్కర
ద్వయం । బిలసితడఫ్ఫుఁజాకతన సిశ్వరుఁడీగతిసంఘటించెనఁ । చలమి
న్నపేమఁపెద్దయుకృ తార్థుఁడనైతివిపొమ్మటన్నజా । గిలఁబడిమొక్కి
యేగెగడు గేరుచుఁబొంగుచుఁగంతులేయుచున్ ॥ క ॥ ఆకీర్తినగిసన్నుతు
రు । భూరికృపన్మంత్రసిద్ధిఁబొందినవాఁడై । ధారుణిజానఁదొత్తున । ధీ
రుఁడుపెద్దయ్యమెఱసితిరుగుచునుండెఁ ॥ ఉ। అంతటతత్పురాధిపతి మూ
ల్మదుఁదంబునమొక్కిభావిద్ర । వ్వింతమటుంచునుప్పరులఁ బిల్వఁగబంచి
యనుజ్ఞయివ్వవా । రెంతయుద్రవ్వినంజలము లేమియునూరకచట్టువ
డ్డదాఁ । జింతిలిరాయిఁదొల్చుఘన శిల్పికులంనియమింపఁవారలున్ ॥ గీ ॥
చేతనయినంతకాచట్టఁచెండిచెండి । యిమ్మకొనదానిభేదించలేక ।
విసికిభూపతికాగతిఁవిన్నవింపఁ । మదినివేఱొండుదోఁచకమంత్రిజూచి ॥
క । నీకేమిదోఁచునాశిల । యేకావడిఁదెగుజలంబులేగతినూరుఁ । మా

కేమి చెలియకున్నది । యాకూపమిపనికివచ్చునను వుదెమువుమా ॥ఉ॥
నావుడతండు మ్రొక్కి సర నాయకయొక్కటిదోచెనామదిం । దావకప
ట్టణాంతరము నన్వసి యుండుమహాజనంబులో । భావిజనిం చుచట్టువయి
పాదములుంచిరయేనిదీనిలో । పావనవీరమూరునిని భావ్యమయేనియో
నన్నుమీవనన్ ॥ ఉ ॥ ప్రద్దలవారిగన్గొనిపు రంబునవారసిసుప్రసిద్ధు
లౌ । పెద్దలనెల్లనిచ్చటికిఁ బిల్వుకుపొండనవాగలేగియా । సుద్ది యెఱుం
గఁజెప్పవిను చోటునుండియెవారువచ్చినన్ । గిద్దికొఁడిగ్గి మ్రొక్కినర
నాథుఁడుతద్బహివారయుక్తుఁడై ॥ ఉ ॥ తివ్వినభావిడగ్గరిబు ధ్రప్రకం
బువకథిఁ ద్రొక్కిమీఁ । రివ్వరకూపమంచ్చదిగి యాశిలయందునపాద
పాంసువుల్ । నివ్వటిలంగఁద్రొక్కుడవ లీలఁగనీగముబుట్టనన్నవా ।
రవ్విధిసల్పివన్నలీ ఁ బగాముజనుపమిరాజుఖన్నుఁడై ॥ క ॥ ఉన్నయెడ
చారుఁడొక్కరుఁ । డున్నరిపతిగాంచిదీనయంత్యజుఁడొరుఁ । డున్నా
డుదరకుశానెకు । మిన్నునఁదీ యించుఁబదముమోట్టఁడుభూమిన్ ॥ గీ ॥
తన్మహత్వమెన్నఁదగముగాచేకి । గానవానిచేతనౌనుయేమొ ।వారిఁ
దీనితోననూరఁజేయుఁగనన్నఁ । బిలువఁబంచినపతిపెద్దపూఖ్యు । చ ॥
పిలిచినవేగఁవచ్చితన పెంపుగనంబడఁబూమికెత్తుఁగా ।పిలిచినవానిగాంచి
ధర ణీపతియద్భుతమందివీనిచే । పలిలమలూయఁజట్టగున సంశయమం
చిందలంచినూతిలో ।పలికిలవిడఁజేసెడియు పాయమునఁగోదినఁజేయుమీ
వనన్ । గీ ॥ ఆతఁడట్లునేతునదియంతపనియని । గురు పదములాత్మఁ
గుదురుకొల్పి । వాశియనిపట్టువదలియాఁబట్టుబి । ట్టగసిబయలఁబడి
యెఁజగతివణఁక । ఉ ॥ వెంటనెతియ్యనీరుబ్భ వించిఁగర్ణ్ణనిభూమి
భర్తమి । న్నంటగఁబొంగిసంతసము నద్భుతమ దియుతెంపుజూడుమ।
క్కంటియెగాకయన్యుఁడనఁ గాఁజనదిస్పృహనాయభీష్టమ్ పంటఫలిం
పఁజేసెనన పాయముగాననియొంచివానితో ॥ క ॥ అన్దాదరోకహాపు
న । కుద్ధియనన్వచ్చునిన్న పాఁవాఁగుణఘుచులీ । పెద్దలకుఁబెద్దవె తివి ।
పెద్దయ్యానీకుసాటిపృథివింగలదె ॥ వ ॥ అని సన్నుతించు సమయంబు
న ॥ సీ ॥ యిదియవ్యలంబని మదిఁగణించెమువారుపోకినించెడిఁజిల్ల పో
వునారు । నెవ్వరితోఁజెప్ప కిన్లకేగెదివారు నొకరిచాటుగనొక రుండు

వారు । తలవంచియేమియు బలుకకుండెడివారు ముక్కుపైతర్జనిం మోపువారు । నమ్మక్కయనికేల రోమ్మనుగొనువరు వెచ్చనినిట్టూర్పు లిచ్చువరు । నగుచునందలిపెద్దలువగచుచుండు । నసమయమున వచ్చియురులింగపద్దురుండు । తనకుమొక్కినశిష్యునినెరుదొలుక । గ్నచ్చికొగిట జేరిచిమెచ్చుదనర ॥ క ॥ శైవాగమోక్తసరణి । న్నావన తరలింగమిసగిభక్తవరేణ్యా । నీవేననేనసే । నీవేయిద్దఱికిభేదమించుక కలదే ॥ క ॥ జాతీశుఁడబిల్లముచే । ఖ్యాతిగనినపగిదిభక్తగణముల లోనీ । చేతఁగడుఁవన్నెకెక్కితిఁ। మాతండ్రినీవుశిష్యమాత్రుఁడవగుదే। గీ ॥ అనఘసీనామపూర్వమైయస్మదీయ । నామధేయంబుగలుగంగనాకుగోర్కి । బెట్టితిగనటుగానీనురులింగపెద్దయాఖ్య । దాల్చునునిపల్కసీతఁడుదాల్చివెలసె ॥ క ॥ ఉరులింగపెద్దినిర్మల । చరితయుసద్భక్తిసభలఁబదివినవినినఁ । గురుకారుణ్యంబునను । స్థిరవాంఛాఫలసమృద్ధిఁజెందునరుఁడిలఁ ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ క ॥ వేండ్రంపుకిసుకనారదు । తండ్రిపయింబొడమివానితలయిలగూలం । గండ్రించువేల్పుబగుతుం । డీండ్రగమారియ్యయితనినెన్నఁగఁదరమే ॥ వ ॥ ఇతండుకల్యాణపురంబున నుండుచు ననుదినంబును ॥ చ ॥ మొలచుట్టునొడ్డోలుదాన నగుబల్మోకాపయింగీతక । త్తులనూరఁ ముసలంబువామ భుజమందుఁ దానికిర్వంకలఁ । గలులొట్టొండొడకట్లనిచ్చిన పిరుందంగొమ్మికాల్బంధముఁ । తలకోరాముడిగుడ్డయుఁదనర ప్రాతఃకాలమందెప్పుడుఁ ॥ క ॥ నిజకాయకమున్నకాయం । గజరివుపూజనమ మున్నెగావించిమనోం । బుజములరఁగిసురదె । చ్చిజనులకదియమ్మిధనముఁజేకొనిమొలమిఁ ॥ చ ॥ తనయిల్లుఁజేరివాడియడి దంబునవాత్మకరద్వయంబుభం । దనమొనరించిశర్వునికి టంబునఁ బ్రొక్కఁగతారికాద్రికిం । బనిచిభజించి వచ్చిమను పంటివిధంబుననంటిమొన్నపా । వనశేయవాజిజాతముఁ భవ్యగణార్చలానర్చనిత్యముఁ ॥ క ॥ ఈగతి వర్తమాన పు । మారయయొకనాఁడునగిమాగిఁబునరాధారశిసభక్తిసుఁ । దారినిబసవండుగాంచి దండము లర్పఁ ॥ గి ॥ ఎఱ్ఱనుఁ జెంగిచియమ్మ

హితుఁడోగు । పిదపఁబసవండుసథకేగివేగమఱలి । తత్పసాదేచ్ఛమా
రనిధామమునకు । జనియెఁముదమునఁమూడవజామునెరిని ॥ క ॥ చని
యాదంపతులకువం । దనమొనరుపఁనుల్కివారుదండేశునిగ । న్గొని
యట్లుగోళ్లునబుపుచుఁ । వినయంబుననిట్టులనిరివికసితముఖులై । ఉ ॥
పావనమయ్యెఁమాగృహము పాపము లెల్లనణంగెపుణ్యముల్ । ప్రోవు
గఁజేసెనుక్తినతిఁ బొందుటగూడెఫలించెఁగోరికల్ । దేవరవారలిందు
నరు దేనికఁజాగొనరింపకీశ్వరా । ర్చనవిధిసల్పఁగావలయుఁ జంగమవ
ర్యులతోడఁమీరనఁ ॥గీ ॥అట్లుగాకయనుచునమ్మంత్రిశేఖరుం । డపు
డువారలిడినయమృతమయమ । హాప్రసాదత్వ ప్తుఁడైతదనుజ్ఞచే । నెల
మినిజగృహమునకేగెనంత ॥ క । కొండెదమాచయధరణీ । మండల
పతిఁజేరియాంధ్రమారనియింటం । బండారిగుడిచెనసబలు । కొండెము
గాఁదెలుపనతఁడుకోపోద్ధతుఁడై ॥ క ॥ అప్పుడెబసవామాత్యుని । ర
ప్పించివచించెమొగముఁరాజఁగమీకే । తప్పులులేవనితలఁచితో । చె
ప్పఁగవినరానిపనులు సేయందగునే ॥ మ ॥ కులశీలంబులనేఁటుచ్చివి
బుధోక్తుల్ గాలిఁబోఁజేసిపూ । ర్వులచర్యల్విడనాడిశాస్త్ర నివహం
బుల్ రోసికల్లమ్మువా । రలయిండ్లన్ భుజియించుటే తగవుసర్వజ్ఞుండు
వాఁడైనఁదా। తుఁకులమిండెగెడిసీవుమిన్నకయె కక్కూర్తిబడ్డంజెల్లునే॥
ఉ॥ చేతులుఁగోసిమాశ్వరుని చెంతకునిత్యముఁబూచునన్నవి।భ్యాతిఁగణిం
చితే మియది గారుడమాలెఱుఁగంగలేకనీ । వాతనిపెంపుమాకుమున
మైకనుపట్టదటన్ననవ్వియో । భూతలనాథతన్మహిమఁ బొల్లుగనాడుటనీ
కుబాడియే॥ క ॥మాసియమమగవిదళనుడు। మారయయనివినుతికెక్కి
మహినెల్లెడనా । [illegible] । మారయఁగాగలమెభూ
వరాధిపయనినన్ ॥ [illegible] నంతనమ్మఁబే । [illegible] నియ । [illegible] బసవేశ్వరుండుమా ।
మోటమిలేకవానిఁ [illegible] ॥క॥ అనిస
పరివారముగనా ।జ [illegible] ససదనంబునకుం । జనఁగనియా
తఁడెదురొక్కని । వినయంబునఁబ్రమెక్కఁబసవవిభుఁడిట్లనియె ॥చ ॥ అ

కుటిలశావకప్రళయమహాస్త్రము జూచుటకిన్నరాధినా । యశుశరుడెం
చెఁగావునఁ రయంబునసీతనికోర్కెఁదీర్పవే । సకలజనాళిపర్వముగఁ
శంకరతుల్యయటన్న నాతఁడిం । చుకమనిగొంకులేకఁదన నుందడిదాను
నుభక్తినమ్ముతై ॥ క ॥ చెరుకులునరికినచాప్పునఁ । గరుకుకగుక్కున
గనాత్మకరములునాల్గుం । దరిగికొనునంతలోనవి । కరికంరునిపురికిఁజని
యెఁగగనతలమునన్ ॥ చ ॥ అబ్బుజనిపార్వతీశులపఁ దాంతికమందున
ప్రాలెనయ్యెడం। బటుమతిసిద్ధరాముఁడను ఛత్రవరేణ్యుఁగాంచివచ్చి
మూ ।కిటనట్టనైనభూధిరుఁ తేశవివానముఁగాంచినాఁడవి। న్నటులనుఫీ
రభద్రవసు ధాధిపసీకెఱుఁగింతునంతయున్ ॥ క ॥ ఆకీతితనదుపదము
ల । మూరాంతకచరణములగ్రమంబుఁబఱుసీ । రేరుహవదనాపూరుచు
చారుకరాబ్జములుగాంచి శైలజ యుదిగొ॥ గీ ॥అబ్బుతంబందివిభుగాంచి
యనియెసీశ । సంతతముఁరెండుపుగుమహాస్తములువచ్చు । చుంఘనేడిది
యేమొకోయువిదకరయు । గంబునరుదెం చెతెల్పుపుజంబుగాగ ॥చ ॥
అనవినిశంకరుండుగిరి జాత్మజకిట్లనుఁ ద్రమారడా । త్మనిరుపమప్రభావ
ముఁ మఁబసవానుమతింఫరాధినా । ధునకెతీఁగింపఁబూనితన ఁో
యురుహాననహస్తపద్మముల్ । నినుఁగొలువంగఁబంచెనన నెమ్మదిబా
ర్వతిసంతసింపుచు ॥ఉ॥ దీనజనానురాగభవ దీయపదార్చకసన్మహత్వ
ముల్ । బూనినుతింపధాతృభణి ఫుంగవజీవుల కైనకర్యమే । మానితస
త్యసంధులస మానతరవ్రతులద్రిధైర్యులం । హీనానిచయాపహారు
లుసమున్నతతేజులునీతికోవిదుల్ । చ । అనికొనియాఁడుచుఁ గిరిజ
యాత్మవినీలకచావృతంబులో । కనికరసన్ను తాద్భుతసు గంధముబం
ధురపాండురప్రభా । వినికృతిహీనసైనసుర వృక్షసుమాంచితదామ
మప్పుడా ।ఘనకరయుగ్మయుగ్మమునఁ గట్టిగఁజుట్టెఁబ్రియుండునవ్వఁగ
ఉ ॥ అంతటఁదత్కరంబులుశి వాంఘ్రిలసన్నిధినుండిధాత్రికిఁ । విం
తగఁవచ్చెనభ్రపవ వింబిష్టితపారిజాతపు। ష్పాంతరసారపారణస మా
గతమట్పదబృందఝంకృతా । క్రాంతదిగంతరంబులయి రాజముఖు
ల్వాఁగఁగఁచూడఁగఁ । క ॥ అరీతివచ్చితత్కర । వారిజయుగయుగ
ముపూర్వశైఖరియపుడా । మారసకీనతనిసాధ్వికి । ధారుశిజనులెల్లఁ

జూడ్డదవిలి వెల్లిం గెక్ ॥ చ ॥ అదిగనిబిజ్జలావనిత లాధిపుడగ్ధతపాధ్వ సత్రపల్ । హృదయములోనముప్పిరి వహింపఁగ శ్రీబసవేశుఁగాంచి యీ । సదమలచిత్తసన్మహిమ స్వాంతమునన్ దెలియంగలేకనేఁ । బదరితికొన్ని మాటలవి పాటియొనర్పకనన్నుబ్రోవవే ॥ చ ॥ అనఘిను తించిమొక్కుఁమధ రాధిపుఁడాత్మగృహంబుఁజేసునం । తనచటిభక్త వర్యులును దంబునమారనిగాంచిబాపురే । ఘనతరభక్తినిర్మలమగా యజసంహారస్తృపారతిం।గనుటకునీవెమేటినికఁగల్గుకనీనుఁబోలు వారిలన్ ॥ చ ॥ బసవనిదూరనాఁడుజన వర్యుఁడులజ్జవహింపఁగాకము । ల్వి సువకఁసన్నుతింపఁనిజవిశ్రుతకీర్తిలతావితానము । లైసలనలంకరింపఁగణ ధీరులకెల్లనుసంతసంబుమా । నసనులనింపఁనిత్తుఁగ నంబజఁజేసితిసీమ హత్వముల్ ॥ వ ॥ అని పెక్కువిధంబులఁ బ్రస్తుతింపుచు బసవేశ్వర ప్రముఖ భక్తులాత్మ నివాసంబులందేరి రట్లుగావున వీరభద్రావని పా లాయితని మహిమంబి ట్లైఁగాఁగు ॥ క ॥ ఈయాంధ్రమారనిచరిత । పాయకసద్భక్తివినినఁబఠియించినఁదీ । ర్థాయువునారోగ్యశ్రీ । శ్రేయస్సంతానవృద్ధిఁజెందినగాఁడిలన్ ॥ వ ॥ ఆదియునుంగాక । చ ॥ సుజనహితం బుసద్వ్రతము సూనృతవాక్యముశాంతవృత్తిభా । వజరిపుపాదభక్తిగణ వల్లభదాస్యముదివ్యబోధస। ర్వజనవశీకరంబుగత రాగతి సైజగుణంబు లాటచే । నిజగుణినామఁడయ్యెధర ణీస్థలినీతఁడుమ నవేశ్వరా ॥ వ ॥

—(*) గుణోద్రునికథ)*)—

ఇమ్మహాత్ముండు కల్యాణంబునందనుదినంబు ॥ క ॥ శేవణకప్పెరకర రా । జీవంబునఁదాల్చిభక్తసింహులయిండ్లం । బావనభిక్షలుఁగొన్నిసై జావాసముఁజెందిదాననఘయలీలన్ ॥ ఉ ॥ వచ్చినజంగమావళిక వారి తభక్తిభుజింపఁబెట్టుచున్ । సచ్చరితుండితండనుమ సర్వజనంబులుసన్ను తింపఁగా । హెచ్చినఖ్యాతివీథులగ జేతరులెవ్వగువేలసంఖ్యలై । వచ్చిననిష్టభోజ్యముల వారలదన్నుచునుండునంతటన్ ॥ చ ॥ జనపతిత త్కమంబువిని సైపఁకచుర్మతినాగుణాఢ్యుఁడం । చనమొనరింపఁబూని యొక సక్కెముగాబసవేశుతోడని । ట్లనియెమహాత్మయిప్పరము నం దొకభక్తుఁజేలసంఖ్యన । చ్చినయురుజాక్తిస్తెము । జేకురఁబెట్టునుసో

వాశాన్నముల్ ॥ క ॥ అనివింటినియదియునిక్కమొ । యన్నతమొయు
నఁబసవఁడనియెనవసీశ్వరసీ । వినినంతమట్టుసత్యం । బనభూత్కుండత
నిమహిమయలవియెతెలఁపఁ ॥ చ ॥ కరమునఁజట్టిభిక్షఁ గొనుకప్పర
గొప్పదిగాగుమా నెడొ । టరుదదినిండఁతండులము లవ్వలనెవ్వరివేడ
కింటికిం । బరువునవచ్చిసద్గురుకృ పాగతినత్యమైనవానిచే । గురు
తుగఁగోటిసంఖ్యజన కోటులకాఁతఁడుబెట్టునన్నము ॥ వ ॥ అనిన న
మ్మహేశ్వరుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ అట్టులయినసంతతాన్నదానవ్రతి ।
నిష్ఠుఁడై చరించునిజగణేంద్రు । మందిరమునగుడువమాకిష్టమైనది । నే
డుపోదమనిననృపతిఁగాంచి । చ ॥ బండరిబల్కెనోమనుజ వల్లభనీకెటు
దోచెనట్లపో । దండరుదెండనాగనుదిఁ దారొక్కనుహాకవృత్తిమీర
వే । దండరథాశ్వవీరభట దాసనుహృజ్జనబంధుయుక్తుఁడై । దండిగ
నేగుదెంచెవను థావరుఁడాబసవండుతోడరా ॥ గీ ॥ అటులతనయిం
టికేతెంచునవనిజాని । బసవనామాత్యుఁగనఁగొనిప్రమదమాత్మ । న
లరనెదురేగినిజగుణియచటభక్త । నికరములకెల్లకోష్మడ్చినిలుచునంత॥
ఉ ॥ ఆతనిగాంచిపల్కెబస వన్న మహాత్మధరావరుండనీ । భ్యాతికిఁబ్రీ
తిఁజెందిభవ దాలయమంద భుజంచువేడ్కచే । సీతరివచ్చినఁడొనియా
పితములఫలియింపఁజేయవే । పాతకజాతదర్వినిన పావకతావకభావ
మేర్పడన్ ॥ చ ॥ అనినమహాప్రసాదమని యందరిఁదోడ్కొనిపోయిమున్నగా । ఘనతరభక్తిచేశరణ కాండసమర్చలొనర్చిపిమ్మటన్ । వ
ననిధికాంచిభక్తఁబరి వారముతోడసుఖాసనంబులం । దొనరఁగఁజేసి
దివ్యమహి మొన్నతిసద్గురుసంస్మరింపుచున్ ॥ మ ॥ కదళీభోజనరా
జపంక్తులమ రంగావైచియందద్భుతం । బొదవంశాకశలాటుసూపరసభ
క్ష్యోష్మూచ్ఛహయ్యంగవీ । నదధిక్షీరసమేతపాయసకల మాన్నంబప్పుప
డ్డింపనె । మ్మొదలిర్ప భుజియింపముఁ కొనిభూమీపాలకుండాదిగా ॥
దండకము ॥ యీరీతి నాఁజెను లాలోగణంబొప్ప గాఁజేయుచుండారు
రమ్యోక్తులింపొందగాఁ నొండొరుల్ సారెనీ భక్తచర్య । ప్రభావంబులె
క్కింప వాక్కామినీనాథ ముఖ్యామరుల్ శక్తులేపూని ఈఁజేయఁగు
న్నట్టి యీశాయకంబెంత యీవచ్చికూర్చున్న సంఖంబు సంఖ్యన్వి

చాంపఁగా నెంత యెవ్వారి కెవ్వారినేతీపుగా నిష్టమూనట్టి చందంబు
సందృష్టిగా వేడి వడ్డించెనారాభళీ భాగుమేలాయెనిట్టుండవ
ద్దాని తాంతాన్నదానక్రమాబంచు నీరీతిగా భోజనంబబ్బునం చించుకంతైన
ముందోఁచుఁదాయెంగ దాయింట నేవంటకంబుక్ విసజిఁంచియే తెంతు
నంచుక్ మహిక్ దోసుమై వేయువమఁంబు లున్నంతకంటెక్ గజంబై
నుహూతిఁం బవతిఁప మేలన్న చందంబునక్ హీనమౌ జైన వంశం
బునంబుట్టి యేభోగముల్లేక చింతింపుచుక్ పెక్కుగాలంబు జీవించు
కంటెక్ ఋణంబైన భక్తాధ్యుఁడై యుండుట ల్మేలటంచుక్ మరింగు
త్తుకంటంగభక్తోవళుల్మెక్కి సంతృప్తి లేకయ్యతోనతిపై నోరుగ
ల్పించితే యింకనుంగొన్ని బట్టింపవచ్చుక్ గదాయట్లుగానేటికిక్ జే
యఁడాబ్రహ్మ పాపాత్ముఁడంచా తనిందూరుచుం గూనిపాండ్యుండు
నాసాంఖ్యతోఁడాహ్వ యుండా దిరూవారి ల్నైన వంశోద్భవుల్గారె
మఁరారి భక్తాధ్యులై యెంతవారైరి యీరీతిసిద్ధ వంశాభిమానంబు
పెన్నీటిలోముంచి నేడాదిగా వీరిశైవంబు చేఁగొందమంచుక్ వివాహం
బులుక్ పండుగుల్ పబ్బముల్ మున్నుగా యిండులక్ జేయుటల్లేదొ
యీవస్తుజాలంబులక్ దండిగావంఁ లేవో ఘటింపంగ లేదో యవాయిట్టి
సౌకర్య మేమెన్నఁడుంగంటిమే స్థిరిచ్చేనెవ కంబు తీరిట్టిదో లేక శ్రీకం
ఠభక్తాళిగోహంబు లందింతెట్టక్ సౌఖ్యవంబిట్టిగానుండు నోయంచు నా
నట్టిసౌఖ్యంబు నంగాసగీల్కొంటచేసేకదా సర్వదేశాగతా నేకభక్తా
వళుల్ లక్షయుం దొంబదార్వేలు ఒండారియిల్వేల్లఁగాలేక యేచోటి
కిం బోకతారుండిరంచుంమరింగోరుకొంచుక్ త్వరందెమ్మటంచుక్ నురం
బెత్తికొంచుక్ భరిఁబయ్యెనంచుక్ శిరఁబటకొంచుక్ గడుందియ్యనం
చుక్ వడిక్ బావుకొంచుక్ ఁడుల్ జూచుకొంచుక్ స్నేడల్ద్రిప్పుకొం
చుక్ గడుంజఱ్ఱునంఁఱ్ఱుచుక్ గట్టునఁదెచ్చుమక్ నిట్లునంనీల్లుచుం వే
డ్కతో బిజ్జలాధీశ పుర్వఁబు నఁ ఁపు భోజనం బొప్పగాజేసి
యప్పిమ్మటక్ ।క ॥ నిజగణిసన్న ఁశేగుచు । నిజగెహంబునకుఁజ
నియెనృపతిలకుఁడువా । నిజసమతోనే నిపూనిదగంబులుమెచ్చనిత్తఁ
డునెగడెక్ భక్తి ॥ ౮ ॥ అనిమరిపిరభద్రవసు ధాధిపుతోననునా

—(*) మీమాంసునికథ (*)—

గమాంబికా । తనుభవుడీమ హాత్మునికత్తంబు ననయ్యోమదీయ మాతు లా । వనివరదేశికేంద్రులకు వాదమదెట్లనబిజ్జలుండుఖ్రా । యినిజగు ణేంద్రనింటభుజి యించుటఁదావినికోపచిత్తుఁడై ॥ శా మీమాంసుఁడిది యేమకోతలఁపభూమీభర్తయాత్మీయవం। శ్యామందక్రమమెల్లమిన్నక యెమాయంజేసిదుశ్శేష్టుఁడై । కామించెశివభక్తులిండ్లగుడువంగానిట్టి దుర్వర్తనం । బేమాన్పింపకనున్నవాపమగు నాకిప్పట్టనంచాతయుఁ ॥ చ । సరగునపైనమైబలిసి ఛాత్రసహస్రముగొల్వపుస్తకో త్కరధరభృత్కరుల్నడువ తమ్మటకాహళశంఖభేరికా । దిరవనులుల్లసిల్లపర ధీరభయంకరమైతనర్చుమే । ల్బిరుదవితానమొప్పవెస లెంగరుకుండలమేక్కియుక్కునన్ ॥ శా ॥ ఆరీతిఁజనుదెంచిధవ్యతర కల్యాణాంతికోద్యానవి । స్ఫారక్షోణితలంబునన్విడియ నవ్యార్కల్ధరానాథుతో । చారుల్చెల్వినలేచియప్పుడునుహృత్సంభుతోవేగప । చ్చారుండైచనిచూచె సూర్యకిరణాసాధ్యోపవన్యంతమున్ ॥ వ ॥ చూచ్చిచనిచని ముందట । చ । కనుఁగొనెనేలకేడుమశి కాంచనభూషణభూషితుఁమృగా జినయుతుఁగోపిచందనవి శిష్టసమంచితఫాలుకట్టిదే । శనిరుపమేంద్రజాలమను సంచయసంపుటసంగలిప్తిచం । దనస్ఫటికాక్షమాలీజనతండస మావృతుఁడైజదేశికుఁడ ॥ ఉ ॥ కాంచినమస్కరించినమణి కాంచనముఖ్యములైనవస్తువుల్ । సంచితభక్తిమ్రోలనిడ సర్వముఁజూచియితండుచిత్తమం । దెంచఁమదీయభక్తియెడ నేమరడంచుముదంబునొందిము క్తాంచితహారమొక్కటిప్రియంబుగఁదీవెనతోడనిచ్చెనన్ ॥ చ ॥ అది యరుతంధరించుకొని యాగురువగ్ర్యనిధ్రదంతిపై । ముదమునఁనెక్కఁగాబనిచి ముంగలఁగాంచనవేత్రహస్తుఁడై । పదతొలగండటంచునెస వాయఁజనంబులదానదల్చుచుఁ । సదనముఁజేరదెచ్చిమణి సౌధమునన్విడియించిభక్తిఁ ॥ గీ । సింహపీఠంబునందుంచిచెంతనహా । మైనగద్దియఁదానున్నయవసరమున । బసవజేతెంచినిజపీఠిపైవసింప । గాంచిమీమాంసుఁడాత్మలోగనలుగదుర ॥ చ ॥ నరవరుతోడనిట్లనియె నన్నెన్నిమ్రొక్కకమ్రోలఁగద్దిపై । నరిగినఁగూరుచుఁజెమది ఁగొంకయిం

చుఁ లేకయో గియో । గురువరుఁడో యితండు ప్రతి కూలునిరా జసభాంత రంబులఁ । దిరుగుచుండనీవగునె తెల్పుము వీఁడెవడన్న నమ్ముఁ జి ॥ వ ॥ బిజ్జలుం డిట్లనియె । ఉ । జేశికసార్వభౌమగణు తింపఁగనీతఁడుమ త్యఁ మాత్రుఁడే । పాశుపతాగ్రగణ్యుఁడరి భంజనుఁడాశ్రితపోషణుండు యో । పాశరదిందుతుల్యుడుయ శఁ పూతితిక్తటుండుపం । చాళు గగుద్వికారహరుఁ డంచితసూనృతవాక్కుడిమ్మహిన్ । సీ ॥ తనయిల్లుఁ జేరవ చ్చినతస్కరులుదాల్చు వంగకాయలఁజేసె లింగములుగఁ। జంగ మంబడిగిన ముంగలిజొన్నల రాశిముత్తెములగాఁ జేసియొసఁగె । బం డారమొకమిండ ఒత్తునకిచ్చియె ప్పటిగతినాకుగ న్నడుగఁజేఁసె । వాదిం చినభవెలి వాఁడభక్తునికేలి వ్రేలఁజాలెపాఱఁ బాలుబితికె । చల్లనమ్మ్ చుపుగవీధిగొల్లపడతి । పంకమానఁజారియొయ్యు గుచోబసవయనుచుఁ ।బ ల్కనిటనుండిపడకుండఁబట్టెచాని। యితనిమహిమఁబధంబిట్టిదియెఁగాక। చ ॥ శాత్రవగోకసంఘయుముఁ సల్పిచతుస్సరిదీశమధ్యయా । ధాత్రికి వేళ్కమీరననఁ దిట్టునిఁగానెనరించిమ రభి । ద్రోత్రశశాంకహీరశర కుండలినాథసదృశకీర్తికిం । బాత్రునిఁ జేసిమన్నెఁ బసవండితఁడెన్నగఁ మాత్రిమ త్రుఁడో । క ॥ ఎతివాదిభయంకరుఁడూ । జ్ఞతిశాంభవ భక్తిధనుఁడుజితషడ్వర్గుం । డితనినిసామాన్యజనుని । గతిఁజుల్కఁగఁమీ రుజూడఁగావలదనినఁ ॥ ఉ । వాలముఁదోక్కఁబడ్డఫణి వైఖరినాజ్య ముఁబోయఁభగ్గునఁ । జ్వాలలుగ్రకుఁతీవ్ర శిఖచందమునఁ గనలొంది యోరిభూ । పాలకయంటివీపువర వాదిభయంకరుఁడాయితండుచాల్ । జాలుమదీయసన్నిధివఁ శంబునేనుడువెత్తవినిక్కి ॥ సీ । వేదవేదాంత శాస్త్రాగమాదులందు ।మంత్రతంత్రౌషధక్రియామహిమలందు । చోద మానింద్రజాలాదివిద్యలందు । నాకుసరివోల్వఁగలరెభూలోకమున వ్య। క । వీవిద్యలందునాతోఁ ।దావాదించఁగలఁడనుచుఁదఁజేసునిది । క్కై వెసదిరిగిమహాగ్రహ ।భావంబేర్పడఁగవైచివాకట్టలిపిఁ ॥ వ ॥ ఇట్లువై చిన ॥ క। మనమునసింహకఁగొంకక । గనుఁగొనలఁ గవ్వితనదుకఁబ్రదు టవసిం । చిననందికోలశాంత । య్యనుఁగనిబనవయ్యసైఁగనటుజూపు టయుక ॥ సీ ॥ ఆలిపిపత్రిక యాతఁడుగైకొని కొంకొకింతయులేకఁ గో

అజీరె । మీమాంసుఁడదివ్వోవ తామసంబునచెఱిక కట్టువైచినఁదాని గా లజమరేఁ । గడువడిక్రిమ్మరి కనుకట్టువైచినఁ బుస్సునసెగనూదిపోవఁజే సె । స్త్రీత్వోల్కట్టఁదం జేసెనిమదిఁ బాంచాలివైచినశాంతియ్యె చూచితన దు । పాదరక్షలువదిలినమీఁదికెగసి । యొకటియొకట్టఁబారియిం చెనొ కటివాని । మోముపైఁబడిపండ్లూడమోదెసభికు । లెల్లనిస్మయచిత్తు లైతల్లడింప ॥ క ॥ ఆదెబ్బకుమీమాంసుఁడు । మేదినిఁబడిమూర్ఛఁజెం దిమెల్లనఁదనకే । లూమికొనిలేచిబసవని । పాదంబులమీఁదవ్రాలిప్రణు తించెనిటుల్ ॥ ఉ ॥ మూరిటగుద్రమూతిఁబాసి మానజగర్భరిపూర్ణ కీర్తిఁదు । ర్వారికిళాప్రపూర్తినిఁ బెణఁకనఁ జేయఁగనెవ్వడోపునీ । చా రుమహత్వనుల్ దెలియఁ జాలకనెగ్గొనరించిగాడినా । నేరములెల్లఁజై చికరు ణింపఁగ దేశరిగాగ శాసనా ॥ క ॥ దోషాచరమదసంహర । ణేషునిమహిమంబునేమియెఱుఁగకఖలుఁడై దూషించిభద్రుచేగను । పూ షునిగతిన న్నఁజెందెభూస్థుతసీచేఁ ॥ చ ॥ అనివినుతించునాతనిద యం గనిశ్రీబసవండు బిజ్జలేం । ద్రునితొడవీడుకొల్పఁబసి తోమముమీఱఁగ నందికోలశాం । తునిమదిమెచ్చుచుంగృహగ తుండగుపిమ్మటఁరాజదేశి కుం । డునచటలేవి వేఁకఁగ దినమ్మదిఁబర్వఁగవేగనత్తరిఁ ॥ వ ॥ మిత శిష్యయుతుఁడై యమితశుభకరంబైన బసవేశ్వరి మందిరంబునకేగిన సతిని రాకయెంతేనిఁబున నున్న తనతోఁడి చాయ డొక్కరుండు వ్రాయుకుచసవినయంబున । నీ । లెలుఁదవచ్చినుంత్రికొలువుకూటంబు న । నతఁడుఁదానుననుయానుఁలూప ములవసిమనంతనలుదెసఁగోడల। వ్రాసినట్టిభక్తవరులఁజూచి ॥ క ॥ మీమాంసుండచ్చెరువడి । స్వామీ బసవేశయిట్టిసలలితభక్తో । ద్దామాకృతిగనుప్రతిమల । కీమహిఁజీవము లుగలుగనెటులుండునొకో ॥ క ॥ అనవుడుపరిహాసితానన । మొనరఁగ నీకోర్కెయెటులనుండునటులనే । గనుపి చెడనిటుగనుమీ । యనిశర ణోనరించిపిలువననఖిలమాత్రక ॥ క ॥ కీలూఁపడఁగైవెడి । నేలకు దిగనురికితోడనేజీవము లుం । గీలకొనసందడింపుము । కాలాంతకభక్త వరనికాయములఁతక ॥ సీ ॥ జెడపుఁడుల్వీడిన ముడుచుచుసవరగా జిలుగువన్నియలబొం తలుదులుపుచు । తిళుకుమనెడుకూల నులులీల

ద్రిప్పి చూచి పీనసనలను మేనువిసగికొనుచుఁ । వా
లుగడ్డంబులు తేలఁజాడింపుచుఁమొలకట్లకచ్చడం బూడిజె
ఱుపుచుఁ । జలిలమారుద్రాతఁ సరములునిప్పచుఁ గిటీపాలలుభుజా గ్ర
ములఁ జూచుఁ । నిలచినతదీయసదనములకుఁబ్రమొక్కి । మంత్రివర్యుం
డునగుచుఁమొగమోటఁబోఁచి । తేఱుసినన భ్రుతిఁబందియాయుమాత్యు ।
నభిగతి ప్రసన్నులఁగుఱుడిగెనంత ॥ క ॥ బసనెశ్వరుఁడప్పటిగతిఁ ।వసుధే
శ్వరరాజ్యభోగ మాఁడిగణప । ద్భిసరుహాపూజలొనర్చుచు । నస
మానమహత్వయుక్తుఁడై వెలసిల్లెఁగే ॥ వ ॥ అనియిట్లుచెప్పి చెన్నబసవే
శ్వరుండు వీరభద్రాంశసంభవుఁడైనతోడ మఱియమునిల్లనియె ॥ మ ॥ గణవ

—(*) కూలిచామయ్య కథ (*)—

ర్యుండవగన్నెకెక్కఁ మాచాస్త్రికెకూలిచామయ్యన । ద్దణవర్యవ్రతసత్య
వాక్యవిలసద్గాంభీర్యశేషాహిభూ । షణపాదాంబుజభక్తికామముఖ
హృచ్ఛక్తిపటుత్వాదితో । ల్బణకీర్త్యన్వహదీనరక్షణకళా ప్రావీణ్య
సంపత్తిచేఁ ॥ గీ ॥ అలరఁబ్రఖ్యాతిగాంచికవ్వాణమందు । నిత్యమీ
తండుధక్తులచిలుమునులను । చెలరగుకూలిపనిఁజేసిచేరుధనము। వల
నఁజగమ్మూఁబలునఁబుచుండి ॥ క ॥ ఒకనాఁడుదేవకడను । త్సుకలీ
లంబసవమగ్రిఁజూఁబట్టఁకెత । క్రైకొనియుఁబోయెఁదా । రకవాట
సమీపచత్వరంబు నొకచోఁ ॥ సీ ॥ అధివసియించియా తాయాతజన
ములసాడనపలికిఁజఱుగనేర। కొక్కిఁంతలదియొయ్యొయ్యనసాస్థాన
సదనముఁజేరఁగ జనియఁగన్యా । భక్తసముచ్చయ పరివేష్టితుండగు బ
సవనిఁగనుటను బాయలేక । యెడ్డనల్లగిలినిను యెయ్యెడనున్నవారలఁ
గనిదండన ధుమ్మె గనఁగనీరు । పూణాఁపుకోశమాతటఁబొదివికొనిన।
మఱీకంబులకెవడీఁమాద్యశులను । మిగులనన్నఁబుమిదియిట్లుదగునె
యనుము । నఁదరుఁనగనాడనయ్యవసరమున ॥ సీ । వినికొందరయ్య
లు గనలుచుఁజూచివీ డెక్కడసుండిటు కేగుదెంచె । నెవ్వరురానిచ్చి
రీమాహాత్ములనెల్ల మలకఁగాగణియించి పలుకఁజొచ్చె । కైకూలి
మాటలే గాదనకున్నవీ డీగతిఁబల్కునిం కెన్నియేని । గానసిచ్చటనుం
డఁ గానీకి వెడలింపు డనిమెఱ్ఱబ్రోలో యఁగవెడలి। రన్నగవనీరుజారఁగ

ర్దదికమీరఁ । కలశమదిదేరఁమోము వెల్వలఁగఁ బారఁ । జేరివంచకతితిగే
రజెమటలూరఁ । జనియెఁవగగూరఁనిదనివాసంబుజేర॥ వ ॥ ఇట్లుచని వ
రిభవచింతా డోలాయమాన మానసుండై యేమియుందోచక నిజభ
వనాంగణ ప్రాంతస్థిత శాండిల్యమహీరుహ మూలవితర్దిక నాసీనుం
డై యాత్మగతంబున ॥ చ ॥ బసవనిఁజూచువేడ్కనుదిఁ బర్వఁగ నేనట
కేలపోతిఁద । ద్వసతివసించునట్టిగణ వర్గము నేటకిఁదూలనా డితిం । గస
రునవారునన్నడువఁ గాబడియుండఁగఁ జేసెనేడయో ।కనుఁగొనఁ గారిసత్య
మగు కూలికిఁబాసితిమోసపోయితిఁ ॥ ఉ ॥పాపము లేవైనఁబ్రొద్దువఁబ
ట్టిగఁదాగణవగఁ మెల్లరు । ద్రాపరిమూర్తియైనబస వ ధిపుఁజూడఁగ
నీకకొల్వులో । జూపరనవ్వఁనా తనువు ప్రుక్కఁగఁ జేయుటకల్మిగల్గువా ।
రీపగిదిందిరస్కృతిఁస హింతురెధారుణీధారుణీరధా ॥ ఉ ॥ ఏమిటఁ
బూజఁజేసెబస మేశ్వరయీబసవంగుఁజొల్లినే । నేనికొఱ తఁజేసితిన భీ
ష్టనిరంతరభాగ్యయుక్తుఁగా । నామకిఁగాత్మనుంచిఁ ఘు వైనదరిద్ర
తఁసంఘటించిబ । ల్భాములనొందఁజేసెతిది భావ్యమెనన్ను గణాలిలోప
ల ॥ క ॥ కూరిమినెవ్వరుసిరిగల । వారలకేజూతురెనెవ తెఁ యెధరపై । నా
రూఢమయ్యెనీవిటు । గారీధవనాకుమగులఁ గాసినిడుటచ్చో ॥
వ ॥ అని యిట్లు పరమేశ్వరుఁ దూరనాడుచుఁ గాయకంబున కనుగక
జంగమార్చనవిధిఁ దలంపక యుండెనక్కడ ॥ శా ॥ దండేశాలయ
మందునెప్పటి గతిందత్పూపకారావళుల్ । వండఁబూనినతండులప్ర
ముఖసావస్తుప్రజంబంతయున్ । భాండౌఘంబులనించుకంత నవిగా
నంరామివిభాంతిలో । నిండ్ర వేజనితత్రిక్రమంబు దెలుపన్వీశాకుఁడై
యత్తరిఁ ॥ ఉ ॥ ఎన్నఁడులేనివింతయిది యేమకొనేడుపుటంచెలింగ
సం । పన్నగభూషణేశ్వరకరాకర భవ్యకృపారతినెండుదక్కువో । నన్నదిలే
దుతొల్లియిది యబ్భుతమైకనుపట్టునేమిగా । నున్నదొయింతెమీదశర
ణోచితకృత్యములేమిదప్పునో ॥ సీ ॥ అయ్యలఁబొడగను నంతనెయెదు
రేగి యడుగులకెరుగనో యర్ఘ్యపాద్య । ములొసంగనోపీర ములనిల్ప
నోసేమ ముడెలియనోవారి యెదగలుగుత । లంఘ్రిక్షీరనో పంపిన
పనిసేయ నోరుచికరముగా సారభోజ । నమొనర్వఁజేయనో సుముదా

మచందన శాంబూలములనమ్మ దంబునిండ । సంభావనోహాంసతూలి శాశయ్యాలశయ । నింపనుంచనెత్పరనీరజంబు । లా త్తనోయోమికత మ్రోవోల్కరంబు । మాయుమయ్యోగా ర్భశాపాయమొదవ ॥చ ॥ అనిమిటుచింతనొందుసమ యంబునచారుడొకండువచ్చివం । దనము నరించియోబసవ శాపనేపసర్వజ్ఞాపాల్ । నగంజ బురంబరాకిష్టక శాలిమింగోవిసువిన్నవించి । దినమాదిస్వరంబును ఛీవరుఁశోక్క రుఁడొక్కకోటున ॥ క ॥ మాంత్రోజాగి శివ్యగిర । నీశేపహాయుడుని ల్పినిగళద్బాష్పా పూతముఖుండైయోఛగి । బోసనెడూపమవసించె నదియెట్లన్న ॥ చ ॥ గురుతర్షాం బేమిసమ కూర్చియవ్వగికందరాని రా । సిరిగలదండనాథుగృహ నీమఱఁబోదగబండియచ్చటన్ । శర ణులచేతిశాస్త్రమును నర్వఁడకేక్రలంబు బాపియి । ర్ధరనుజుల్కగా గనుట ధర్మమొకిదిధర్మమాహాగా ॥ చ " అనుచుఁబలించిన బసవ డద్భ తమందుచులిగదర్శణం బుర్వగాంకొనిచామ యుభక్రమమంతయుఁ గాంచిసెప్పవ । చ్చెంబితదీమణశాస్థన సీమకునత్పరకృత్తి కతం । బునఁజనితస్పదాబ్జుల పొంగిస్థరాల్లిఁజాగ్రిమొక్కఁగ ॥ ఉ ॥ దీన తఁదోఁపనిట్లనియె బీఁకృపారసదృష్టిమారుఁగా । గానఁగనమ్మచేఁపు డు గానకిమానసముఁజొదినఁడనె । చ్చోనుబోలుమర్మావ శుండుధ రాస్థలిలోనగిల్లుచే । జ్ఞా మకీఁ ఛిత్తమాను నాడయెఱుగనినేకోనుఁడ్డ ॥ ఉ ॥ కాపు ఎంపడైనఁబాఁ గన్నఁ యెడతప్పలెల్లవే । యావలఁద్రోచియేలుమెఱ్ఱ డైనఁగార్యసాధనే । ప్పనజంగమా వళిమ్రు ధావృథఁకుఁదీయనివనా । శివనమా చిమాను చిత్త మునందెతిగున్న దేఁబా ॥ వ ॥ అని యిట్లస్మినిదయి ఛక్తోత్కర్షం బుఁదోప నాఁదుచున్నఁ బసవేశునింగని చామయ్య ఛయుభక్తియుక్తుఁ గ్రమ్మఱఁ నమస్కరింపుచునిట్లనియెఁ ॥ దేవానన్నిటు పెద్దసేయుఁదగునా దీనుండమీపాదస । న్నేవాసకుఁడమీరునుపాల్వఁ బుట్టినచోఁజెల్లశక్యం బెయీ । జీవన్మాతులమైనమా దృశుల రక్షింఁగిదాక్షిపై । భావ ప్రోద్భవసంహారాంశ ముసనత్పత్నుండపైభక్తిచే ॥ క ॥ సురమ ణికన్నలగోం । బుసఁ ఛిరియించినలాభక్తాభ్యస్తు । త్కృపముల

కవ్వతో మేసగచు ధరవెలసితిట్టులొరులతరమెయొనర్పన్ ॥ కి ॥ శర
నిధులుమేరదప్పిన , గిరుల్ చదించిననన్నింగ్రికిందికొఱగినగ్ ।
స్థిర్థైర్యికొఱతెయగునే । యురులరిధన్యదీయమహిమయొకచ్చోనైనగ్ ॥ వ ।
అనిన విని విని నయ సల్లాపంబుల ననునయించి బసవేశ్వరుఁ నిజమందిరం
బునకుఁ బోవంబనిచిన నతండు సంతోషిత స్వాంతుండై యతిగి యం
తకమున్న నెప్పటియట్ల యష్టియంబైన పదార్థంబులుగాంచి య
చ్చెరువందుచు పాత్రమంబు చరంతో నుగ్గడింపుచుగండె సిటచా
మయ్యాయు తనసాధ్వికిం దనవృత్తాంతంబెఱింగించి విలిక్కృత్యంబునకే
మిగతి ప్రొద్దుజరిగెనని విచారింపుచుఁ వీధికేగునప్పు డైవయోగంబు
న నొకభక్తుండు తనయింటికి కూలికిం గొనిపోఁ యెప్పటియాతని
పడి యొసంగినఁగొని తెచ్చి జంగమార్చన పిదఁసలిపెఁ గావున నితనిమ
హత్వంబిట్టదని తెల్పి విరధిప్రసన్నుఁడగాంచి చెన్న బసవేశ్వరుం డిట్టి
మహిమాపద వర్తుఁడైన జగమ్ములోతులలో నేనెంతవాడ నన్ను
మీరిన్నిభంగులం గొనియాడఁ దగునేయనిన క్రమ్మరనతం డిట్లనియె
మహోత్మ యిమ్మహత్ముల చర్యలువిని కృతార్థుండ్నైతి కాగ్యాణంబు
న భక్తప్రసాదమలన నాత్మతృప్తివహించు శరణుండు గలఁడనిఎందు న
తండెవ్వరిన చెన్నయ్యమన్నించి యిట్లనియె ॥ సీ ॥ ప్రతికూలభార్య
యా కతెననింటగడార్చ పొసఁగకచేర్చావ బోవుఁగప్ప । డిప్పరినెక్కురై
నయ యిన్నొక్కసగని చిమునుతాఁదెచ్చి పడ్రినాన్న । ములతట్టును
నిత్యప్తిఁ బొందించియాతని తృప్తియేనిఁలింగ తృప్తిగాఁగ । వరులుకొ
న్నాళ్లిటు జరుగఁగనొకినాఁడు తాఁబోవుగొనిపోవు శైవవరుఁడు। కనుల
నొప్పిజనించినతనువుపెడు । నంతశ్రమనొందికనఁజాలకాత్మదేహా । మెడ
లదలఁచిప్రత్యక్షమా హృదయదీశ। భక్తు లోఁగూడెఁ గాళేబసవవిభుడు॥
చ ॥ అనియిటుశాంభవోత్తమ మహాత్వముఁదెల్పుచఁ బేడ్కమీరనా ।
దినమటుబుచ్చియట్టిపగి దిన్నతరంబురుభక్తవర్యగో । ష్ఠినెరపుచుంశి
వార్చినముఁ జేయుచునచ్చలఁగొన్ని నాళ్లుశ్రీ । చెనబసవేశ్వరుండునిల
చెన్వసుధేశుఁడసంతసింపగ ॥ గి । అటులనుండిగోవియయ్యలువీర
భ । ద్రోద్వపతియుఁబానునెక్కినాఁడు । సముచితేష్టగోష్ఠిసలుపుచు

దద్ధరా । వరునిఁబూజించెన్న బసవఁడనియె । ఉ ॥ ఈశ్వరమూర్తియైన బస వేశుదయున్నిముబోటివీరమా । హేశ్వరపాదసేవనల భీష్టముదీరఁ గఁజేయఁగంటిసి । విశ్వములోనజన్మములు వీఁకకృతాధుఁడ్మనెతినింక నే । శాశ్వతమైనమోక్షపద సాఖ్యముజెందఁగనూహఁజేసితిన్ ॥ చ। ఆనవుడుకేలుమోడ్చివసు ధాధిపుఁడిట్లనుజేవమిమ్మగ । న్లెనినదిగోతన స్వామగు బోరికలెల్లతృణీకరించిపా । వనపదంఘ్రియుగ్మమెట్టఁ బా యకనుఁడఁదలంచినాఁడఁగా । వుననహాచారిఁజేసికొని పుణ్యునిగాననుఁ గావవేదయన్ ॥ క ॥ శరణాగతజనవాఁచా । పాపూతిఁయైనర్చుటు చితపద్ధతిగాదే । వరగణులకెందునేమీ । వరివుడినాకోర్కెఁదీర్చవలదే యనినన్ ॥ చ ॥ చిరునగవాననాబ్జమునఁ జెన్నువహింపఁగనాగమాత్మ జుం। డరిముడిపల్కెఁనీతఁడది నట్టులయూనిఁకఁడుపేషన । న్మురిముచిఁక టింగణస మూహాముతోనెటువెల్లిలేఁనం । దరిమారుగన్వలెఁసురవి ఖానమునామృతపెన్నఁజేరఁగఁ । క ॥ అప్పెన్ననదీతటమున । పిప్ప లభూజద్వయంబుఁబేరొక్కనఁదగఁవె । ల్తిప్పకరుగఁసాధనమై । యొప్పనమునఁదెల్పఁగృపతియుత్సుకుఁడయ్యెన్ । అంత ॥ క ॥ వేపినపిమ్మటనా

—(*) రజతశైలంబున కరుగుట (*)—

గాం। భావరతనయుండుకాల్యవతఁనలెల్లఁ। వేవేఁదీర్చిసహచరు లా వీరగణాళితోడనతఁడిట్లనియెఁ ॥ గీ ॥ సమ్మతంబుగవసుధలోనున్నన దుల । కన్నిటికిమిన్నయనఁదగియున్నయెట్టి । పెన్నయున్నతిదలఁచిన యన్నరాలి । కొన్నఁగాఁమోక్షమరఁతివెన్నఁగాదె ॥ ఉ । కావుననన్న దీవరము గఁగొనఁవేడుకయయ్యెఁబోదమే । పావనులారయంచునెడ బాటొనరించిసమస్తభక్తులుఁ । గోవిఁడ్డైనవీరనృప కుంజరుఁడుందన తోడఁగూడిరాఁ । బావకసంధవాంశజుఁడు ప్రాభవమొప్పఁగనేగెనత్త రిఁ ॥ వ । ఇట్లు చని చని । సీ ॥ ఆత్మాంబుసంస్మర ణానంగమాన వ సంఘుదురంహోభు జంగనకులి । స్వవనసందర్శనా సక్తజనస్తోమ పాతికాంధధ్వాంత భానుదీప్తి । స్నైజజలస్నాన నగలోకసప్తజ న్మా జితవృజినశ్రే కానిలాశి । నిజతోయపాయిమ నుజసుముదయకృతి పా వభూమిజాత పరశుధార । పూర్వసుకృతవశోద్భూతభోగిమాన । క

మహసక్రజలూకకర్కటకముఖ్య । జంతుసముదాయవిహరణస్థానమగు
చుఁ । గన్నులకువన్నెఁజెన్నొందుచెన్నఁగనిరి ॥ మ ॥ కనిడాయంజను
నంతపీచఁ బయిత్తత్క్లోలనీతుంగభం । గనిశాంతోష్ణశీకరప్రబల
రంగతూకలభూమాలతీ । కనకాబ్జాదివసుంధరారుహ సమూక్రాంత
ప్రసూనప్రభూ । తనిరాఘాటనుగంధబాధుర జగత్ప్రాణాంకుర్వాత
ముల్ ॥ గీ ॥ అమ్మరుద్వ్రాతము లపధాయాసమహన । యించియె కర
మ్మతలమునన్నెల్లభక్త । వరులుఁదానునుశ్రీచెన్నబసవవర్యుఁ । డెలమి
తోడుతఁగూర్చుండియిట్టులనియె ॥ ఉ ॥ భక్తవరేణ్యులారనను భవ్య
కృపారతివిూప్రసాదనం । యుక్తునిఁజేసియేకొఱత యుఘటియింపఁగ
సీకయేలుటల్ । వ్యక్తిగసర్వవాంఛితసు ఖానుభవంబులఁజెందితింకనే ।
ముక్తిపదంబుఁజెందెదన మోఘముగాసెలవిచ్చిపంపరే ॥ చ ॥ అన
వుడుతద్గణాధిపులు హాయిటులాడఁగఁగూడునయ్యసం । గనబసవేశ్వ
రుండుకడ గాంచినపిమ్మటనీవెమాకుది । క్కనియెవసమ్మిమోదమెల
యఁనినుఁజుట్టుకయుంటిమట్లుగా । వునమమువీడిసీవ్రెక్కడ వుంజనుటొ
ప్పునెవెండికొండకుఁ ॥ క ॥ నినుఁబాసియొక్కనిమిషం । బునుభూ
మిజరింపఁబుద్ధిబుట్టదుమాకో । యనఘాత్మమమ్మునుఁదోడ్కొని । చనునీ
తోఁగూడననినసమ్మతవతియై ॥ గీ ॥ చెన్నబసవనిపలుకుమీచిత్తమె
ట్లు। లటులయూనింకఁజూడుఁ జేయుంగవలవ । దఱుగవలెఁరంముశివపురికితి
రయమున । ననినసద్భక్తపుంగవులతనితోడ ॥ ఉ ॥ కోవిదవర్యుఁడిం
దమకుకుండలికుండలురాజధానికిం । బోవఁగమాగఁమెప్పగిది బొందు
లతోడనొలీకకాయముల్ । బోవఁగఁద్రోచియోకరుణఁ బూనివచింపు
మనఁమహాత్ములా । రావినుఁడిందఱొక్కమొగి రాజశరుంగనురీతిఁదె
ల్లెదఁ ॥ ఉ ॥ శారభమూర్తియైహరుఁడు చండరయంబునసేగుచిన్న
దీ । తీరజపిప్పలాఖ్యజగ తీరుహయుగ్మముమీదనిల్చినా । భారముసై
చెసీతరులు శాపురేయంచుగణించికామసం । చారమునిత్యజీవితమె
ఘంగెఁదయామతితోడవానికిఁ ॥ సీ ॥ ఆవృక్షములనున్న యాకులఁదుం
డమల్ సాచిమీయుఁదిగంత సామజములు । వేడ్కనాకుజముల వేరు
లువట్టియు దెచ్చిలలూగుదుపసాప తలిరుబోండ్లు । స్వర్చాలలాచెట్ల శా

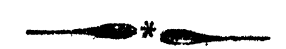
ఖలచాటున సంతరింతురుగిరు రింతలాట । లాత్రమానిగవనీశ నధినసిం
చుజనాళి దినమునఁగాంక్షించు దీపకాంతిఁ । దన్నగోపరిసేడజాతిప్రకా
ఁ । సంతశారావములఁరహస్యములుబహుగ । కునికిచింతిలుశోకపాలో
ల్కరఁబు । వానిఁగొనియాడఁదరమెవాగ్వరునికైన ॥ కీ । అమ్మహీజ
ములిచ్చటికినతిదూర । మనవసించినవచటికిఁజనివిలాస । గతిశదధిరో
హణమొనర్చిఖండపరశు । పదముఁజేరుదుమనిముదమొదవఁజేసి॥ కీ ।
అచటఁబాసిబసవనామాత్యభాగినేఁ। యుంగుసకలభక్తయక్కుఁడగుచుఁ
జనినదీసమీపమునసున్నకుంబరా । శనయుగంబుఁగాంచినమ్మదము
దన । వ । తద్భక్తవరులతో నిట్లనియె । క ॥ అగ్ధూత్ములారయల్ల
వె । కనుగొంటిరెచలదలాఖ్యఁగనుకుజవరముల్ । దిననాథదారుణాత
ప । జనితశ్రమపథికలోకసమ్మదకరముల్ । క ॥ అనిడాయనేగనంత
శ్ । ముసుశర్వుఁడుభక్తసింహములతోభువివీ । డ్కానినిజతనయుఁడు
వచ్చు । దనపురికనిమిగుఁ సమ్మదంబిరొత్త । చ । నిరుపమరత్న
కాంచనఘు ణిప్రజశాంతము లైనయుయ్యెలల్ । సిరిగలపొండికొండియ
పు చేరులవ్రేలుచునుండునట్లుతి । త్తరుపరశాఖలఁశరణ తండములం
దఱికన్నిబన్నిభా । సురతనయాగమంబెరుగు చూచుచునుండెనుమా
నమేతుఁడై । ఉ । అతరివేడ్కచెన్నబసవాధిపుఁడాతరుశాఖలందుసం।
భూతములయ్యెనోయసన పూగ్వముగాఁజెలువొందుయానసం । ఘూత
ముగాంచియోశరణ కాండములారభవుండుమీకువి । ఖ్యాతిగఁబంపఁ
గాంచనమ యాసనముల్గనుగొంటిరేయనన్ ॥ చ । హరిగుహనాశ్ర
యించినజ నాళికివారణమౌక్తికంబులే । మరుమధవత్కటాటవిభ వా
తిశయంబునుజొందుమాకుశం । కరకృపఁగాంచుటేగణన గావునపోద
మెయంచుతిద్దఁగో । త్కరములువల్కనత్తరిమొ గంబునఁలేనగవంకు
రింపగ । ప । చెన్నబసవేశ్వరుఁడుండయంతకమున్న బసవేశ్వరుండు
సంగమేశ్వరు గర్భంబుజొచ్చినపిమ్మట నొందుభక్తవర్యులతో గప్పు
డి సంగమేశ్వరంబున వసియించిన నాగమాంబిక తన తనయుండు కై
లాసగమనోన్ముఖుండగుటఁ లింగదర్శనంబునంగని తానును తోనరుగు
నదియైయచ్చటి భక్తులతో తనయొకుటకువచ్చుటఁ దూరంబునఁగని చెన్న

య్యనంతోషబాష్పధారా పూరితశరీరుఁడై యెదురేగి యాయమ్మయడుగులు తన ఫాలభాగంబునఁదాకం బ్రణమిల్లిన కుమారునిం గ్రుచ్చియెత్తి పెద్దదడవు కౌఁగిటఁజేర్చుకొని మూర్ధాఘ్రాణం బొనరించి బహుకాలవియోగదుఃఖంబువాసి సంతోషించుచున్న జననిఁ దోడ్కొని పిప్పలోపాంతంబునకుం జని తద్భక్తవరులందఱి నాలోకించి ! ఉ ! ఓ, గణులారయెక్కుఁడిదె యుమ్మెలతోఁబ్రాలనింకనిత్తరిం । జాగొనరింపనేల యని సంతసమొప్పఁగఁడల్లినొక్కఁది । వ్యాగమసూనదామమయ మైచెలువొందెదుతోఁబ్రసన్నుఁడవే । వేగమపీరభద్రపృథి వీవరుతోఁబొసఁగుతోఁబ్రలోపలన్ ।క॥వసియించియంతఁదద్దగ విసరాలోహణుఁగాంచివిక్ష్వేశ్వరప । ద్భిసజములుదలఁచునఁ తనె । యసదృశపూర్వావతారుఁడైచెలువొందెన్ ! క ॥ ద్వాదశములుకేల్గన్నలు । మేదురముఖపట్కమునయమేయములోశ ।క్ష్యాదివరసాధనంబులు । పాదక్రొనవెలుంగుగుహనిధిగణంబుల్ ।క।కనితోడనెపూర్వప్రమ ధనికాయశరీరసమితిఁదాల్చిరిశాపం । బునబాసినాగమాంబిక । యనుపమనాగేంద్రగమనయైచెలువొందెన్ ! వ ॥ అట్లుండఁగ పూర్వాకృతులు దాల్చుసమయంబున ॥ ఉ ! కుండలిహారసూనఁడిది గోచనచెంచెఁటంచువేడ్కనా । ఖండలముఖ్యనిజకరని కాయకుసంతసమొందెభేరికా । డాండరవంబులుఁ సురజ డ్రపథవాద్యిలాసనృత్యముల్ । మండితపుష్పవర్షములు మాగధసన్నుతులొప్పెమిన్ననన్ ! క ॥ అత్తఱినద్భుతమొదవఁగ । దత్తరయుగ్మంబుసురపథంబునకెగయఁ । మొత్తమయియింద్రముఖసుర । సత్తములెసఁగుచుఁజనిరగ్గనగత్తులై ! సీ ! గజముపైభ్వజమూనచ్రతుభుగ్వరేణ్యుండు ధూపపాత్రధరించెఁ దోయగురుడు । వేత్రహస్తుండయ్యె చిత్రభానుసుతుండు ఖడ్గంబుధరియించె కర్బురుండు । జలకలశమ్ముఁదాల్చె సలిలాధినాథుండు కేఁదీపనగొనె కీలిసఖుఁడు । బంగారుపావలు పట్టుకుబేరుండు సూటియాగమ్ముఁజూపెశూలధరుఁడు । పడఁగఁగొడుగునుపైవిప్పెపాపరేడు । స్వస్తిఁజెప్పుంగిఁదొరకొనెజలజభవుఁడు । తోరణాక్షిఁజెలువొందెఁదారకాళి । యమరసేన నిశ్రేలాసగమనవేళ ! ఉ ॥ ఈగతివణ్ణింపుంగిరి జేశ్వరుసన్నిధికేగుక్రమ్మఱి ।

జాగిలిమ్రొక్కినారలతి సంభమమొప్పగనాత్మనందనున్। వేగమ్మగు
చ్చియొత్తికసు వింనగజాచుచుగాగలింపుమం । రాగముమీరబల్మ
రుశిరంబులుమూర్కొనుచుండియొయ్యెన్।క। నాగేంద్రగమనతొల్లిటి
లాగునగిరిజాతగొలుచులలనలలోనం । దాగలసియుండెప్రమథులు ।
నాగతిహరుగొలుచుచుండిరతిముదమొదవన్। క। ఆపిప్పలతరుయగ్ర
ము । గోపితమాహానుభక్తిగొలచుచుదద్వా ।రోపాంతంబునఛాయా
వ్యాపకముగనిలచెబ్రమథులచ్చెరుపందన్ ।క॥అంతటనిటభూతలమున।
నంతంతటచెన్నబసవనరాధ్యుడుమగా । కాంతుపురికిఖలజంగమ । సం
తతితోడనువులిక్షకడజనెనమవార్తల్ ॥ క ॥వినియొండొరులతోనపుడి।
ట్టనిరాహొయిట్టిచి తమపసంగలదే । తనువులతోశివపురికిం । జనుటొ
క్కనెయాతడొంతసళక్కుడో ।క। తానొకడికాదుతనతో । మా
నకచరియించుభక్తమండలిచల్లగా । బూనికొనిపోయినాడటు । గానం
గలేమైతిమతనిగలసిచనంగన్ ।గీ। పసిమిపండినవృంతంబుపట్టుపీడు ।
గాకకసుకాయకైదైనగలదెవిడుట । తపసుబడినవారితోడగిలిచనగ।
నేలసమకూరుమనబోటిహీనతతికి । ఉ । ఎన్నిభవంబులెత్తినగి రీశు
నినన్నధికిట్లుబోవగాడ । జన్నెయితండువీర నృపచంద్రునిపోలవసించు
నాడునీ । కన్నసమన్నులెవ్వరికడ గల్గురుతుల్బ్రోవనంచునా ।
పన్నతజోశాల్చినగృ పాపరుడాతడుపేక్షనాడునే ।చ॥ వదలనిమా
న్చినన్నిడకడ వారికిమున్జనియొక్కరొక్కరే । చలదళశాఖపైకొమల సం
దులసందులడాగివారిలా।గొలుసులతొజ్జెలెక్కతరిగొబ్బునచేరులటబ
ట్టివేలినం । గలుగుగిరీశులోకమటుగానకడవెట్టులమైతిమక్కటా॥చ। గు
రువులనిందజేసితిమి కూడితిమోయితరాంగనారతిం । శరణులడగాంచి
మ్రొక్కమిప్రసాదములొరుమలెంచివరమో । పరధనకాంక్షజెంది
తిము పాసితిమోవ్రతభ్రష్టసర్వతీ । శ్వరునిసపర్యకాలమునడల్పమొ
భక్తినిభక్తిపూర్ణముల్ ।క। ఆడితిమోయనృతంబులడగూడితిమోయెరు
కమాలికుజనులపొందున్ । వీడితిమోలింగార్చన । నోడితిమోయంత
రాహితోత్కరమునకున్ ।క ।కొలిచితిమోపెరవేల్పులడ । నిలిచితిమో
శూలధరునినిందించునెడన్ । తలచితిమోదుర్వృత్తులు ।విలిచితిమోవే

దమంత్రవిద్యావితతుల్ । క । కొనున్న చెన్నబసవం । డాకాంక్షిన్నవ
లఁగొంచునరుగఁదెయనిచిం । తాకులమతినుండిరిభూ । లోకంబుననళులళ
రణులుంగడుభక్తిన్ । చ । పదములమానసంబునర సాస్థలియిక్కథనే
వ్యారేనియ్య । జదివినవిన్నవాసినని శాకరమాళికృపాసమృద్ధిబెం ।
పొదవఁగభోగభాగ్యములు బొందిచిరాయురుపేతులైతుదిక్ । ముదము
నఁగాంతురబ్జభవ ముఖ్యులకందని మోక్షసంపదన్ । వ । అనిఇట్లు రేణు
క గణాధీశ్వరుండు భాషలేయు వృత్తాంతంబు సవిస్తరంబుగాఁ దెల్పిన
కుంభసంభవుండు నచ్చటి మహనీశ్వరులును సంతోషితస్వాంతులై దేవా
భవదీయకృపావిశేషంబునసమస్తసంపత్సాధనహేతుకంబైనచరిత్రంబు
వినఁగలిగెఁగృతార్థులమైతిమని పెక్కువిధంబులఁగొనియాడుచున్న వార
లనుచితసల్లాపంబులఁదీర్కొని యయ్యోగిపుంగవుంగనిజేచ్ఛంబనియెన
బ్బాసవాలుగమియు నేతత్కథా శ్రవణంబొనరింపుచు నెప్పటియట్ల సు
ఖంబుననుండిరి । చ । వనరుహరాజతేజనర వాహనకర్ణసమానదానపా ।
వనశివలింగసంగసుర వల్లభమంత్రవిశేషభాషణాం । చనగవర్యధైర్య
రిపు సంచయఖండనశౌర్యధుర్యశో । భనసుగుణాలవాలకవి బంధుబుధా
శ్రితజాలపాలకా ।క। కందపద్యశతరణమా । కందలతాంతాస్రశీతకర
నిభరూపా । కుందాభకీర్తిపూరము । కుందాగజబాహుబలయకుంతిత
విభవా । ఉత్సాహము ॥ శర్వశర్వరీంద్రచంద్ర శారదాభ్రఫేనగో ।
పార్వమారుతాశనేశ హారహీరశారదా । పర్వతాధినాథగోప పారదా
బ్జతారకా । గీర్వరాత్మజాతతుల్య కీర్తిపూరితోర్వీమండలా ।

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర నుకవి
జనస్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య పరిశీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
పంచమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీ వాఙ్మయము.

శుద్ధ పత్రము.

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౧	౯	విమమాఱి	విమమాఱి
,,	౧౦	శరభాంక	శరభాగ్ధ
,,	౧౨	వీమను	[illegible]మను
,,	౧౩	[illegible]క్క	[illegible]క్కి
,,	,,	[illegible]స్వ పల్లి	[illegible]వ్యపల్లి
,,	౧౬	[illegible]యాయం	[illegible]యాయము
,,	౧౪	[illegible]ప్ప	[illegible]ప్ప
౨	౧	[illegible]ణాము	[illegible]ణాము
౪	౭	[illegible]ష్టమి	[illegible]ష్టమి
,,	,,	[illegible]లముగ	[illegible]లముగ
౫	౧	[illegible]ము	[illegible]ము
,,	౧౧	[illegible]ళ్ళ మీము	[illegible]గాము
౭	౩	[illegible]ప్ప	[illegible]ప్ప
౧౬	౧౯	[illegible]ప్ప	[illegible]ప్ప
,,	౨౦	[illegible]ంధము	[illegible]ంధము
౧౭	౧౪	[illegible]ము	[illegible]ము
౧౯	౨౪	[illegible]ముంబుగాడ	[illegible]ముఖంబుగా
౨౧	౬	[illegible]న్న	[illegible]న్న
౨౬	,,	[illegible]డ	[illegible]డు
౨౭	౯	[illegible]ాడాము	[illegible]ాడాము
౨౮	౧౫	[illegible]న్నాయుము	[illegible]నాలక్కయు
౨౬	౩	[illegible]న్నెక్క-	[illegible]న్నెక్క-
౪౭	౫	[illegible]ర్వాడ్య	[illegible]ర్వాడ్య
౪౪	౬	[illegible]క్క-	[illegible]క్క-

దమంత్రవిద్యావితతుల్ । క । కాకున్న చెన్నబసవం । డాకాంక్షన్నవ
లఁగొంచునరుగఁదెచ్చినిచిం । తాకులమతినుండిభూ । లోకంబుననఖిలశ
రణులుంగడుభక్తిన్ । చ । నదమలమానసంబునర సాస్థలియిక్కథనవ్యవేనియ్ । జదివినవిన్నవాసినని శాకరమాళికృపాసమృద్ధిబెం । పొదవఁగభోగభాగ్యములు బొందిచిరాయురుపేతులైతుదిన్ । ముదమునఁగాంతురబ్జభవ ముఖ్యులకందనిమోక్షసంపదన్ ॥ వ । అనిట్లు రేణుక గణాధీశ్వరుండు భావలీయ వృత్తాంతంబు సవిసరంబుగాఁ దెల్పిన కుంభసంభవుండు నచ్చటి మాసీశ్వరుఁడను సంతోషితస్వాంతుఁడై దేవా భవదీయకృపావిశేషంబునసమస్తసంపత్సాధనహేతుకంబైనచరిత్రంబు వినఁగలిగె గృతార్థులమైతిమని పెక్కువిధంబులఁగొనియాడుచున్న వార లనుచితసల్లాపంబులఁ దీవొక్కానియొయోగిపుంగవుండునిజేచ్ఛంబనియెన బ్బాబసవాలుగమియు నేతత్కథాశ్రవణంబొనరింపుచు నెప్పటియట్లు సుఖంబుననుండిరి । చ । వనరుహరాజతేజనర వాహనకర్ణసనూనదానపా । వనశివలింగసంగసుర వల్లభమంత్రవిశేషభాసురాం । చనగవర్మధైర్య రిపు సంచయఖండనశౌర్యధుర్యశో । భనసుగుణాలవాలకవిబంధుబుధా శ్రితజాలపాలకా ।క॥ కందపద్యశతరణము । కందలతాంతాస్త్రశీతకర నిధిరూపా । కుండాభకీర్తిపూరము । కుండాగజబాహుబలయకుంఠితవిభవా । ఉత్సాహము ॥ శర్వశర్వరీంద్రచంద్ర శారదాభ్రఫేనగో । పార్వమారుతాశ హారహీరశారదా । పర్వతాధిధాధినోప పారదా బ్జతారకా । గీర్వరాత్మజాతతుల్య కీర్తిపూరితోర్విమండలా ।

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జునకృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రోద్భవిత్రి సుకవి
జనస్తుత్యా అత్తలూరి పాపయామాత్య పరిశీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
పంచమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీశివాయనమః.

శుద్ధపత్రము.

పుట.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు.
౧	౯	విషమాక్షి	విషమాక్షు
,,	౧౦	శరభాంక	శరభార్థ
,,	౧౧	వీరుపి	వీరుప
,,	౧౩	భిక్ష	భక్షి
,,	,,	శాశ్వత నేత్ర	శశ్వదుగీత
,,	౧౫	వాయమ్ము	తాయప
,,	౧౪	కంపర్వ	కంకార్వ
౩	౧	ప్రణాము	ప్రణాము
౪	౭	ప్రణమ్మై	ప్రణతైయై
,,	,,	తొలముగ	తొలముగ
౫	౧	ణాం	పాతుణాం
,,	౧౦	భాభ్యాయ	ప్రాచీయ
౭	౩	తీచ్చి	తీర్చి
౧౬	౧౯	దెల్పి	దెల్పి
,,	౨౦	సంభము	సంభ్రము
౧౭	౧౪	తీరు	తీర
౧౯	౨౪	ఘంముబున	ముభంబున
౨౦	౬	నన్ను	సున్న
౨౬	,,	వ్యజ	వ్యజ్ర
౨౭	౯	బాణాము	బాణాస
౨౪	౧౫	తత్పనుమును	చారతభుపు
౩౬	౨	వన్నెక్కా	వన్నెకెక్కా
౪౨	౫	నభాస్వ	నభస్వ
౪౪	౮	వటిక్కా	వేడుక్కా

౪౭	౧	షట్పదు	పట్పద
,,	౧౮	సభల	భసల
౪౯	3	యేని	యేన
,,	,,	తత్రసాద	దత్ర్పసాద
,,	౧౦	లత	తెల
,,	౧౧	కామరంబు	కాపురంబు
,,	౧౮	వగ	వగలాడి
,,	౨3	నంబు	దినంబు
౫౦	౪	టాలక	జాలక
౫౧	౨౦	కోమల	దోమళి
౫౨	౨	యొకింతి	యొకింత
,,	౧౮	ప్రై	ప్రై
౫౬	౨3	తిరమొగి	లిరమొగ
౬౦	౭	ఎంగాతురి	రంచాతురి
౭౬	౬	డొప్పగి	డొప్పగిరి
,,	౨3	గోడ్డుగి	గొగ్గరి
౮౪	౪	ఖన్న	ఖండర
౯౪	౨౨	కాదువడి	కాయువడి
,,	౨౭	జాడపక	జాపీడక